

माण्डवी गाउँपालिका

स्थानीय राजपत्र

खण्ड: १

संख्या : ९

मिति: २०७४/१२/२८

माण्डवी गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
नयाँगाउँ, प्युठान ५ नं. प्रदेश, नेपाल
स्था : २०७३

स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ बमोजिम माण्डवी गाउँपालिकाले बनाएको तल लेखिए बमोजिमको ऐन, नियम, निर्देशिका, (कार्यविधि) नियमावली तथा मापदण्ड सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन गरिएको छ ।

भाग १

माण्डवी गाउँपालिका

स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ बमोजिम माण्डवी गाउँपालिकाले बनाएको तल लेखिए बमोजिमको माण्डवी गाउँपालिकाको आर्थिक ऐन, २०७४ सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन गरिएको छ ।

सम्बत् २०७४ सालको ऐन नं. १

माण्डवी गाउँपालिकाको आर्थिक ऐन, २०७४

माण्डवी गाउँपालिको अर्थ सम्बन्धी प्रस्तावलाई कार्यान्वयन गर्न बनेको विधेयक २०७४

प्रस्तावना: माण्डवी गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७४/०७५ को अर्थ सम्बन्धी प्रस्तावलाई कार्यान्वयन गर्नको निमित्त स्थानीय कर तथा शुल्क संकलन गर्ने, छुट दिने तथा आय संकलनको प्रशासनिक व्यवस्था गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

नेपालको संविधानको धारा २२८ को उपधारा (२) बमोजिम माण्डवी गाउँ सभाले यो ऐन बनाएको छ ।

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:** (२) यस ऐनको नाम "आर्थिक ऐन, २०७४" रहेको छ ।
(२) यो ऐन २०७४ साल श्रावण १ गतेदेखि माण्डवी गाउँपालिका क्षेत्रमा लागू हुनेछ ।
२. **सम्पति कर:** गाउँपालिका क्षेत्रभित्र अनुसूचि (१) बमोजिम एकिकृत सम्पति कर/घरजग्गा कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ ।
३. **भूमि कर (मालपोत):** गाउँपालिका क्षेत्रभित्र अनुसूचि (२) बमोजिम भूमि कर (मालपोत) लगाइने र असूल उपर गरिनेछ ।
४. **घर वहाल कर:** गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कुनै व्यक्ति वा संस्थाले भवन, घर, पसल, ग्यारेज, गोदाम, टहरा, छप्पर, जग्गा वा पोखरी पूरै आंशिक तवरले वहालमा दिएकोमा अनुसूचि (३) बमोजिम घर जग्गा वहाल कर लगाइने र असूल गरिनेछ ।
५. **व्यवसाय कर:** गाउँपालिका क्षेत्रभित्र व्यापार, व्यवसाय वा सेवामा पूँजीगत लगानी र आर्थिक कारोवारका आधारमा अनुसूचि (४) बमोजिम व्यवसाय कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ ।
६. **जडिबुटी, कवाडी र जीवजन्तु कर:** गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कुनै व्यक्ति वा संस्थाले ऊन, खोटो, जडिबुटी, वनकस, कवाडी माल र प्रचलित कानूनले निषेध गरिएको जीवजन्तु वाहेकका अन्य मृत वा मारिएका जीवजन्तुको हाड, सिड, प्वाँख, छाला जस्ता बस्तुको व्यवसायिक कारोवार गरेवापत अनुसूचि (५) बमोजिमको कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ ।
७. **सवारी साधन कर:** गाउँपालिका क्षेत्रभित्र दर्ता भएका सवारी साधनमा अनुसूचि (६) बमोजिम सवारी साधन कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ । तर, प्रदेश कानून स्वीकृत भई सो कानूनमा अन्यथा व्यवस्था भएको अवस्थामा सोहि बमोजिम हुनेछ ।
८. **विज्ञापन कर:** गाउँपालिका क्षेत्रभित्र हुने विज्ञापनमा अनुसूचि (७) बमोजिम विज्ञापन कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ । तर, प्रदेश कानून स्वीकृत भई सो कानूनमा अन्यथा व्यवस्था भएको अवस्थामा सोहि बमोजिम हुनेछ ।
९. **मनोरन्जन कर:** गाउँपालिका क्षेत्रभित्र हुने मनोरन्जन व्यवसाय सेवामा अनुसूचि (८) बमोजिम व्यवसाय कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ । तर, प्रदेश कानून स्वीकृत भई सो कानूनमा अन्यथा व्यवस्था भएको अवस्थामा सोहि बमोजिम हुनेछ ।

१०. **बहाल बिटौरी शुल्क:** गाउँपालिका क्षेत्रभित्र आफुले निर्माण, रेखदेख वा संचालन गरेका अनुसूचि (९) मा उल्लेख भए अनुसार हाट बजार वा पसलमा सोही अनुसूचिमा भएको व्यवस्था अनुसार बहाल बिटौरी शुल्क लगाइने र असूल उपर गरिनेछ ।
११. **पार्किङ शुल्क:** गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कुनै सवारी साधनलाई पार्किङ सुविधा उपलब्ध गराए वापत अनुसूचि (१०) बमोजिम पार्किङ शुल्क लगाइने र असूल उपर गरिनेछ।
१२. **ट्रेकिङ्ग, कोयोकिड, क्यानोइङ्ग, बन्जी जम्पिङ्ग, जिपफ्लायर र ज्याफ्टीङ्ग शुल्क:** गाउँपालिका आफ्नो क्षेत्रभित्र ट्रेकिङ्ग, कायोकिड, क्यानोइङ्ग, बन्जी जम्पिङ्ग, जिपफ्लायर र ज्याफ्टीङ्गसेवा वा व्यवसाय संचालन गरेवारत अनुसूचि (११) बमोजिमको शुल्क लगाइने र असूल उपर गरिनेछ ।
१३. **सेवा शुल्क, दस्तुर:** गाउँपालिका निर्माण, संचालन वा व्यवस्थापन गरेका अनुसूचि (१२) मा उल्लिखित स्थानीय पूर्वाधार र उपलब्ध गराइएको सेवामा सेवाग्राहीबाट सोही अनुसूचिमा व्यवस्था भए अनुसार शुल्क लगाइने र असूल उपर गरिनेछ ।
१४. **पर्यटनशुल्क:** गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्र प्रवेश गर्ने पर्यटकहरूबाट अनुसूची १३ मा उल्लिखित दरमा पर्यटन शुल्क लगाइने र असूल उपर गरिनेछ । तर, प्रदेश कानून स्वीकृत भई सो कानूनमा अन्यथा व्यवस्था भएको अवस्थामा सोहि बमोजिम हुनेछ ।
१५. **कर छुट:** यस ऐन बमोजिम कर तिर्ने दायित्व भएका व्यक्ति वा संस्थाहरूलाई कुनै पनि किसिमको कर छुट दिईने छैन ।
१६. **कर तथा शुल्क संकलन सम्बन्धि कार्यविधि:** यो ऐनमा भएको व्यवस्था अनुसार कर तथा शुल्क संकलन सम्बन्धी कार्यविधि गाउँपालिकाले तोके अनुसार हुने छ

cg: P! M!
Psls[; DkIQ s/sf b/

qmf: =	lj j /Of	nufpg ; Sg]b/	j flif\$ s/sf b/	s]knot
Psnfv ?køf ; Dd		s/ 5b lbg]		
!	! nfv ! b]v %nfv ; Dd)=@Ü b]v)=\$Ü)=@Ü	
	% nfv ! b]v !) nfv ; Dd)=\$Ü	
	!) nfv ! b]v @) nfv ; Dd)=^Ü	
	@) nfv ! b]v #) nfv ; Dd)=*Ü	
	#) nfv ! b]v \$) nfv ; Dd)=!Ü	
	\$) nfv ! b]v %) nfv ; Dd)=!@Ü	
	%) nfv ! b]v &) nfv ; Dd)=!\$Ü	
	&) nfv ! b]v ! s/f\$; Dd)=!^Ü	
	! s/f\$! b]v @ s/f\$; Dd)=@Ü	
	@ s/f\$! b]v % s/f\$; Dd)=#Ü	
	% s/f\$eGbf dflly)=\$Ü	

lhNnf dfnkf] sfofhos]lgwf/t dNof^gnf0{cfwf/ dfgl Psls[; DkIQ s/ nufpg]køf]ngsf]nflu df08jl ufpKf]nsfn] ufpFf]gnf0{b}fo adf]nd l]q lj efhg u/\$f]5 .

माण्डवी गाउँपालिकाको मोटरबाटो संग नजोडिएको बजार क्षेत्र भित्र नपर्ने वडाहरूको जग्गाको न्यूनतम मूल्य

प्रतिरोपनीमा

क्र.सं.	वडा नं.	साविक	किसिम	अवल	दोयम	सिम	चाहार	प्रति / बांभो / खर
१	१	तिराम(१,४)	खेत	७०,०००।००	२५,०००।००	२०,०००।००	१५,०००।००	५,०००।००
			पाखो	३०,०००।००	२०,०००।००	१५,०००।००	१०,०००।००	
२	१	तिराम(२,३)	खेत	१,२५,०००।	१,१०,०००।	८५,०००।००	७५,०००।००	५,०००।००
			पाखो	४०,०००।००	३०,०००।००	२०,०००।००	१५,०००।००	
३	२	मर्कावागं(१,२,३,४,५,६,७,८)	खेत	१,२०,०००।	८०,०००।००	५०,०००।००	३०,०००।००	५,०००।००
			पाखो	४०,०००।००	३५,०००	२५,०००।००	१५,०००।००	
४	२	मर्कावागं(९)	खेत	१,२५,०००।	१,१०,०००।	८५,०००।००	७५,०००।००	६,०००।००
			पाखो	८०,०००।००	७०,०००।००	६०,०००।००	५०,०००।००	
५	३	नयाँगाउँ	खेत	१,००,०००।	८५,०००।००	७५,०००।००	५५,०००।००	६,०००।००
			पाखो	४५,०००।००	४०,०००।००	३५,०००	३०,०००।००	
६	४	उदयपुरकोट	खेत	६०,०००।००	५०,०००।००	४०,०००।००	३०,०००।००	५,०००।००

			पाखो	५०,०००।००	४०,०००।००	३०,०००।००	२०,०००।००	
			खेत	१,२०,०००।	१,१०,०००।	१,००,०००।	८०,०००।००	
७	५	रम्दी	पाखो	५०,०००।००	४०,०००।००	३०,०००।००	२०,०००।००	६,०००।००

df08jl upKlnsfstklzn adfhd jf8fx?df ah/ lfyqdf kgI df6/af6f]bfofFofFb)tkn6f]387l hluvsf]dllof^asg .

!_ j8f sf0fho lt/fd

- s_ ; flj sss]lt/fd uf=j=; = j f8f g# / \$ sf]kSsl ; 8ssf]bfofFofFklt /fkgl ? \$,))))) .- dfq .
- v_ ; flj s lt/fd uf=j=; = j f8f g@ / # sdfn6f/ sf]b]rf} ds6l ; 8ssf]bfofFofF]hluvsf]klt /fkgl ? @,))))) .- dfq .
- u_ lt/fd uf=j=; j f8f g+ / # blj :yfg 3f]fx ; 8ssf]bfofFofFhluvsf]klt /fkgl @,))))) .- dfq .
- 3_ lt/fd uf=j=; = j f8f g@ / # cftl/s ; 8s 8fd]v]hf uofz df=j= ; 8ssf]bfofFofFhluvsf]klt /fkgl ? !,))))) .- dfq .
- a_ lt/fd uf=j=; = j f8f g@ v]lg uofz df=j= ; 8s klt/fkgl ? !,))))) .- dfq .
- r_ lt/fd uf=j=; j f8f g@ / # lkkn8fBf uofz df=j= ; 8s klt/fkgl ? !,))))) .- dfq .
- 5_ lt/fd uf=j=; j f8f g+ nfd kf]l r]k 8f8f ; 8s klt/fkgl ? !,))))) .- dfq .

@_ j8f sf0fho dsf]f^a

- s_ ; flj sss]dsf]f^a j 8f g+\$ sf]x]ykf]6 blv uf=j ; ejg 5fqfj ; blv klZrd 7f8f]v]l ; l ; Dsf] df6/af6f]bfofFofFklt/fkgl ? #,))))) .- dfq .
- v_ ; flj sss]dsf]f^a uf=j=; = j 8f g+(sf]vSn] v]h]blv l9sfjg ; Ddsf]df6/af6f] bfofFofF klt/fkgl ? @,))))) .- dfq .
- u_ ; flj sss]dsf]f^a j 8f g+\$; fn3f/l v]b]lv ; Gfgl df= lj= ; Ddsf]5fqfj ; Ddsf]df6/af6f] 5f]sf]klt/fkgl ? @,))))) . dfq .
- 3_ ; flj sss]dsf]f^a j 8f g# bf6f]b]yl \$; fn3f/l v] ; Dd ; Ddsf]df6/af6f]bfofFofFklt/fkgl ? %,))))) . dfq .
- a_ ; flj sss]dsf]f^a j 8f g+\$ sf]7f8f]v]l ; l u]]v]h]blv j 8f g+\$ sf]l ; dfgf ; Ddsf]df6/af6f] bfofFofFklt/fkgl ? !,))))) dfq
- r_ j 8f g% l ; dn u]f b]yl dsf]fu+^ / & xb]bf^asf]l ; dfgf ; Ddsf] ; 8ssf]bfofFofFklt/fkgl ? %,))))) . dfq .
- 5_ sdfn6f/ dsrf} ; 8s c]tuf dsf]f^a (vSn] v]h]blv pbok/sf]sf] ; ldfgf ; Ddsf]bfofFofF hluvsf]klt/fkgl ? @,))))) . dfq
- h_ blj :yfg lt/fd ds6l 3f]fx ; 8s c]t]t dsf]f^a ! / @ j 8fdf kgI ; 8ssf]bfofFofFklt/fkgl ? !,))))) . dfq

sfdfhf gofghF

-s_ ; flj s gofghF uf=lj = ; j 8f g=%, ^ , & , * , (sf]dfhf/af6f]bf6f]bf6f]hlf6f]k|tcfhf ? ^ ,))) .
dfq

-v_ ; flj s sf]gofghFuf=lj ; j 8f g+! blj : yfg gofghF ahf/ h:k/ ahf/ ; Dd dfhf/af6f]df kg| hlf6f] k|tcfhf ? ! ,) ,))) . dfq

-u_ gofghF uf= lj = ; j 8f g=# / \$ bf|/drf} lf]sf]dfhf/af6f]bf6f]bf6f]kg|hlf6f]k|tcfhf ? ^ ,))) . dfq

\$_ j 8f sfdfhf /Dbl

-s_ ; flj s sf]/Dbl uf=lj = ; j 8f g-% dfhf/af6f]bf6f]bf6f] ahf/ lf]df kg|hlf6f]k|tcfhf ? % ,))) .

-v_ ; flj s sf]/Dbl uf=lj ; j 8f g+* df08jL khb]l lkn rf}f/f; Ddsf]hlf6f]k|tcfhf ? % ,))) .

3/tkn}f]dNofg

3/ tkn}f]dNofg lgdg adf]hd kf|/t ul/Psf]5 . 3/sf]dNofg ubf(!) bl]v @ k|tzt; Dd x|; s\$ u/lg\$.

qm; #	lj j /of	k t j u{ kn6	s kmt
!	; a)k\$ /sf 5t 9nfg ePsf]kSsl 3/ sf]dNo lgwf{Of	&))	6ogtd
@	l; d[6 9uf,+06f sf] h8fg u/L h:tf,6f0n 5fgf]ePsf]b0 tn] 3/ dNo lgwf{Of	@ nfv %) xhf/	"
#	l; d[6 9uf,+06f sf] h8fg u/L h:tf,6f0n 5fgf ePsf]Pstn] 3/sf]dNo lgwf{Of	! nfv %) xhf/	"
\$	9uf,df6f]sf]h8fg ePsf]/ df6f]n]kf]\$]f]h:tf]sf]5fgf ePsf] b0 tn]3/sf]dNo lgwf{Of	@ nfv dfq	"
%	9uf,df6f]sf]h8fg ePsf]/ df6f]n]kf]\$]f]h:tf]sf]5fgf ePsf] Ps tn]3/sf]dNo lgwf{Of	! nfv dfq	"
^	9uf,df6f]sf]h8fg ePsf]/ df6f]n]kf]\$]f]kmt sf]5fgf ePsf] b0tn]3/ sf]dNo lgwf{Of	! nfv dfq	"
&	9uf,df6f]sf]h8fg ePsf]/ df6f]n]kf]\$]f]kmt sf]5fgf ePsf] Pstn]3/ sf]dNo lgwf{Of	%) xhf/ dfq	"

cg' P! M@

d|nkf] tyf eld s/sf b/

qm; #		v] tkm{	kfvf]tkm{	v/af/l
!	hlf6f]lsl; d	cJa n	bf6d l; d rxf/	
@	v] kfvf] % /f]kg e6bf dfl] !% ; Dd k t/f]kg	!% !@ !)	* !@ !)^ % \$	

#	v] kfvf] !% /fkgl eGbf dfly @% ; Dd k t/fkgl	@)	!%	!!	!)	@)	!%	!!	!)	*
\$	v] kfvf] @% /fkgl eGbf dfly %) ; Dd k t/fkgl	@%	@@	@)	!^	@@	@)	!^	!%	!)
%	%) /fkgl eGbf dfly k t/fkgl	#)	@*	@%	@@	@&	@%	@!	@)	!\$

cg; Fl M#

jxfn s/

ufpKlmsf lfqlaq b]fo adflhdsf]jxfn s/ nuf0g]5 .

l; =g+	lj j /of	s/sf b/ - ?_
1	ejg, 3/, k; n, llof/h, uflfd, 6x/f, 5Kk/ j f kfy/L k/)jf cflzs ?kn]j xfnndf lbPsf]df	१२%

cg; Fl M\$

Jo; fo s/

!;ofkf/ls j:tk?

s_ r/f tyf /S; L hlo kbfy(xf8]o/ / H]j; ; G; Dj]lwt j:tk?sf]Jofk/ Jofj; fo -dlb/f / sf]8 l8\$; ; lxtsf]s/fgf k; n; d].

qm; +	lj j /of	b/	s]knot
!	! nfv b]v # nfv ; Dd	%)	
@	# nfv ! b]v !% nfv ; Dd	!))	
#	!% nfv ! b]v ! s/f\$; Dd	@))	
\$! s/f\$! b]v % s/f\$; Dd	%)	
%	% s/f\$! b]v dfyl	())	

v_ Sofd/f, 6]hlehg,r:df nufotsf lj Btlo ; fdfull -; 8l Kq; { sDk6/ ; fdfull ; d]sf Jofj ; fox?_

qm; +	lj j /of	b/	s]knot
!	% nfv ; Dd	%)	
@	% nfv ! b]v @) nfv ; Dd	!))	
#	@) nfv ! b]v ! s/f\$; Dd	@))	
\$! s/f\$! b]v % s/f\$; Dd	\$))	
%	% s/f\$! b]v dfly	*)	

u_ 6dfS6/ lj qm, sf/, lhk, c6fj f0l, df/kf6{, df/; f0€n, ldn d; g/l cflb

qm; +	lj j /of	b/	s knot
!	! nfv ; Dd	!)))	
@	! nfv ! b v % nfv ; Dd	@)))	
#	% nfv ! b v !) nfv ; Dd	@&))	
\$!) nfv ! b v @) nfv ; Dd	#%))	
%	@) nfv ! b v ! s/f\$; Dd	\$%))	
^	! s/f\$! b v dfly	*)))	

3_ lsfia, sfkl tyf :6zg/l; € ; Dal0wt Joj ; fo - ls/fgf Joj ; fo ; d;sf]xsf_

qm; +	lj j /of	b/	s knot
!	%) xhf/ ?lkof ; Dd	!))	
@	%) xhf/b v ! nfv ; dd	@))	
#	! nfv ! b v # nfv ; Dd	\$))	
\$	# nfv ! b v % nfv ; Dd	^))	
%	% nfv ! b v @) nfv ; Dd	!))	
^	@) nfv ! b v @% nfv ; Dd	!%))	
&	@% nfv ! b v dfly	@))	

a_ s|f; € ; Dj l0wt Joj ; fosf]xsf -s|f km{ uf0kng, ; €/j# kng, jfv| kng cflb_ s|f ; fdfu| cflb/ dn ljp uf0{ df5f, bfgf, r{f| sv/f bfgf kzkl. cxf/_

qm; +	lj j /of	b/	s knot
!	! nfv ?k0f ; Dd	@))	
@	! nfv ! b v # nfv ; Dd	#))	
#	# nfv ! b v % nfv ; Dd	\$))	
\$	% nfv ! b v @) nfv ; Dd	^))	
%	@) nfv ! b v dfyl	!))	

r_ lz; f km sfk, ; hfj6sf ; fdfg / hg/n u8\X?

qm; +	lj j /of	b/	s knot
!	! nfv ; Dd	#))	
@	! nfv ! b v % nfv ; Dd	^))	

#	% nfv ! b v !) nfv ; Dd	!)))	
\$!) nfv ! b v @) nfv ; Dd	@)))	
%	@) nfv ! b v dfly	#)))	

@ ; tl sk8f /|Bd\$ sk8f cflb Jofj ; fo

qm; +	lj j /of	b/	s knot
!	! nfv b v # nfv ; Dd	*))	
@	# nfv ! b v % nfv ; Dd	!)))	
#	% nfv ! b v !% nfv ; Dd	!@))	
\$!% nfv ! b v #) nfv ; Dd	@)))	
%	#) nfv ! b v ! s/f\$; Dd	#)))	
^	! s/f\$! b v % s/f\$; Dd	\$)))	
-&	% s/f\$ e bf dfyl	%)))	
*	sDn]Jofkf/l	!)))	

lj z]1 k/fdz{tyf Joj ; flos ;]f M

qm; +	lj j /of	b/	s knot
!	Pd48 8fS6/	!)))	
@	Pd4j -j -P8 kz' 8fS6/	%))	
#	kz' ; xfos	!))	
\$	slj /fh xfl dofk lys cfoj 8fS6/	%))	
%	; lh\$ n ; dfg vb nf0{	%))	
^	cf flw k; n yf\$nf0{	!)))	
&	; lh\$ n ; fdfg yf\$nf0{	!)))	
*	lel8of]PS; /]	%))	
(slj /fh xfl dofk lys cfoj cx]	%))	
!)	zf/ll/s Jofd ; fdfull lj lqm	%))	
!!	cf flw k; n	!)))	

v. 6lhrnlrq, jQlrrq lgrf{ k/fdz{; jf cg' Qwfg tyf k/fdz{bftf, cgj fbs, 5fkfvfgf k] l:sq lkq6 cflb_

qm; +	lj j /of	b/	s knot
!	! nfv b v # nfv ; Dd	!)))	
@	# nfv ! b v % nfv ; Dd	!%))	
#	% nfv ! b v !% nfv ; Dd	@)))	
\$!% nfv ! b v @) nfv ; Dd	@%))	
%	@) nfv ! b v ! s/f\$; Dd	#)))	
^	! s/f\$! b v % s/f\$; Dd	#%))	
&	% s/f\$ e6bf dfly	&)))	

u. s]n gq]s{tkm{

qm; +	lj j /of	b/	s knot
!	%)) u xs ; Dd	#)))	
@	%)) b v !))) u xs ePsf]	%)))	
#	!))) e6bf dfly u xs ePsf]xsdf	k t u xs !-%Ü	

3. n|yfk/lfs

qm; +	lj j /of	b/	s knot
!	> of s	!)))))	
@	> of v	^)))))	
#	> of u	#)))))	
\$	> of 3	!%)))))	

a. sfgg Joj ; fol

qm; +	lj j /of	b/	s knot
!	al/i7 clwj Qmf	@%))	
@	clwj Qmf	!%))	
#	clej Qmf	!)))	
\$	n yfk 9 Joa; fol	@%))	

r. c6o ; jf jf km|{

qm; +	lj j /of	b/	s knot
!	j ldf Phq6 lj bzl	#)))))	
@	j ldf Phq6 :j bzl	@)))))	
#	lj 1fkg Phq; l	@)))))	

\$	zϕ/ bnfn	%))
%	clestf{	%))
^	sfglg kmd{	@)))

5. lgdfϕ Joj ; fol

qm; +	lj j /of	b/	s knot
!	>ϕf s	!@)))
@	>ϕf v	*)))
#	>ϕf u -ejg lgdfϕfstf{7\$ϕf/ ; d}_	\$)))
\$	>ϕf 3 -ejg lgdfϕfstf{7\$ϕf/ ; d}_	#)))

btfe0{>ϕf cg; f/ cg; f/ cgdlt kkt gu/\$f cfo lgdfϕ Joj ; folx?af6 lgdfϕg; f/ jul\$/ofsf]cwf/df ufϕkflnsfaf6 cgdlt lnP/ Joj ; fo ug[/ lgdfϕg; f/ s/ lng]

qm; +	lj j /of	b/	s knot
!	>ϕf s	@%))
@	>ϕf v	!%))
#	>ϕf u	!)))

h_ sδfgl lk; fgl Joj ; folsf]xsdf

qm; +	lj j /of	b/	s knot
!	lk; fgl dfq	#)))
@	sδfgl dfq	#)))
#	kηfgl dfq	\$)))
\$	lrp/f	%))
%	d; nf a] f/	#)))
\$	lj qm lj t/of	\$)))
%	sδfgl, lk; fgl, kηfgl tlqj 6}eP	*)))

ko6g ;]f Joj ; fo

cfjf; , nh, xϕη kni6knB /ϕ7i l/; fϕ{6keN; Phl; l l:jd^a kh

qm; +	lj j /of	b/	s knot
!	; fgf]uϕldof :t/ lrof k; n jf %) xhf/ nufgl ePsf]xϕη	#)))
@	%) xhf/ b]v ! nfv ; Dd	%))
#	! nfv b]v @ nfv ; Dd	*)))
\$	@ nfv b]v % nfv ; Dd	!)))

%	% nfv b]v @) nfv ; d	!%)	
^	@) nfv b]v dfly	@%)	
&	l/; f{x?sf]xsdf	#))	

; #f/ ; j PkmPd ; d]

qm; +	lj j /of	b/	s]knot
!	! nfv ; Dd	%)	
@	! nfv b]v @ nfv %) xhf/ ; Dd	^))	
#	@ nfv %) xhf/ e]bf dfyl	*))	
\$	PkmPd /]Bof]k f/of	!)))	
%	df] f0h 6fj / 7hf]	%))))	
^	df] f0h 6fj / ; fg]	@)))	

lj Qlo ; j]f

qm; +	lj j /of	b/	s]knot
!	lg]h lf] 4f/f ; #f]nt j fl]f]ho j \$ lj b]z ladf sDklg	%))))	
@	lasf; j \$	#%)	
#	lalQo sDklgsf]d]vo sf]f]no / n3'lj Q	@%)	
\$	lj df sDklg / dl] 6]; km/	!%)	
%	! s/f] ; Dd sf/]f/ ePsf ; xsf/l	!)))	
^	! s/f] b]v # s/f] ; Dd ePsf ; xsf/l	@)))	
&	# s/f] b]v % s/f] ; Dd	#%)	
*	% s/f] b]v dfyl	%))))	

; jf:Yo ; j]f

u] ; /sf/l c:ktfn gl; { x]f,]snlgs tyf Nofjx? nufot :jf:Yo ; j]f ; f ; DalQrt Joj ; fox?

qm; +	lj j /of	b/	s]knot
!	% nfv ; Ddsf]nful	!)))	
@	% nfv b]v @) nfv ; Ddsf]	@)))	
#	@) nfv b]v ! s/f] ; Ddsf]	@%)	
\$! s/f] b]v % s/f] ; Ddsf]	#)))	
%	% s/f] b]v dfyl	%))))	

tfnd tyf klzlf0f s0b?

tfnd tyf cg; Gwfg , sDk0b/ 6f0kE nufot kmf0f\$kl ; d; ; #fng e0{sfd ugIx?sf]xsdf ?%)}.
 sDk0b/ tyf klzlf0f ,lglh lf0 j f6 lb0g]lzlf tyf sflrE ; 06/ cflb ?= !)))).- .

ddf ; jf

qm; +	lj /0f	b/	s0knot
!	6\$6/, j ; , 6s, Xoflj 0\$jd06 sf/, lhk ; j f/L 806 ^a df0/ kf6{ ldn dlj; g/L Po/sh/ 6fo/ /L; flhE 8f0gdf06	!%)	
@	df0/; f06n	!))	
#	/06of] 3l8, l6=le, cflb 06\$606s ; fdfg	#))	
\$	Uof; rhf]; 0; kDk 6fo/ kDk k-r/ Uof; lj nl8 ^a jS; f ddf ugI; f06n /S; f nuf l; pg]dlj; g c6o kmf0f\$lk Aofu	%)	

c6o ; jf

qm; +	lj /0f	b/	s0knot
!	j 0]zs /flhuf/df k7fpg]; :yf xfp1hE sDklg	%)	
@	pBfl; ; 3; :yf cflbdf ; j b0zsf]nflu hgzi0m ; knf0{ugI	!))	
#	sn/ Nofa	!))	
\$	3/hlluf v/lb lj lqm	\$))	
%	lj 1fkg ; jf kmf0f]:6l8of]	!))	
^	Aol6kfn, s0z >[f/ , ; f0g j f0{k06LE ; 06g, g; l	!))	
&	df; '-vl; , sv/f, /fuf, j u/ cflb_ vbfl lj qm0f	!))	
*	df; '-vl; , sv/f, /fuf, j u/ cflb_ yf\$ lj qm0f	!))	
(k#] fhf	lgzlls	
!)	j 08j fhf	%)	
!!	l; t e08f/	!))	
!@	606 xfp;	!))	
!#	xfkm Sof6/LE	!))	
!\$; f0] / Sofkm]	%)	
!%	Puf06	%)	
!^	sj f8l k; n yf\$!))	
!&	sj f8l k; n vbfl	%)	
!*	9]fgl ; jf zfvf ePsf	!))	
!(9]fgl ; jf zfvf gePsf	%)	

@)	vfgdfq lj lqm xfh	%)	
@!	; l/a Joj ; fo	!)))	
@@	! dlzg /fvl sk8f l; nf0{ug}	%) yk Ps dl; g j /fj / !))	
@#	vfBfg ; Dalgw sf6f Joj ; fo	%)	
@\$	k6fnod k4fy{j 8g]k0k	6ogtd !!))) kl't dlzg yk #)))	
@%	Uof; lj lqm l8n/ / vbf	#))) / %))	
@^	ef8f j t6, hQfrkkn, s:d]6s, dlxfl x]ys6/ s[td uxgf; ; d] vbf lj qm]f	!)))	
@&	ef8f j t6, hQfrkkn, s:d]6s, dlxfl x]ys6/, s[td uxgf; ; d] yf\$ lj qm]f	!%)	
@*	l8kf6d]6n :6f, /]6/06 j \$/l ; lxtsf]	%)	
@(l8kf6d]6n :6f]	!)))	

pBf]

Sof/6 pBf], rfpldg pBf], Xofr/L pBf], lu6 pBf], bfgf pBf], lkngj pBf], lg/ pBf], c]flw pBf], pTkfbg dhs pBf]sf]l8kf] ; f6{phf{pTkfbg, ldl> rsn6 pBf], kfk8 lrk; pBf], kfp/f6l pBf], , j/km pTkfbg, em tyf kb{pTkfbg, tf/hfnl pTkfbg , gfgf\$g pBf], sf]6 pBf], 8]l pTkfbg, kmgl{/ pBf], qm / pBf] cbl j gpg]pBf], lgdf0f{pBf], vlgh pBf], ; h/ tyf phf{dhs pBf] nufotsf c6o btf{xg cfpq]pBf]x?sf]xsdf .

qm; +	lj j /of	b/	s]kmot
!	# nfv ; Dd	%)	
@	# nfv ! b]v % nfv ; Dd	!)))	
#	% nfv ! b]v !) nfv ; Dd	!@))	
\$!) nfv ! b]v @) nfv ; Dd	!%)	
%	@) nfv ! b]v ! s/f\$; Dd	#)))	
^	! s/f\$! b]v % s/f\$; Dd	!))))	
&	% s/f\$ e6bf dfly	@))))	

dfl y pln]vt Joj ; fosf]xsdf c6o lgsfonf0{ul/g]l; kmf/; j fktf]b:t/ yk nflg]5 . pln]vt l; kmf/; j fktf]b:t/ t]sP adf]hd xg\$. dfl y pln]vt gePsf c6o pBf] x?sf xsdf ufpFefn]kf/Lt u/\$f b/ /6x?nf0{g}df6otf lb06]5 .

qm; +	lj j /of	b/	s]kmot
!	cfn' xl/of]t/sf/l yf\$ lj qm]	%)	
@	vbf t/sf/L kmknh kfg k; n	@))	
#	df5f dfg[kz] / -Joj ; fo_	!)))	

Jul/Of gvH\$J Joj ; fox?cg, PL M%

h8la8L, sjf8L / hljhGt's/

qM; +	lj j /Of	b/	sJknot
!	Pg)	
@	vf\$]klt s\$hl=-	!	
#	l6d/ klt s\$hl	!	
\$	t\$hkft klt s\$hl=-)=)	
%	bfnlrgl klt s\$hl=-	!	
^	lrp/l lj of klt s\$hl=-)=)	
&	s'/lnf]	!	
*	c6o)=)-!	
(jgs; -kltSjlg6n_	!)	
!)	kfInt sfggn]lgiflv gu/\$f]d[hljhGt's]xf8, l; ^, Kj fv, 5fnf h:tf j:t'	? %) b]v !))) ; Dd	
!!	kfInt sfgg adf]hd lgif]wt ul/Psf hl8j 6L klt s\$hl=-	!	

qM; +	lj j /Of	b/	sJknot
!	df\$ /; f0\$ n , :s6/)	df08jL uf-kf lf]df :yf0{j ; j]f; ug]gful/ssf]xsdf df j flif\$; j f/l ; fwg s/ ln06]5 . df08jL uf-kf df c:yf0{j ; j]f; ug]f xsdf j flif\$; j f/l s/ ln06]5 t/ To:tf s/bftfx?nf0{? %) ln0{k/lro kq lb06]5 . hg j flif\$?kdf glj s/of ug{ kg]5 .
@	lg]h lhk, sf/, c6f]l/S; f / 6]kf]	!))	
#	ef8fsf]lhk	@))	
\$	6\$6/	#))	
%	7hf]uf8L, a; , 6\$!))	

cg, PL M^

qM; +	lj j /Of	b/	sJknot
!	lg]h tyf ef8fdf j ; ,6\$, 60fS6/ nx/ldf klt k6s	@)	
@	lg]h tyf ef8fsf sf/, lhk , e\$ klt k6s	!%	
#	lj b]z g=kno ePsf ! adf]hdsf ; j f/l ; fwg sf]xsdf	!))	
\$	lj b]z g=kno ePsf @ adf]hdsf ; j f/l ; fwg sf]xsdf	@))	

; j f/l ; fwg s/ uf-kf n]nufpg]k6s]; j f/l s/

cg' PL M&
lj 1fkg s/

qm; +	lj j /of	b/	s knot
!	xflBÉ j fB{k t j u{lknb	@)	
@	knkof; j fB{k t j u{kn6	!)	
#	leQ nyg k t j u{lknb	%	
\$	dfly p nl vt k\$/of j fx\$sf xsdf k t j u{lknb	!)	

c6o lj ifox?

qm; +	lj j /of	b/	s knot
!	Jofg/ k t ld6/	\$)	
@	Jofg/ Jofkl/s k t uf6f	!)	
#	u6 /lvq uf-kf sf]:jls[ft lnP/ k t ld6/	!))	
\$	k f/ k f/ l/S; fjf6 df0[s ^a ubf{k t lbg	%)	
%	k f/ k f/ uf8l j f6	!))	
/fhlg ts bn / ; rgf dhs k f/ k f/ z ls ln0g]5g .			

cg' PL M*
dgf]-hg|f|ds s/

df08j l uf-kf sf nflu ? !)))).- dgf]-hg s/ P|t xfl; s k/ftfj|s Pj w|ld\$:yn x?sf]Joj :yfkq u/l :yfglo j f; lx?sf] ; xsfo6f k| z z|nssf]Joj :yf u/l ko6sx? j f6 k| z z|nssf]@U /sd uf-kf n]dgf]-hg s/ j fkt lng ; Sg5 .

- ; fFs[ts k6z6 xn, gfr 3/ , bxf/l ; ut tyf c6o dgf]-hg ; fdul k6z6ldf k| z z|ns df @ k|tzt dgf]-hg s/ n|lg]5 .

- hfb' ; s6, r6s / dhf cfo|hgf :yndf dgf]-hg s/ j fkt cgd|t sf nflu u/lg]l; knl/; sf b:t/sf clt/l0m k|o6 lbg ? @)).- ln0g]5 .

cg' PL M(
j xln la6f] s/

df08j l uf-kf l|gl|eq n|lg]b]gs u6k-xf6j hf/÷; f|tflxs xf6j hf/df k|t lbg bxfosf b/n]s/ n|lg5 .

qm; +	lj ifo	lj j /of	b/	s knot
!	df5f df; 'lj lqm ; Dj l6w	vl; j f6f sf6l lj lqm ug[k; ndf k t uf6f	!)	
		; u' j u/ sf6l lj lqm ug[k; ndf k t uf6f	!)	
		/f6f sf6l lj lqm ug[@)	
@	sk8f tyf hQf ; Dj l6w Joj ; fo	/ Bd6 ; fdfg / yfg sk8f lj lqm ug[k; n	!)	
		hQf r kn lj lqm ug[k; n 7hf]	!)	
		hQf r kn l; nf0(ug[df]l	%	
#	t/sf/l tyf kmknh Joj ; fo	kmkn gf:tf 7 hdf /fv lj lqm ug[!)	

		; fu; Ahl 8f\$df Nof0{j Rg]	%	
		ef/df ; Jhl Noff0{j Rg]	%	
		l; hg cg' f/ ; fu ; Jhl cfn' Nof0{j Rg] 7hf]	!)	
		l; hg cg' f/ ; fu ; Jhl cfn' Nof0{j Rg]; fgf]	%	
		kmktn ; fu ; Jhl j on uf8f	!)	
		kmktn ; fu ; Jhl kl't j f'f / cGo ; fgf]kmktn k; n	%	
\$	vfBfg ; E ; Dj lGwt	rfdn bfn cbj fn; g v'; fgl cfb l j lqm ug]k; n	!)	
		ds}kfh l j Rg]	%	
		ls/fgf k; n	!)	
		df5f df; ' t/sf/l lalqm ug]	!)	
%	k/Dk/fut lzk ; E ; Dj lGwt	df6sf ef8f j Rg]k; n 7hf]	!)	
		df6sf ef8f j Rg]k; n ; fgf]	%	
		sr]slgof gff]j Rg]	%	
		hl8j l6 l j lqm ug]skfn sf6g]	!)	

df08jl uf-kf leq nllg]bl]s xf6j hf/ ; fktflxs xf6j hf/ kl't lbg b]fosf b/n]nllg]5 .

qm; +	lj ifo	lj j /of	b/	s]knot
!	kzk hfl l j qml; E ; Dj lGwt	lhpb]vl; j f\$ /fE ; u' j Rghf0{kl'tuf\$	@)	Pp6f dfq xfF k/]f sv'f j Rg] nf0{s/ gnllg]
		xfF k/]f j Rghf0{	!)	
@	cGo Joj ; fo ; E ; Dj lGwt s/	r'f wfuf]l6sf >[f/sf ; E ; Dj lGwt	%	
		d/nl j f; /L uh]l yhl hdl p8'; dfg]cf]flw j Rg]	%	
		v]h tdf; f b]vfpghf0{	!)	
		kl'f/ k] f/ u/L Joj ; fo ug]	@)	
		j f; kl't j on uf8f	!)	
		j f; kl't 6s	!))	
		v/lofdf ; fdfg /fv l j Rg]	%	
		kmfdfs]cf]hf/ tyf ; fdfg j Rg]	!)	
		ef8fs8f k; n	@)	
		knf]f],Pg]f k]ldE	!)	
ddf -s's/ nf06,5ftf cflb_	!)			

dfly plny gePsf]Joj ; fosf]xsdf uf-kf n]lg06 u/L ? !) bl]v %)) ; dd lng ; Sg\$.

cg; PL M!)
kflsE zNs

l; -g+	lj j /Of	s/sf b/ -?_	s knot
१	j ; , 6s, n/l cGo xlj uf8L -k tk6s_	@)	
२	df0s[]sf/ cGo ; fgf uf8L -k tk6s_	!)	
३	lj bZl j ; , 6s, n/l cGo x]l uf8L	%)	
४	lj bZl df0s[]sf/ , lhk cGo ; fgf uf8L	\$)	
५	7hf l/S; f Eofg k6s]	%	

cg; lr !!

Yofkl6E / 6|sE s/

o; df08jl uf-kf n]o; uf-kf leq Yofkl6E / 6|sE u/] fkt lgDgCG; f/ s/ nufpg]5 .

qm; +	lj j /Of	b/ ?	s knot
!	Yofkl6E k tk6s	!)	
@	6 sE k tk6s	!)	

cg; lr !@

; j]f zNs, l; kml/; b:t/ tyf b08 h/ljfgf

o; ufpklnsn]cf g]lq leqsf]jleG k\$[tsf tkln ad]hdsf ; j]f zNs ln0g]5 .

qm; +	lj j /Of	b/	s knot
!	crn ; DkIQ dNof]g ; j]f ; Ns	k t nfv ? %)	
@	cfo>f] dNof]g ; j]f ; Ns	k t nfv ? !))	
#	uf-kf sf]xn ef8f ; j]f ; Ns	? %))	
\$	uf-kf xn ef8f k h]6/; lxt	? !%))	
%	; fj h]gs z]fno kof]udf	lbzf ? !) lk; fa ? %	
^	uf-kf ; fp08 l; :6d ; lxt	? %))	
&	kml]d]hf Joj : yfkg ; j]f zNs	uf-kf n]tf\$]df]hd	
*	cGo ; j]f ; Ns	; j]sf]k\$[t x]l ? %) - !)) . ; Dd	

o; ufpklnsn]cf g]lq leqsf]jleG k\$[tsf tkln ad]hdsf l; kml/; zNs ln0g]5 .

qm; +	laifo	lj j /Of	b/ ?=	s knot
!		ck'tfnl l; kml/; b:t/	!)))	Ps /f]kg] eGbf dfyl k t /f]kg] yk ? #))

3/ / hlluf ; Dj Gwl l; knfl/;	lgj dg b:t/)	
	kSsl 3/ kdfloft	#))	
	sRrl 3/ kdfloft	!))	
	j ; f] f; kdfloft	!%)	
	Jofj ; flos 3/ sf]f vfl]g]	\$))	
	cfj fl; o 3/ sf]f vfl]g]3/ gfd; f/l	@))	
	xsef] tyf hf]ef] / 5b btf]l; knfl/;	#))	! /f]gl ebf j]9sf nful k]t/f]lg yk !))
	; fgf 3/h' pBf]udf cfunful l; knfl/;	%)	lj df kof]hgsf nful Ing] cGosf nful lgz]s
	dem]f pBf]udf cfunful l; knfl/;	@))	lj df kof]hgsf nful Ing] cGosf nful lgz]s
	7hf pBf]udf cfunful l; knfl/;	%)	lj df kof]hgsf nful Ing] cGosf nful lgz]s
	; j { fwf/0fsf]3/ 6x/f cfunful l; knfl/;	lgz]s	
	gS; fkf; Istfa b:t/	%)	
	; 3; :yfsf]j } vftf vfl]bf l; knfl/;	@))	
	/S; f 7]hfsf]An'j S b:t/	@%)	
	Joj ; fo kdf0fkq b:t/	!%)	
	kSsl 3/ sfod l; knfl/L j f lgdf]fflwg /x\$]l; knfl/;	k]t]j u{ knb)-%) k} f	
	lGgsf] 5fgf ePsf] sRrl 3/ sfod l; knfl/;	@))	
	sRrl 3/ l; knfl/;	!))	
	j }zS /f]huf/Ldf d[o' xg\$]l; knfl/;	lgz]s	
	gdj /L hllufs]v sf6g]l; knfl/;	%)	! ebf j]9 ?v eP k]t ?v @)) yk
	; xlnot sf7sf]l; knfl/;	!)))	bfp/fsf] kof]hgsf] nful eP k]t 6ofS6/ ? !)))
	; :yfsf]ls6fg eP lhu6	k]t ?v !))	
	l; ; f}	" " @))	
	Cfk	" " @))	
l; dn	" " %))		
; fh c; gf hfdg vo/	" " \$))		

	cfo	" " @))	
	lj B't ; lum knh l; knfl/;	@))	; sDj fl; ; d]sf]xsdf
	lj B't ly knh l; knfl/;	%))	
	laB't 6f6; km/d{ h8fg l; knfl/;	@)))	

pBf] nufotsf l; knfl/; x?

qm; =	lj ifo	lj j /of	b/ ?=	s]kmot
!	pBf] btf{l; knfl/;	rfprfp pBf]		!%)
		lais6 pBf]		!%)
		r{kkn pBf]		!%)
		; nf0{pBf]		!%)
		knf0{pBf]		#))
		; ; pBf]		%))
		sk8f pBf]		^))
		j /km pBf]		^))
		sk8f l/kn0g pBf]		^))
		s6km] g/l pBf]		@))
		sfi7 pBf]		#))
		; ldn ; lxtsf]sfi7 pBf]		%))
		knlg{/ pBf]		@))
		llof/]h		!))
		k66h k0k		!))
		d\$lt]h l8n/		@%)
		:6z]g/l pBf]		@%)
		l8:6ln/l		%))
		xllsf k6 k4fy{		@))
		knfi6ls pBf]		#))
kfp/f6l pBf]		!))		
lu]h pBf]		!%)		
un]f pBf]		%))		
ufd]6 pBf]		#))		
qm / pBf]		&))		

क्रम: =	लािफो	लज्ज/०फ	ब/ ?	संज्ञकत
!	३/ गऽ; फ क्फ; ब:त/	\$)) बल्व दफ्यल हलत; ऽ} ePklg	^	
		kvfñ kl't /lg ^a lkm6	&	
		sf7sf] 3/ j f uf] 3/ kl't ju{km6)	uf=kf=sf]lg0f6
		e0{ tnfd f kSsl lbjfn e0{ l6gsf]5fgf ePsf]	!	
		uf=kf 3f]f0f xgkj { lgdf0f ePsf]3/x?sf]xsdf		uf=kf n]tf\$}\$f]; doleq gS; f kf; gu/fPdf tf\$] adf]hd h/ljfgf xg] 5 . cf=a)&#÷)&\$ leq uf=kf 3f]f0f xgkj \$f 3/ gS; f kf; gu/fPdf)&\$÷)&% sf nful kf/Lt s/ nllg]5 . / h/ljfgf j fkt @%Ü b:t/ nllg]5 .
@	३/ गऽ; फ गद; फ/ल ब:त/	!))) ju{ lkm6 ; Ddsf] 3/ gS; f gfd; f/L	%)	३/ हलुव वलgsf]d[o' e0{kfInt sfgg adf]hd Psf ; uf]hsf k/lj f/df gfd; f/L ug{kbf{ !))) ju{ lkm6 ; Ddsf]3/df ? #)) ; f]eGbf d f y l h t l ; ऽ} ePklg !))) ln0g]5 .
		!)! बल्व @))) ju{ lkm6 ; Dd	!)))	
		@)! - #))) ; Dd	!%)	
		#)! - \$))) ; Dd	@)))	
		\$)! - %))) ; Dd	@%)	
		%)! बल्व दफ्यल कल't ju{km6	!	
#	३/ हलुव lg/Ll f0f tyf ; lh0lg b:t/		\$))	uf=kf n]ejg ; lxtf nfu' u/kl5 j f ; f]kj {k/fdz{ bftf j f 5\$}sd{f/lj f6 gS; f / lgldf 3/sf] e]llkms] g ; lxtf kfnfgsf lj ifodf lkm8df ; xlhs/0f u/] fkt 5\$}tf]sPsf]b:t/ nllg]5 .

क्रम: =	लज्ज/०फ	ब/ ?=	संज्ञकत
!	nçfp6 b:t/	!%)	
@	; f] hlgS kj f0f/ ddf b:t/)	
#	lykñ nf0gh8fg l; kmf/;)	

\$	vfgkfglsf]wf/f h8fg	@))	
%	; :yf btf{l; kmf/;	%)	
^	l; gdfxn vfl]g]]; kmf/;	!)))))	
&	d]hf ; s{ cgdlit l; kmf/;	@)))	
*	gS; fkf; ; Dj lGw kdf0fkq kltlnk	#))	
(3/sf]gS; fsf]kltlnk	#))	
!)	cGo kdf0fkq	#))	
!!	PsIs[; DkIQ s/ It/}f]/l; bsf]kltlnk	@)	

cGo b:t7

cGo l; kmf/; x?

qm; +	lj j /of	b/ ?	s]knot
!	gftf kdfloft ugI	@%)	
@	hGdlit kdfloft ugI	@))	
#	lj j fx kdfloft tyf clj j flxt kdfloft	\$))	
\$	cu]h dflwfd l; kmf/; tyf kdfloft	@))	
%	j ; fo{ /fo{kdfloft	%)	
^	d[o' kdfloft	@))	
&	3/kftfn kdfloft	@))	
*	JolQmut lj j /of kdfloft	@))	
(lhj t; }sf]gftf kdfloft	@%)	
!)	xsj fnf j f xsbf/ kdfloft	@))	
!!	; Afs kdfloft ugI tyf ; :yfut / JolQmut ; Afs l; kmf/; ugI	@))	
!@	sfuh / d-h/lgdf kdfloft ugI	@))	
!#	cly\$ cj :yf sdhf] tyf lj kGgtf kdfloft j f cly\$ cj :yf j lnof] j f ; DkGgtf kdfloft	@))	lj kGgtf nf0(g]ng]
!\$	gfu/lstf tyf gfu/lstfsf] kltlnk lng sf]nful l; kmf/; ugI.	!^)	
!%	j xfns/ sf]n]yfhf]yf kdfloft	@))	
!^	df]l nut s\$] sf]l; kmf/;	@))	
!&	3/ hluf s/sf]n]yfhf]yf u/l l; kmf/; ugI	@))	
!*	Jofkf/Jo; ; fo j Gb ePsf]j f xb}gePsf]l; kmf/;	@))	
!(ldnfqsf]sfuhft u/fpg]lgj }g btf{l; kmf/;	@))	

@)	lgzNls j f ; zNls :j :Yo pkrf/sf]l; knfl/; ugI	!%)	lgzNls nf0{ging]
@!	; dx bt{f]l; knfl/;	@))	
@@	3/j f6f]l; knfl/;		
	kSsl ; 8s ,knl6(+afovf]hfb]v r]gdf, h:k/, blj :yfg, ug] v]hf kSsl ; 8s, ahf/lf	%)	
	leql af6f],cGo lf	@%)	
@#	khf]f 3/sfod ug]l; knfl/;	@%)	
@\$	gfd j f h6ldlt ; #f]vg l; knfl/;	@))	
@%	h]ufwlg khf{x/fPsf]l; knfl/;	@))	
@^	lsQsf6 ug]l; knfl/;	@))	
@&	gfd; f/l ug]l; knfl/;	@%)	
@*	h]ufsf]xs ; Dj Gwdf l; knfl/;	@))	
@(d]s; f]sf]gftf kdf]lft tyf l; knfl/;	@%)	
#)	pBf] 7f] ; f/l ug]l; knfl/;	%)	
#!	lhj t /x]f]l; knfl/;	#))	
#@	lj Bfno v]f]g]l; knfl/;	!)))	
##	lj Bfnosf]s]ff yk ug]l; knfl/;	!)))	
#\$	lj Bfno 7fpF; f/l ug]l; knfl/;	!)))	
#%	kfngkf]f]sf]nful l; knfl/;	@))	
#^	j]flxs clus] gfu/lstf l; knfl/;	!)))	
#&	; fwf/0f l; knl/;	@))	
#*	sf]f v]f]g /f]j /df j :g l; knfl/;	!%)	
#(k]nt sf]g ad]hd k]of]nt clws/ ad]hdsf]cGo l; knfl/; j f kdf]lft ug]	%)	
\$)	k]zg l; knfl/; ef/t d]s g]fnsf]nflu	!))) / %))	
\$!	p]n]vt sfddf yk d]nsf ug]{k/df	@))	kn]8df hf]f %))

b08 hl/j fgf

qm; =	lj j /0f	s/ ?=	s]knot
!	#% lbg leq bt{ePsf]l]l]Out 36gf bt{f	lgzNls	
@	#% lbg gf3l bt{xg]JolQmut36gf bt{f	!))	cGoq j f6 j ; f0{ /f0{u/L cPsf / j ; f0{ /f0{; g]k] { cGoqaf6 Joltut 36gf bt{f ug]g]f ; f] gu/L j ; f0{ /L ; f] kl5 o; uf=kf df bt{xg]JolQmut

			36gf btffsf]xsf hg 7fj af6 a; f0; /l cfPsf]xf] pQm 7fj af6 btff{ul/ cfpq ; emfa lbg]
#	uf-kf 3fjoff xg' kj {j gsf ; Argfsf]xsf	%)	3/ hluf ; DaGWL
\$	gS; fkf; gu/L @ nj n ; Dd effts ; Argf lgdfef u/df	##Ü yk	3/ hluf ; DaGWL
%	gS; fkf; gu/L @ nj n ebf dyl lgdfef u/df	&)Ü yk	3/ hluf ; DaGWL
^	gS; fkf; gu/L 3/lgdfef ; DkGg u/df	; tkltzt	
&	lgZrlt tnf jf lgZrlt l8hf0gsf]cgdlit ln0{; f]eGbf km/s j lg jf km/s 3/ lgdfef ugfsf]xsf	&) Ü yk	k tflj t h/lj fgdf gS; f ; #f]vgsf]h/lj fgf ; dfj z u/!Psf]5g
*	3/ lgdfef ubf{ ; fdfg hyfeflj ; 8sdf ykfgsf xsf	!))-!))	; 8sdf klusf]cj /fj / lf]lsf]cwf/df
(lgiflwt lf]dfknf]f] knflgsf]xsf	!))-!))	lgiflwt lf] uf-kf n]tr]g]; f]sf]; rgf :yfglo /!Bof] / kqklsf / ; fj h]gls dfknf hgsf/L u/f0g]5 .
!)	lgz]wt knfi6s kof] ugfsf xsf	!))-%))	knfi6s lgiflwt lf] 3fjoff ePkI5 sfof]ogxg]/ ; f] sf]; rgf :yfglo /!Bof] kqklsf / ; fj h]gls dfknf u/f0g]
!!	hyfeflj rffkof 5f]gysf xsf	!)-%)	xf sv/f, uf0{e}; / uf]sf]kltufef %) h/lj fgf / vfg vr{? !)) kltlbg cGosf] xsdf %)Ü / pNn]vt jfx\$sf rffkofdf #) / vfg vr{!% kltlbg kf7fkf8l nufPtsf]xsf ; f]sf])Ü, & lbg leq ; Dd rffkof lng gcPdf uf-kf n]lnnfdf ug] 5 . cfknf rffkofx? ; fj h]gls 7f]ef aflg]h:t} ; u/ sf]kltufef ?=)))-
!@	dfnkf] tyf Psls] ; DklQsf]xsf ! j if{ ; Ddsf]j Sof]fsf nflu	##kltzt	
!#	dfnkf] tyf Psls] ; DklQsf]xsf @ j if{ ; Ddsf]j Sof]fsf]nflu	\$\$kltzt	
!\$	dfnkf] tyf Psls] ; DklQsf]xsf # j if{ ; Ddsf]j Sof]fsf]nflu	^)kltzt	
!%	dfnkf] tyf Psls] ; DklQsf]xsf \$ j if{ ; Ddsf]j Sof]fsf]nflu	&%kltzt	
!^	dfnkf] tyf Psls] ; DklQsf]xsf % j if{ j f ; f]Gbf dflly	!))kltzt	

cg!lr !#
ko6g zlls

df08j l uf-kf= df cfpq]:j bzl ko6snf0{ / lj bzl ko6snf0{ko6g zlls nufpg]]j ifodf ufpFkflnsfn]lg0f6 u/l nfu"
ugf .

प्रमाणीकरण मिति: २०७४/५/१८

आजाले
नारायण पौडेल
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

भाग १

माण्डवी गाउँपालिका

स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ बमोजिम माण्डवी गाउँपालिकाले बनाएको तल लेखिए बमोजिमको माण्डवी गाउँपालिकाको विनियोजन ऐन, २०७४ सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन गरिएको छ ।

सम्बन्ध २०७४ सालको ऐन नं. २

माण्डवी गाउँपालिका

माण्डवी गाउँपालिका ;

माण्डवी गाउँपालिकाको विनियोजन ऐन, २०७४ को दफा १०२ बमोजिमको माण्डवी गाउँपालिकाको विनियोजन ऐन, २०७४ सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन गरिएको छ ।

माण्डवी गाउँपालिका

माण्डवी गाउँपालिकाको विनियोजन ऐन, २०७४ को दफा १०२ बमोजिमको माण्डवी गाउँपालिकाको विनियोजन ऐन, २०७४ सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन गरिएको छ ।

माण्डवी गाउँपालिकाको विनियोजन ऐन, २०७४ को दफा १०२ बमोजिमको माण्डवी गाउँपालिकाको विनियोजन ऐन, २०७४ सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन गरिएको छ ।

माण्डवी गाउँपालिका

माण्डवी गाउँपालिकाको विनियोजन ऐन, २०७४ को दफा १०२ बमोजिमको माण्डवी गाउँपालिकाको विनियोजन ऐन, २०७४ सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन गरिएको छ ।

माण्डवी गाउँपालिका

माण्डवी गाउँपालिकाको विनियोजन ऐन, २०७४ को दफा १०२ बमोजिमको माण्डवी गाउँपालिकाको विनियोजन ऐन, २०७४ सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन गरिएको छ ।

माण्डवी गाउँपालिका

माण्डवी गाउँपालिकाको विनियोजन ऐन, २०७४ को दफा १०२ बमोजिमको माण्डवी गाउँपालिकाको विनियोजन ऐन, २०७४ सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन गरिएको छ ।

-@_ pkbkrf -!_ df hg; ऽ)s/f n|vPsf]eP tfklg sfokflnsf, j 8f ; ldlit / lj ifout
zfvfn]ug[;]f / sfo{?sf]lgldQ lj lgof]hg u/\$f]/sdd|b]sgðf art xg]/ sgðf cku
xg]b]vg cfPdf ufpFsfokflnsfn]art xg]zlif\$af6 cku xg]zlif\$df /sd ; fg{; Sg\$.
o; /l /sd ; fbf{Ps zlif\$af6 ; f]zlif\$sf]hDdf /sdsf]!) kltztdf ga9g]u/l sg}Ps jf
Ps eGb a9L zlif\$x?af6 csf]Ps jf Ps eGb a9L zlif\$x?df /sd ; fg{tyf lgsf; / vr{
hgfpq ; lsg\$. khlut vr{/ lj Qlo Aoj :yf tkh|algot]ht /sd ; fFf eQmgl vr{/ Aofh
eQmgl vr{zlif\$df afx\$ c6o rfn"vr{zlif\$tkh ; fg{/ lj Qlo Aoj :yf c6tu\$; fFf eQmgl
vr{tkh|lgof]hg /sd Jofh eQmgl vr{zlif\$df afx\$ c6oq ; fg{; lsg]5g . t/ rfn"tyf
khlut vr{/ lj Qlo Aoj :yfsf]vr{Aoxf]Ps ; f]af6 csf] ; f]df /sd ; fg{; lsg\$.

#_ pkbkrf -@_ df hg; ऽ)s/f n|vPsf]ePtf klq Ps zlif\$af6 ; f]zlif\$sf]hDdf
:jls[/sdsf] !) kltzt eGb a9g]u/l sg}Ps jf Ps eGb a9L zlif\$x?df /sd ; fg{
k/df ufpF; efsf] :jls[Ing'kg\$.

अनुसूची १

bkrñ @ ; ५ ; DalGwt

gllfnsf]; ljwfgsf]wf/i @@(-@_ adf]hd

; lrt sff]af6 ljlgof]hg xg]/sd

क्र सं	अनुदान संख्या	शीर्षकको नाम	चालु खर्च	पूजिगत खर्च	वित्तीय व्यवस्था	जम्मा
१		गाउँ कार्यपालिका तथा गाउँपालिका	३०१५००००.००	४२४६४२१८.३२	०.००	७२६१४२१८.३२
२		वडा समिति तथा वडा कार्यालय	४२९२०००.००	४९३६३४००.००	०.००	५३६५५४००.००
३		विषयगत शाखा	०.००	७७०००००.००	०.००	७७०००००.००
४		ऋणको सांवा व्याज भुक्तानी	०.००	०.००	०.००	०.००
५		लगानी शेयर ऋण	०.००	०.००	०.००	०.००
६		सशर्त अनुदान	०.००	६६७८२०००.००	०.००	६६७८२०००.००
७		जनसहभागिता	०.००	१३९९०१००.००	०.००	१३९९०१००.००
८		सामाजिक सुरक्षा	२२००००००.००	०.००	०.००	२२००००००.००
जम्मा			५६४४२०००.००	१८०२९९७१८.३२	०.००	२३६७४१७१८.३२
सामाजिक सुरक्षा सहित प्रतिशत			२३.८४	७६.१६		१००.००
सामाजिक सुरक्षा वाहेक प्रतिशत			१४.५५			

प्रमाणीकरण मिति: २०७४/०५/१८

आज्ञाले

नारायण पौडेल

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

भाग २

माण्डवी गाउँपालिका

स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ बमोजिम माण्डवी गाउँपालिकाले बनाएको तल लेखिए बमोजिमको माण्डवी गाउँपालिकाको निर्णय वा आदेश वा अधिकारपत्रको प्रमाणीकरण (कार्यविधि) नियमावली, २०७४ सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन गरिएको छ .

सम्बन्ध २०७४ सालको नियम संख्या १

माण्डवी गाउँपालिकाको निर्णय वा आदेश वा अधिकारपत्रको प्रमाणीकरण (कार्यविधि) नियमावली,

२०७४

प्रस्तावना

माण्डवी गाउँ कार्यपालिकाको निर्णय वा आदेश र अधिकारपत्र लगायतका अन्य केही लिखित प्रमाणीकरण गर्ने विधि र प्रक्रियालाई व्यवस्थित गर्न वाञ्छनीय भएकाले, नेपालको संविधानको धारा २१४ को उपधारा (५) बमोजिम माण्डवी गाउँ कार्यपालिकाले देहायको नियमावली बनाएको छ ।

परिच्छेद १

प्रारम्भ

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:(१) यस नियमावलीको नाम "माण्डवी गाउँ कार्यपालिकाको निर्णय वा आदेश र अधिकारपत्रको प्रमाणीकरण (कार्यविधि) नियमावली, २०७४ रहेको छ ।
(२) यो नियमावली तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।
२. परिभाषा: विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस नियमावलीमा:-
 - (क) "अध्यक्ष" भन्नाले गाउँ कार्यपालिकाको अध्यक्ष सम्झनु पर्छ ।
 - (ख) "उपाध्यक्ष" भन्नाले गाउँ कार्यपालिकाको उपाध्यक्ष सम्झनु पर्छ ।
 - (ग) "कार्यपालिका" भन्नाले संविधानको धारा २१५ बमोजिम गठित माण्डवी गाउँ कार्यपालिका सम्झनुपर्छ ।
 - (घ) "कार्यकारी अधिकृत" भन्नाले गाउँ कार्यपालिकाको कार्यकारी अधिकृत सम्झनु पर्छ ।
 - (ङ) "गाउँपालिका" भन्नाले संविधान बमोजिमको गाउँपालिका सम्झनु पर्छ ।
 - (च) "प्रामाणिक प्रति" भन्नाले निर्णय वा आदेश र अधिकारपत्र प्रामाणित गर्ने अधिकारीले हस्ताक्षर गरेको सक्कल प्रति सम्झनु पर्छ ।
 - (छ) "लिखत वा कागज" भन्नाले देहायका विषयसँग सम्बन्धित निर्णय वा आदेश वा तत्सम्बन्धी अधिकारपत्रसँग सम्बन्धित लिखत वा कागज सम्झनु पर्छ,-

- (१) गाउँ कार्यपालिकाले बनाएको नीति, नियम, निर्देशिका, कार्यविधि,
 - (२) गाउँ कार्यपालिकाले जारी गरेको आदेश,
 - (३) गाउँ कार्यपालिकाद्वारा पारित प्रस्ताव,
 - (४) गाउँ कार्यपालिकाले जारी गरेको अधिकारपत्र,
 - (५) गाउँ कार्यपालिकाले गरेको निर्णय
 - (६) गाउँ कार्यपालिकाबाट नियुक्ति हुने पदको नियुक्तिपत्र, सरुवा तथा अवकाश पत्र
 - (७) गाउँ कार्यपालिकाले जारी गरेको सूचना तथा सिर्जना गरेको तथ्याङ्क वा अभिलेख सम्बन्धी लिखत वा कागजात
 - (८) प्रचलित कानून बमोजिम प्रमाणीकरण गर्नु पर्ने अन्य लिखत वा कागजात
- (ज) "सभा" भन्नाले संविधानको धारा २२२ बमोजिमको गाउँसभा सम्झनु पर्छ ।
- (झ) "संविधान" भन्नाले नेपालको संविधानलाई सम्झनु पर्छ ।
- (ञ) "सूचना तथा अभिलेख केन्द्र" भन्नाले गाउँपालिका अन्तर्गत स्थापना भएको नियम ११ बमोजिमको सूचना तथा अभिलेख केन्द्र सम्झनु पर्छ ।

परिच्छेद २

लिखत वा कागजातको प्रमाणीकरण कार्यविधि

३. नियमको प्रमाणीकरण कार्यविधि: (१) कार्यपालिकाले बनाएको नियम कार्यपालिकाको बैठकबाट स्वीकृत भएपछि अध्यक्षले प्रमाणीकरण गर्नेछ ।
- (२) अध्यक्षले उपनियम (१) बमोजिम प्रमाणीकरण गर्दा नेपाली कागजमा तयार गरिएको नियमको कम्तीमा चार प्रतिमा मिति समेत उल्लेख गरी हस्ताक्षर गर्नुपर्नेछ र त्यस्तो प्रमाणिक प्रतिमध्ये एक एक प्रति देहाय बमोजिमको निकायमा पठाउनुपर्नेछ:-
- (क) कार्यकारी अधिकृतको सचिवालयमा,
- (ख) सूचना तथा अभिलेख केन्द्रमा,
- (ग) संघको संघीय मामिला हेर्ने मन्त्रालयमा,
- (घ) प्रदेशको गाउँपालिका हेर्ने निकाय (मन्त्रालय वा विभाग) मा,
- (३) सूचना तथा अभिलेख केन्द्रले उपनियम (२) बमोजिम प्रमाणीकरण भएका नियम प्रकाशन गरी गाउँपालिकाका सबै वडा कार्यालयमा पन्ध्र दिनभित्र पठाउनुपर्नेछ ।
- (४) यस नियम बमोजिम प्रमाणीकरण भएको नियम कार्यकारी अधिकृतले सर्वसाधारणको जानकारीको लागि सार्वजनिक गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

४. **नीति, निर्देशिका तथा कार्यविधिको प्रमाणीकरण:** (१) कार्यपालिकाले बनाएको नीति, निर्देशिका तथा कार्यविधि कार्यकारी अधिकृतले तीन प्रतिमा हस्ताक्षर गरी प्रमाणीकरण गर्नु पर्नेछ ।
- (२) उपनियम (१) बमोजिम प्रमाणीकरण भएको प्रमाणिक प्रतिमध्ये एक प्रति कार्यकारी अधिकृतको सचिवालयमा, एक प्रति कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धित निकायमा र अर्को प्रति सूचना तथा अभिलेख केन्द्रमा पठाई कार्यान्वयन तथा अभिलेखबद्ध गर्नु पर्नेछ ।
- (३) सूचना तथा अभिलेख केन्द्रले उपनियम (१) बमोजिम प्रमाणीकरण भएका नीति, निर्देशिका तथा कार्यविधि सबै वडा कार्यलयमा पठाउनु पर्नेछ ।
- (४) यस नियम बमोजिम प्रमाणीकरण भएको नीति, निर्देशिका तथा कार्यविधि कार्यकारी अधिकृतले सर्वसाधारणको जानकारीको लागि सार्वजनिक गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।
५. **कार्यपालिकाको निर्णय तथा प्रस्तावको प्रमाणीकरण:** (१) कार्यपालिकाको बैठकमा पेश हुने प्रस्ताव र बैठकको निर्णय कार्यकारी अधिकृतले प्रमाणित गर्नेछ ।
- (२) उपनियम (१) बमोजिम प्रमाणीकरण भएको आदेश वा अधिकारपत्रको प्रमाणिक प्रतिमध्ये एक प्रति कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धित निकाय वा अधिकारीलाई र अर्को प्रति सूचना तथा अभिलेख केन्द्रमा पठाई अभिलेखबद्ध गर्नुपर्नेछ ।
- (३) यस नियम बमोजिम प्रमाणीकरण भएको आदेश वा अधिकारपत्र कार्यकारी अधिकृतले सर्वसाधारणको जानकारीको लागि सार्वजनिक गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।
६. **आदेश वा अधिकारपत्रको प्रमाणीकरण:** (१) संविधान वा अन्य प्रचलित कानून बमोजिम कार्यपालिकाबाट जारी हुने आदेश वा अधिकारपत्रको प्रमाणीकरण अध्यक्षले गर्नेछ ।
- (२) उपनियम (१) बमोजिम प्रमाणीकरण भएको आदेश वा अधिकारपत्रको प्रमाणिक प्रतिमध्ये एक प्रति कार्यान्वयन गर्ने निकाय वा अधिकारीलाई र अर्को प्रति सूचना तथा अभिलेख केन्द्रमा पठाई अभिलेखबद्ध गर्नुपर्नेछ ।
- (३) यस नियम बमोजिम प्रमाणीकरण भएको आदेश वा अधिकारपत्र कार्यकारी अधिकृतले सर्वसाधारणको जानकारीको लागि सार्वजनिक गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।
७. **न्यायिक समितिको निर्णय वा आदेशको प्रमाणीकरण:** (१) न्यायिक समितिको निर्णय वा आदेश उक्त समितिका संयोजक र सबै सदस्यले प्रमाणित गर्नेछन् ।
- (२) न्यायिक समितिका निर्णय वा आदेशको प्रमाणिक प्रति कार्यकारी अधिकृत वा निजले तोकेको सम्बन्धित शाखाको कर्मचारीले संरक्षण गर्नेछ ।
- (३) यस नियम बमोजिम भएको निर्णय वा आदेशको नक्कल लिन चाहेमा सरोकारवाला व्यक्ति वा संस्थालाई कार्यकारी अधिकृत वा निजले तोकेको कर्मचारीले नक्कल प्रति प्रमाणित गरी

उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

८. **सूचना वा तथ्याङ्क प्रमाणीकरण:**(१) स्थानीयस्तरको सूचना तथा तथ्याङ्क, स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम, योजना तथा बजेट एवं कार्ययोजनाको प्रमाणीकरण कार्यकारी अधिकृतले गर्नेछ ।
 - (२) गाउँपालिकामा रहेको सूचना वा तथ्याङ्क कसैले माग गरेमा अभिलेखमा जनाई सम्बन्धित शाखा प्रमुखले प्रमाणित गरी उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।
 - (३) यस नियम बमोजिम कुनै सूचना, तथ्याङ्क वा लिखत वा कागजात नेपाल सरकार वा प्रदेश सरकारले माग गरेमा त्यस्तो सूचना, तथ्याङ्क वा लिखत वा कागजात कार्यकारी अधिकृतले प्रमाणित गरी उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।
९. **अन्य लिखत वा कागजातको प्रमाणीकरण:**(१) नियम ३,४,५,६,७ र ८ मा लेखिएदेखि बाहेक गाउँपालिकासँग सम्बन्धित अन्य लिखत कागजातको प्रमाणीकरण गर्दा कार्यपालिकाबाट भएका वा जारी भएका लिखत वा कागजातको प्रमाणीकरण कार्यकारी अधिकृतबाट हुनेछ ।
 - (२) उपनियम (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै खास लिखत वा कागजात प्रमाणीकरणका लागि गाउँपालिकाको कानूनबमोजिम कुनै खास अधिकारी तोकिएको रहेछ भने त्यस्तो लिखत वा कागजात त्यस्तो अधिकारीबाट प्रमाणीकरण हुनेछ ।
१०. **कार्यपालिकाबाट हुने नियुक्ति, सरुवा तथा अवकाशको प्रमाणीकरण:**(१) कार्यपालिकाबाट नियुक्ति हुने पदको नियुक्तिपत्र, सरुवा तथा अवकाश पत्रको प्रमाणीकरण कार्यकारी अधिकृतबाट हुनेछ ।
 - (२) गाउँपालिकाको विभिन्न सेवाको अधिकृत वा सो सरहको पद र स्थायी नियुक्ति हुने अन्य पदमा कार्यकारी अधिकृतले प्रमाणीकरण गरी नियुक्तिपत्र दिनेछ ।
 - (३) गाउँपालिकाको विज्ञ सेवा वा करारमा नियुक्त हुने पदमा कार्यकारी अधिकृत वा निजले अख्तियारी दिएको सम्बन्धित शाखा प्रमुखले प्रमाणीकरण गरी नियुक्तिपत्र दिनेछ ।
 - (४) यस नियममा लेखिएदेखि बाहेक गाउँपालिकाको कानून बमोजिम नियुक्ति हुने अन्य पदको नियुक्ति कार्यकारी अधिकृत वा निजले तोकेको अधिकारीद्वारा प्रमाणीकरण हुनेछ ।
 - (५) यस नियम बमोजिमको प्रमाणीक प्रति कार्यकारी अधिकृतले सुरक्षित राख्नु वा राख्न लगाउनु पर्नेछ ।

परिच्छेद ३

सूचना तथा अभिलेख व्यवस्थापन सम्बन्धमा

११. **सूचना तथा अभिलेख केन्द्र रहने:**(१) गाउँ कार्यपालिकाबाट हुने निर्णय, आदेश लगायतका लिखत वा कागजातको प्रमाणीक प्रति लगायतका सूचना तथा अभिलेख व्यवस्थापन गर्न गाउँ

कार्यपालिकामा एक सूचना तथा अभिलेख केन्द्र रहनेछ ।

- (२) उपनियम (१) बमोजिमको सूचना तथा अभिलेख केन्द्र यस नियम बमोजिम प्रमाणीकरण भएका लिखत वा कागजातको सक्कल प्रमाणिक प्रति सुरक्षितसाथ राख्नुपर्नेछ ।
- (३) उपनियम (१) बमोजिम सूचना तथा अभिलेख केन्द्रले यस नियम बमोजिम प्रमाणीकरण भएका महत्वपूर्ण लिखत वा कागजातको माइक्रो फिल्म तयार गरी राख्नुपर्नेछ ।
- (४) उपनियम (१) बमोजिमको सूचना तथा अभिलेख केन्द्रले लिखत वा कागजातको सिलसिलेवार रूपमा संग्रह गरी अभिलेख राख्नुपर्नेछ ।
१२. **अभिलेख व्यवस्थित गरी राख्नु पर्ने:**(१) यस नियम बमोजिम प्रमाणीकरण भएको लिखत वा कागजातको गाउँ कार्यपालिकाको सम्बन्धित विषयगत शाखा वा सूचना तथा अभिलेख केन्द्रले सुरक्षितसाथ अभिलेखवद्ध गरी राख्नुपर्नेछ ।
- (२) उपनियम (१) बमोजिम अभिलेख राख्दा विद्युतीय प्रति समेत सुरक्षित गरी राख्नु पर्नेछ ।
१३. **सार्वजनिक गर्नुपर्ने:** यस नियममा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि प्रचलित कानूनले गोप्य राख्नुपर्ने लिखत वा कागजात भनी तोके बाहेकका अन्य सबै लिखत वा कागजात सर्वसाधारणको जानकारीको लागि सूचना तथा अभिलेख केन्द्रले सार्वजनिक रूपमा प्रकाशन गर्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद ४

विविध

१४. **अन्य प्रचलित कानून बमोजिम प्रमाणीकरण हुने विषयमा असर नपर्ने:** कुनै निर्णय वा आदेश प्रमाणीकरण सम्बन्धमा प्रचलित नेपाल कानूनमा छुट्टै व्यवस्था भएकोमा त्यस्तो विषयमा यस नियममा लेखिएको कुनै कुराले असर पर्ने छैन ।
१५. **कार्यविधि बनाउन सक्ने:** यस नियमको उद्देश्य कार्यान्वयन गर्न कार्यपालिकाले आवश्यक कार्यविधि बनाउन सक्नेछ ।
१६. **बचाऊ:** यस अघि स्थानीय निकायबाट प्रचलित कानून बमोजिम भए गरेका निर्णय वा आदेश वा तत्सम्बन्धी अधिकारपत्रको प्रमाणीकरण यस नियम बमोजिम भए गरेको मानिनेछ ।

प्रमाणीकरण मिति: २०७४/०४/२०

आज्ञाले
नारायण पौडेल
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

भाग २

माण्डवी गाउँपालिका

स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ बमोजिमको माण्डवी गाउँपालिकाले बनाएको तल लेखिए बमोजिमको गाउँ कार्यपालिको बैठक सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७४ सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन गरिएको छ .

सम्बत् २०७४ सालको नियम संख्या २

गाउँ कार्यपालिको बैठक सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७४

1= k{tfjgfm

Dff08jL ufpFsfo{kflnsf -sfo{ Dkfbg_ lgodfj nl, @)&\$ sf]lgod !) sf]pklgod & adf]hd
df08jL ufpFsfo{kflnsfsf]a}S ; #fngsf]nflu of]sfo]lw :jls[u/L hf/L ul/Psf]5 .

@= kl/efiffm

lj ifo j f k| #n]csf{cy{gnfu}f o; sfo]j lwdf-

-s_ "lgodfj nl" eGgn]ufpKflnsfsf]sfo{ Dkfbg lgodfj nlnf0{; Demg' kb5 .

-v_ "j 8f c\blf" eGgn]ufpKflnsfsf]j 8f\blf ; Demg' kb5 .

-u_ "; b:o" eGgn]ufpKflnsfsf]j 8f ; b:o ; Demg' kb5 .

-3_ "c\blf" eGgn]ufpKflnsfsf]a}ssf]c\blftf ug]JolQmf0{; Demg' kb5 .

-a_ "sfo{kflnsf" eGgn]ufpKflnsfsf]sfo{kflnsf ; Demg' kb5 .

-r_ "j 8f ; ldt" eGgn]ufpKflnsfsf]j 8f ; ldt ; Demg' kb5 .

#= j 8f ; ldt[sf]j}sm

#=! j 8f ; ldt[sf]a}S sDtdf dlxgfsf]Ps k6s a:g5 . t/ dlxgdf tlg k6s eGbf a9L
a}S a; \$f]eQf kf0g]55 .

#=@ j 8f ; ldt[sf]a}Sssf]c\blftf j 8f\blfn]ug5 / lghsf]cgkl:y]tdf a}Sdf pkl:yt
h]7 ; b:on]j 8f ; ldt[sf]a}Sssf]c\blftf ug5 .

#=# j 8f ; ldt[sf]a}S j 8f c\blfsf]lgb}gdf j 8f ; lrjn]af]hfp]5 .

\$= a}S a:g]:yfg / ; doM

\$=! j 8f ; ldt[sf]a}S j 8f ; ldt[sf]sfof{odf a:g5 .

\$=@ j 8f ; ldt[sf]a}Ssf nflu ; f'gf ubf{a}S a:g]ldt ; do / :yfg vhf0 k7fpg'kg5

\$=# o; /L ; f'gf ubf{a}S a:g]; doeGbf tlg lbg cufj }pknAw u/fpg'kg5 .

%= 5nkmsf]j ifo

%=! j 8f ; ldt[sf]a}S af]hfp]f ; f]a}Sdf 5nkmm ul/g]laifo :ki6 ?kn]ls6fg u/L a}S

a:g]ldlt eGbf ; fdfGotof @\$ 306f cufj }j 8f ; lrjn]; j }; b:onf0{pknAw u/fpg' kg\$.
%=@ j 8f c\blfsf]lgbzgd f j 8f ; lrjn]j 8f ; ldtsf]a}ssf]sfoqmd lnivt ?kdf tof/
ug\$. k|tfj ; DaGwl vfsf cg; 'l- ! / @ adf]hd xg\$.

^= pkl:ylt

^=! a}sd f pkl:yt k|o\$; b:on]pkl:ylt kl:tsfdf cf^gf]gfd / alem]u/l b:tv t
ug{k g\$.

^=@ j 8f ; lrjn]j 8f ; ldtsf]a}sd f ; lrj sf]?kdf pkl:ylt kl:tsfdf pkl:ylt hgf0{
b:tv t ug{k g\$.

&= a}S ; rfn g klqmf

&=! a}ssnf0{; Joj l:yt ug]sfd a}ssf]c\blftf ug]JolQmsf]xg\$.

&=@ c\blfsf]cf; gsf]; Ddfg / cfb/ ug{ j 8f ; ldtsf k|o\$; b:osf]st{ o xg\$.

&=# a}ssf]5nk m lj ifo; 'l sf cfwf/df a}ssf]c\blftf ug]JolQm]tf\$]adf]hd xg\$
.

&=\$ a}ssf]5nk mdf efu lng]; b:on]af]g]kfnf]tyf af]g kfp g]; dosf]cj lw a}ssf]
c\blftf ug]JolQm]lgwf{of u/]adf]hd xg\$.

&=% Ps hgf ; b:on]af]n/x\$ f]; dodf csf]sg}; b:on]alrdf s'/f sf6g' x\$ g\$.

***= lg0f6 ; DaGwl Joj :yf**

*=! k|tfj dfl y af]g]qmd ; dft ePk 5 a}ssf]c\blftf ug]JolQm]; f]k|tfj lg0f6sf]
nflu k|tt ug\$.

*=@ a}ssf]lg0f6 ; fdfGotof ; j { Ddtsf] cfwf/df xg\$. dt l j efhg xg] cj :ydf
c\blftf ug]JolQm; lxt tlg hgf ; b:osf]axdtn]u/\$f]lg0f6 a}ssf]lg0f6 dflgg]
5 .

(= lg0f6sf]cleny

(=! j 8f ; lrjn]a}sd f ePsf]lg0f6nf0{lg0f6 kl:tsfdf clen y u/l pkl:yt ; b:onf0{
; xl u/f0 /fv g' kg\$.

(=@ a}saf6 ePsf]sg]lg0f6df lrQ ga%g]; b:on]lg0f6 kl:tsfdf 5f6s/ldf cf^gf]km/s
dt hgfp g ; Sg\$.

!)= ufpFsfokflnsfsf]a}SM

!)=! ufpFsfokflnsfsf]a}S sDtldf dlxgfsf]Ps k6s a:g\$.

!)=@ ufpFsfokflnsfsf]a}SSsf] c\blftf c\blfn] ug\$ / lghsf]cgkl:yltdf a}sd f
pkf\blfn]sfokflnsfsf]a}ssf]c\blftf ug\$.

!)=# ufpFsfokflnsfsf]a}S c\blfsf]lgbzgd f sfo\$ f/l clws[n]af]hfp g\$.

!!= a}S a:g]:yfg / ; doM

!!=! ufpFsfokflnsfsf]a}S ufpFsfokflnsfsf]sfof{nodf a:g\$.

!!=@ ufpFsfokflnsfsf]a}ssf nflu ; †gf ubf{a}S a:g]ldlt, ; do / :yfg vhf0 k7fpg' kg\$.

!!=# o; /l ; †gf ubf{a}S a:g]; doeGbf tlg lbg cufj }pknAw u/fpg' kg\$.

!@= 5nkmsf]lj ifoM

!@= ufpFsfokflnsfsf]a}S af]hpf ; f]a}Sdf 5nkms ul/g]lifo :ki6 ?kn]ls6fg u/l a}S a:g]ldlteGbf ; fdfGtof @\$ 306f cufj }sfo\$ /l clws[n]; j}; b:onf0{ pknAw u/fpg' kg\$.

!@= clblfsf]lgb}zgd f sfo\$ /l clws[n]sfo{kflnsfsf]a}Ssf]sfoqmd lnlt ?kdf tof/ ug\$.

!@=# a}Sdf 5nkmsf k} ug]k|tfj ; DaGwl cGo Joj :yf sfo{ Dkfbg lgodfj nldf tfl]sP adf]hd xg\$.

!#= pkl:yltM

!#= a}Sdf pkl:yt k|o\$; b:on]pkl:ylt kl:tsfdf cf^gf]gfd / alem]u/l b:tvtt ug\$.

!#=@ sfo\$ /l clws[n]sfo{kflnsfsf]a}Sdf ; lrj sf]?kdf pkl:ylt e0{kl:tsfdf pkl:ylt hgf0{b:tvtt ug\$.

!\$= a}S ; rfnq klqmfM

!\$= a}Ssnf0{; Joj:ylt ug]sfd a}Ssf]clblftf ug]JolQmsf]xg\$.

!\$=@ clblfsf]cf; gsf]; Ddfg / cfb/ ug{sfo{kflnsfsf k|o\$; b:osf]st{0 xg\$.

!\$=# a}Ssf]5nkms lj ifo; †lsf cfwf/df a}Ssf]clblftf ug]JolQm]tf\$]adf]hd xg\$.

!\$=\$ a}Ssf]5nkmsdf efu lng]; b:on]af]g]kfnf]tyf af]g kfpq]; dosf]cj lw a}Ssf] clblftf ug]JolQm]lgwf{0f u/]adf]hd xg\$.

!\$=% Ps hgf ; b:on]af]h/x\$]; dodf csf]sg}; b:on]alrdf s/f sf6g' x\$.

!%= lg0f6 ; DaGwl Joj :yfm

!%= k|tfj dfly af]g]qmd ; dfkt ePk15 a}Ssf]clblftf ug]JolQm]; f]k|tfj lg0f6sf] nflu k|tt ug\$.

!%=@ a}Ssf]lg0f6 ; fdfGtof ; j { Ddltsf]cfwf/df xg\$. dt lj efhg xg]cj :yfdf clblftf ug]JolQm ; lxt axdt ; b:osf]lg0f6 a}Ssf]lg0f6 dflgg]5 .

!%=# ah6, sfoqmd, glt tyf :yfglo txsf]lgodfj nl afx\$sf]lj ifodf !%=@ adf]hd lg0f6 xg g; sdf JolQmut pQ/bf]otj lghdfly /xg]u/l ufpFsfokflnsfsf]clblfn]u/\$f] lg0f6 clGtd xg\$.

!^= lg0f6sf]clenyM

!^= sfo\$ /l clws[n]a}Sdf ePsf]lg0f6nf0{lg0f6 kl:tsfdf clen] u/l pkl:yt ; b:onf0{; xl u/f0 /Vgkg]5 .

!^@ a7saf6 ePsf]sg}lg0f6df lrQ ga%g]; b:on]lg0f6 kl:tsfdf 5f6s/ldf cf^gf]km/s dt hgfpq ; Sg5 .

!&= a7wf c85fp k7sfpg

!&=! o; sf0lj lw sf0fj ogdf sg}a7wf c85fp k/]ufpKflnsfsf]sfokflnsfn]lg0f6 u/L k7sfpg ; Sg5 .

!*= kl/dfhg tyf ; zfwgM

!*=! sf0lj lwnf0{cfj Zostf cg' f/ ufpfokflnsfn]kl/dfhg tyf ; zfwg ug{; Sg5 .

माण्डवी गाउँपालिका

cg' tL - !
k|tfj sf]9fFf
-j bf %-@ ; u ; DalGwt_
Dff08jL ufPklnsf
ufpFsfoKflnsfsf]sfofh0
gofhfpf07fg lhNnf, % gDa/ kbz

lj ifo M _____ .

k|tfj kbz ug{cWblfaf6 :jls[t kkt ldlit M
!= lj ifosf]; Hfkt Joxf]f M
@= kkt k/fdz{tyf c6o ; f6ble\$ s/f M
#= k|tfj kbz ug{kgf\$]sf/Of / ; DalGwt zfvfsf]/foM
\$= lgofo6 xg' kgJoxf]f M
gfo Mk|tfj tof/ ubf{bxfosf s/fx?df Wofg lbgkg]5 M
!= aej ifosf]; Hfkt Joxf]f cgtuf /xg]lja/Of M

lj ifoa:tsf]k[7edldf o; af/]klxn]sg}lgofo6 ePsf]eP ; f\$]lja/Of, k|tflij t lgofo6
sfoffjog k\$bf, ; dofjwl, sfo{f, sfoffjog ug]lgsfo / nflg]cfly\$ bfof] eP ; f]
; d] pNny u/L sg}ofhgfsf]lj ifo eP ; f]af/]5f6s/L lja/Of pNny ug].
@= aekkt k/fdz{tyf c6o ; f6ble\$ s/f cgtuf sfokflnsf ; ldltx? / c6o lgsfo tyf
lj z]f1x?n]sg}k/fdz{lbPsf]eP ; f]; d] pNny ug]. ; fy}lj ifo; u ; DalGwt gSzf,
l8hf0g jf lrq eP ; f]; d] ; dfj z ug]. sfgl k/fdz{lnPsf]eP kltinkl ; d] ; dfa z
ug].
#= aek|tfj kbz ug{kgf\$]sf/Of / ; DalGwt zfvfsf]/fo cgtuf ; DalGwt lj ifodf cf0{k/\$f]
sl7gf0{/ ; d:of, k|tflij t lgofo6sf]cflyTo / cfjZostf tyf To; af6 kg{; Sg]kpfj
; dfj z ug].
\$= aelgofo6 xg' kgJoxf]f cgtuf hg laifodf h]h:tf]lgofo6 xg k|tfj ul/Psf]xf]; f\$]
:ki6 Joxf]f /fVg].

प्रमाणीकरण मिति: २०७४/०४/२०

आजाले
नारायण पौडेल
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

भाग २

माण्डवी गाउँपालिका

स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ बमोजिम माण्डवी गाउँपालिकाले बनाएको तल लेखिए बमोजिमको माण्डवी गाउँपालिकाका पदाधिकारीहरूको आचारसंहिता, २०७४ सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन गरिएको छ ।

सम्बन्ध २०७४ सालको नियम संख्या ३

माण्डवी गाउँपालिकाका पदाधिकारीहरूको आचारसंहिता, २०७४

प्रस्तावना

नेपालको संविधान बमोजिम सहकारिता, सहअस्तित्व र समन्वयका आधारमा संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्थाको अभ्यास गर्दै सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहबीच सुमधुर अन्तरसरकार सम्बन्ध कायम गर्न, स्थानीय शासन व्यवस्थामा जनताको अर्थपूर्ण सहभागिता प्रवर्द्धन गर्दै बढी जनमुखी, सेवामुखी, जनउत्तरदायी, पारदर्शी तथा सुशासनयुक्त स्थानीय शासनको प्रत्याभूति गर्न, स्थानीय तहलाई जनताको विश्वासिलो शासन इकाईका रूपमा स्थापित गर्न, स्थानीय तहबाट समाजका विभिन्न वर्ग, धर्म, लिङ्ग, जातजातिका मौलिक संस्कृतिप्रति सम्मान र सहिष्णु भावनाको विकास गर्न तथा कानूनी राज्य, संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रका लाभहरूको न्यायोचित वितरण र दिगो विकासको अवधारणालाई मूर्त रूप दिन हामी जनताबाट निर्वाचित पदाधिकारीको आचरण र क्रियाकलापहरूलाई सोही अनुरूप मर्यादित र नमुनायोग्य तुल्याउनका लागि माण्डवी गाउँपालिकाका जनप्रतिनिधिहरूले गाउँ कार्यपालिकाको तेश्रो बैठकबाट स्वीकृत गरी यो "माण्डवी गाउँपालिकाका पदाधिकारीको आचारसंहिता, २०७४" बनाई लागू गरेकाछौं ।

परिच्छेद-१

प्रारम्भिक

- संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:** (१) यो आचारसंहिताको नाम "माण्डवी गाउँपालिकाका पदाधिकारीहरूको आचारसंहिता, २०७४" रहेकोछ।
(२) यो आचारसंहिता गाउँसभाबाट पारित भएको मितिदेखि लागू हुनेछ ।
- परिभाषा:** विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस आचारसंहितामा,
(क) "अध्यक्ष" भन्नाले माण्डवी गाउँपालिकाको अध्यक्षलाई सम्झनुपर्दछ ।
(ख) "आचारसंहिता" भन्नाले गाउँपालिकाका पदाधिकारीहरूको आचारसंहिता, २०७४ लाई जनाउनेछ ।

- (ग) "अनुगमन समिति" भन्नाले यस आचारसंहिता अनुसार गठित आचारसंहिता अनुगमन समितिलाई सम्झनुपर्छ।
- (घ) "कार्यपालिका" भन्नाले माण्डवी गाउँ कार्यपालिका सम्झनु पर्छ ।
- (ङ) "पदाधिकारी" भन्नाले माण्डवी गाउँपालिकाका अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, वडाध्यक्ष, कार्यपालिकाका सदस्य तथा सभाका अन्य सदस्य समेतलाई सम्झनुपर्दछ । यस शब्दले गाउँपालिकाले आफ्नो कार्य सम्पादनका सिलसिलामा गठन गरेका जुनसुकै समिति वा उपसमिति वा कार्यदलका सदस्यहरु समेतलाई सम्झनुपर्दछ ।
- (च) "सभा" भन्नाले माण्डवी गाउँ सभालाई बुझाउनेछ ।
- (छ) "स्थानीयतह" भन्नाले नेपालको संविधान बमोजिमको गाउँपालिका, नगरपालिका र जिल्ला सभा सम्झनुपर्दछ । यस खण्डमा उल्लिखित नगरपालिका भन्नाले महानगरपालिका, उपमहानगरपालिका र नगरपालिका समेतलाई जनाउनेछ ।

परिच्छेद-२

पदाधिकारीका आचारहरु

३. सामान्य आचारहरुको पालना गर्ने: पदाधिकारीहरुको पालन तथा अवलम्बन गर्ने सामान्य आचारहरु देहायमा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछन् । जसको अवलम्बन गर्न हामी प्रतिवद्धता व्यक्त गर्दछौं,

३.१ नेपालको स्वतन्त्रता, स्वाधीनता, स्वाभिमान, राष्ट्रिय एकता, भौगोलिक अखण्डता र जनतामा निहित सार्वभौमसत्ताप्रति प्रतिवद्ध रहँदै,

- (क) पदाधिकारीहरुले नेपालको स्वतन्त्रता, सार्वभौमिकता, भौगोलिक अखण्डता, राष्ट्रिय एकता, स्वाधीनता र स्वाभिमानको अक्षुण्णतामा प्रतिकूल हुने कार्य गर्ने छैनौं ।
- (ख) कुनै पनि पदाधिकारीले राष्ट्र विरुद्ध हुने कार्यमा सघाउ पुऱ्याउने, राष्ट्रिय गोपनीयता भङ्ग गर्ने, राष्ट्रिय सुरक्षामा आँच पुऱ्याउने कार्यहरु गर्न वा त्यस्तो कार्यमा सहयोग पुऱ्याउने कार्य गर्ने वा गराइने छैन ।
- (ग) कुनै पदाधिकारीले पदीय जिम्मेवारी पालना गर्दा सदैव राष्ट्र र जनताको बृहत्तर हितलाई ध्यानमा राखी गर्नेछौं ।
- (घ) कुनै पनि व्यक्ति वा निकायले जनतामा निहित सार्वभौमसत्ता, राष्ट्रिय एकता, स्वाधीनता, सामाजिक, धार्मिक, सांस्कृतिक तथा ऐतिहासिक सौहार्दतामा आँच पुऱ्याउने गरी कार्य गरेमा त्यस्तो कार्य निरुत्साहित गर्ने छौं ।

३.२ संघ, प्रदेश र स्थानीय तहबीचको सु-सम्बन्धमा जोड दिँदै,

- (क) पदाधिकारीहरूले संघ, प्रदेश र स्थानीय तहबीचको सुसम्बन्ध, कार्यअधिकारक्षेत्र, कार्य प्रणाली वा संस्थागत प्रवन्धमा कुनै आँच पुऱ्याउन वा दखल दिन वा अन्तरसरकार सम्बन्धमा खलल पार्ने कुनै क्रियाकलाप गर्न वा वक्तव्य वा प्रकाशन वा प्रचार प्रसार गरिनेछैन ।
- (ख) कुनै पनि आधारमा स्थानीय तहका वासिन्दाहरूलाई भेदभाव गर्ने वा सामान सुरक्षा, सेवा, सुविधा र संरक्षणबाट वन्चित गरिनेछैन ।
तर महिला, बालबालिका, अपांगता भएका व्यक्ति, दलित, जेष्ठ नागरिक लगायत पछि परेका वर्ग, क्षेत्र तथा समुदायको हकहितका लागि विशेष व्यवस्था गर्न प्रतिवद्ध रहनेछौ ।
- (ग) अन्तर स्थानीय तह तथा अन्तर सरकार वस्तु वा सेवाको निर्वाध आगमनलाई कुनै बाधा गरिने वा भेदभाव गरिने छैन ।

३.३ संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन प्रणाली, स्वशासन र स्वायत्त शासन, संघ, प्रदेश र स्थानीय तहबाट राज्यशक्तिको प्रयोग तथा विश्वव्यापी मानव अधिकार र मौलिक अधिकारका मान्य सिद्धान्तको प्रबर्द्धन गर्न,

- (क) जनतामा निहित सार्वभौमसत्ता, स्वशासन तथा स्वायत्त शासन, संघ, प्रदेश र स्थानीय तहबाट राज्यशक्तिको प्रयोग, संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रका मान्य सिद्धान्तहरूलाई उच्च सम्मान र आत्मसात गरिनेछ ।
- (ख) संघीय लोकतान्त्रिक प्रणाली, स्थानीय स्वायत्तता र तल्लो तहमा अधिकारको विकेन्द्रीकरणका सिद्धान्त तथा नीतिलाई अनादर गर्ने, जनताप्रतिको उत्तरदायित्वलाई अस्वीकार गर्ने, अवहेलना गर्ने, अन्तरसरकार सम्बन्ध एवं स्थानीय तहहरू र साझेदार संघ संस्थासँगको कानून बमोजिमको सम्बन्धमा खलल पर्ने जस्ता कुनै लेख, समाचार, भाषण, वक्तव्य वा प्रकाशन वा प्रसारण गर्नु वा गराउनु हुँदैन ।

तर यस कुराले उल्लेखित विषयमा अनुसन्धानमूलक कुनै लेख रचना प्रकाशित गर्न र सो अनुरूप धारणा राख्न रोक लगाएको मानिने छैन ।

३.४ साधन श्रोतको पूर्ण सदुपयोग गर्न:

- (क) कानून बमोजिम आफूले पाउने सेवा सुविधावाहेक स्थानीय तहको साधन, श्रोत, नगद वा जिन्सी कुनै पनि प्रकारले मास्न, उपभोग गर्न र दुरुपयोग गर्नु गराउनु हुँदैन ।

- (ख) कुनै पनि पदाधिकारीले सार्वजनिक स्रोतको प्रयोग गर्दा अधिकतम सदुपयोग र उत्पादनशील कार्यमा प्रयोग गर्नु पर्नेछ ।

३.५ आफ्नो जिम्मेवारीको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न गराउन,

- (क) कुनै पनि पदाधिकारीले कानूनले तोकिए बमोजिमका पदाधिकारीहरूलाई पूर्व जानकारी नदिई आफ्नो सेवा दिने स्थान छोडी अन्यत्र जानु हुँदैन ।
- (ख) पदाधिकारीले प्रचलित कानूनमा तोकिएभन्दा बढी समयका लागि आफ्नो कार्यक्षेत्र छोड्नुपर्दा वा कार्यक्षेत्रभन्दा बाहिर जानुपर्ने भएमा कानूनले तोके बमोजिमका जनप्रतिनिधि वा पदाधिकारीलाई आफ्नो पदको अख्तियारी नदिई जानु हुँदैन ।

३.६ गैर कानूनी आश्वासनलाई निरुत्साहित गर्न

- (क) संविधान तथा प्रचलित कानूनले दिएको अधिकारक्षेत्रभन्दा बाहिरका काम गरिदिन्छु भनी कसैलाई आश्वासन दिनु हुँदैन ।
- (ख) कानून बमोजिम गर्नुपर्ने काम गर्न वा सेवा दिनका लागि आनाकानी वा ढिलाई गर्ने, जानीजानी अनावश्यक झंझट थप्ने वा आफ्नो अधिकारक्षेत्र बाहिरको काम गरिदिन वा गराई दिनेछु भनी आश्वासन वा भरोसा पर्ने कुनै काम गर्नु वा गराउनु हुँदैन ।
- (ग) स्थानीय तहका पदाधिकारीहरूले ऐनले तोकिएको योजना तर्जुमा प्रकृत्याको जानकारी नदिई कुनै व्यक्ति, संस्था वा समुदायलाई स्थानीय तहको योजना बाहेकका कुनै कार्यक्रम वा योजना स्वीकृत गरिदिन वा गराईदिने आश्वासन दिनु हुँदैन ।
- (घ) आफ्नो लागि वा अरु कसैको लागि अनुचित लाभ पुग्ने गरी पदको दुरुपयोग गर्ने कार्य गर्नु गराउनु हुँदैन ।

३.७ राजनीतिक आस्थाका आधारमा भेदभावपूर्ण कार्य नगर्न दृढ रहँदै,

- (क) राजनीतिक आस्था वा विचारका आधारमा कार्यपालिका वा सभाका सदस्यहरू वा कर्मचारी वा सेवाग्राही तथा आम नागरिकहरूसँग तेरो मेरोको भावना राखी कुनै कार्य गर्नु गराउनु हुँदैन ।
- (ख) आफू सम्बद्ध राजनीतिक दल वा सम्बद्ध कुनै निकाय वा संघसंस्थालाई मात्र लाभ पुग्ने वा सुविधा हुने गरी कुनै निर्णय वा योजना वा कार्यक्रम कार्यान्वयन गरिनेछैन ।

३.८ सामाजिक सौहार्दता र समावेशीकरणप्रति दृढ संकल्पित रहँदै,

- (क) सामाजिक सद्भाव तथा सौहार्दता (प्रेम) खल्बल्याउन नहुने: विभिन्न जात जाति, धर्म, वर्ग, क्षेत्र, सम्प्रदायबीच सामाजिक सद्भाव र सौहार्दता खल्बल्याउने कुनै काम वा अन्य कुनै व्यवहार गर्नु वा गराउनु हुँदैन । कुनै सम्प्रदायबीचको सु-सम्बन्धमा खलल पर्ने गरी क्रियाकलाप गर्नु गराउनु र प्रचार प्रसार गर्नु गराउनु हुँदैन ।
- (ख) छुवाछुतलाई प्रश्रय दिने व्यवहार गर्नु हुँदैन । कुनै विचार व्यक्त गर्दा जातीय धार्मिक, साँस्कृतिक वा सामाजिक विद्धेष वा धार्मिक भेदभाव जनाउने खालका काम कुरा गर्ने वा उखान टुक्का प्रयोग गर्ने वा कुनै जाति, धर्म, संस्कृति वा समुदायको स्वाभिमानमा धक्का लाग्ने वा आघात पुग्ने खालका शब्दवाणीहरूको प्रयोग गर्नु हुँदैन ।
- (ग) कुनैपनि जातजाति, धर्म, वर्ण, लिङ्ग आदिका आधारमा भेदभाव गर्नु हुँदैन तथा सबै समुदायका कानूनी हकहित र मौलिक संस्कृतिप्रति बोली र व्यवहार दुबै तवरबाट प्रतिकूल असर पर्ने गरी कार्य गर्नु गराउनु हुँदैन ।
- (घ) कुनै पनि समुदायको परम्परा देखिको धर्म अवलम्बन गर्ने धार्मिक स्वतन्त्रताको सम्मान गर्नु पर्नेछ ।
तर, आफ्नो क्षेत्रभित्र कसैको धर्म परिवर्तन गर्ने गराउने कुनै पनि क्रियाकलाप हुन दिनुहुँदैन ।
- (ङ) कुनै विदेशी नागरिक वा संस्थाले नेपालको सभ्यता, नेपाली जनतावीचको सद्भाव विगार्ने वा भडकाउने काम गरेको वा गर्न लागेको जानकारी भएमा तत्काल सम्बन्धित निकायमा सूचित गर्नु पर्नेछ ।

३.९ पदाधिकारीबीच कार्य जिम्मेवारीको न्यायोचित बाँडफाँड गर्न:

- (क) पदाधिकारीबीच जिम्मेवारी, अधिकार वा सुविधा वा दायित्वको बाँडफाँड गर्दा राजनीतिक दलसँगको सम्बद्धता वा राजनीतिक आस्था वा महिला वा पुरुष वा सामाजिक समावेशीकरणका आधारमा भेदभाव गर्नुहुँदैन ।
तर, कानून बमोजिम विशेष जिम्मेवारी र अवसर दिनका लागि उल्लेखित प्रावधानले रोक लगाएको मानिने छैन ।

३.१० कसैको स्वाभिमान र अस्तित्वमा कुनै आँच आउन नदिन:(क) पदाधिकारीले सबैसँग शिष्ट र मर्यादित बाणी तथा शब्दको प्रयोग गर्नुपर्नेछ । शालीन र स्वभाविक सामाजिक आचारहरू गर्नुपर्नेछ । जनतासँग हार्दिक, नम्र र आदरपूर्वक व्यवहार गर्नुपर्नेछ ।

- (ख) पदाधिकारीबाट कार्यपालिका र सभाका सदस्यहरू, स्थानीय तहमा कार्यरत कर्मचारीहरूमा एक अर्काप्रति झुटा लाञ्छना लगाउने, रिस राग द्वेष राख्ने तथा एक अर्काको विषयमा अप्रासाङ्गिक टिका टिप्पणी गर्नु वा अतिशयोक्तिपूर्ण अभिव्यक्ति दिइने छैन ।
- (ग) पदाधिकारीले निर्वाचित जनप्रतिनिधि, कर्मचारी, सेवाग्राहीप्रति राम्रो व्यवहार र भाषाको प्रयोग गर्नेछन् ।
- (घ) पदाधिकारीले संस्थागत रूपमा कुनै धारणा व्यक्त गर्दा स्थानीय तह, यसका निर्णयहरू वा कुनै पदाधिकारी वा कर्मचारीलाई होच्याउने वा अनादर गर्ने भाषा वा अभिव्यक्ति दिनु वा दिन लगाउनु हुँदैन ।
- (ङ) पदाधिकारी तथा कर्मचारीबीच एक अर्काको काम, पेशागत मर्यादा र कार्यगत स्वायत्तताको सम्मान गर्ने वातावरण सिर्जना गर्नुपर्नेछ ।
- (च) पदाधिकारीहरूले एक अर्काको व्यक्तिगत रूपमा टिका टिप्पणी गर्नु हुँदैन तर पदाधिकारीको कामसँग सम्बन्धित विषयमा स्वस्थ रूपमा एक अर्काका कमी कमजोरी तथा सबल पक्षहरूलाई औल्याउन कुनै बाधा पुग्ने छैन ।
- (छ) पदाधिकारीहरूले एक अर्काका विषयमा सकारात्मक तवरले छलफल गर्ने, सुझाव दिने, आलोचना तथा टिप्पणीहरू राख्नुपर्नेछ र एक अर्कालाई पदीय काम गर्नमा सहयोग, उत्साह र प्रेरणा प्रदान गर्नुपर्नेछ ।

३.११ सामाजिक मान्यता विरुद्धका आचारहरू निरुत्साहित गर्दै:

- (क) कार्यालय समयमा वा पदीय कामका सिलसिलामा मादक वा लागुपदार्थको सेवन गर्नु हुँदैन । कार्यालय हाताभिन्न तथा सार्वजनिक सभा, समारोह, बैठक आदी स्थलहरूमा मद्यपान, धुम्रपान, खैनी, सुर्ति, गुटखा वा पान सेवन गर्नु हुँदैन ।
- (ख) अन्धविश्वास, अपसंस्कृति, रुढिवादजस्ता पुरातन एवं अवैज्ञानिक मान्यता तथा चालचलन विरुद्धको सामाजिक रुपान्तरण प्रक्रियामा सक्रिय सहभागिता जनाउनुपर्दछ ।
- (ग) पदाधिकारीहरूले सार्वजनिक स्थल तथा खुला ठाउँमा जुवा, तास खेल्ने, बाजी लगाउने आदिजस्ता व्यवहारहरू गर्नु हुँदैन ।
- (घ) पदाधिकारीले कानूनतः मानव अधिकारको हनन ठहरिने, कानूनले बन्देज लगाएका तथा सभा वा कार्यपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभिन्न सामाजिक मर्यादा

विपरीतका भनि तोकेका समुदायमा प्रचलित कुरीतिहरूले बढावा पाउने व्यवहार गर्नुहुँदैन ।

- (ङ) विभिन्न जातजाति वा धर्म सम्प्रदायका प्रचलित सामाजिक संस्कारहरू जस्तै विवाह, ब्रतबन्ध, पास्नी, जन्मोत्सव, भोज आदिमा समुदायमा गलत प्रतिस्पर्धाको भावना ल्याउने खालका तडकभडक गर्नुहुँदैन र तडकभडक गर्न अरुलाई प्रोत्साहित गर्नु हुँदैन ।
- (च) पदाधिकारीको हैसियतले कुनै निर्णय गर्दा राजनीतिक, सामाजिक, आर्थिक वा कुनै पनि आधारमा तेरो मेरो भन्ने पक्ष नलिई तटस्थ भूमिका निर्वाह गर्नुपर्दछ ।
- (छ) लिङ्ग, उमेर, भाषा, धर्म, आर्थिक अवस्था आदिका आधारमा भेदभाव जनाउने गरी अरुको सामाजिक संस्कार वा वर्गीय हकहितका विषयहरूमा नकारात्मक टिप्पणी गर्नुहुँदैन ।
- (ज) पदाधिकारीले आफ्नो क्षेत्रभित्र विद्यमान सामाजिक कुरीति तथा कुसंस्कारका रूपमा रहेका बालविवाह, बहु विवाह, लैङ्गिक हिंसा, छाउपडी, बोक्सा बोक्सी, दहेज (दाइजो), छुवाछुत, जातिगत उच्चनिचता, व्यक्तिगत घटना दर्ता नगर्ने प्रवृत्ति, खोप नलगाउने अवस्था, खुला दिशा आदिजस्ता प्रथा प्रचलनलाई निर्मुल गर्न लागि पर्नु पर्नेछ ।

३.१२ स्थानीय तहबाट प्रदान गर्न सेवा, सुविधा, निर्णय प्रक्रिया र सूचनामा जनताको पहुँच बढाउन

- (क) प्रत्येक नागरिकलाई सरोकार हुने सेवा सुविधा र निर्णय बारे सूचना माग भएमा उपलब्ध गराउनु पर्नेछ । तर प्रचलित कानून तथा आचारसंहितामा उल्लेख भएको तरिकाले बाहेक कुनै पदाधिकारी, व्यक्ति वा समूहलाई, आर्थिक कारोबारमा लाभ वा हानी पुग्ने वा कसैको सम्पत्ति जिउ-ज्यानमा हानी नोक्सानी पुग्ने सूचनाहरू र गोप्य राख्नुपर्ने कुरा प्रसारण वा सार्वजनिक गर्नु वा गराउनु वा उपलब्ध गराउनु हुँदैन ।
- (ख) शान्ति सुरक्षा, राष्ट्रिय अखण्डता, समुदायहरूको सौहार्द सम्बन्धमा खलल पर्ने खाले सूचनाहरू सार्वजनिक गर्नु वा गराउनु हुँदैन ।

३.१३ बदनियत तथा अनधिकृत काम गर्न गराउनबाट रोक्न (क) प्रचलित कानून बमोजिम आफूलाई प्राप्त अधिकारको प्रयोग गर्दा बदनियत वा स्वेच्छाचारी रूपमा गर्नु वा

गराउनु हुँदैन । यस्तो अधिकारको प्रयोग खुला एवं सहभागितामूलक रूपमा छलफल गरी गर्नु पर्नेछ ।

(ख) आफू वा अन्य कुनै व्यक्ति वा संस्थाबाट अन्य पदाधिकारी वा कार्यालयसंघ संस्था वा कर्मचारी वा व्यक्तिलाई अनधिकृत काम गराउनु हुँदैन ।

३.१४ लैङ्गिक समानताको प्रवर्द्धन गर्दै,

(क) कसैलाई लिङ्गको आधारमा भेदभाव झल्कने कुनै कार्य गर्नु हुँदैन । लिङ्गको आधारमा कसैको क्षमतामाथि आँच आउने गरी कुनै कामकाज गर्न, नीति, कानून वा संरचना बनाइनेछैन ।

(ख) फरक लिङ्गका पदाधिकारी, कर्मचारी, सेवाग्राही तथा आम नागरिकप्रति अस्वस्थ आलोचना गर्ने, जिस्क्याउने तथा उनीहरूको मनोबल घटाउने खालका अभिव्यक्ति दिने, दिन लगाउने वा कुनै पनि माध्यमबाट कुनै यौनजन्य दुराशय हुने खालका कुनै कामकारवाही गर्न गराउन वा यौनजन्य अशिल तश्वीरहरू प्रकाशित गर्ने, प्रदर्शन गर्ने, आशय देखाउने, अनुचित लाभका दृष्टिले काममा अल्झाउने जस्ता हैरानी पार्ने व्यवहार गर्नु वा गराउनु हुँदैन ।

(ग) लेखेर, बोलेर, भाषण गरेर वा जुनसुकै माध्यमबाट पनि महिला तथा पुरुषबीचमा भेदभाव जनाउने खालका काम वा व्यवहार गर्न वा उखान टुक्का, थेंगो वा शब्दहरूको प्रयोग गर्नु वा गराउनु हुँदैन ।

(घ) लैङ्गिक आधारमा भएका घरेलु हिंसा र भेदभावका घटनाहरूलाई लुकाउने र गोप्य राख्ने कार्य गर्ने वा सहयोग पुर्याउने गर्नु गराउनु हुँदैन ।

३.१५ बालवालिकाको सर्वाङ्गिण विकास र हकहितप्रति सचेत रहँदै

(क) बालवालिकाको सार्थक सरोकारका विषय तथा स्थानीय विकास र शासन प्रक्रियामा बालवालिकाको सार्थक सहभागितालाई होच्याउने वा अवमूल्यन गर्ने विचार, अभिव्यक्ति दिन वा त्यस्तो व्यवहार गर्न गराउन हुँदैन ।

(ख) आफ्नो परिवारमा बालश्रमिक राख्नु हुँदैन । समुदायमा बालश्रम वा बालशोषणलाई संरक्षण वा प्रोत्साहन हुने कुनै किसिमका क्रियाकलाप गर्न गराउन पाइनेछैन ।

४. सार्वजनिक सम्पतिको प्रयोग तथा सुविधा सम्बन्धी आचारहरू: सार्वजनिक सम्पतिको प्रयोग तथा सुविधा सम्बन्धमा देहायका आचारहरू पालन गर्न प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दछौं,

- ४.१ पदाधिकारी तथा कर्मचारीको सुविधाका लागि छुट्याईएको सेवा वा सुविधा वा भत्ता आफ्नो आन्तरिक श्रोतको कति अंश हुन आउँछ भन्ने एकिन गरी सभामा छलफल गरी आम नागरिकलाई जानकारी दिए किफायती रूपमा न्यूनतम सुविधाको व्यवस्था गरिनेछ ।
- ४.२ पदाधिकारीले कानून बमोजिम तथा कार्यालयको काममा बाहेक स्थानीय तहको मानवीय, आर्थिक वा भौतिक साधन श्रोतको आफू वा अन्य कुनै व्यक्तिबाट प्रयोग वा उपयोग गर्नु वा गराइनेछैन
- ४.३ आफ्नो पदीय ओहदाको आधारमा कुनै समिति, संस्था वा व्यक्तिहरुबाट निजी सेवा तथा सुविधाहरु लिन वा लिन लगाइने छैन
- ४.४ स्थानीय तहको सेवा प्राप्त गरे वा सार्वजनिक सम्पतिको प्रयोग गरेवापत पदाधिकारी, कर्मचारी वा अन्य कुनै व्यक्ति वा संस्थाले कानून बमोजिम तिर्नु बुझाउनु पर्ने कर, शुल्क, सेवा शुल्क दस्तुर, भाडा बुझाउनबाट छुट लिनेदिने गरी निर्णय गर्नु वा गराउनु हुँदैन ।
- ४.५ स्थानीय तहका पदाधिकारीहरुले आफूले प्राप्त गर्ने सुविधाहरुको विवरण आम जानकारीका लागि स्थानीय तहमार्फत सार्वजनिक गर्नुपर्नेछ ।
५. **नीति निर्माण, योजना तर्जुमा र निर्णय गर्दा पालन गर्नुपर्ने आचारहरु:** नीति, निर्माण, योजना तर्जुमा र निर्णय गर्दा देहायका आचारहरुको पालन गर्न गराउन देहाय बमोजिम गरिनेछ,
- ५.१ **निर्णय प्रकृत्यामा भाग लिनुपूर्व बैठकमा जानकारी दिनुपर्ने:**(१) पदाधिकारीले आफू समेत संलग्न भई कुनै निर्णय गर्नुपर्ने बैठकमा छलफलमा भाग लिनुपूर्व देहाय बमोजिमका सूचनाहरु सम्बन्धित भए सो दिनुपर्नेछ :
- (क) स्थानीय तहको भर्ना प्रकृत्या, खरीद, बिक्री वा ठेक्कापट्टाको निर्णय प्रकृत्या, कुनै किसिमको दण्ड जरिवाना वा मिनाहा गर्ने निर्णय प्रकृत्या, कुनै पक्षसँगको सम्झौताको म्याद थप वा खारेजीका बिषयमा वा त्यस्तै कुनै निर्णय गर्नुपर्ने विषयसँग सम्बन्धित व्यक्तिसँग आफ्नो कुनै स्वार्थ वा रिसइवी वा लेनदेन वा अन्य कुनै प्रकारको नाता, सम्बन्ध रहेको भए सो कुरा,
- (ख) स्थानीय तहको नीति निर्णयबाट प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षरूपमा लाभ वा हानी हुने व्यक्ति, संस्था, पक्ष वा कम्पनीसँग लिनुदिनु भए सोको विवरणहरु,

- (ग) कुनै पेशा वा व्यवसायिक संघसंस्थामा पदाधिकारीको प्रतिनिधित्व, लगानी, शेयर, हित वा स्वार्थ भए सोको विवरण र त्यस्तो काममा लगाउने संस्था सम्बन्धी विवरण,
- (२) यदि कुनै पदाधिकारीको निर्णय गर्नुपर्ने पक्ष वा बिषयसँग सम्बन्ध रहेछ भने बैठकको अध्यक्षले त्यस्तो पदाधिकारीलाई बैठकको निर्णय प्रकृत्यामा तटस्थ रहन वा भाग नलिनका लागि निर्देश गर्नु पर्नेछ ।
- (३) पदाधिकारीले कुनै विकास निर्माण कार्यको लागि गठन हुने उपभोक्ता समितिमा रही कार्य गर्नु हुदैन ।

५.२ सहभागितामूलक तथा पारदर्शीरूपमा नीति निर्माण र निर्णय गर्ने :

- (क) पदाधिकारीहरूले योजनाको छनौट, प्राथमिकिकरण, कार्यान्वयन, अनुगमन, मूल्यांकनका विषयहरूमा लाभग्राही, उपभोक्ता तथा सरोकारवाला समुहको व्यापक सहभागिता र प्रतिनिधित्व गराएर निर्णय गर्नुपर्नेछ ।
- (ख) स्थानीय तहबाट निर्णय दिनुपर्ने विषयहरू, नियुक्ति वा सेवा सुविधा दिने वा लिने विषयका कुराहरू पारदर्शीरूपमा गर्नु पर्नेछ ।
- (ग) स्थानीय तहका बैठकहरू आम जनताका लागि खुला गर्न उचित प्रकृत्याहरू निर्धारण गर्नु पर्नेछ ।
- (घ) निर्णय गर्दा कानूनले तोकेको अवधिभित्र निर्णय गर्नुपर्छ । कानूनले समय नतोकेको अवस्थामा बिषयको प्रकृति हेरी यथासम्भव छिटो र उपयुक्त समयावधिभित्र निर्णय गर्नु पर्नेछ ।

तर कुनै कारणले निर्णय गर्न लाग्ने समयावधि लम्बिने भएमा वा निर्णय गर्न नसकिने भएमा सोको तथ्यपूर्ण जानकारी सम्बन्धित पक्षलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

- (ङ) पदाधिकारीले नागरिक वा सेवाग्राहीलाई नअल्मल्याउने गरी स्पष्ट राय तथा सल्लाह दिनु पर्नेछ ।

६. **पुरस्कार, उपहार, दान, चन्दा वा निजी सेवा, सुविधा र लाभ ग्रहण सम्बन्धी आचरण:**
पुरस्कार, उपहार, दान, चन्दा वा निजी सेवा, सुविधा र लाभ ग्रहण सम्बन्धमा देहायका आचारहरूको पालन गर्न गराउन प्रतिबद्ध रहंदै,

- (क) कानून बमोजिम आफ्नो कर्तव्य निर्वाह गर्ने सिलसिलामा कसैबाट कुनै प्रकारको नगद वा सेवा सुविधाको रूपमा उपहार, पुरस्कार, चन्दा लिनु हुँदैन । त्यस्तो सेवा सुविधा दिनका लागि बाध्य पार्ने कुनै व्यवहार गर्नु वा गराउनु हुँदैन ।
- (ख) स्थानीय तहसँग कुनै खास विषयमा स्वार्थ निहित भएको वा सम्भाव्य स्वार्थ भएको कुनै पनि व्यक्तिबाट कुनै प्रकारको मैत्री व्यवहार र आमन्त्रण, भोज भतेर, खानेपानी, मनोरञ्जन, बसोवास सुविधा, भाडा सुविधा आदि लिनु वा दिनु हुँदैन ।
- (ग) पदाधिकारीहरूले आफ्नो स्थानीय तहलाई जानकारी नदिई कुनै व्यक्ति, संस्था वा निकायबाट दान, वक्सिस, चन्दा, उपहार स्वीकार गर्नु हुँदैन ।
७. **विकास साझेदार, गैर सरकारी संस्था, सामुदायिक संघसंस्था, निजी क्षेत्रसंगको साझेदारी सम्बन्धी आचरण:** विकास साझेदार, गैर सरकारी संस्था, सामुदायिक संघसंस्था, निजी क्षेत्रसंगको साझेदारी गर्दा देहायका आचारहरूको पालन गर्न प्रतिबद्ध रहँदै,
- (क) विकास साझेदार, गैर सरकारी संस्था, सामुदायिक संघसंस्था, निजी क्षेत्रसँग संस्थागत सम्बन्ध र समन्वय प्रबर्द्धन गरिनेछ । व्यक्तिगत लाभहानीका आधारमा व्यवहार गरिनेछैन ।
- (ख) विकास साझेदार, गैर सरकारी संस्था, सामुदायिक संघसंस्था, निजी क्षेत्रसँगको आफ्नो क्षेत्रभित्रको योजना, कार्यक्रम, बजेट तथा प्रतिवेदन कार्यलाई एकीकृत रूपमा अगाडी बढाइनेछ ।
८. **निष्पक्षता, सम्मान र कदरपूर्ण व्यवहार सम्बन्धी आचरणहरू:** पदाधिकारीले आफ्नो कार्यसम्पादन गर्दा निष्पक्षता, सम्मान र कदरपूर्ण रूपमा गर्न देहायका आचारहरूको पालन गरिनेछ,
- (क) स्थानीय तहको संस्थागत एवं कार्यगत स्वतन्त्रता र निष्पक्षता अभिवृद्धि गर्न प्रयत्नशील रहने ।
- (ख) पदाधिकारीले पदीय कर्तव्य निर्वाह गर्दा वाह्य वा आन्तरिक क्षेत्रबाट प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षरूपले आउने प्रभाव, प्रलोभन, दवाव, भनसुन, धम्की, आग्रह आदिबाट प्रेरित वा प्रभावित नभई कार्य सम्पादन गर्ने ।
- (ग) आफ्नो पदीय कर्तव्य पुरा गर्दा मोलाहिजा नराखी निर्भिक र स्वतन्त्रतापूर्वक कार्य सम्पादन गर्ने गराउने ।
- (घ) कुनै कर्मचारीलाई कार्य सम्पादनको सिलसिलामा अनुचित प्रभाव पार्ने वा दबाव नदिने ।

- (ड) प्रचलित कानूनले निषेध गरेको कुनै कार्य गर्न वा गराउन नहुने ।
- (च) कर्तव्य पालना गर्दा जानकारीमा आएको कानून बमोजिम गोप्य राख्नुपर्ने विषय वा कागजात वा व्यहोरा प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपबाट गर्न वा गराउन नहुने ।
- (छ) पदाधिकारीले आफूले गर्ने काम निर्धारित समयभित्र सम्पादन गरिनेछ । कानून बमोजिम सम्पादन गर्नुपर्ने काम समयभित्रै सम्पन्न नगरी आफूले गर्ने काम पन्छाइने छैन ।
९. **अन्य आचरणहरूको पालना:** पदाधिकारीका अन्य आचरणहरू देहाय बमोजिम गर्न प्रतिबद्ध रहन्छौं,
- (क) आफ्नो सम्पत्तिको विवरण तोकिएको समयभित्र सम्बन्धित निकायमा बुझाई सार्वजनिक गर्नु पर्नेछ ।
- (ख) स्थानीय तहको काममा कुनै प्रकारको असर पर्न सक्ने गरी वा संविधान र प्रचलित कानून विपरित हुने गरी स्थानीय तहको स्वीकृती विना कसैबाट कुनै प्रकारको दान दातव्य, कोसेली, उपहार आफूले स्वीकार गर्नु र आफ्नो परिवारको कुनै सदस्यलाई त्यस्तो बिषय स्वीकार गर्न लगाउनु हुँदैन । विदेशी सरकार वा प्रतिनिधिबाट कुनै उपहार प्राप्त हुन आएमा स्थानीय तहमा सो कुराको सूचना दिई निर्णय भए बमोजिम गर्नु पर्नेछ ।
- (ग) स्थानीय तहको पूर्व स्वीकृति बिना कुनै कामको निमित्त कुनै किसिमको चन्दा माग्न वा त्यस्तो चन्दा स्वीकार गर्न वा कुनै किसिमको आर्थिक सहायता लिनु हुँदैन ।
- (घ) नेपाल सरकार वा प्रदेश सरकार वा स्थानीय तहको काम कारवाहीमा प्रतिकूल प्रभाव पर्ने गरी कुनै पत्रपत्रिकामा आफ्नो वास्तविक वा काल्पनिक नामबाट वा वेनामी कुनै लेख प्रकाशन गर्न, अनलाइन समाचार माध्यम वा सामाजिक सञ्जाल वा रेडियो वा टेलिभिजनद्वारा प्रसारण गर्न गराउन हुँदैन ।
- (ङ) नेपाल सरकार वा प्रदेश सरकार वा स्थानीय तहको नीतिको विरोधमा सार्वजनिक भाषण दिन वा कुनै वक्तव्य प्रकाशन गर्न हुँदैन ।
- (च) मुलुकी ऐन विहावारीको महलको विपरित हुने गरी विवाह गर्न गराउन हुँदैन ।
- (छ) विदेशी मुलुकको स्थायी बसोवास तथा डि.भी. को लागि आवेदन गर्नु हुँदैन ।
- (ज) पदाधिकारीले पदीय मर्यादामा आँच आउने गरी कुनै समूह वा व्यक्तिसँग कानून विपरीत वार्ता गर्ने, सम्झौता गर्ने कार्य गर्नु गराउनु हुँदैन ।

परिच्छेद-३

प्रचलित कानून बमोजिम पालन गर्नुपर्ने आचारहरू

१०. **प्रचलित कानूनको प्रभावकारी कार्यान्वयन:** (१) नेपालको संविधान, प्रचलित संघीय तथा प्रदेश कानून, अदालतको निर्णय वा आदेश तथा कानून बमोजिम संघ वा प्रदेशले दिएको निर्देशनको सम्मान र पालना गर्न र सोको तत्परतापूर्वक प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- (२) प्रचलित कानून बमोजिम पदाधिकारीहरूको सम्पत्ति बिबरण बुझाउने तथा सार्वजनिक गरिनेछ ।
- (३) पदाधिकारीले प्रचलित कानून बमोजिम स्थानीय तहको बेरुजु तथा पेशकी फर्छ्यौटको कार्यमा जिम्मेवारी बहन गर्नुपर्नेछ ।
११. **अख्तियार दुरुपयोग तथा भ्रष्टाचार निवारण सम्बन्धी कानूनको कार्यान्वयनमा सहयोग:**
- (१) स्थानीय तहका पदाधिकारीहरूले प्रचलित कानून बमोजिम भ्रष्टाचार वा अख्तियारको दुरुपयोग हुने किसिमका आचारहरू गर्नु वा गराउनु हुदैन ।
- (२) स्थानीय तहका पदाधिकारीले स्थानीय तहमा प्रचलित कानून बमोजिम अख्तियारको दुरुपयोग ठहरिने कुनै काम वा व्यवहार भएमा सम्बन्धित निकायमा जानकारी दिनुपर्नेछ र सम्बन्धित निकायबाट हुने छानविन अनुसन्धान तथा जाँचबुझमा सहयोग गर्नुपर्नेछ ।
- (३) पदाधिकारीले आफूले थाहा पाएको भ्रष्टाचार मानिने कार्यहरूको सूचना दिने र लिने गर्नु पर्दछ, त्यस्तो सूचना लुकाउन र लुकाउन सहयोग गर्नु हुदैन ।
- (४) पदाधिकारीले आफ्नो कार्यसम्पादन गर्दा स्वार्थको द्वन्द्व देखिन सक्ने बाह्य क्रियाकलाप, रोजगारी, लगानी, सम्पत्ति, उपहार वा लाभ लगायतका कुराहरू बारे स्पष्ट गरी कार्य सम्पादन गर्नु पर्दछ ।
- (५) भ्रष्टाचारबाट आर्जित सम्पत्ति राख्ने, लुकाउने तथा प्रयोग गर्ने जस्ता कार्यलाई दुरुत्साहन गर्नु पर्दछ ।
- (६) भ्रष्टाचारबाट आर्जित सम्पत्तिको खोज तलास, रोक्का, स्थानान्तरण, नियन्त्रण, जफत एवं फिर्तासम्बन्धी कार्यमा सहयोग पुऱ्याउनु पर्दछ ।
- (७) पदाधिकारीले आफूले र आफ्नो परिवारको नाममा कुनै जायजेथा खरिद गर्दा सार्वजनिक गरेर गर्नु पर्नेछ ।
१२. **निर्वाचन आचारसंहिताको पालन गर्नुपर्ने:** (१) स्थानीय तहका जनप्रतिनिधिहरूले निर्वाचनका वखत पालन गर्नुपर्ने आचारहरू निर्वाचन आयोगले तोके बमोजिम पालना गर्नु पर्नेछ ।

(२) स्थानीय निकायका पदाधिकारीहरूले निर्वाचन आचारसंहिताको प्रभावकारी कार्यान्वयन तथा पालन गर्न गराउन सहयोग गर्नुपर्नेछ ।

(३) स्थानीय तहका पदाधिकारीहरूले आफ्नो ओहोदाको आधारमा प्राप्त सुविधाहरू निर्वाचन प्रचार प्रसार वा सोसँग सम्बन्धित प्रयोजनका लागि आफू वा अरु कसैबाट प्रयोग गर्न वा प्रयोग गराउनको लागि दिनु हुँदैन ।

(४) निर्वाचन प्रयोजनका लागि यस्तो सुविधा दिन वा लिनका लागि स्थानीय तहहरूबाट संस्थागत रूपमा कुनै निर्णय गर्नु वा गराउनु समेत हुँदैन ।

१३. **आचारसंहिताको कार्यान्वयन तथा सार्वजनिकीकरणका लागि आवश्यक व्यवस्था गर्नुपर्ने:**

(१) आचारसंहिताको कार्यान्वयन तथा सार्वजनिकीकरणका लागि देहायमा उल्लेखित व्यवस्थाहरू गरिनेछ,

(क) **आचारसंहिताको कार्यान्वयन समितिको व्यवस्था गरिने:** कार्यपालिकाले अध्यक्ष वा प्रमुख वा कार्यपालिकाले तोकेको सदस्यको संयोजकत्वमा आचारसंहिता कार्यान्वयन समिति गठन गरिनेछ । सो समितिले नियमित रूपमा आचारसंहिता कार्यान्वयनको पक्षलाई सहयोग पुर्याई कार्यपालिकाको बैठकमा नियमित प्रतिवेदन दिनु पर्नेछ ।

(ख) **अनुगमन समितिलाई सहयोग पुऱ्याउनु पर्ने:** यस आचारसंहिताको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि अनुगमन समितिलाई आवश्यक पर्ने सहयोग उपलब्ध गराइनेछ ।

(२) पदाधिकारीले आफ्नो कार्यविभाजन तथा कार्यसम्पादन नियमावलीको व्यवस्था बमोजिम जवाफदेही, पारदर्शी सेवा प्रवाहको प्रबन्ध गर्न, देहायबमोजिम गर्न गराउन आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ ।

(क) नागरिक बडापत्र बमोजिम कार्यसम्पादन गर्नुपर्ने, नागरिक बडापत्र सम्बन्धित सबैको जानकारीका लागि सबैले देख्ने ठाउँमा टाँस गर्नु, गराउनु पर्नेछ ।

(ख) स्थानीय तहले नागरिक बडापत्रमा उल्लेख भए अनुसार छिटो छरितो सेवा प्राप्त नभएमा सो उपर गुनासो सुनुवाई हुने र छानबिनबाट सेवाग्राही पक्षलाई कुनै क्षति वा हैरानी व्योहोर्नु परेको देखिएमा पीडित पक्षलाई उचित उपचार र क्षतिपूर्ति उपलब्ध हुने व्यवस्था गर्नु गराउनु पर्नेछ ।

(३) कुनैपनि पदाधिकारीले आफूकहाँ आएको गुनासो तत्कालै सुन्ने व्यवस्था मिलाई फर्छ्यौट गर्नुपर्नेछ ।

परिच्छेद -४

आचार संहिताको पालना गर्ने गराउने व्यवस्था

१४. **आचार संहिता अनुगमन समितिको गठन:** (१) कुनै पदाधिकारीले यस आचार संहिता तथा अन्य प्रचलित संघीय, प्रदेश र स्थानीय कानून बमोजिम पालन गर्नुपर्ने आचारहरु उल्लंघन गरे, नगरेको सम्बन्धमा जाँचबुझ तथा अनुगमन गर्नका लागि सभाले सभाका सदस्यहरु मध्येबाट देहाय बमोजिमको एक पदाधिकारीको आचार संहिता अनुगमन समितिको गठन गरिनेछ ।

(क) सभाका सदस्यहरुले आफू मध्येबाट छनौट गरेको एक जना -सयोजक

(ख) सभाका सदस्यहरुले आफू मध्येबाट छनौट गरेको कम्तिमा एक जना महिला सहित दुई जना -सदस्य

(ग) कार्यकारी अधिकृतले तोकेको स्थानीय तहको एक जना अधिकृत कर्मचारी -सदस्य सचिव

(२) अनुगमन समितिका संयोजक, सदस्य तथा सचिवमाथि नै यस आचारसंहिताको उल्लङ्घनमा उजुरी परी निर्णय गर्नुपर्ने अवस्था भएमा सो विषयको छलफल, जाँचबुझ तथा निर्णय प्रक्रियामा निज सहभागी हुन पाउने छैन ।

(३) यस आचारसंहिताको संयुक्त रुपमा उल्लंघन गरेको भनी अनुगमन समितिका संयोजक, सदस्यहरु तथा सचिवमाथि कुनै उजुरी परेकोमा त्यस उपर सम्बन्धित कार्यसमितिले छानबिन गरी त्यसपछि बस्ने सभाको बैठकमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

(४) अनुगमन समितिका सदस्यहरुको पदावधि दुई वर्षको हुनेछ । यस समितिका सदस्यहरु लगातार दुई कार्यकालभन्दा बढीका लागि निर्वाचित हुन सक्ने छैनन् । तर स्थानीय तहको कार्यकाल समाप्त भएको अवस्थामा यस समितिको पदावधि स्वतः समाप्त भएको मानिनेछ ।

१५. **अनुगमन समितिको काम, कर्तव्य तथा अधिकार:** (१) अनुगमन समितिको काम, कर्तव्य तथा अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ ।

(क) कुनै पदाधिकारीले आचारसंहिता उल्लंघन गरे, नगरेको सम्बन्धमा उजुरी परेमा वा जानकारी हुन आएमा सो उपर छानविन गर्ने सक्ने ।

(ख) जाँचबुझ तथा छानविनका सिलसिलामा समाव्हन जारी गर्ने र साक्षी प्रमाण बुझ्ने अधिकार हुने ।

(ग) अनुगमन समितिका सदस्यहरुले स्थानीय तहको सिफारिस तथा आमन्त्रणमा स्थानीय तहको जुनसुकै बैठकमा उपस्थित भई आफ्नो कामका विषयमा जानकारी दिन सक्नेछन्।

- (२) अनुगमन समितिको कामको लागि आवश्यक जनशक्ति, काम गर्ने ठाउँ, सामाग्री तथा उचित वातावरण बनाईदिने जिम्मेवारी सम्बन्धित स्थानीय तहको हुनेछ ।
१६. **अनुगमन समितिको बैठक तथा कार्यविधि:** (१) अनुगमन समितिको कार्यसञ्चालन, विधि देहायमा उल्लेख भए अनुसार हुनेछ ।
- (क) अनुगमन समितिको बैठक आवश्यकता अनुसार बस्नेछ ।
 - (ख) अनुगमन समितिको बैठकको निर्णय बहुमतको आधारमा हुनेछ ।
 - (ग) अनुगमन समितिले कारवाही गर्दा सम्बन्धित पदाधिकारीलाई सफाई पेश गर्ने उचित मौका दिनुपर्नेछ ।
 - (घ) अनुगमन समितिले जाँचबुझबाट देखिएको विवरण सहितको राय प्रतिवेदन सम्बन्धित कार्यपालिकामा पेश गर्नुपर्नेछ ।
- (२) अनुगमन समितिको बैठक तथा जाँचबुझ सम्बन्धी अन्य कार्यविधि समिति आफैँले तोक्न सक्नेछ ।
१७. **अनुगमन समितिका सदस्यहरूको सेवा तथा सुविधा:** अनुगमन समितिका सदस्यहरूको बैठक भत्ता तथा अन्य सुविधाहरू स्थानीय तहले तोके बमोजिम हुनेछ ।
१८. **उजुरी:** (१) स्थानीय तहको कुनै पदाधिकारीले पेशागत आचार, उल्लंघन गरेकोमा त्यस विषयमा अनुगमन समिति समक्ष उजुर दिन सकिनेछ ।
- (२) माथि (१) बमोजिम दिइने उजुरीमा कुन पदाधिकारीले कुन आचार उल्लंघन गरेको हो सोको आधार, प्रमाण खुलाउनु पर्नेछ । स्थानीय तहले उजुरी फारामको नमुना बनाई सबैले सजिलै प्राप्त गर्न सक्ने स्थानमा राख्न पर्नेछ ।
- (३) उजुरीको सम्बन्धमा कारवाही माग गर्दा अनुगमन समितिले उजुरीकर्तासँग थप विवरण वा कागजात माग गर्न सक्नेछ ।
१९. **गोप्य राख्नुपर्ने:** (१) अनुगमन समितिले उजुरीकर्ताको नाम गोप्य राख्नु पर्नेछ ।
- (२) प्राप्त उजुरीको आधारमा कुनै पदाधिकारीमाथि लागेको आरोप माथि छानविन जारी रहेको अवस्थामा आरोपित पदाधिकारीको नाम समेत गोप्य राख्नु पर्नेछ ।
२०. **जाँचबुझ:** (१) यस आचारसंहितामा उल्लेखित आचारहरूको उल्लंघन गरेको विषयमा अनुगमन समितिको राय, सुझाव वा प्रतिवेदन आवश्यक कारवाहीका लागि कार्यपालिकामा पेश गर्नु पर्नेछ । प्रतिवेदन पेश गर्नुपूर्व सो समितिले देहायका प्रक्रियाहरू पुरा गर्नुपर्नेछ ।
- (क) कुनै पदाधिकारीका विरुद्ध आचारसंहिता उल्लंघन गरेको कुनै उजुरी परेकोमा वा कुनै जानकारी प्राप्त भएकोमा त्यसको आधारमा अनुगमन समितिले कारवाही गर्ने आवश्यक छ वा छैन भनी जाँचबुझ गर्न वा गराउन सक्नेछ ।
- (२) जाँचबुझ गर्दा कुनै पदाधिकारी उपर कारवाही गर्नुपर्ने देखिएमा अनुगमन समितिले त्यस्तो पदाधिकारीलाई सफाई पेश गर्न उचित मौका दिनु पर्नेछ ।

- (३) सफाई पेश गर्ने मौका दिदाँ सम्बन्धित पदाधिकारी बिरुद्ध लागेको आरोप र त्यसको आधारहरु प्रष्ट गरी आवश्यक कारवाहीका लागि कार्यपालिकाको बैठकमा पेश गर्नुपर्नेछ ।
२१. **अनुगमन समितिको सिफारिस कार्यान्वयन गर्ने:**(१) अनुगमन समितिले यस आचारसंहितामा उल्लेखित कुराहरुको पालन भए नभएको सम्बन्धमा आवश्यक राय, सुझाव तथा सिफारिस सहित कार्यान्वयनका लागि कार्यपालिकामा पेश गर्नुपर्नेछ ।
- (२) अनुगमन समितिबाट प्राप्त प्रतिवेदन तथा राय, सुझाव र सिफारिस उपर कार्यपालिकामा छलफल गरी आवश्यक निर्णय सहित कार्यान्वयन गर्नुपर्नेछ ।
- (३) आचारसंहिताको पालनका विषयमा स्थानीय तहमा छलफल हुँदाका बखत सम्बन्धित पक्षका प्रतिनिधिहरुलाई सहभागी गराउन सकिनेछ ।
२२. **आचारसंहिताको उल्लंघनमा सजाय:** (१) यस आचारसंहिताको कार्यान्वयन गर्दा स्थानीय तहबाट सजायको रुपमा देहायमा उल्लेखित एक वा सो भन्दा बढी प्रक्रियाहरु अपनाउन सकिनेछ ।
- (क) सम्बन्धित पदाधिकारीलाई सचेत गराउने ।
- (ख) आलोचना तथा आत्मआलोचना गर्न लगाई सोको जानकारी सार्वजनिक गर्न लगाउने ।
- (ग) सार्वजनिक सुनुवाईका लागि सार्वजनिक गर्ने, गराउने ।
- (घ) प्रचलित ऐन, कानूनको उल्लंघन भएको अवस्थामा सम्बन्धित निकायमा सूचना दिने र आवश्यक कारवाहीका लागि लेखि पठाउने।
- (२) आरोपित पदाधिकारी माथि भएको कुनै पनि कारवाहीका विषयमा निज कुनै राजनीतिक दलसँग आवद्ध भएको हकमा सम्बन्धित राजनीतिक दललाई जानकारी गराउनुपर्ने ।
२३. **कारवाहीको विवरण सार्वजनिक गर्नुपर्ने:** आचारसंहिताको कार्यान्वयनका सम्बन्धमा पदाधिकारीमाथि भएको कारवाहीको विवरण आम जानकारीको लागि स्थानीय तहको सूचना पाटी र स्थानीय पत्रपत्रिकामा प्रकाशित गर्नुपर्नेछ । सोको जानकारी राजनीतिक दलहरु, संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय, निर्वाचन आयोग, प्रदेश सरकारको सम्बन्धित विभाग/निकाय, स्थानीय प्रशासनलाई गराउनु पर्नेछ ।

परिच्छेद- ५

विविध

२४. **आचारसंहिताको पालन गर्नु सबैको कर्तव्य हुने:** यो आचारसंहिताको पालन गर्नु पदाधिकारीको जिम्मेवारी तथा कर्तव्यको एक अभिन्न अंगको रुपमा रहनेछ ।
२५. **पदाधिकारीलाई आचारसंहिताको जानकारी दिनुपर्ने:** यो आचारसंहिता स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरुलाई अनिवार्य रुपमा जानकारी दिई हस्ताक्षर गराई लागु गर्नुपर्नेछ ।

२६. सरोकारवालाहरूलाई आचारसंहिताको जानकारी उपलब्ध गराउनुपर्ने:स्थानीय तहका पदाधिकारीको आचारसंहिता, समय-समयमा आचारसंहितामा भएको संशोधनको विवरण तथा आचारसंहिताको कार्यान्वयनको विवरणहरूको जानकारी वार्षिक रुपमा स्थानीय तहका राजनीतिक दलहरू, संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय, तथा प्रदेश सरकारका सम्बन्धित निकायलाई गराउनु पर्नेछ ।
२७. आचारसंहिताको कार्यान्वयनमा राजनीतिक दलको सहयोग: (१) कुनै पदाधिकारीबाट यस आचारसंहिताको उल्लंघन भएको ठहर भएमा निज माथि लागेको आरोप तथा सो सम्बन्धमा सिफारिस भएको कारवाहीको विवरण समेत सम्बन्धित पदाधिकारी सम्बद्ध राजनीतिक दललाई जानकारी गराउनुका साथै सार्वजनिक समेत गर्नुपर्नेछ ।
- (२) जाँचबुझको आधारमा पदाधिकारी उपर कारवाहीको लागि भएको सिफारिसको कार्यान्वयन गर्ने वा सचेत गराउने काममा सरकारी निकाय एवं राजनीतिक दलहरूको सहयोग लिन सकिनेछ ।
२८. आचारसंहितामा संशोधन: (१) स्थानीय तहका सभाबाट आचारसंहितामा संशोधन गर्ने सकिनेछ ।
- (२) आचारसंहितामा भएको संशोधनको जानकारी सम्बन्धित सबै पदाधिकारी, कर्मचारी तथा सरोकारवालाहरूलाई दिनुपर्नेछ ।
- (३) निर्वाचन आचारसंहितामा संशोधन भएको खण्डमा आम जनताको जानकारीको लागि सार्वजनिक गर्नुपर्नेछ ।
- (४) गाउँपालिकाले आफ्नो स्थानीय विशिष्टता, कार्य प्रकृति र आवश्यकता अनुसार यस आचारसंहितामा समय-समयमा थप व्यवस्था समावेश गरी लागु गर्न सकिनेछ ।

प्रमाणिकरण मिति: २०७४/०४/२०

आजाले
नारायण पौडेल
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

भाग २

माण्डवी गाउँपालिका

स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ बमोजिम माण्डवी गाउँपालिकाले बनाएको तल लेखिए बमोजिमको माण्डवी गाउँ कार्यपालिका(कार्यसम्पादन) नियमावली, २०७४ सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन गरिएको छ ।

सम्बन्ध २०७४ सालको नियम संख्या ४

df08jL ufpFsfokflnsf -sfo{Dkfbg_ lgodfj nl, @)&\$

ufpFsfokflnsfaf6 ul/g]sfo{f0{Jojl:yt ug{gkfnst]; h>wfgsf]wf/f @!* n]lbPsf] clwsf/ kpf] u/L df08jL ufpFsfokflnsfn]ldlt @)&\$÷\$÷!(sf]lg0f6fg' f/ bxfosf lgodx? agfPsf]5 .

kl/R5 !

kl/Des

!= ;Hft gfd / kl/DeM-!_ o; lgodfj nlsf]gfd ædf08jL ufpFsfokflnsf -sfo{Dkfbg_ lgodfj nl, @)&\$ /x\$]5 .

-@_ of]lgodfj nl t?Gt kl/De xg\$.

@- **kl/efiffMj** ifo j f k] Æn]csf]cy{gnfuðf o; lgodfj nldf,-

-s_ æufpFlnsfÆ eGgn]df08jL ufpFlnsf ; Demg' k5{.

-v_ æsfokflnsfÆ eGgn]ufpFsfokflnsf; Demg' k5{.

u_ æj 8f ; ldltÆ eGgn]ufpFlnsf]j 8f ; ldlt ; Demg' k5{.

-3_ æcVblfÆ eGgn]ufpFsfokflnsf]cVblfnf0{; Demg' k5{.

-a_ æpkVblfÆ eGgn]ufpFsfokflnsf]pkVblfnf0{; Demg' k5{.

-r_ æj 8fVblfÆ eGgn]df08jL ufpFlnsf]j 8fsf]j 8f cVblfnf0{; Demg' k5{.

-5_ æsf0f/L clws[Æ eGgn]ufpFlnsf]sf0f/L clws[; Demg' k5{.

-h_ æ; b:oÆ eGgn]sfokflnsf]; b:o ; Demg' k5{/ ; f]zAbn]sfokflnsf] cVblf, pkVblf tyf j 8fcVblf ; d]nf0{hgfp5 .

-em_ æ; efÆ eGgn]ufpFefnf0{; Demg' k5{.

-`_ æsfok]efhg lgodfj nLÆ eGgn]df08jL ufpFlnsf]sfok]efhg lgodfj nl, @)&\$; Demg' k5{.

-6_ æj 8f ; lrjÆ eGgn]j 8f; ldltsf]; lrj sf]sfdsfh ug{vl6Psf]sd{f/L ; Demg' k5{.

#= **sdfs]knbaf6**!_ ufpFsokflnsfsf]sfo{ Dkfbg / sdfs]knbaf6 o; lgodfj nldf ePsf] Joj :yf adf]hd xg\$.

-@_ pklgod -!_ adf]hdsf]sdfs]knbaf6 ubf{tfl]sPsf]clwsf/L j f lgsfoaf6 ugkg\$.

kl/R5] @

cWbIfaf6 sdfs]knbaf6

\$= **cWbIfn]**; Dkfbg ug]sfdM!_ ; ljwfg / cGo krlnt sfggdf]cwlgd /xl ufPkflnsfsf] ; fdfGo lgbz]g, lgoGqof / ; ~rfng ug]kqV lhDd] f/L cWbIfsf]xg\$.

-@_ krlnt sfggdf sfo{kflnsfsf]cWbIfn]ug]egl ls6fg ePsf sfdx? lgh :j o+ jf lghaf6 clwsf/ k]ofofhg eP adf]hd ; Dkfbg xg\$.

-#_ pklgod -@_ df hg; s}sf n]vPsf]eP tklg krlnt sfggdf cWbIfn]ug]egl ls6fg gePsf sdfs]; DaGwdf sfo{kflnsfaf6 ; Dkfbg xg]sfo\$]; fdfGo /yby, ; ~rfng / lgoGqof ug]lhDd] f/L cWbIfsf]xg\$.

-\$_ pklgod -!_ adf]hdsf]lhDd] f/L k/f ug]qmdf cWbIfn]sfo{kflnsf cGt]tsf lgsfox?df krlnt sfgg tyf :jls[gllt tyf lgofo cg?k sfo{; ~rfng e0{x\$]5 5g lg/Llfof ug]j 8f ; ldltx?alr ; dgj o ug]lj ifout zfvf÷sfoffox?nf0{lgbz]g lbg] / cfjZostf cg; f/ sdfs]kqult lj j /of lng]sfo{ug{; Sg\$.

-%_ cWbIf sg]sf/ofj z pkl:yt g/x\$]cj :yfdf o; lgodfj nl adf]hd cWbIfn] ug]kg]sfd pklWbIf jf lghsf]; d] cgkl:yldf cWbIfn]tf\$]sfo{kflnsfsf]; b:on] To:tf]sfd ; Dkfbg ug{; Sg\$.

t/, krlnt sfggdf cGoyf Joj :yf ePsfdf ; fxl Joa:yf adf]hd xg\$.

-^_ sfo{kflnsfsf]sg}; b:o cgkl:yt ePdf To:tf]; b:on]ug]kg]sdfs]nflu cWbIfn]csf]; b:onf0{lhDd] f/L tf\$g ; Sg\$.

%= **cWbIfn]lgofo ug]kgll**-!_ ; ef / sfo{kflnsfdf kz xg]lj ifo afx\$ b0{jf b0eGbf a9l j 8f ; ldlt / lj ifout zfvfx?alr sg}lj ifodf dte\$ xg uPdf cWbIfn]u/\$]lgofo clGtd xg\$.

-@_ pklgod -!_ adf]hd dte\$ ePsf]lj ifo lgofo sf nflu sfo\$]f/L clws[n] cWbIf ; dl f kz ugkg\$.

-#_ ; ef jf sfo{kflnsfdf kz xg]lj ifo afx\$sf ; xsfo{tyf ; dgj osf nflu kbz jf ; 3df kz ug]kg]lj ifosf ; DaGwdf cWbIfn]u/\$]lgofo clGtd xg\$.

^= **clwsf/ k]ofofhg ug{; Sgll**-!_ s/ nufpg] s/ 56 lbg]jf Cof lng]h:tf lj ifo / ; efd kz ug]kg]afx\$sf cGo lj ifodf sfo{kflnsfn]cWbIf jf pklWbIf jf ; b:onf0{clwsf/ k]ofofhg ug{; Sg\$.

-@_ cllblfn]k|lnt sfgg adf]hd cfknhf0{k|kt clwsf/dllb]sg}clwsf/ pkflblf jf ; b:o jf sfo\$fl clwsf, laifout zfvfsf k|v jf j8f cllblfnf0{k|tofof]hg ug ; Sg\$.

-#_ pklgod -!_ / -@_ adf]hd k|tofof]nt clwsf/sf]k|k|u u/l ; Dkfbg ul/Psf sfdsf]lj ifodf ; DalGwt clwsf/ln]sfo{k|lnsf ; dlf dfl; s ?kdf k|lt lj j /0f k|z ug ; kg\$.

-\$_ cfknhf0{k|tofof]nt clwsf/sf]lhDd]f/lk| \$ k|k|u ug ; DalGwt clwsf/lsf] stfo xg\$.

kl/R5\$ #

ufpFso{k|lnsfaf6 sfdsf]knbaf6

&= sfo{k|lnsfdf k|z ug{k|g]lj ifoM-!_ cg; 'L-! df plnlvt lj ifox?sf]lgof6 ubf{ sfo\$fl clwsf[n]c|lblfsf]lgbzcg cg; f/ ufpFso{k|lnsfdf k|tfj k|z ug{k|g\$.

-@_ pklgod -!_ df n]vPsf lj ifodllb] sg}lj ifodf lgod @! adf]hd ul7t ; ldltaf6 lgof6 lng; Sg]u/l sfo{k|lnsfn]lhDd]f/l ; Dkg ; Sg\$.

-#_ pklgod -!_ adf]hd cllblfn]c|oyf cfbz lbPdf afx\$ ufpFso{k|lnsfsf] a]sdf k|z xg]k|tfj ; fdfgotof cg; 'L-@ adf]hdsf]9fFdf sfo\$fl clwsf[n]k|z ug\$.

-\$_ pklgod -#_ adf]hdsf]k|tfj df sg}zfvfsf]/fo ; dfj z xg cfj Zos b]vdf sfo\$fl clwsf[n]; DalGwt zfvfsf]/fo; d; ; dfj z u/l k|z ug\$.

***= k|tfj ; fy ; nlg xgkg]sfuhftM-!_ lgod ^ sf]pklgod -#_ adf]hd sfo{k|lnsfsf] a]sdf lgof6fy{sg}lj ifo k|z ug{k|bf{lj ifout zfvf jf j8f ; ldltsf] sfon] ; f] lj ifo; E cfj Zos lj j /0f ; dfj z u/l k|tfj tof/ u/l sfo\$fl clwsf ; dlf k|z ug ; kg\$.**

-@_ pklgod -!_ adf]hd k|z ePsf]k|tfj / ; f] ; fy k|z ePsf sfuhftx? sfgg; Ddt 5g\5gg\hfF u/l sfgg; Ddt gePdf lgoldt jf sfgg; Ddt agfpg] lhDd]f/l sfo\$fl clwsf[sf]xg\$.

-#_ pklgod -!_ adf]hd k|z ePsf]k|tfj sfo\$fl clwsf[n]c|lblfsf]:jls[t ln0{k|fyldstfqmd ; d; lgwf(0f u/l lgof6sf]nflu sfo{k|lnsfsf]a]sdf k|z ug{k|g\$.

(= sfo{ 'Lsf]lj j /0fM-!_ sfo{k|lnsfsf]a]sdf 5nkm xg]lj ifosf]sfo{ 'L lgod * adf]hd k|kt k|tfj x?sf]cfwf/df sfo\$fl clwsf[n]c|lblfsf]lgbzcg adf]hd tof/ ug\$.

t/, cllblfn] c|oyf cfbz lbPsf]df k|tfj sf] ?kdf k|z gePsf] lj ifonf0{k|g 5nkmnsf]sfo{ 'Ldf ; dfj z ug ; lsg\$.

-@_ a7ssf] sfo{rl ; fdfGotM sfo{flnsfsf] a7s a:geGbf tlg lbg cufj} sfo{f/L clws[n]; a}; b:ox?nf0{pknAw u/fpg'kg} .

t/, lj ifosf]uDel/uf x7l sfo{flnsfsf]a7sdf 5nkm xg]k|tfj lj t/Of gu/L dflvs ; r'gfsf]cfwf/df klg 5nkm ug{; lsg} .

!)=sfo{flnsfsf] a7sM -!_ sfo{f/L clws[n] clwlf]sf] lgb7gdf sfo{flnsfsf] a7s afhfpg} .

-@_ sfo{f/L clws[sfo{flnsfsf]; lrj sf]?kdf a7sdf pkl:yt xg} .

-#_ clwlf]n]sfo{flnsfsf]a7ssf]clwlf]tf ug} .

-\$_ sfo{flnsfsf]a7ssf]sfo{rl, ldt, ; do / :yfgsf ; DaGwdf sDtdf tlg lbg cufj}clwlf]sf]lgb7g cg'; f/ sfo{flnsfsf ; a}; b:onf0{sfo{f/L clws[n]; r'gf lbg'kg} .

-%_ sfo{flnsfsf]a7sdf sDtdf %! kl'tzt ; b:o pkl:yt xgkg} .

-^_ pklgod -%_ df hg; s}s'/f n]vPsf]eP tfklg pklgod -\$_ adf]hdsf]; r'gf xBxf]klg %! kl'tzt ; b:o pkl:yt ge0{u0fk/s ; wof klg g; sDf bf]f]k6ssf]a7sdf Ps r'f]f0{; b:o pkl:yt ePdf klg a7s a:g ; Sg} .

-&_ sfo{flnsfsf]a7s ; DaGwl cGo sfo{lj lw sfo{flnsfn]lgwf{Of u/]adf]hd xg} .

!!= a7ssf]lg0f6 M -!_ ; fdfGotM sfo{flnsfsf]a7ssf]lg0f6 ; j {Ddt ?kdf xg} .

-@_ pklgod -!_ adf]hd ; j {Ddt lg0f6 xg g; sDf axdt ; b:ox?sf]efjgf ; dfl clwlf]n]u/7f]lg0f6 a7ssf]lg0f6 xg} .

!@=lg0f6sf]clenyM -!_ sfo{f/L clws[sfo{flnsfsf]a7sdf pkl:yt xg} / sfo{flnsfaf6 ePsf lg0f6sf]cleny tof/ ug} .

-@_ a7ssf]lg0f6sf]cleny 5b6}lg0f6 kl:tsfdf /v'kg} .

-#_ pklgod -@_ adf]hdsf]lg0f6 kl:tsf sfo{f/L clws[sf]lhDdfdf /xg} .

!#=lg0f6 kdfloft tyf lj t/Of ug} -!_ uPf sfo{flnsf a7ssf]lg0f6 sfo{f/L clws[n] b0{ lbgleq kdfloft ug} .

-@_ sfo{f/L clws[n]pklgod -!_ adf]hdkdfloft ePsf]lg0f6sf]kl't tlg lbg leq uPf sfo{flnsfsf ; b:o, lj ifout zvf / j 8f ; ldt'nf0{pknAw u/fpg'kg} .

t/ sfgg adf]hd uPf /v'kg]lj ifosf lg0f6 tyf ; r'gfsf]hfgsf/L lbgkg} .

!\$= lg0f6sf]sfofj ogM -!_cg; 'L ! df n]vPsf lj ifox?df sfo{kflnsfaf6 lg0f6 ePkI5 ; Dal6wt kbflwsf/L jf lgsfon]sfofj og ugkg5 .

-@_ sfo{kflnsfsf]lg0f6 sfofj og eP jf gePsf]; Da6wdf c\blfn]cgludg ug{jf u/fpg ; Sg5 .

##_ pklgod -@_ adf]hd cgludg ubf{jf u/fPbf lg0f6 sfofj og ePsf] gbl]vPdf ; f]f]sfofj og ug{; Dal6wt JolQm jf lgsfonf0{c\blfn]cfj Zos lgbz'g lbg ; Sg5 .

!%= sfo{kflnsfsf];ldlt u7g M-!_ sfo{kflnsfn]sfo{kflnsfdf lg0f6sf] nflu k'z ePsf k]tfj df lg0f6 ugkj {cfj Zostf cg; f/ /fo,; Nnfx / ; emj lngsf nflu b'xfo adf]hdsf ; ldlt /xg5g\

-s_ ; fj hlgS ; jf tyf lfdtf lj sf; ; ldlt

-v_ cfly\$ lj sf; ; ldlt

-u_ ; fdfhs lj sf; ; ldlt

-3_ k'f'f/lj sf; ; ldlt

-a_ jftfj/of tyf lj kb\oj :yifkg ; ldlt

-r_ lawps ; ldlt

-@_ pklgod -!_ adf]hdsf sfo{kflnsf ; ldltdf /xg]; of]hs c\blfn]tf\$] adf]hd / ; b:ox? sfo{kflnsfn]tf\$]adf]hd /xg]5g\

##_ ; ldlt n]cfj Zostf cg; f/ ; Dal6wt ; ldltdf g/x\$]; b:o jf c6o sg} lj z]f1 jf clwsf/Lnf0{; ldlt sf]a]sdf cfd6qof ug{; Sg5 .

-\$_ ; ldlt sf]a]sdf c\blf :jo-pkl:yt ePsf]cj :yfdf lghaf6 / c6o cj :yfdf ; ldlt sf ; of]hsaf6 a]ssf]c\blftf xg5 . ; ldlt sf]; of]hssf]cgkl:yldf a]ssf] c\blftf a]sdf pkl:yt ; b:ox?d\bl]Ho]7 ; b:on]ug5 .

-%_ sfo\$ f/L clws[jf lghn]tf\$]sf]clws[n]; ldlt sf]a]sdf pkl:yt e0{ lg0f6sf]cleny tof/ u/L kdfloft ug5 .

-^_ pklgod -!_ adf]hdsf ; ldlt x?sf]sfo{f] cg; 'L -# df pNny eP adf]hd xg5 .

!^= sfo{f/ dQm ePkI5 sfuh lkrtf{ugkg] hg; s}sf/ofaf6 cfkn]f]kba'f6 dQm ePsf] ; b:on]kbdQm ePsf]; ftlbgleq cfkn]f]lhDdfdf /x\$]; Dk0f{sfuhft tyf c6o sg} ; DkIQ eP ; f]; d] t]sf n sfo{kflnsfdf aemf0{; f]f]lg; f lng'kg5 .

!&= kjQmf tyf ; Rgf clwsf/L tfgm!_ sfokflnsfn]cfkmh]; Dkfbg u/\$f sfo{j f lgof6x?
; fj hlgf hfgsf/Ldf Nofpg sg}; b:onf0{kj Qmf tfgm} .

-@_ pklgod -!_ adfjhd tfgm] kjQmf] sfokflnsfsf] tkmf6 hf/L ugkg;
; fj hlgf dxTj sf]; Rgf, jQmo, lj 1kt cfb ; fj hlgf ug[sfo{; d] ug{; Sg} .

-#_ sfof/L clws[n]sg)Ps clws[nf0{; Rgf clwsf/L tfgm} .

-\$_ pklgod -#_ jdfjhd tfgm]; Rgf clwsf/Lh]sfokflnsf; u ; Djlgwt ; Rgf
sfgg jdfjhd kjfx ug} .

kl/R5} #

sfof/L clws[, ljifout zfvf, j8f ; ldltaf6 sdfs]kmbaf

!*= sfof/L clws[sf]sfd, st{0 / clwsf/M -!_ upfklnsfsf] sfof/L clws[upf
sfofklnsfsf]; lrj xg} .

-@_ krlnt sfgg tyf o; lgdfj nlsf]cwlgd /xl clblfsf]lgbzg / dftxtdf
/xl upfFsfokflnsfsf]; lrj sf]kpv sfd / st{0 bxf0 adfjhd xg} M

-s_ upfFsfokflnsf tyf upfF; efa6 ePsf lgof6x? sfof]og ug[u/fpg]/
; f\$]cgludg ug}.

-v_ clblfnf0{upfF; ef / sfokflnsf tyf ; f]cgtu{sf lgsfox?sf]dxTj kof{
sfd sf/jfxl?sf]lj ifodf ; do ; dodf hfgsf/L u/fpg}.

-u_ upfFsfokflnsf cgt/utsf ; a} lgsfox?sf] sfd sf/afxlnf0{r:t /
kefj sf/L agfpg cfj Zos lgbzg lbg] cgludg / ; kl/j]f0f ug}.

-3_ krlnt sfgg adfjhd upfFsfokflnsfsf] kzf; lgs tyf cfly\$ sfo{
; Dkfbg ug[u/fpg}.

-a_ krlnt sfggn]tf\$}f c6o sfdx? ug}.

!(= clwsf/ k]ofofhgM!_ sfof/L clws[n]cfkmhf0{kkt clwsf/dlb]sg}clwsf/ laifout
zfvf, pkzfvf j f upfklnsfsf]sg}clws[sd{f/L j f j 8f ; lrj nf0{k]ofofhg u/L sfo{
; Dkfbg ug{; Sg} .

-@_ pklgod -!_ adfjhd clwsf/ k]ofofhg lnlt ?kdf xgkg} / Ps k6s
k]ofofhg u/\$f]clwsf/ lj z]f sf/of k/L lkmf{ingkg]ePdf ; f\$]cflrto ; lxtsf]
hfgsf/L clblfdknt sfokflnsfnf0{u/fpg'kg} .

-#_ cfkmhf0{k]ofofhnt clwsf/ kofu ug{; Dalgt clwsf/lst{0 xg} .

@)= **j8f ;ldltaf6 sfdsl]kr5bf6M-!** _ ufpFsfokflnsf -sfo{l j efhg_ lgodfj nl, @)&\$ df ePsf]JoJ :yf cg?k j 8f ; ldltaf6 ul/g]sfdx? j 8f clwlf j f lghsf]lgbzgd f ; Dkfbg ul/g5 .

-@_PseGb a9L j 8f; E ; /f\$ / /Vg]lj ifo j f j 8f ; ldltn]ug{u/L :ki6 ?kdf ls6fg gePsf lj ifo j f :jls[aflif\$ sfoqmdf g; d7LPsf lj ifodf j 8f ; ldltn]ufpF sfokflnsf k z u/L kkt lgbzgd adfnd ug{kgt .

@!= **ljifout zfvaf6 sfdsl]kr5bf6M!** _ gkfnsl]; ljwfg tyf krlnt sfggn]:yfglo txd x:tf6t/Of e}cfPsf lzlf, :j f:Yo, s[lif, kz'lj sf; , l; #f0{vfgkfgl tyf ; /; kmf0{ :yfglo cfly\$ lj sf; , k'f'f' / lj sf; nufotsf c6o sfoqmdx? / ufpFsfokflnsf sfo{l j efhg lgodfj nl,@)&\$ adfnd laifout zfvaf6 ; #fng xg]sfdx? sfokflnsf]lgof6sf] clwgd /xl laifout zfvf kdvsl]lgbzgd / lgoGq0fdf ; Dkfbg ul/g5 .

-@_ ufpFflnsfn]cfkngf]; krt s]faf6 ; #fng ug{l j ifout lf; E ; DalGwt lj ifosf ; a}sfoqmd pklgod -!_ adfndsf lj ifout zfvf dfknt sfo{l j og ug5 .

@@= **sfo\$ /L clws[af6 sfdsl]kr5bf6M-!** _sfokflnsfn]ug{egl tflsPsf sfdx?dwb]j 8f ; ldl / lj ifout zfvaf6 ; Dkfbg ug{u/L ls6fg ul/Psf sfd Affx\$sf c6o ; a}sfdx? tyf ; 3 / kbz txaf6 k]ofofhg ePsf sfdx? clwlfsf]; fdfGo lgbzgd /xl sfo\$ /L clws[af6 ; Dkfbg xg5 .

-@_ pklgod -!_ adfnd ul/g]sfdx? sfo\$ /L clws[n]ufpFflnsf]lj ifout zfvf tyf j 8f sfofnoDffknt ; DkGg u/fpg ; Sg5 . lghn]cfkngf]lgbzgd / lgoGq0fdf ; Dkfbg u/\$f sfdx?sf]kult lj j /Of lgoldt ?kdf clwlf ; dl / cfjws ?kdf sfokflnsf ; dl k'tt ug{kgt .

-#_ krlnt sfggdf sfokflnsf j f clwlfaf6 k]ofofhg ePsf sfdx? sfo\$ /L clws[n]; Dkfbg ug5 .

kl/R5) \$

ljljw

@#= **k/fdz {lngkgM-!** _ bxfosf laifodf lgof6 ug{k' {clwlfn]sfo\$ /L clws[dfknt ; DalGwt zfvf -lj Q JoJ :yfk g zfvf, ofhg zfvf, kzf; g zfvf, sfgg; # ; DalGwt zfvf_sf]k/fdz { lng'kg5 .

- :jls[aflif\$ sfoqmdcbf afx\$sf sfoqmd ; ~rfng ug{l j ifo,
- :jls[aflif\$ sfoqmdf x]km] j f ; zfv]g ug{l j ifo,
- c6o lgsfo; E sf]; d6j odf sfo{; ~rfng ug{l j ifo,
- gofAgod, cfbz, lgbzsf j f sfo{l lw hf/L ug{kgt] ifo,
- s/, zNs, b:t' ; DaGwl lj ifo,

-@_ pklgod -!_ adfllnd lg0f6 ePsf lj ifox? sfo{kflnsf jf upfFefdf 5nkmsf nflu k|t't ul/g5 .

@\$= ljw0s ; Da0wl sfofj lwm-!_ upfFso{kflnsfsf]tkmf6 ; ef; dlf k|t't ul/g]ljw0ssf] d; f0f :jls[tsf nflu sfo\$sf/l clws[n]cwbldfkmf sfo{kflnsfsf]a7sdf k7 ug{kq5

-@_ pklgod -!_ adfllnd law0s th0f ug\$]nflu Ps law0s ;ldlt /xg]5 . law0s d; f0f ug{sfo\$sf/l clws[n]cfj Zos Joj :yf ldnfpg]5 .

-#_ pklgod -!_ adfllnd k7 ePsf]ljw0ssf]d; f0fdf upfFso{kflnsfsf]:jls[t k|t ePkI5 cwbfn]; ef; dlf k7 ug{kq5 .

@%>f] cgdfig ;ldlt, /fh:j / Joosf]cgdfg -ah0 / s/ ; Da0wl k|tfjM!_ k|o\$ aif{ upfFso{kflnsfsf]afli\$ ah0 tof/ ug\$]nflu cwb]sf]; 0f]stjdf ; f] cgdfig ;ldlt tyf sfo{kflnsfsf]; b:osf]; 0f]stjdf sfo\$0 tyf ah0 th0f ;ldlt u7g xg5 .

-@_ pklgod -!_ adfllndsf ;ldtdf /xg]; b:o tyf ; b:o ;lrj sfo{kflnsfn] tf\$0adfllnd xg5 .

-#_ pklgod -!_ adfllnd ul7t ;ldlt]tof/ u/\$]ah0 tyf sfo0md ljlgof]hg ljw0ssf]?kdf cwb] jf lghn]tf\$]cfly\$ l0g xg]sfo{kflnsfsf]; b:odfkmf upfF ; efd k7 ul/g5 .

-#_ pklgod -@_ adfllnd k7 ePsf]ljlgof]hg ljw0s ; efa6 :jls[t e0{cwb]faf6 kdf0fls/0f ePkI5 nfu" xg5 .

@= uflglotf /fvkg]Msg}klg ; b:on]cfkm'k bdf axfn 50f u/\$]sfddf uflglotf /fvkg] ljifodf kbdf axfn /x\$] cjwldf jf kbdf g/x\$] cj:yfdf ; d] clwsf/ k|t clwsf/lnf0{afx\$ c6o s; hf0{sg}lsl; dn]hfgsf/l lbg jf k\$6 ug{xbg} .

t/, k|nt sfg0n]ufl0 /fvg gkg]egl tflsPsf ljifodf hfgsf/l lbg o; lgodn]jfwf k7ofPsf]df]gg]5g .

@&= ; dgjo ug]sfo{kflnsfn]cfkmh]; Dkfbg ug]fdfs]l; nl; nfd cfj Zostf cg; f/ b]fosf lgsfox?; 0 ; dgjo ug{; Sg5 M-

-s_ 6oflos ;ldlt,

-v_ c6o :yfglo tx,

-u_ lhNnf:yt ; /lf lgsfox?,

-3_ lhNnf:yt k7 tyf ; 3sf ; /sf/l sfoffox?,

-a_ lhNnf ; dgjo ;ldlt,

-r_ k7zl:yt ufkflnsf xg]lj efu÷dgqfno,

-5_ ; ३sfj; ३lo dflndf xg]dGqfno, /

-h_ cGo cfj Zos ; ३, ; :yf j f lgsfox? .

@* = a]sdf efu lng gxb]!sfo{flnsfsf]a]sdf sg}; b:osf]lghl :j fy{lgxxt ePsf]lj ifo
pk/ 5nkm xg]ePdf To:tf]; b:on]efu lng xbg . To:tf]cj :yf ePdf ; DalGwt ; b:on]
; f\$]hfgsf/L c]b]lfnf0{u/fpg' kg\$.

@(= ; xof] dflg ; Sg]!_sfo{flnsfn]lgod @& df pln] ePsf lgsfox?; ६ cfj Zostf
cg; f/ ; xof] lng ; Sg\$.

-@_ pklgod -!_ adf]hd ; xof] ug]lhDd]f/L ; DalGwt ; a\$]xg\$.

cg' !l - !

ufpFso{flnsfsf]a}sd{ k} ug{kg]lj ifox?

-lgod & sf]pklgod -!_ ; # ; DaGwt_

- != ; efd{ k} xg]lj wφs,
- @= /fh:j / Joosf]cgdfg -ahφ_, k/s cgd{fg / pwf/f]vr{
- #= s/ ; DaGwl k}tfj x?,
- \$= cWb]fn]ufpFso{flnsfdf k} ug{lgb}z}g lbPsf]lj ifo jf ufpFso{flnsfdf k} ug{kg]egl ufpFso{flnsfn]lgofφ u/\$f]lj ifo .
- %= k}lnt sfgg adf]nd hf/l ug{kg]lgod, lgb}z}sf, sfo]lj lw jf cfb}z,
- ^= ufpFflnsfn]hf/l ug]sg}gllt jf To:tf]glltdf xg]kl/j tφ,
- &= cNksfnlg, dWbsfnlg / bl3\$fnlg ; di6lut jf lf]ut lj sf; of]hgf, sfoqmd, /ofgllt lgwf{Of ; DaGwl,
- *= sfofno jf zfvfx?sf]; #7g ; Argdf kl/j tφ jf :yfgGt/Of ; DaGwl,
- (= /fli6φ jf cGt{fli6φ ; #yfx?; E}sf]elugl ; DaGw :yfkf,
- !)= ufpFflnsfn]ing]COf jf j}b}z} cgbfgdf ; #fng xg]of]hgfsf]; #mf}f ; DaGwl,
- !!= ufpFflnsfsf]kl}tlglw]j xg]u/l ul/g]b0k}lfllo jf axklfllo jftf{ ; ef ; Dd]hg jf ; /sf/l eφofdf efu lng]jf kl}tlglw k7fpg]
- !@= sfo\$f/l clws[nf0{ljb}z}df xg]ufi]7l, cWbog cjnf\$g eφofdf k7fpg]
- !#= ufpFflnsfsf]sd{f/l b/agbl :jls[t, ;]f ; lj wf ; DaGwl sfgg lgdfφ / kl/j tφ,
- !\$= :yfglo ; fj h]gs lj bf lgwf{Of ug]
- !%= k}lnt sfggadf]nd ufpFso{flnsfaf6 lgofφ xg' kg]egl tfl]sPsf cGo lj ifo .

cg' l - @
k|tfj sf]9fFf
-lgod @\$ sf]pklgod -!_ ; # ; DalGwt_
df08jL ufPkflnsf
ufpFsfoKflnsfsf]sfofho
gofGipF ko7fg lhNnf, %g=k|bZ

lj ifo M _____ .

k|tfj kZ ug{cWblfaf6 :jls[t k|kt ldlit M
!= lj ifosf]; Hfkt Joxf]f M
@= k|kt k/fdz{tyf cGo ; fGble\$ s/f M
#= k|tfj kZ ug{k|kf\$]sf/Of / ; DalGwt zfvfsf]/foM
\$= lgOf6 xg'kgJ]Joxf]f M

gf6 Mk|tfj tof/ ubf{bxfosf s/fx?df Wofg lbgkg]5 M
!= ælj ifosf]; Hfkt Joxf]fÆ cGtu\$ /xg]lj a/Of M
lj ifoa:tsf]k[7edldf o; af/]klxn]sg}lgOf6 ePsf]eP ; f\$]lj a/Of, k|tflij t lgOf6
sfof]j og k\$]f, ; dofj wl, sfo{f, sfof]j og ug]lgsfo / nflG]cfly\$ bflolj eP ; f]
; d] pNny u/L sg}ofhgfsf]lj ifo eP ; f]af/]5f]s/L lj a/Of pNny ug].
@= æk|kt k/fdz{tyf cGo ; fGble\$ s/fÆ cGtu\$ sfoKflnsf ; ldlitx? / cGo lgsfo tyf
lj z]f1x?n]sg}k/fdz{lPsf]eP ; f]; d] pNny ug]. ; fy}lj ifo; # ; DalGwt gSzf,
l8hf0g jf lrq eP ; f]; d] ; dfj Z ug]. sfggl k/fdz{lNPsf]eP kl|tinkl ; d] ; dfaZ
ug].
#= æk|tfj kZ ug{k|kf\$]sf/Of / ; DalGwt zfvfsf]/foÆ cGtu\$; DalGwt lj ifodf cf0{k/\$f]
sl7gf0{/ ; d:of, k|tflij t lgOf6sf]cfly-To / cfj Zostf tyf To; af6 kg{; Sg]k]fj
; dfj Z ug].
\$= ælgOf6 xg'kgJ]Joxf]fÆ cGtu\$ hg laifodf h]h:tf]lgOf6 xg k|tfj ul/Psf]xf]; f\$]
:ki6 Joxf]f /fVg].

cg' Pl - #
sfo[k]nsf ; ldtsf]sfo[fg
-lgod !% sf]pklgod -!_ ; u ; DalGwt_

s= ; fj hlg s ; Jf tyf lfdtf ljsf; ; ldtsf]sfo[fgM

! = ; u7g ; Argf, b/aGbl / sfo[k]j / Of

@ = ; zf; g / ; Jf kj fx

= lfdtf ljsf; ; DaGwl ljsf

v= ; fdlhs ljsf; ; ldtsf]sfo[fgM

! = lzlf tyf vhsb; DaGwl

@ = lj 1fg tyf klj wl; DaGwl

= :jf:Yo tyf hg; Wof ; DaGwl

\$ = nhs ; dfgtf / ; fdlhs ; dfj zls/Of; DaGwl

% = ; /sf/l tyf u; / ; /sf/l ; z ; :yf; DaGwl

u= k'f'f/ ljsf; ; ldtsf]sfo[fgM

! = cNksfnlg tyf bl3fnlg glt, ofhgf / sfo[md; DaGwl

@ = pBfu, j flOfHo, >d, /fhuf/ tyf j hf/ Joa:yfkg; DaGwl

= s[if, l; ffo{ ; xsf/l / ul/al lgj f/Of; DaGwl

\$ = ko6g kj 46; DaGwl

% = ; Rgf tyf ; ff/; DaGwl

^ = vfg[kfgl tyf ; /; knfo{ ; 8s tyf efts ofhgf / k'f'f/ ljsf; ; DaGwl

& = lj Bt / phf{; DaGwl

* = a:tl ljsf; , zx/l ofhgf / ej g lgdfqf ; DaGwl

3= ljwos ; ldtsf]sfo[fgM

! = ufpF; efd f k'z xg]ljwos; DaGwl

@ = ufpF; efd f k'z xg]lgod, lj lgod, sfo[k] wl; DaGwl

= sg}sfgy l k'z ; dfj z ePsf]glt tyf sfo[md; DaGwl

a= cfly\$ ljsf; ; ldtsf]sfo[fgM

! = ah6 tyf ; f] kl/rfng; DaGwl

@ = s[if ljsf; ; DaGwl

= kz' k'hl ljsf; ; DaGwl

\$ = gful/ssf]cfocfhg ; DaGwl

%= ; f{x?sf]klxrfg ; DaGwl

r= jftfj/Of tyf ljk b Joj:yfkg ; ldtsf]sfo{fM

!= jftfj/Of ; AfOf tyf xl/ofnl kj bG ; Dj Gwl

@= kmfxf] dnf Aoj :yfkg ; Dj Gwl

\$ ufpf] ; fbo{sf] ; AfOf tyf lj sf ; ; Dj Gwl

j g ; AfOf ; Dj Gwl

\$= lj kb kj {tof/L ; DaGwl

%= lj kbsf] ; dodf ugkg]sfdx? ; Dj Gwl

^= lj kb k5f18sf]Aoj :yfkg ; Dj Gwl

&= j g, jftfa/Of / eDL Joa:yfkg

प्रमाणीकरण मिति: २०७४/०४/२०

आज्ञाले
नारायण पौडेल
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

भाग २

माण्डवी गाउँपालिका

स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ बमोजिम माण्डवी गाउँपालिकाले बनाएको तल लेखिए बमोजिमको गाउँ कार्यपालिका (कार्य विभाजन) नियमावली, २०७४ सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन गरिएको छ ।

सम्बन्ध २०७४ सालको नियम संख्या ५

गाउँ कार्यपालिका (कार्य विभाजन) नियमावली, २०७४

नेपालको संविधानको धारा २१८ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी माण्डवी गाउँपालिकाको गाउँ कार्यपालिकाले आफ्नो कार्य विभाजनका लागि मिति २०७४/०४/१९ को निर्णयानुसार देहायका नियमहरू बनाएको छ ।

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:**(१) यी नियमहरूको नाम “गाउँ कार्यपालिका (कार्य विभाजन) नियमावली, २०७४” रहेको छ ।
(२) यो नियमावली तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।
२. **परिभाषा:** विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस नियमावलीमा:-
 - (क) “अध्यक्ष” भन्नाले गाउँ कार्यपालिकाको अध्यक्ष सम्झनुपर्छ ।
 - (ख) “उपाध्यक्ष” भन्नाले गाउँ कार्यपालिकाको उपाध्यक्ष सम्झनुपर्छ ।
 - (ग) “कार्यपालिका” भन्नाले माण्डवी गाउँ कार्यपालिका सम्झनुपर्छ ।
 - (घ) “कार्यकारी अधिकृत” भन्नाले गाउँपालिकाको कार्यकारी अधिकृत सम्झनुपर्छ ।
 - (ङ) “गाउँपालिका” भन्नाले माण्डवी गाउँपालिका सम्झनुपर्छ ।
 - (च) “विषयगत शाखा” भन्नाले माण्डवी गाउँ कार्यपालिका अन्तर्गतको विषयगत शाखा, उपशाखा, कार्यालय वा ईकाईलाई सम्झनुपर्छ । यस शब्दले संविधान बमोजिम गाउँपालिकालाई तोकिएको कार्यसम्पादन गर्नका लागि गाउँ कार्यपालिका अन्तर्गत रहने शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि, वन, पशुविकास जस्ता विषयक्षेत्रगत कार्यालय वा इकाईलाई समेत सम्झनुपर्छ ।
 - (छ) “वडा सचिव” भन्नाले गाउँपालिकाको वडा कार्यालयको प्रशासकीय प्रमुखको रूपमा कामकाज गर्न तोकिएको वडा सचिव सम्झनुपर्छ ।
 - (ज) “वडा समिति” भन्नाले माण्डवी गाउँपालिकाको वडा समिति सम्झनुपर्छ ।
 - (झ) “सदस्य” भन्नाले गाउँ कार्यपालिकाको सदस्य सम्झनुपर्छ । जो शब्दले गाउँ कार्यपालिकाको अध्यक्ष, उपाध्यक्ष र वडा अध्यक्ष समेतलाई जनाउनेछ ।

- (ज) “सभा” भन्नाले माण्डवी गाउँपालिकाको गाउँ सभालाई सम्झनुपर्छ ।
३. **कार्य सम्पादन:**(१) गाउँ कार्यपालिकाको कार्य सम्पादन गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय, वडा कार्यालय एवं विषयगत शाखाबाट हुनेछ ।
- (२) गाउँ कार्यपालिका अन्तर्गत रहने विषयगत शाखा वा कार्यालय वा उपशाखा वा इकाई वा केन्द्रहरुको विवरण अनुसूची-१ मा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ ।
- (३) उपनियम (२) बमोजिमका विषयगत शाखाहरु र तिनीहरुको कार्य विवरण गाउँ कार्यपालिकाले स्वीकृत गरे बमोजिम हुनेछ ।
४. **कार्य विभाजन:**(१) गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय र विषयगत शाखाबाट सम्पादन हुने कार्य अनुसूची-२ बमोजिम हुनेछ ।
- (२) गाउँ कार्यपालिकाले उपनियम (१) बमोजिमको विषयगत शाखाको काममा आवश्यकता अनुसार हेरफेर वा थपघट गर्न सक्नेछ ।
- (३) वडा समितिबाट सम्पादन हुने कार्यको अनुसूची-३ बमोजिम हुनेछ ।
- (४) अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, वडा अध्यक्ष र सदस्यको काम, कर्तव्य र अधिकार अनुसूची-४ बमोजिम हुनेछ ।
- (५) अध्यक्षले विषयगत क्षेत्रको कार्यको लागि कार्यपालिकाको कुनै सदस्यलाई निजले गर्ने कार्यको क्षेत्राधिकार समेत तोकी जिम्मेवारी दिन सक्नेछ ।
- (६) कार्यपालिकाले आफ्नो कार्यसम्पादनका लागि अनुसूची-५ बमोजिमको विषयगत समिति गठन गरी कुनै सदस्यको संयोजकत्वमा त्यस्तो समितिको कार्यक्षेत्र तोकी जिम्मेवारी दिन सक्नेछ ।
५. **जिम्मेवारी तथा उत्तरदायित्व:**(१) गाउँ कार्यपालिकाबाट सम्पादन भएका कामका लागि अध्यक्ष तथा सदस्यहरु सामूहिकरूपमा गाउँ सभाप्रति उत्तरदायी हुनेछन् ।
- (२) गाउँ कार्यपालिकाका सदस्यहरु आफूलाई तोकिएको कार्यका लागि व्यक्तिगत रूपमा कार्यपालिका तथा अध्यक्षप्रति उत्तरदायी हुनेछन् ।
- (३) विषयगत समितिबाट सम्पादन हुने कामका लागि समितिका संयोजक तथा सदस्यहरु सामूहिक रूपमा कार्यपालिकाप्रति उत्तरदायी हुनेछन् ।
- (४) वडा अध्यक्ष आफूले गर्ने कामका लागि कार्यपालिका, अध्यक्ष तथा वडा समितिप्रति र वडा समितिबाट गरिने कामका लागि सामूहिक रूपमा कार्यपालिका र सभाप्रति उत्तरदायी हुनेछ ।
६. **अधिकार प्रत्यायोजन:**(१) गाउँ कार्यपालिकाले आफूलाई प्राप्त अधिकारमध्ये केही अधिकार अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, वडाअध्यक्ष, सदस्य तथा मातहतका समिति, उपसमिति वा कार्यकारी अधिकृतलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।

- (२) अध्यक्षले आफूलाई प्राप्त अधिकारमध्ये केही अधिकार कुनै सदस्य वा कार्यकारी अधिकृतलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।
- (३) वडा समिति वा वडा अध्यक्षले आफूलाई प्राप्त अधिकारमध्ये केही अधिकार वडा समितिका कुनै सदस्य वा वडा सचिवलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।
७. **थपघट, हेरफेर वा संशोधन:**(१) कार्यपालिकाले यस नियमावलीलाई आवश्यकता अनुसार थपघट वा हेरफेर वा संशोधन गर्न सक्नेछ ।
- (२) कार्यपालिकाले उपनियम (१) बमोजिम अनुसूचीमाथपघट वा हेरफेर वा संशोधन गरेको विषयको सूचना सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन गर्नु पर्नेछ ।
८. **बाधा अड्काउ फुकाउ:** यो नियम कार्यान्वयनको सम्बन्धमा कुनै बाधा अड्काउ परेमा यस नियमावलीको भावनाको प्रतिकुल नहुने गरी कार्यपालिकाले त्यस्तो बाधा अड्काउ फुकाउन आवश्यक व्यवस्था गर्ने सक्नेछ
९. **यसै नियम भए गरेको मानिने:** यो नियमावली स्वीकृति हुनुपूर्वगाउँ कार्यपालिकाबाट सम्पादन भएका कार्यहरु यसै नियमावली अनुरूप भए गरेको मानिनेछ ।

अनुसूची-१

(नियम ३ को उपनियम (२) सँग सम्बन्धित)

गाउँ कार्यपालिकामा रहने विषयगत शाखा (शाखा, कार्यालय, उपशाखा, इकाई) को विवरण

(गाउँ कार्यपालिकाको आफ्नो राजश्वको क्षमता, खर्चको आवश्यकता, सेवा उपलब्ध गराउनु पर्ने जनसङ्ख्या तथा विकासका मुख्य मुख्य प्राथमिकता अनुरूप संगठन तथा व्यवस्थापन सर्भेक्षणका आधारमा विषयगत शाखा तथा कार्यालय, उपशाखा वा इकाई निर्धारण गर्न सक्नेछन् । जनशक्तिको उपलब्धता तथा प्रशासनिक खर्चलाई ध्यान दिई एउटा विषयगत शाखा अन्तर्गतको कुनै कार्यालय, उपशाखा वा इकाईले मिल्दो अन्य विषयक्षेत्रको कार्यसमेत सम्पादन गर्ने सक्नेछ ।)

१. सामान्य प्रशासन शाखा

- (क) स्थानीय सेवा तथा जनशक्ति विकास उपशाखा
- (ख) सार्वजनिक खरीद तथा सम्पत्ति व्यवस्थापन उपशाखा
- (ग) स्थानीय तह, प्रदेश र संघसँगको सम्बन्ध र समन्वय तथा वडासँगको समन्वय उपशाखा
- (घ) नगर प्रहरी व्यवस्थापन उपशाखा
- (ङ) न्याय, कानून तथा मानव अधिकार प्रवर्द्धन उपशाखा
- (च) सूचना तथा सञ्चार प्रविधि विकास तथा विस्तार र एफ.एम. सञ्चालन उपशाखा
- (छ) बजार अनुगमन, गुणस्तर, नापतौल, खाद्य सुरक्षा र उपभोक्ता हित संरक्षण उपशाखा
- (ज) बैठक तथा विधायन उपशाखा
- (झ) आन्तरिक लेखापरीक्षण उपशाखा
- (ञ) विदा, उत्सव, उर्दी, जात्रा, पर्व, उपाधि तथा विभूषण इकाई

२. राजश्व तथा आर्थिक प्रशासन शाखा

- (क) राजश्व नीति तथा प्रशासन उपशाखा
- (ख) आर्थिक प्रशासन उपशाखा

३. पूर्वाधार विकास तथा भवन नियमन शाखा

- (क) सडक तथा यातायात व्यवस्था उपशाखा
- (ख) भवन तथा भवन संहिता एवं निर्माण इजाजत (डिजाइन समेत) उपशाखा
- (ग) जग्गा नापी तथा नक्सा, घरजग्गा धनी पूर्जा, भू-उपयोग तथा वस्ती विकास उपशाखा
 - जग्गा नापी तथा नक्सा, घरजग्गा धनी पूर्जा इकाई
 - वस्ती विकास इकाई
- (घ) जलविद्युत, ऊर्जा र सडक वृत्ति तथा सिंचाई उपशाखा
 - जलविद्युत, ऊर्जा र सडक वृत्ति इकाई

• सिंचाई तथा जलउत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण इकाई

- (ङ) वातावरण, पर्यावरण एवं जलाधारक्षेत्र संरक्षण तथा फोहोरमैला व्यवस्थापन उपशाखा
(च) विपद् व्यवस्थापन (बारुणयन्त्र, एम्बुलेन्स तथा यन्त्र उपकरण परिचालन समेत) उपशाखा
(छ) सार्वजनिक निजी साझेदारी इकाई

४. आर्थिक विकास शाखा

- (क) कृषि, पशुपन्छी तथा सहकारी कार्यालय
(ख) वन तथा भू-संरक्षण कार्यालय
(ग) उद्योग तथा उद्यमशीलता विकास उपशाखा
(घ) रोजगार प्रवर्द्धन तथा गरिबी न्यूनिकरण उपशाखा

५. सामाजिक विकास शाखा

- (क) आधारभूत तथा माध्यमिक शिक्षा कार्यालय
(ख) खेलकूद तथा अतिरिक्त क्रियाकलाप इकाई
(ग) आधारभूत स्वास्थ्य तथा सरसफाई कार्यालय
(घ) खानेपानी व्यवस्थापन कार्यालय
(ङ) लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक सुरक्षा उपशाखा
- लैङ्गिक समानता इकाई
 - बालबालिका, किशोर किशोरी तथा युवा इकाई
 - अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा ज्येष्ठ नागरिक इकाई
- (च) गैरसरकारी संस्था परिचालन, समन्वय तथा नियमन इकाई
(छ) सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम तथा व्यक्तिगत घटना दर्ता इकाई
(ज) संस्कृति, सम्पदा, ललितकला तथा पर्यटन प्रवर्द्धन इकाई

६. योजना, अनुगमन तथा तथ्याङ्क शाखा

- (क) योजना, कार्ययोजना तर्जुमा तथा उपभोक्ता समिति परिचालन इकाई
(ख) अनुगमन तथा मूल्याङ्कन इकाई
(ग) तथ्याङ्क व्यवस्थापन इकाई

अनुसूची-२
(नियम ४ को उपनियम (१) सँग सम्बन्धित)
विषयगत शाखाको कार्य विभाजन

१. सामान्य प्रशासन शाखा

(क) स्थानीय सेवा तथा जनशक्ति विकास

- स्थानीय सेवाको व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति, मापदण्ड, सेवा शर्त, योजना, कार्यान्वयन र नियमन
- संविधानको धारा ३०२ बमोजिम समायोजन भई आउने कर्मचारीको व्यवस्थापन
- स्थानीय सेवाको व्यवस्थापन सम्बन्धी अन्य कार्य
- गाउँपालिकाको संगठन विकास, संगठन संरचना तथा दरबन्दी निर्धारण, जनशक्ति व्यवस्थापन र वृत्ति विकास
- स्थानीय सेवाको व्यवस्थापनमा सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको उपयोग, प्रवर्द्धन र नियमन
- मानव संसाधन विकासका लागि अल्पकालीन तथा दीर्घकालीन योजना तर्जुमा
- गाउँपालिकामा सार्वजनिक विदा, उत्सव, जात्रा, उर्दी आदिको व्यवस्थापन
- स्थानीय शान्ति समिति सम्बन्धी कार्यहरू

(ख) सार्वजनिक खरीद तथा सम्पत्ति व्यवस्थापन

- गाउँपालिकाको लागि सार्वजनिक खरीद तथा अन्य बन्दोबस्तीका सामान सम्बन्धी विषय
- गाउँपालिकाभित्रको सार्वजनिक तथा सरकारी सम्पत्ति, सामूदायिक सम्पत्ति, भवन, सडक, पसल, व्यवसाय, पूर्वाधार, उद्योग, खानी तथा खनिज, वनको विवरण सहितको अद्यावधिक अभिलेख
- गाउँपालिकाको स्वामित्वमा रहेको सम्पत्तिको अद्यावधिक अभिलेख
- गाउँपालिकास्थित सरकारी सम्पत्तिको एकिकृत विवरण

(ग) स्थानीय तह, प्रदेश र संघसँगको सम्बन्ध र समन्वय तथा वडासँगको समन्वय

- संघ तथा प्रदेश तहमा संविधान तथा कानून बमोजिमको सहभागिता तथा प्रतिनिधित्व
- जिल्ला समन्वय समितिसँगको समन्वय
- वडा तहसँगको सम्पर्क र समन्वय
- पत्राचार, सभा, समारोह, शिष्टाचार

(घ) नगर प्रहरी व्यवस्थापन

- संघीय तथा प्रदेश कानूनको अधीनमा रही नगर प्रहरीको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन नीति, कानून, मापदण्ड, कार्यान्वयन र नियमन
- नगर प्रहरीमार्फत देहायका कार्य सम्पादन गर्ने,
 - नीति, कानून, मापदण्ड, निर्णयहरू कार्यान्वयनमा सहयोग,

- सम्पत्तिको संरक्षण,
 - गाउँपालिकामा हुने सभा समारोह, परम्परा तथा जात्रा चाडपर्वको व्यवस्थापनमा सहयोग,
 - स्थानीय बजार तथा पार्किङ्ग स्थलको व्यवस्थापनमा सहयोग,
 - नगर प्रहरी सम्बन्धी कार्यपालिकाले तोके बमोजिमका नीति, योजना, कार्यक्रम कार्यान्वयन,
 - गाउँ वस्ती सरसफाई सम्बन्धी मापदण्डको कार्यान्वयन र कसुर उपर छानविन र अनुसन्धान,
 - स्थानीय न्यायिक समितिले गरेका आदेश, फैसला कार्यान्वयनमा सहयोग,
 - कार्यालय परिसर, सम्पदा, सार्वजनिक, ऐलानी, पर्ति जग्गा, सार्वजनिक भवन तथा भौतिक पूर्वाधारको संरक्षण र सुरक्षा,
 - विपद् व्यवस्थापनमा सहयोग,
 - अपराध रोकथाम तथा अनुसन्धानमा सहयोग,
 - फुटपाथ व्यवस्थापन,
 - निर्माण नियमन,
 - गुणस्तर नियन्त्रण
- नगर प्रहरी सम्बन्धी अन्य कार्य ।
- (ड) न्यायिक समितिको सचिवालय, न्याय, कानून, मानव अधिकार प्रवर्द्धन तथा मेलमिलाप र मध्यस्थता, निर्णय तथा फैसला कार्यान्वयन
- न्यायिक समितिको सचिवालय सम्बन्धी कार्य
 - न्याय तथा कानूनी राज्यको परिपालना
 - मानव अधिकारको संरक्षण तथा प्रवर्द्धन
 - व्यक्ति र समुदायबीच मेलमिलाप र मध्यस्थताको व्यवस्थापन
 - न्यायिक निर्णय तथा फैसला कार्यान्वयन
- (च) सूचना तथा सञ्चार प्रविधि विकास तथा विस्तार र एफ.एम. सञ्चालन
- आफ्नो क्षेत्रभित्र इन्टरनेट सेवा, टेलिसेन्टर, केबुल तथा तारबिहीन टेलिभिजनको प्रसारणको अनुमति, नवीकरण र नियमन
 - एक सय वाटसम्मको एफ.एम. रेडियो सञ्चालन अनुमति, नवीकरण र नियमन
 - आफ्नो क्षेत्रभित्र पत्रपत्रिकाको प्रकाशन अनुमति, अभिलेख तथा नियन्त्रण
 - अभिलेख व्यवस्थापनमा नवीनतम सूचना प्रविधिको प्रयोग
 - सूचना तथा सञ्चार प्रविधिमा सर्वसाधारण जनताको सहज र सरल पहुँच तथा सूचना प्रविधिको विकास र विस्तार सम्बन्धी कार्यक्रम तर्जुमा र कार्यान्वयन

- वैज्ञानिक अध्ययन, अनुसन्धान र प्रविधि विकासमा लगानी
 - सूचना तथा सञ्चार प्रविधिमा आधारित तथ्याङ्क व्यवस्थापन
- (छ) बजार अनुगमन, गुणस्तर, नापतौल, खाद्य सुरक्षा र उपभोक्ता हित संरक्षण
- स्थानीय ब्यापार, वाणिज्य, वस्तुको माग, आपूर्ति व्यवस्थापन तथा अनुगमन
 - बजार तथा हाट बजार व्यवस्थापन
 - उपभोक्ता अधिकार तथा हित सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, कार्यान्वयन र नियमन
 - स्थानीय वस्तुहरूको उत्पादन, आपूर्ति तथा निकासी प्रक्षेपण, मूल्य निर्धारण र अनुगमन
 - स्थानीय ब्यापार र वाणिज्य सम्बन्धी पूर्वाधार निर्माण
 - स्थानीय वस्तु र सेवा व्यापारको मूल्य तथा गुणस्तरको अनुगमन र नियमन
 - उपभोक्ता सचेतना, लक्षित उपभोक्ताको लगत व्यवस्थापन र स्थानीय वस्तु तथा सेवाको गुणस्तर परीक्षण
 - खाद्य पदार्थको गुणस्तर नियन्त्रण
 - खानेपानीको गुणस्तर नियन्त्रण
 - स्थानीय व्यापार प्रवर्द्धन सहजीकरण र नियमन
 - स्थानीय वौद्धिक सम्पत्तिको संरक्षण, प्रवर्द्धन र अभिलेखाङ्कन
- (ज) बैठक तथा विधायन
- कार्यपालिका तथा सभाको बैठक व्यवस्थापन
 - कार्यपालिकाको निर्णयहरूको विद्युतीय माध्यमबाट अभिलेखीकरण तथा प्रकाशन
 - कार्यपालिका तथा सभामा पेश गर्नुपर्ने विभिन्न नीति, नियम तथा कानूनको मस्यौदामा संयोजन
 - कार्यपालिकाका विभिन्न समिति, उपसमिति, कार्यदलको बैठक व्यवस्थापन
 - नीति, कानूनको प्रमाणिक प्रतिको संरक्षण, प्रकाशनका लागि समन्वय
 - विधायन सम्बन्धी अन्य कार्य
- (झ) आन्तरिक लेखापरीक्षण
- आन्तरिक तथा पूर्व लेखापरीक्षण
 - लेखापरीक्षण विवरण (बेरुजुको लगत समेत) को अभिलेख व्यवस्थापन
 - अन्तिम लेखापरीक्षण कार्यमा सहयोग, समन्वय र सहजीकरण
 - लेखापालनसम्बन्धी क्षमता विकास कार्य
- (ञ) विदा, उत्सव, उर्दी, जात्रा, पर्व, उपाधि, विभूषण, आदी ।
- स्थानीय चाडपर्व, सार्वजनिक विदा, उत्सव, जात्रा, उर्दी आदीको व्यवस्थापन
 - उपाधि तथा विभूषण सम्बन्धी सिफारिश, अभिलेख

२. राजश्व तथा आर्थिक प्रशासन शाखा

- (क) राजश्व नीति तथा प्रशासन

- राजश्व सम्बन्धी नीति, कानून तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन (राजश्व चुहावट नियन्त्रण समेत)
- सम्पत्ति कर, घरबहाल कर, घर जग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्क, सवारी साधन कर, सेवा शुल्क दस्तुर, पर्यटन शुल्क, विज्ञापन कर, व्यवसाय कर, भूमिकर (मालपोत), दण्ड जरिवाना, मनोरञ्जन कर, बहालबिटौरी कर, घरजग्गा कर, मृत वा मारिएको जीवजन्तुको हाड, सिङ्ग, प्वाख, छालामा कर, प्राकृतिक स्रोत साधन, व्यवसायिक कर सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, कार्यान्वयन, बाँडफाँड, संकलन र नियमन, अन्य आय व्यवस्थापन
- सार्वजनिक खर्च तथा प्राकृतिक स्रोतबाट प्राप्त हुने रोयल्टी सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड तथा नियमन र सोको संकलन तथा बाँडफाँड
- आफ्नो क्षेत्रभित्र राजश्वका दर अन्य शुल्क निर्धारण, संघीय र प्रदेश कानून बमोजिम प्राकृतिक स्रोत साधन र सेवा शुल्क जस्ता रोयल्टी संकलन, समन्वय र नियमन
- मालपोत संकलन
- कानून बमोजिम ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा, माटो, नुन, स्लेट, फायर क्लेजस्ता खानी खनिज पदार्थको सर्वेक्षण, अन्वेषण, उत्खनन र सो सम्बन्धी रोयल्टी सङ्कलन
- ट्रेकिङ, कायाकिङ्ग, क्यानोनिङ्ग, बञ्जी जम्पिङ्ग, जिप फ्लायर, र्याफिटिङ्ग शुल्क
- सामुदायिक वनको सञ्चालन र व्यवस्थापनबाट प्राप्त रोयल्टी सङ्कलन
- प्राकृतिक स्रोतको उपयोग सम्बन्धी नीति निर्धारण र कार्यान्वयन तथा प्रदेश र संघीय मापदण्ड पालना
- प्रचलित कानून बमोजिम दण्ड जरिवाना
- बाँकी बक्यौता रकमको लगत र असुल उपर
- करदाता शिक्षा तथा करदाता विवरण अद्यावधिक
- वित्तीय स्रोत साधनको समतामूलक बाँडफाँड
- आर्थिक साधनको महत्तम उपयोग तथा परिचालन
- राजश्व परामर्श समिति सम्बन्धी विषय
- स्थानीय राजश्व प्रवर्द्धनका लागि प्रोत्साहन
- राजश्वको सम्भाव्यता अध्ययन
- राजश्व सूचना तथा तथ्याङ्कको आदान प्रदान
- संघीय तथा प्रदेश कानून बमोजिम बजेट घाटापूर्तिको स्रोत व्यवस्था

(ख) आर्थिक प्रशासन

- आर्थिक (कार्यविधि) नीति, कानून, मापदण्ड, कार्यान्वयन र नियमन, आर्थिक प्रशासन र व्यवस्थापन
- बजेट सीमा निर्धारण, बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन

- सञ्चित कोष तथा आकस्मिक कोषको व्यवस्थापन
- लगानी र लाभांशको व्यवस्थापन
- लेखा व्यवस्थापन, खर्च, राजश्व, धरौटी, कार्यसञ्चालन कोष तथा अन्य सरकारी कोष तथा सम्पत्तिको एकिकृत विवरण
- समष्टिगत आर्थिक अवस्थाको विश्लेषण
- ऋण तथा अनुदानको व्यवस्थापन र नियमन
- लगानी प्रक्षेपण (सरकारी, सहकारी तथा निजी) र वित्तीय व्यवस्थापन
- कारोबारको लेखाइकन, नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन
- राजश्व तथा व्ययको अनुमान
- बेरुजू फर्छ्यौट
- आर्थिक प्रशासन र व्यवस्थापन सम्बन्धी अन्य विषय

३. पूर्वाधार विकास तथा भवन नियमन शाखा

(क) सडक तथा यातायात व्यवस्था

- स्थानीय सडक, ग्रामीण सडक, कृषी सडक तथा यातायात सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड तथा नियमन
- स्थानीय सडक, ग्रामीण सडक, कृषी सडक, झोलुङ्गे पुल, पुलेसार तटबन्धन सम्बन्धी गुरुयोजनाको तर्जुमा, कार्यान्वयन र स्तरोन्नतिका आयोजनाको पहिचान, अध्ययन, कार्यान्वयन, मर्मत, सम्भार
- यातायात सुरक्षा व्यवस्थापन र नियमन
- ट्याक्सी सेवा अनुमती, व्यवस्थापन र नियमन
- वातावरणमैत्री, जलवायु परिवर्तन अनुकूलन, अपाङ्गता र लैङ्गिकमैत्री यातायात प्रणालीको प्रवर्द्धन
- आधारभूत यातायात सम्बन्धमा प्रदेश सरकारसँग समन्वय
- यातायात क्षेत्रमा लगानी अभिवृद्धि
- यातायात सुविधामा नागरिकको सरल, सहज र समान पहुँच
- यातायात क्षेत्रमा वातावरणमैत्री प्रविधिलाई प्रोत्साहन
- निजी यातायात नियमन व्यवस्थापन

(ख) भवन तथा भवन संहिता एवं निर्माण इजाजत (डिजाइन समेत)

- भवन सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड तथा सो सम्बन्धी योजना तर्जुमा, आयोजना पहिचान, अध्ययन, कार्यान्वयन र नियमन
- राष्ट्रिय भवन संहिता तथा मापदण्ड बमोजिम भवन निर्माण अनुमति र नियमन
- भवन निर्माण इजाजत, भवन संहिता कार्यान्वयन

- भवन निर्माणको नक्सा स्वीकृति, संशोधन, नियमन
- पुरातत्व, प्राचीन स्मारक र संग्रहालय संरक्षण, सम्बर्द्धन र पुनःनिर्माण
- सरकारी भवन, विद्यालय, सामूदायिक भवन, सभागृह तथा अन्य सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण र मर्मत संभार

(ग) जग्गा नापी तथा नक्सा, घरजग्गा धनी पूर्जा, भू-उपयोग तथा वस्ती विकास
जग्गा नापी तथा नक्सा, घरजग्गा धनी पूर्जा

- प्रादेशिक मापदण्ड बमोजिम घरजग्गा धनी दर्ता प्रमाणपूर्जा वितरण तथा लगत व्यवस्थापन
- भूमिको वर्गीकरण अनुसारको लगत
- जग्गाको कित्ताकाट र भूमि लगत (नक्सा, सेस्ता) निर्माण र संरक्षण
- सरकारी प्रयोजनको लागि जग्गा प्राप्ति, मुआब्जा निर्धारण तथा वितरणमा समन्वय र सहजीकरण
- जग्गा विवाद समाधानमा मेलमिलाप र मध्यस्थता
- विश्व सम्पदा सूचीमा परेका स्मारक र पुरातात्विक महत्व लगायत वन, सीमसार क्षेत्र, तटवर्ती क्षेत्रका जग्गा सम्बन्धी लगत

वस्ती विकास

- शहरीकरण, वस्ती विकास सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड तथा सो सम्बन्धी योजना तर्जुमा, आयोजना पहिचान, अध्ययन, कार्यान्वयन र नियमन
- आधारभूत आवासका योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन
- गाउँपालिकामा अव्यवस्थित बसोबास व्यवस्थापन कार्यक्रमको तर्जुमा र कार्यान्वयन
- आधारभूत बसोबास सम्बन्धमा प्रदेश सरकारसँग समन्वय
- योजनावद्ध र व्यवस्थित वस्ती विकासका कार्यक्रमको तर्जुमा कार्यान्वयन
- एकिकृत वस्ती विकासका लागि जग्गाको एकिकरण तथा जग्गा विकास र व्यवस्थापन
- संघीय तथा प्रदेश कानून अधीनमा रही आफ्नो क्षेत्रको भू-उपयोग नीति, योजना, कार्यक्रम तर्जुमा र कार्यान्वयन
- संघीय तथा प्रदेशको मापदण्डको अधीनमा रही व्यवस्थित वस्ती विकासका कार्यक्रमको तर्जुमा र कार्यान्वयन
- संघीय र प्रदेश कानून बमोजिम स्थानीय तहमा सुकुम्वासी पहिचान र अभिलेख व्यवस्था
- स्थानीय स्तरमा सुकुम्वासी सम्बन्धी जीविकोपार्जन र बसोबास व्यवस्था
- एकिकृत वस्ती विकासका लागि जग्गाको एकिकरण तथा जग्गा विकास र व्यवस्थापन

|

(घ) जलविद्युत, ऊर्जा, सडक वति र सिंचाई

जलविद्युत, ऊर्जा र सडक वति

- साना जलविद्युत आयोजना, नवीकरणीय ऊर्जा तथा वैकल्पिक ऊर्जा सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, योजना, कार्यान्वयन र नियमन
- वैकल्पिक ऊर्जा सम्बन्धी प्रविधि विकास र हस्तान्तरण, क्षमता अभिवृद्धि प्रवर्द्धन
- विद्युत वितरण प्रणाली र सेवाको व्यवस्थापन, सञ्चालन र नियमन
- जनसहभागितामा आधारित स्वदेशी लगानीलाई प्राथमिकता दिई जलस्रोतको बहु उपयोगीविकास कार्यक्रमको तर्जुमा र कार्यान्वयन
- स्थानीय विद्युत वितरण प्रणाली र सेवाको व्यवस्थापन, सञ्चालन र नियमन
- सडक वतीको व्यवस्था

सिंचाई तथा जलउत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण

- सिंचाई सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड निर्धारण र नियमन
- सिंचाई सम्बन्धी गुरुयोजनाको तर्जुमा, कार्यान्वयन र स्तरोन्नतिका आयोजनाको पहिचान, अध्ययन, कार्यान्वयन, मर्मत, सम्भार र नियमन
- स्थानीय साना, सतह तथा भूमिगत सिंचाई प्रणालीको सञ्चालन निर्माण, सुधार, मर्मत सम्भार तथा सेवा शुल्कको निर्धारण र सङ्कलन व्यवस्थापन
- जलउत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण सम्बन्धी
- स्थानीय तटबन्ध, नदी नियन्त्रण तथा नदी व्यवस्थापन र नियमन
- साना जलउपयोग सम्बन्धी आयोजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र अनुगमन ।

(ङ) वातावरण, पर्यावरण एवं जलाधार क्षेत्र संरक्षण तथा फोहोरमैला व्यवस्थापन

- स्वच्छ तथा स्वस्थ वातावरण र जलाधार तथा वन्यजन्तुको संरक्षण व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति, कानून, कार्यक्रम तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन
- वृक्षारोपण तथा हरियाली तथा हरित क्षेत्रको प्रवर्द्धन
- फोहोरमैला सङ्कलन, पुनःउपयोग, प्रशोधन, विसर्जन र सोको सेवा शुल्क निर्धारण र नियमन
- सरसफाई तथा स्वास्थ्यजन्य फोहोरमैलाको व्यवस्थापन
- वायु तथा ध्वनीको प्रदूषण नियन्त्रण
- हानिकारण पदार्थहरजको नियमन तथा नियन्त्रण
- सार्वजनिक शौचालयल व्यवस्थापन
- वातावरणीय जोखिम न्यूनिकरण
- न्यून कार्वनमुखी तथा वातावरणमैत्री विकास अवलम्बन
- वातावरण संरक्षण क्षेत्र निर्धारण र व्यवस्थापन

- पानी मुहानको संरक्षण
- पहिरो नियन्त्रण
- जलवायु परिवर्तन अनुकूलन कार्यक्रम

(च) विपद् व्यवस्थापन, वारुण यन्त्र, एम्बुलेन्स

- विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड तथा स्थानीय स्तरका आयोजनाको कार्यान्वयन र नियमन
- विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, जोखिम न्यूनिकरण कार्ययोजना
- विपद् पूर्वतयारी, खोज तथा उद्धार, राहत सामाग्रीको पूर्व भण्डारण, वितरण र समन्वय
- विपद् जोखिम क्षेत्रको नक्साङ्कन तथा वस्तीहरूको पहिचान र स्थानान्तरण
- विपद् व्यवस्थापनमा संघ, प्रदेश र स्थानीय समूदाय, संघ संस्था, निजी क्षेत्रसँगको सहयोग, समन्वय र सहकार्य
- विपद् कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत साधनको परिचालन
- विपद् पश्चात स्थानीय स्तरको पुनर्स्थापना र पुनर्निर्माण
- विपद् सम्बन्धी तथ्याङ्क व्यवस्थापन र अध्ययन अनुसन्धान
- प्राकृतिक प्रकोपको रोकथाम र पूर्वतयारी
- विपद् जोखिम न्यूनिकरणको लागि पूर्व सूचना प्रणाली सम्बन्धी कार्यक्रमको तर्जुमा र कार्यान्वयन
- वारुण यन्त्र तथा एम्बुलेन्सको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन
- स्थानीय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन प्रणाली

(छ) सार्वजनिक निजी साझेदारी

- स्थानीय सार्वजनिक-निजी साझेदारी सम्बन्धी स्थानीय नीति, योजना निर्माण
- स्थानीय सार्वजनिक-निजी साझेदारीका आयोजना छनौट तथा कार्यान्वयन
- स्थानीय विकासमा निजी क्षेत्रको प्रवर्द्धन

४. आर्थिक विकास शाखा

(क) कृषि, पशुपन्छी तथा सहकारी

कृषि

- कृषि, कृषि प्रसार, कृषि उत्पादन व्यवस्थापन सम्बन्धी स्थानीय नीति, कानून, मापदण्ड, योजना, कार्यान्वयन र नियमन
- कृषि बजार सूचना, कृषि बजार तथा हाटबजारको पूर्वाधार निर्माण, साना सिंचाई निर्माण, तालिम, प्रविधि प्रसार, प्राविधिक टेवा, कृषि सामाग्री आपूर्ति र कृषक क्षमता विकास कार्यक्रमको सञ्चालन
- कृषिजन्य प्राकृतिक प्रकोप तथा महामारी रोगको नियन्त्रण

- कृषि वातावरण संरक्षण तथा जैविक विविधताको संरक्षण र प्रवर्द्धन
- कृषि प्रसार तथा जनशक्तिको प्रक्षेपण, व्यवस्थापन र परिचालन
- उच्च मूल्ययुक्तकृषिजन्य वस्तुको प्रवर्द्धन, विकास तथा बजारीकरण
- कृषिसम्बन्धी वीमा र कर्जा सहजीकरण
- शीत भण्डारणको व्यवस्थापन
- कृषकहरुको क्षमता अभिवृद्धि, प्राविधिक सेवा, टेवा, सीप विकास र शशक्तिकरण
- कृषि बिउ बिजन, नश्ल, मलखाद र रसायन तथा औषधिहरुको आपूर्ति, उपयोग र नियमन
- कृषक समूह, कृषि सहकारी र कृषि सम्बन्धी स्थानीय संघ संस्थाहरुको समन्वय, व्यवस्थापन र नियमन
- कृषि सम्बन्धी प्रविधिको संरक्षण र हस्तान्तरण
- कृषि तथ्याङ्कको व्यवस्थापन र सूचना प्रणाली तथा कृषि सम्बन्धी सूचनाको प्रचार प्रसार
- कृषि स्रोत केन्द्रको स्थापना र व्यवस्थापन

पशुपन्छी

- पशुपालन र पशु स्वास्थ्य सम्बन्धी स्थानीय नीति, कानून, मापदण्ड, योजना, कार्यान्वयन र नियमन
- पशुपन्छी बजार सूचना, हाटबजारको पूर्वाधार निर्माण, तालिम, प्राविधिक टेवा, कृषक क्षमता विकास कार्यक्रमको सञ्चालन र नियमन
- पशुपन्छीजन्य प्राकृतिक प्रकोप तथा महामारी रोगको नियन्त्रण
- पशुपन्छी चिकित्सा सेवाको व्यवस्थापन
- पशुनश्ल सुधार पद्धति विकास र व्यवस्थापन
- पशुपन्छी सम्बन्धी वीमा र कर्जा सहजीकरण
- स्थानीय चरन तथा खर्क विकास र व्यवस्थापन
- पशु आहारको गुणस्तर नियमन
- स्थानीय स्तरमा पशुपन्छी सम्बन्धी तथ्याङ्कको व्यवस्थापन र सूचना प्रणाली
- पशु बधशाला र शीत भण्डारणको व्यवस्थापन र नियमन
- पशुपालन तथा पशु स्वास्थ्य सम्बन्धी अन्य कार्य

सहकारी

- सहकारी संस्था सम्बन्धी स्थानीय नीति, कानून, मापदण्डको निर्माण, कार्यान्वयन र नियमन
- स्थानीय सहकारी संस्थाको दर्ता, अनुमति, खारेजी र विघटन

- सहकारी वचत तथा ऋण परिचालन सम्बन्धी स्थानीय मापदण्ड निर्धारण र नियमन
 - सहकारी सम्बन्धी राष्ट्रिय, केन्द्रीय, विषयगत, प्रादेशिक र स्थानीय संघसंस्थासँग समन्वय र सहकार्य
 - सहकारी सम्बन्धी स्थानीय तथ्याङ्क व्यवस्थापन र अध्ययन अनुसन्धान
 - स्थानीय सहकारीको क्षमता अभिवृद्धि
 - स्थानीय सहकारी क्षेत्रको प्रवर्द्धन, विकास र परिचालन ।
- (ख) वन, भू-संरक्षण, वन्यजन्तु, जलाधार, जडिबुटी तथा जैविक विविधता
- वन, जङ्गल, वन्यजन्तु, चराचुरुङ्गी, जल उपयोग, वातावरण, पर्यावरण तथा जैविक विविधता सम्बन्धी स्थानीय नीति, कानून, मापदण्ड, योजना, कार्यान्वयन र नियमन
 - सामुदायिक, ग्रामीण तथा सहरी, धार्मिक, कबुलियती वनको संरक्षण, सम्वर्द्धन, उपयोग र नियमन
 - वन उपभोक्ता समूहको व्यवस्थापन
 - मध्यवर्ती क्षेत्रको सामुदायिक, धार्मिक र कबुलियती वनको व्यवस्थापन
 - नदी किनार, नदी उकास, नहर किनार तथा सडक किनारमा वृक्षारोपण व्यवस्थापन
 - निजी तथा व्यवसायिक वनको प्रवर्द्धन र नियमन
 - सार्वजनिक खाली जग्गा, पाखा वा क्षेत्रमा वृक्षारोपण, सम्भार, उपयोग र व्यवस्थापन
 - जडिबुटी तथा अन्य गैरकाष्ठ वन पैदावार सम्बन्धि, सर्भेक्षण, उत्पादन, संकलन, प्रवर्द्धन, प्रशोधन र बजार व्यवस्थापन
 - वन विउ बगैचा स्थापना, व्यवस्थापन र प्रवर्द्धन
 - नर्सरी स्थापना, विरुवा उत्पादन, वितरण, रोपण र प्रवर्द्धन
 - वन्यजन्तु र चराचुरुङ्गीको संरक्षण, व्यवसायिक पालन, उपयोग र अनुगमन
 - वन्यजन्तुबाट स्थानीय समुदायमा पर्ने प्रभाव रोकथाम, व्यवस्थापन
 - स्थानीय प्राणी उद्यान (चिडियाखाना) को स्थापना र सञ्चालन
 - स्थानीय वन्यजन्तु पर्यटन र आयआर्जन
 - स्थानीय स्तरमा अखेटो पहाडको व्यवस्थापन
 - वन, वन्यजन्तु तथा चराचुरुङ्गीको अभिलेखाङ्कन र अध्ययन अनुसन्धान
 - रैथाने प्रजातिको संरक्षण र प्रवर्द्धन
 - मिचाहा प्रजातिको नियन्त्रण
 - जैविक विविधताको अभिलेख
 - सामुदायिक भू-संरक्षण र सोमा आधारित आय आर्जन कार्यक्रम
 - भू-संरक्षण र जलाधार व्यवस्थापनजन्य सामुदायिक अनुकूलन
 - जलवायु परिवर्तन, अनुकूलन कार्य

- आयआर्जनमा आधारित जडिबुटीको संरक्षण, प्रवर्द्धन, व्यवस्थापन
- (ग) उद्योग तथा उद्यमशिलता विकास र खानी तथा खनिज पदार्थको संरक्षण
उद्योग

- लघु, घरेलु तथा साना उद्योगको दर्ता, नवीकरण, खारेजी र नियमन
- लघु, घरेलु तथा साना उद्योगको विकास र प्रवर्द्धन
- उद्यमशिलता प्रवर्द्धन
- व्यापारिक फर्म, पसलको दर्ता, अनुमति, नवीकरण, खारेजी र नियमन
- सीप विकास सम्बन्धी कार्यको प्रवर्द्धन

खानी तथा खनिज

- खानी तथा खनिज पदार्थको संरक्षण सम्बन्धी स्थानीय नीति, कानून, मापदण्ड तथा योजनाको कार्यान्वयन र नियमन
- ढुङ्गा, गिटी, बालुवा, माटो, नुन, स्लेट, खरिढुङ्गा, फायरक्ले जस्ता खानिजन्य वस्तु सर्भेक्षण, अन्वेषण, उत्खनन
- ढुङ्गा, गिटी, बालुवा, नुन, माटो, खरिढुङ्गा, फायरक्ले तथा स्लेट आदि खानिजन्य वस्तुको संरक्षण, विकास, उत्खनन र उपयोग सम्बन्धी दर्ता, अनुमति, नवीकरण, खारेजी र व्यवस्थापन
- खानी तथा खनिज पदार्थ सम्बन्धी सूचना तथा तथ्याङ्क संकलन अभिलेख तथा व्यवस्थापन
- भौगोर्भिक नक्सा प्रकाशन ।

- (घ) रोजगार प्रवर्द्धन तथा गरिवी न्यूनिकरण

- गरिवी निवारण सम्बन्धी स्थानीय नीति, कानून, मापदण्ड, नियमन र अध्ययन अनुसन्धान
- गरिबी निवारणको स्थानीय रणनीति तर्जुमा
- गरिब घरपरिवार पहिचान सम्बन्धी स्थानीय सर्भेक्षण, सूचना व्यवस्थापन र नियमन
- गरिवी निवारण सम्बन्धी राष्ट्रिय, प्रादेशिक र स्थानीय संस्थासँग सम्पर्क, समन्वय र सहकार्य
- रोजगार तथा बेरोजगारको तथ्याङ्क सङ्कलन, प्रशोधन र सूचना प्रणालीको स्थापना
- स्थानीयस्तरमा रहेका विदेशी श्रमिकको लगत सङ्कलन तथा सूचना व्यवस्थापन
- पहिचान भएका गरिब घरपरिवार एवं लक्षित समूह सम्बन्धी स्थानीय योजना, कार्यक्रम, स्रोत परिचालन र व्यवस्थापन
- संघीय र प्रदेश कानून बमोजिम स्थानीय तहमा सुकुम्वासीको पहिचान र अभिलेख व्यवस्थापन

- सुकुम्वासी सम्बन्धी जीविकोपार्जन र बसोबास व्यवस्थापन
- रोजगारीका अवसर सिर्जना सम्बन्धी

५. सामाजिक विकास शाखा

(क) आधारभूत तथा माध्यमिक शिक्षा

- प्रारम्भिक बाल शिक्षा तथा विद्यालय शिक्षा, अनौपचारिक शिक्षा, खुला तथा वैकल्पिक शिक्षा (गुरुकुल, मदरसा, गुम्वा आदि), निरन्तर सिकाइ तथा विशेष शिक्षा सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, योजनाको निर्माण, कार्यान्वयन र नियमन
- प्राविधिक शिक्षा तथा व्यवसायिक तालिमको योजना तर्जुमा, सञ्चालन, अनुमति र नियमन
- पाठ्यक्रम र पाठ्यसामाग्रीको वितरण तथा कार्यान्वयन
- विद्यालय शिक्षक तथा कर्मचारी व्यवस्थापन
- विद्यालयको नक्साङ्कन, अनुमति, स्वीकृति, समायोजन तथा नियमन
- शैक्षिक पूर्वाधार निर्माण र मर्मत सम्भार
- आधारभूत तह (कक्षा ८) को परीक्षा व्यवस्थापन
- विद्यार्थी सिकाई उपलब्धीक परीक्षण र व्यवस्थापन
- विद्यार्थी प्रोत्साहन तथा छात्रवृत्तिको व्यवस्थापन
- शैक्षिक परामर्श सेवाको अनुमति तथा नियमन
- स्थानीयस्तरको शैक्षिक ज्ञान, सीप र प्रविधिको संरक्षण, प्रवर्द्धन र स्तरीकरण
- माध्यमिक तहसम्मको शैक्षिक कार्यक्रमको समन्वय र नियमन
- पुस्तकालय एवं पत्रपत्रिका
- स्थानीय पुस्तकालय, वाचनालय तथा सामुदायिक अध्ययन केन्द्र सञ्चालन तथा व्यवस्थापन ।

(ख) खेलकूद तथा अतिरिक्त क्रियाकलाप

- स्थानीयस्तरमा खेलकूद प्रशासन तथा संघ संस्थाको नियमन र समन्वय
- खेलकूदको संरचनाको पूर्वाधार निर्माण सञ्चालन तथा विकास
- खेलकूदको विकास र प्रवर्द्धन
- खेलकूद प्रतियोगिताको आयोजना र सहभागिता
- अतिरिक्त क्रियाकलाप सम्बन्धी विषय

(ग) आधारभूत स्वास्थ्य तथा सरसफाई

- आधारभूत स्वास्थ्य र सरसफाई सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, योजनाको निर्माण, कार्यान्वयन तथा नियमन

- राष्ट्रिय तथा प्रदेश स्तरीय लक्ष्य र मापदण्ड बमोजिम स्थानीय स्तरको स्वास्थ्य सम्बन्धी लक्ष्य र गुणस्तर निर्धारण
- राष्ट्रिय र प्रादेशिक मापदण्ड अनुरूप जनरल अस्पताल, नर्सिङ्ग होम, निदान केन्द्र तथा अन्य स्वास्थ्य संस्थाहरुको क्लिनिक दर्ता, सञ्चालन अनुमति र नियमन
- आधारभूत स्वास्थ्य सेवाको सञ्चालन र प्रवर्द्धन
- अस्पताल र अन्य स्वास्थ्य संस्थाको स्थापना तथा सञ्चालन
- स्वास्थ्य सेवा सम्बन्धी भौतिक पूर्वाधार विकास तथा व्यवस्थापन
- सरसफाई सचेतनाको अभिवृद्धि
- रक्तसञ्चार सेवा तथा स्थानीय र सहरी स्वास्थ्य सेवा
- औषधि पसल सञ्चालन र नियमन
- औषधिजन्य वनस्पति, जडिबुटी र अन्य औषधिजन्य वस्तुको उत्पादन, प्रशोधन र वितरण
- स्वास्थ्य वीमा लगायतका सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमको व्यवस्थापन
- औषधि तथा अन्य मेडिकल उत्पादनहरुको न्यूनतम मूल्य निर्धारण र नियमन
- औषधिको उचित प्रयोग र सुक्ष्म जीव निरोधक प्रतिरोध न्यूनीकरण
- औषधि र स्वास्थ्य उपकरणको खरिद, भण्डारण र वितरण
- स्वास्थ्य सूचना प्रणालीको व्यवस्थापन
- जनस्वास्थ्य निगरानी (पब्लिक हेल्थ सर्भेलेन्स)
- प्रवर्द्धनात्मक, प्रतिकारात्मक, उपचारात्मक, पुनर्स्थापनात्मक र प्यालिएटिभ स्वास्थ्य सेवाको सञ्चालन
- स्वस्थ जीवनशैली, पोषण, शारीरिक व्यायाम, योग अभ्यास, स्वास्थ्य वृत्तको पालना, पञ्चकर्म लगायतका जनस्वास्थ्य सेवाको प्रवर्द्धन
- जुनोटिक र किटजन्य रोगको नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन
- सुर्ति, मदिरा र लागुपदार्थजन्य वस्तुको प्रयोग नियन्त्रण तथा सचेतना अभिवृद्धि
- आयुर्वेदिक, युनानी, आम्ची, होमियोप्याथिक, प्राकृतिक चिकित्सा लगायतका परम्परागत स्वास्थ्य उपचार सेवाको व्यवस्थापन
- जनस्वास्थ्य, आपत्कालिन स्वास्थ्य तथा महामारीको नियन्त्रण, योजना र कार्यान्वयन
- सरुवा तथा नसर्ने रोगको नियन्त्रण तथा रोकथाम
- आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा प्रवाह

(घ) खानेपानी व्यवस्थापन

- स्थानीय खानेपानी सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, योजना, कार्यान्वयन र नियमन

- खानेपानी महसुल निर्धारण र खानेपानी सेवा व्यवस्थापन
- सार्वजनिक स्थलमा पिउने पानि व्यवस्थापन
- स्वच्छ खानेपानी आपूर्ति सम्बन्धी विषय

(ड) **लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक सुरक्षा**

लैङ्गिक समानता

- महिला हक सम्बन्धी नीति, योजना, कार्यान्वयन र नियमन
- महिलाको आर्थिक, सामाजिक, राजनीतिक, शसक्तिकरण तथा क्षमता विकास
- लैङ्गिक हिंसा निवारणको लागि निरोधात्मक, प्रवर्द्धनात्मक, संरक्षणात्मक उपाय र पुनर्स्थापना
- लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट

बालबालिका

- बालबालिकाको हक हित संरक्षण सम्बन्धी स्थानीय नीति, कानून, मापदण्ड, योजना, कार्यान्वयन र नियमन
- बालबालिकाको हक हित संरक्षण
- बालमैत्री शासकीय प्रवन्ध, बालक्लब, बाल संरक्षण समिति तथा बाल सञ्जाल
- बालबालिकाको हक हित संरक्षण सम्बन्धमा संघ, प्रदेश तथा अन्य निकायसँग सम्पर्क, समन्वय तथा सहकार्य
- बालबालिका परिवार सहयोग
- वैकल्पिक स्याहार पद्धतिको कार्यान्वयन
- बाल न्याय
- बाल गृह, पुनर्स्थापना केन्द्र, शिशु स्याहार केन्द्र र बालविकास केन्द्र व्यवस्थापन
- असहाय बालबालिका, सडक बालबालिका व्यवस्थापन
- बाल हिंसा नियन्त्रण
- बालसुधार तथा पुनःस्थापना केन्द्र स्थापना, संचालन अनुमती र नियमन
- आपत्कालिन बाल उद्धार कोष स्थापना र व्यवस्थापन

युवा

- युवा जागरण, सशक्तिकरण र परिचालन
- युवा सीप, उद्यमशिलता तथा नेतृत्व विकास

ज्येष्ठ नागरिक

- ज्येष्ठ नागरिकको लगत, परिचयपत्र, सम्मान, स्वास्थ्य सुविधा, सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी कार्य

- ज्येष्ठ नागरिकको क्लब, दिवा सेवा केन्द्र, भेटघाट स्थल, आश्रय केन्द्रको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन

अपाङ्गता भएका व्यक्ति र एकल महिला

- संघ तथा प्रदेशसँगको समन्वयमा अपाङ्गता पुनःस्थापना केन्द्र तथा असक्त स्याहार केन्द्रको सञ्चालन र व्यवस्थापन
- अपाङ्ग भएका व्यक्ति तथा असहायको लगत अद्यावधिक, परिचयपत्र वितरण, सामाजिक सुरक्षा तथा सुविधाको व्यवस्थापन तथा वितरण
- अपाङ्गता भएका व्यक्तिमैत्री पूर्वाधार निर्माण तथा सञ्चालन
- अपाङ्गता भएका व्यक्ति र असक्तहरुको व्यवस्थापन सम्बन्धी अन्य कार्य
- एकल महिला सम्बन्धी कार्य

(च) गैरसरकारी संस्था परिचालन, समन्वय तथा नियमन

- स्थानीय स्तरमा समाज कल्याण सम्बन्धी संघ संस्था (गैरसरकारी, सामाजिक तथा सामुदायिक संघ संस्था) को दर्ता, नवीकरण तथा नियमन
- गुठी, कोष तथा अन्य ट्रष्टहरुको व्यवस्थापन
- निजी तथा गैरसरकारी क्षेत्रहरूसँग समन्वय र सहकार्य
- समन्वय र परिचालन
- सामाजिक संघ संस्था सम्बन्धी अन्य विषय

(छ) सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम तथा व्यक्तिगत घटना दर्ता

- सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी स्थानीय नीति, कानून, मापदण्ड, नियमन र अध्ययन अनुसन्धान
- संघ तथा प्रदेशले निर्धारण गरेको मापदण्ड बमोजिम सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी कार्यक्रम कार्यान्वयन
- सामाजिक सुरक्षाको कार्यान्वयनको लागि संघ, प्रदेश र स्थानीय संघ संस्थासँग सम्पर्क, समन्वय र सहकार्य
- स्थानीय सामाजिक सुरक्षा योजना र व्यवस्थापन तथा आवश्यक तथ्याङ्क संकलन एवं व्यवस्थापन

(ज) संस्कृति, सम्पदा, ललितकला तथा पर्यटन प्रवर्द्धन

- भाषा, संस्कृति र ललितकलाको संरक्षण र विकास सम्बन्धी स्थानीय स्तरको नीति, कानून, मापदण्ड, योजना, कार्यान्वयन र नियमन
- पुरातत्व, प्राचीन स्मारक तथा संग्रहालयको संरक्षण, सम्भार, प्रवर्द्धन र विकास
- परम्परागत रूपमा चलिआएका जात्रा तथा पर्वको सञ्चालन र व्यवस्थापन
- स्थानीय महत्वका धार्मिक तथा साँस्कृतिक सम्पदाको व्यवस्थापन

- पर्यटकीय महत्वका स्थल, तथा सम्पदाको पहिचान, संरक्षण र प्रवर्द्धन
- पर्यटन पूर्वाधार विकास तथा प्रोत्साहन
- पुरातात्विक, धार्मिक महत्वका सम्पदाहरुको संरक्षण तथा सम्बर्द्धन
- भाषा, संस्कृति, जात्रा, पर्व र ललितकलाको संरक्षण, प्रवर्द्धन विकास

६. योजना, अनुगमन तथा तथ्याङ्क शाखा

(क) योजना तर्जुमा, कार्ययोजना तयारी, उपभोक्ता समिति परिचालन

- विकास आयोजना तथा परियोजना सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, योजना र नियमन
- स्थानीय विकास नीति, अल्पकालीन, मध्यकालीन तथा दीर्घकालीन विकास योजना तर्जुमा, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन
- आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, वातावरणीय, प्रविधि र पूर्वाधारजन्य विकासका लागि आवश्यक आयोजना तथा परियोजनाहरुको तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन
- वार्षिक विकास कार्यक्रम, आयोजना तर्जुमा, कार्यान्वयन
- विकास निर्माण प्रक्रियामा स्थानीय जनसहभागिता अभिवृद्धिका कार्यक्रम तर्जुमा र कार्यान्वयन
- विकास योजनाहरुको वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन
- उपभोक्ता समितिको विवरण, क्षमता विकास
- विकासका प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्र निर्धारण
- संघीय र प्रादेशिक आयोजना, परियोजना कार्यान्वयनमा समन्वय, सहजीकरण र सहयोग
- विकास आयोजना तथा परियोजना सम्बन्धी अन्य कार्य

(ख) अनुगमन तथा मूल्याङ्कन

- विकास आयोजनाको अनुगमन, आवधिक प्रगति तथा प्रतिफलको समिक्षा
- विकास योजनाको अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको आधार तथा प्रक्रिया निर्धारण
- आयोजनाको अध्ययन, अनुसन्धान तथा प्रभाव मूल्याङ्कन
- बिषय क्षेत्रगत नीतिको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन

(ग) तथ्याङ्क व्यवस्थापन

- तथ्याङ्क संकलन, व्यवस्थापन तथा प्रयोग सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, योजना, कार्यान्वयन र नियमन
- सूचना तथा अभिलेख केन्द्रको स्थापना तथा सञ्चालन
- आधुनिक प्रविधि मार्फत व्यक्तिगत घटना दर्ता (जन्म, मृत्यु, विवाह, वसाईसराई, सम्बन्ध विच्छेद र धर्मपुत्र/धर्मपुत्री), अभिलेख व्यवस्थापन तथा प्रतिवेदन
- स्थानीय तथ्याङ्क संकलन, प्रशोधन, अभिलेखीकरण तथा वितरण

- आधारभूत तथ्याङ्क, संकलन र व्यवस्थापन: जनसाङ्ख्यिक, प्राकृतिक, आर्थिक, सामाजिक, साँस्कृतिक, भौतिक पूर्वाधार, रोजगारीको अवस्था, कुल ग्राहस्थ उत्पादन, प्रति व्यक्ति आय, मानव विकास सूचकांक, राजश्व तथा आय व्यय समेतको संयुक्त तथ्याङ्क संकलन र प्रशोधन गरी सूचना प्रणालीमा आवद्धता र पारिर्चिचित्र तथा स्रोत नक्साको अद्यावद्यिक एवं अभिलेख
- बेरोजगारको तथ्याङ्क संकलन
- स्थानीय व्यापारको तथ्याङ्क प्रणाली र अध्ययन अनुसन्धान
- सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी स्थानीय तथ्याङ्क र सूचना व्यवस्थापन
- सम्पन्न भएका तथा चालु योजनाको विवरण
- विषय क्षेत्रगत सूचना, तथ्याङ्कको संकलन, अभिलेख
- प्रदेश तथा संघसँग तथ्याङ्क एवं सूचना आदान प्रदान र समन्वय
- सम्भाव्य प्राकृतिक स्रोत तथा साधनको अभिलेख (प्रोफाईल) व्यवस्थापन
- गाउँपालिकाका आवधिक तथा वार्षिक कार्यक्रम र बजेट स्वीकृति

द्रष्टव्य: गाउँ कार्यपालिकाले माथि उल्लेखित विषयक्षेत्र समेट्ने गरी आफ्नो आवश्यकता र प्राथमिकता अनुरूप कार्यालय, शाखा वा उपशाखा वा इकाई सहितको प्रशासनिक ढाँचा स्वीकृत गरी लागु गर्न सक्नेछ ।

अनुसूची-३

(नियम ४ को उपनियम (३) सँग सम्बन्धित)

वडा समितिबाट सम्पादन हुने कार्य

१. वडा स्तरीय तथ्याङ्क संकलन तथा अद्यावधिक गर्ने:

- आफ्नो वडा भित्रको वस्तुगत विवरण (नदीनाला, जैविक विविधता, खनिज पदार्थ, जनसङ्ख्याको बन्दो, आर्थिक अवस्था, उद्योगधन्दा, शिक्षा तथा स्वास्थ्य सम्बन्धी विवरण आदी) तयार गर्ने, अद्यावधिक गर्दै लैजाने
- निजी घर तथा घरपरिवारको लगत राख्ने
- ऐतिहासिक, पुरातात्विक, साँस्कृतिक तथा धार्मिक महत्वका सम्पदा, प्राचीन स्मारक, सार्वजनिक तथा सामुदायिकभवन, सार्वजनिक, ऐलानी, पर्ति जग्गाको लगत राख्ने तथा संरक्षण गर्ने
- खुला क्षेत्र, चोक, घाट, पाटी, पौवा, सतल, धर्मशाला, मठ, मन्दिर, गुम्वा, मस्जिद, देवस्थल, मदरसा, पर्ति जग्गा, डाँडापाखा, चरनक्षेत्र, पानीको मूल, पोखरी, तलाउ, इनार, कुवा, धारा, ढुङ्गेधारा, गुठीघर, बाटो, सडक, पुलपुलेसा, कुलो नहर, पानीघट्ट, मिलको तथ्याङ्क संकलन गरी अद्यावधिक लगत राख्ने, संरक्षण गर्ने र खण्डिकृत तथ्याङ्क र सूचना सहितको वडाको पार्श्वचित्र तयार तथा अद्यावधिक गर्ने

२. वडाका विकास निर्माणका योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा आवधिक प्रगति समिक्षा गर्ने:

- सहभागितामूलक योजना तर्जुमा प्रणाली अनुसार वस्ती वा टोलस्तरबाट योजना तर्जुमा प्रक्रिया अवलम्बन गरी वस्ती तथा टोलस्तरीय योजनाको माग सङ्कलन, प्राथमिकीकरण तथा छनौट गर्ने,
- टोल विकास संस्थाको गठन र परिचालन तथा वडाभित्र सञ्चालन हुने योजनाहरूका लागि उपभोक्ता समितिको गठन तथा सोको अनुगमन गर्ने
- वडाभित्रका योजना तथा भौतिक पूर्वाधारको संरक्षण, मर्मत सम्भार, रेखदेख तथा व्यवस्थापन गर्ने

३. वडाका विकास निर्माणका कार्यहरू गर्ने:

- बालउद्यानको व्यवस्था गर्ने
- अनौपचारिक शिक्षा कार्यक्रम तथा प्रारम्भिक बाल विकास केन्द्र सञ्चालन र व्यवस्थापन गर्ने,
- पुस्तकालय, वाचनालय, सामुदायिक सिकाई केन्द्र, बालक्लब तथा बालसञ्जालको सञ्चालन र व्यवस्थापन गर्ने,
- वडा तहको स्वास्थ्य केन्द्र तथा उप केन्द्रको व्यवस्थापन गर्ने,

- बालबालिकाहरुलाई बि.सि.जि., पोलियो, भिटामिन “ए” को व्यवस्था गर्ने,
- पोषण कार्यक्रमको सञ्चालन गर्ने,
- वडा तहमा स्वास्थ्य जनचेतना विकास तथा स्वास्थ्य सूचना कार्यक्रमको सञ्चालन गर्ने,
- शहरी तथा ग्रामीण स्वास्थ्य क्लिनिकको सञ्चालन गर्ने, गराउने,
- सार्वजनिक शौचालय तथा स्नान गृहको निर्माण र व्यवस्थापन गर्ने, गराउने,
- वडास्तरीय सामुदायिक धाराको प्रबन्ध, कुवा, झनार तथा पोखरीको निर्माण, संरक्षण र गुणस्तर नियमन गर्ने,
- घरबाट निकास हुने फोहोरमैलाको सङ्कलन र व्यवस्थापन, चोक तथा गल्लीहरुको सरसफाई, ढल निकास, मरेका जनावरको व्यवस्थापन, सतही पानीको निकास तथा पानीको स्रोत संरक्षण गर्ने, गराउने
- कृषि तथा फलफूल नर्सरीको स्थापना, समन्वय र प्रवर्द्धन तथा वडास्तरीय अगुवा कृषक तालिमको अभिमुखिकरण गर्ने,
- कृषि मलको माग सङ्कलन गर्ने,
- कृषिमा लाग्ने रोगहरुको विवरण तयार गर्ने,
- पशुपंछी विकास तथा छाडा चौपायाको व्यवस्थापन,
- वडाभित्रको चरण क्षेत्र संरक्षण तथा व्यवस्थापन गर्ने,
- स्थानीय समुदायका चाडपर्व, भाषा संस्कृतिको विकासको लागि कला, नाटक, जनचेतनामूलक तथा सांस्कृतिक कार्यक्रम गर्ने गराउने,
- स्थानीय मौलिकता झल्किने सांस्कृतिक रीतिरिवाजलाई संरक्षण तथा प्रवर्द्धन गर्ने
- वडाभित्र खेलकूद पूर्वाधारको विकास गर्ने,
- अन्तर विद्यालय तथा बालक्लब मार्फत खेलकूद कार्यक्रमको सञ्चालन गर्ने गराउने
- वडा क्षेत्रभित्रको बाटोघाटो चालु अवस्थामा राख्ने तथा राख्न सहयोग गर्ने
- वडाभित्रका सडक, अधिकारक्षेत्रमा अवरोध र अतिक्रमण गर्न नदिने
- बाटोघाटोको बाढी पहिरो पन्छाउने
- घरेलु उद्योगको लगत सङ्कलन तथा सम्भाव्यता पहिचान गर्ने
- वडाभित्र घरेलु उद्योगको प्रवर्द्धन गर्ने
- प्रचलित कानून बमोजिम व्यक्तिगत घटना दर्ता, अद्यावधिक र सोको अभिलेख संरक्षण गर्ने
- व्यक्तिगत घटना दर्ता सम्बन्धी जनचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने
- सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण तथा अभिलेख अद्यावधिक गर्ने
- वडालाई बालमैत्री बनाउने

- वडाभित्र आर्थिक तथा सामाजिक रुपमा पछि परेका महिला, बालबालिका, दलित, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, ज्येष्ठ नागरिक, अल्पसङ्ख्यक, सीमान्तकृत समुदायको अभिलेख राखी सामाजिक र आर्थिक उत्थान सम्बन्धी काम गर्ने
- विभिन्न समुदायका बीच सामाजिक सदभाव र सौहार्दता कायम गर्ने
- बालविवाह, महिला बिरुद्धको हिंसा, छुवाछुत, दहेज तथा दाइजो, हलिया प्रथा, छाउपडी, कमलरी प्रथा, बालश्रम, मानव वेचबिखन, निरक्षरता जस्ता सामाजिक कुरीति र अन्धविश्वासको अन्त्य गर्ने, गराउने
- प्रचलित कानूनको अधीनमा रही मालपोत तथा भूमि कर, व्यवसाय कर, बहाल कर, बिज्ञापन कर, स-शुल्क पार्किङ्ग, नयाँ व्यवसाय दर्ता, सिफारिस दस्तुर, सवारी साधन कर, मनोरञ्जन करको लेखाजोखा र सङ्कलन गरी गाउँपालिकामा प्रतिवेदन सहित रकम बुझाउने
- असक्त बिरामी भएको वेवारिस वा असहाय व्यक्तिलाई नजिकको अस्पताल वा स्वास्थ्य केन्द्रमा पुर्याई औषधोपचार गराउने
- असहाय वा वेवारिस व्यक्तिको मृत्यु भएमा निजको दाह संस्कारको व्यवस्था मिलाउने
- सडक बालबालिकाको उद्धार र पुनर्स्थापना गर्ने, गराउने
- वडाभित्रको सामुदायिक वन, वनजन्य सम्पदा र जैविक विविधताको संरक्षण र प्रवर्द्धन गर्ने
- वडा, टोल, वस्तीस्तरमा हरियाली क्षेत्र विस्तार गर्ने गराउने
- वडालाई वातावरणमैत्री बनाउने
- प्राङ्गारिक कृषि, सुरक्षित मातृत्व, विद्यार्थी भर्ना, पूर्ण खोप, खुला दिशामुक्त सरसफाई, वातावरणमैत्री तथा बालमैत्री शासनजस्ता प्रवर्द्धनात्मक कार्यहरू गर्ने, गराउने

४. कानून बमोजिमका नियमन कार्य गर्ने

- वडाभित्रका सञ्चालित विकास योजना, आयोजना तथा संलग्न उपभोक्ता समितिहरूका कार्यको नियमन गर्ने
- घर निर्माण गुणस्तर तथा भवन संहिता र मापदण्ड अनुसार भए नभएको अनुगमन गर्ने, सिकर्मी, डकर्मीलाई भूकम्प प्रतिरोधी भवन निर्माण सम्बन्धी तालिम दिने
- खाद्यान्न, माछा, मासु, तरकारी, फलफूल, पेय पदार्थ तथा उपभोग्य सामाग्रीको गुणस्तर र मूल्यसूची अनुगमन गरी उपभोक्ता हित संरक्षण गर्ने
- वडाभित्रका उद्योग धन्दा र व्यवसायको प्रवर्द्धन गरी लगत राख्ने
- हाट बजारको व्यवस्थापन गर्ने, गराउने
- विद्युत चुहावट तथा चोरी नियन्त्रण गर्ने
- नाता, नागरिकता आदिको सिफारिस तथा प्रमाणित गर्ने
- आफ्नो भौगोलिक क्षेत्र भित्रको निर्माण कार्य तथा अन्य सेवाको प्रयोजनको लागि निर्माण सामाग्री, ज्याला, भाडा, तथा महशुलको स्थानीय दररेट तोक्ने

- आफ्नो वडाभित्रका उपभोक्ता समित, सहकारी संस्था, निजी क्षेत्र लगायतका सबै विकास साझेदार
- हरुसँग विकास निर्माण तथा सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा समन्वय गर्ने
- समय समयमा नेपाल कानूनले तोकेबमोजिम अन्य काम गर्ने

५. अभिलेख व्यवस्थापन, सिफारिस तथा प्रमाणित गर्ने

- पञ्जिकरण, नागरिकतात तथा अभिलेख व्यवस्थापन
 - गाउँपालिकामा व्यक्तिगत घटनाको स्थानीय तथ्याङ्क सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, योजना, कार्यान्वयन र नियमन
 - संघीय कानून र मापदण्ड बमोजिम गाउँपालिकामा व्यक्तिगत घटना (जन्म, मृत्यु, विवाह, बसाईसराई, सम्बन्ध विच्छेद र धर्मपुत्र र धर्मपुत्री) को दर्ता
 - आधुनिक प्रविधि अपनाई व्यक्तिगत घटनाको अभिलेख व्यवस्थापन र प्रतिवेदन
 - नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्रका लागि सिफारिस लगायतका महत्वपूर्ण अभिलेखको नियमन
 - स्थानीय स्तरको अभिलेख व्यवस्थापन
- नाता प्रमाणित गर्ने
- नागरिकता तथा नागरिकताको प्रतिलिपि लिनका लागि सिफारिस गर्ने
- बहाल करको लेखाजोखा सिफारिस गर्ने
- कोठा खोल्न रोहबरमा बस्ने
- मोही लगत कट्टाको सिफारिस गर्ने
- जन्म मिति प्रमाणित गर्ने
- व्यापार व्यवसाय बन्द भएको, सञ्जालन नभएको वा व्यापार व्यवसाय हुँदै नभएको सिफारिस गर्ने
- मिलापत्रको कागज गराउने निवेदन दर्ता गर्न सिफारिस गर्ने
- विवाह प्रमाणित तथा अविवाहित प्रमाणित गर्ने
- निःशुल्क वा सशुल्क स्वास्थ्य उपचारको सिफारिस गर्ने
- अग्रेजी माध्यममा सिफारिस तथा प्रमाणित गर्ने
- घर पाताल प्रमाणित गर्ने
- व्यक्तिगत विवरण प्रमाणित गर्ने
- पूर्जामा घर कायम गर्ने सिफारिस गर्ने
- फरक, फरक नाम, थर, जन्म मिति तथा प्रमाणित दुवै नाम गरेको व्यक्ति एकै हो भन्ने सिफारिस गर्ने

- नाम, थर, जन्म मिति संशोधनको सिफारिस गर्ने
- जग्गा धनीपूजा हराएको सिफारिस गर्ने
- कागज र मन्जुरीनामा प्रमाणित गर्ने
- कित्ताकाट गर्न सिफारिस गर्ने
- संरक्षक प्रमाणित गर्ने तथा संस्थागत र व्यक्तिगत संरक्षक सिफारिस गर्ने
- जीवितसँगको नाता प्रमाणित गर्ने
- हकवाला वा हकदार प्रमाणित गर्ने
- नामसारी गर्न सिफारिस गर्ने
- जग्गाको हक सम्बन्धमा सिफारिस गर्ने
- मृतकसँगको नाता प्रमाणित तथा सर्जमिन सिफारिस गर्ने
- उद्योग ठाउँसारी गर्न सिफारिस गर्ने
- जीवित रहेको सिफारिस गर्ने
- पूर्व प्राथमिक विद्यालय खोल्ने सिफारिस र अनुमति दिने
- जग्गा मूल्याङ्कन सिफारिस प्रमाणित गर्ने
- विद्यालयको कक्षा थप गर्न सिफारिस गर्ने
- पालन पोषणको लागि सिफारिस गर्ने
- वैवाहिक अङ्गिकृत नागरिकता सिफारिस गर्ने
- आर्थिक अवस्था कमजोर वा विपन्नता प्रमाणित गर्ने वा आर्थिक अवस्था बलियो वा सम्पन्नता प्रमाणित
- विद्यालय ठाउँसारी गर्न सिफारिस गर्ने
- धारा तथा विद्युत जडानको लागि सिफारिस गर्ने
- प्रचलित कानून अनुसार प्रत्यायोजित अधिकार बमोजिमको अन्य सिफारिस वा प्रमाणित गर्ने

अनुसूची-४

(नियम ४ को उपनियम (४) सँग सम्बन्धित)

अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, वडा अध्यक्ष तथा सदस्यको काम, कर्तव्य र अधिकार

१. **अध्यक्षको काम, कर्तव्य र अधिकार:**(१) अध्यक्षको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः
 - (क) गाउँ सभा तथा गाउँ कार्यपालिकाको बैठक बोलाउने र बैठकको अध्यक्षता गर्ने
 - (ख) गाउँ सभा तथा गाउँ कार्यपालिकाको बैठकमा बैठकको कार्यसूची तथा प्रस्ताव पेश गर्ने, गराउने
 - (ग) गाउँपालिकाको वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेट तयार गरी सभामा पेश गर्ने
 - (घ) गाउँ कार्यपालिकाको निर्णयमा गाउँ सभाको अधिवेशनको आव्हान र समापनको घोषणा गर्ने
 - (ङ) गाउँपालिकाका उपाध्यक्ष वा सदस्यलाई गाउँपालिकाको कार्य विभाजन नियमावली अनुरूपको विषयगत कार्य जिम्मेवारी बाँडफाँड तथा हेरफेर गर्ने
 - (च) गाउँ सभा र गाउँ कार्यपालिकाको निर्णय कार्यान्वयन गर्ने गराउने
 - (छ) गाउँ कार्यपालिकाको दैनिक कार्यको सामान्य रेखदेख, निर्देशन र नियन्त्रण गर्ने
 - (ज) उपाध्यक्ष तथा सदस्यलाई गाउँपालिकाको कामका लागि स्वदेशभित्र काजमा खटाउने
 - (झ) कार्यकारी अधिकृतको सात दिनसम्मको विदा वा स्वदेशभित्रको काज स्वीकृत गर्ने
 - (ञ) गाउँपालिकाको चल अचल सम्पत्ति हेरविचार तथा मर्मत सम्भार गर्ने गराउने र आम्दानी खर्च, हिसाब र अन्य कागजपत्र सुरक्षित राख्ने, राख्न लगाउने
 - (ट) प्रचलति नेपाल कानून बमोजिम आवश्यक सिफारिस गर्ने
 - (ठ) गाउँ सभा वा गाउँ कार्यपालिकाले तोकेका अन्य काम गर्ने
- (२) अध्यक्षले आफ्नो अनुपस्थितिमा उपाध्यक्षलाई कार्यवाहक अध्यक्ष तोक्नु पर्नेछ ।
२. **उपाध्यक्षको काम, कर्तव्य र अधिकार:**(१) उपाध्यक्षको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः
 - (क) न्यायिक समितिको संयोजक भई कार्य गर्ने
 - (ख) गाउँपालिका अध्यक्षको अनुपस्थितिमा कार्यवाहक भई कार्य गर्ने
 - (ग) गाउँसभा, गाउँ कार्यपालिका तथा अध्यक्षले तोकेका अन्य कार्य गर्ने
- (२) उपाध्यक्षले आफ्नो गाउँपालिकाक क्षेत्रबाहिर जानु पर्दा अध्यक्षलाई जानकारी दिनुपर्नेछ ।
३. **वडा अध्यक्षको काम, कर्तव्य र अधिकार:**(१) वडा अध्यक्षको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः
 - (क) आफ्नो वडा समितिको अध्यक्ष भई कार्य गर्ने

- (ख) वडा समितिका सदस्यहरुलाई वडा समितिको कामको बाँडफाँड गरी सहजीकरण तथा परिचालन गर्ने
- (ग) कार्यपालिकाको सदस्य भई कार्य गर्ने
- (घ) वडाको विकास योजना, बजेट तथा कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गर्ने गराउने तथा स्वीकृतिका लागि गाउँपालिकामा पेश गर्ने
- (ङ) वडाबाट कार्यान्वयन हुने योजना तथा कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गर्ने गराउने, तिनको अनुगमन गर्ने तथा आवधिक समीक्षा गर्ने गराउने
- (च) प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम आवश्यक सिफारिस गर्ने
- (छ) तोकिए बमोजिम वा गाउँपालिका अध्यक्षले तोकेका अन्य कार्य गर्ने
- (२) वडाअध्यक्षले आफ्नो अनुपस्थितिमा सम्बन्धित वडा समितिको ज्येष्ठ सदस्यलाई कार्यवाहक तोकिएको सोको जानकारी गाउँ कार्यपालिकालाई दिनुपर्नेछ ।
४. **सदस्यको काम, कर्तव्य र अधिकार:**(१) कार्यपालिकाको सदस्यको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः-
- (क) कार्यपालिकाको बैठकमा भाग लिने
- (ख) अध्यक्षले तोकेको विषयगत क्षेत्रको संयोजक वा अध्यक्ष भई तोकिएको कार्य गर्ने
- (ग) अध्यक्ष तोकेका अन्य कार्य गर्ने
- (२) सदस्यले गाउँपालिका क्षेत्र बाहिर जाँदा अध्यक्षलाई जानकारी दिई जानु पर्नेछ ।
५. **वडा सदस्यको काम, कर्तव्य र अधिकार:**(१) वडा सदस्यको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः
- (क) वडा समितिको बैठकमा भाग लिने
- (ख) वडा अध्यक्षको अनुपस्थितिमा वडाअध्यक्षले तोके बमोजिम कार्यवाहक वडा अध्यक्ष भई कार्य गर्ने
- (ग) वडा अध्यक्षले तोकेका अन्य कार्य गर्ने
- (२) वडा सदस्यले गाउँपालिका क्षेत्र बाहिर जाँदा वडा अध्यक्षमार्फत कार्यपालिकालाई जानकारी दिनु पर्नेछ ।

अनुसूची-५

विषयगत समितिहरूको विवरण

(नियम ४ को उपनियम (६) सँग सम्बन्धित)

- (क) सार्वजनिक सेवा तथा क्षमता विकास समिति
- (ख) आर्थिक विकास समिति
- (ग) सामाजिक विकास समिति
- (घ) पूर्वाधार विकास समिति
- (ङ) वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन समिति
- (च) विधेयक समिति

प्रमाणीकरण मिति: २०७४/०४/२०

आजाले
नारायण पौडेल
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

भाग २

माण्डवी गाउँपालिका

स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ बमोजिम माण्डवी गाउँपालिकाले बनाएको तल लेखिए बमोजिमको गाउँ सभा सञ्चालन कार्यविधि, २०७४ सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन गरिएको छ ।

सम्बन्ध २०७४ सालको नियम संख्या ६

गाउँ सभा सञ्चालन कार्यविधि, २०७४

प्रस्तावना: नेपालको संविधानको धारा २२७ अनुसार प्रदेश कानून बमोजिम स्थानीय तहको बैठक सञ्चालन कार्यविधि स्वीकृत भई लागू नभएसम्मको लागि माण्डवी गाउँ सभाको कार्य सञ्चालन गर्न, बैठकको सुव्यवस्था कायम राख्न, आवश्यक समितिहरूको गठन गर्न र अन्य काम कारवाही नियमित एवं प्रभावकारी बनाउन माण्डवी गाउँ कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गरी यो कार्यविधि जारी गरिएको छ ।

परिच्छेद - १

प्रारम्भिक

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:** (१) यस नियमावलीको नाम माण्डवी गाउँ सभा सञ्चालन कार्यविधि-२०७४" रहेको छ।
(२) यो कार्यविधि तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।
२. **परिभाषा:** विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा,-
 - (क) "संविधान" भन्नाले नेपालको संविधान सम्झनु पर्छ ।
 - (ख) "स्थानीय तह" भन्नाले नेपालको संविधानको धारा ५६ को उपधारा ४ बमोजिमका गाउँपालिका, नगरपालिका र जिल्ला सभा सम्झनु पर्दछ ।
 - (ग) "सभा" भन्नाले संविधानको धारा २२२ बमोजिमको गाउँसभा सम्झनु पर्दछ ।
 - (घ) "कार्यपालिका" भन्नाले माण्डवी गाउँ कार्यपालिका सम्झनु पर्दछ ।
 - (ङ) "अध्यक्ष" भन्नाले सभाको अध्यक्षलाई सम्झनु पर्छ ।
 - (च) "उपाध्यक्ष" भन्नाले गाउँपालिकाको उपाध्यक्षलाई सम्झनु पर्दछ ।
 - (छ) "विधेयक" भन्नाले स्थानीय कानूनको मसौदा वा कानूनको संशोधन मसौदा समेत सम्झनु पर्छ।
 - (ज) "सदस्य" भन्नाले गाउँ कार्यपालिकाको अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, कार्यपालिकाको सदस्य वा वडा सदस्य सम्झनु पर्छ ।
 - (झ) "सभाको सचिव" भन्नाले गाउँपालिकाको कार्यकारी अधिकृत र अध्यक्षले सभाको सचिव भई काम गर्न तोकेको कर्मचारी समेतलाई सम्झनु पर्छ ।
 - (ञ) "बैठक" भन्नाले गाउँ सभाको अधिवेशन सम्झनु पर्छ । सो शब्दले समितिको बैठक समेतलाई सम्झनु पर्दछ ।

- (ट) "प्रस्ताव" भन्नाले सभाको विचारार्थ पेश गरिएको कुनै प्रस्ताव वा सो प्रस्तावसँग सम्बन्धित संशोधन प्रस्ताव समेत सम्झनु पर्छ ।
- (ठ) "प्रस्तुतकर्ता सदस्य" भन्नाले सभाको विधेयक वा प्रस्ताव प्रस्तुतकर्ता सभाको सदस्य सम्झनु पर्छ ।
- (ड) "बैठक कक्ष" भन्नाले सभाको बैठक कक्ष सम्झनु पर्छ र सो शब्दले बैठक कक्षसँग जोडिएको दर्शकदीर्घा तथा बरण्डा समेतलाई जनाउँछ ।
- (ढ) "विषयगत शाखा" भन्नाले गाउँपालिकाको कार्य विभाजन नियमावली बमोजिमको विषयगत शाखा संझनु पर्छ ।
- (ण) "समिति" भन्नाले यस कार्यविधि बमोजिम गठन हुने सभाको समिति सम्झनु पर्छ ।
- (त) "संयोजक" भन्नाले यस कार्यविधि बमोजिम गठित समितिको संयोजक सम्झनु पर्छ ।

परिच्छेद -२

सभाको बैठक तथा बैठक सञ्चालन सम्बन्धी व्यवस्था

३. **सभाको अधिवेशन बोलाउने:** अध्यक्षले (१)गाउँपालिकाको निर्वाचनको अन्तिम परिणाम घोषणा भएको मितिले एक महिना भित्र सभाको पहिलो अधिवेशन बोलाउनेछ । त्यसपछि यस कार्यविधि बमोजिम अध्यक्षले समय समयमा अन्य अधिवेशन बोलाउनेछ ।

तर सभाको एउटा अधिवेशनको समाप्ति र अर्को बैठकको प्रारम्भका बीचको अवधि छ महिना भन्दा बढी हुने छैन ।

(२) अध्यक्षले कार्यसूची बमोजिम सभाको बैठकको संचालन र अन्त्य गर्नेछ ।

(३) सभाको अधिवेशन चालू नरहेको वा बैठक स्थगित भएको अवस्थामा बैठक बोलाउन वाञ्छनीय छ भनी सभाको सम्पूर्ण सदस्य संख्याको एक चौथाइ सदस्यहरूले लिखित अनुरोध गरेमा अध्यक्षले त्यस्तो बैठक बस्ने मिति, स्थान तोक्नेछ । त्यसरी तोकिएको मिति, समय र स्थानमा सभाको अधिवेशन बस्नेछ ।

(४) सभाको अधिवेशन कार्यपालिकाको केन्द्र रहेको स्थानमा अध्यक्षले तोके बमोजिम बस्नेछ ।

(५) सामान्यतः निर्वाचन पछिको पहिलो अधिवेशनको अवधि बढीमा पन्ध्र दिन र सोपछिको प्रत्येक अधिवेशनको अवधि बढीमा सात दिनको हुनेछ ।

(६) उपदफा (१) वा (३) बमोजिम सभाको अधिवेशन बोलाएको सूचना अध्यक्षले सदस्यहरूलाई दिनेछ । त्यस्तो सूचना आवश्यकता अनुसार सार्वजनिक सञ्चार माध्यमबाट समेत प्रचार प्रसार गर्नु पर्नेछ ।

४. **सदस्यहरूको उपस्थिति र आसन:** (१) बैठकमा आसन ग्रहण गर्नु अघि सबै सदस्यले अध्यक्षले तोकेको क्रम अनुसार अधिवेशनको उपस्थिति पुस्तिकामा हस्ताक्षर गर्नुपर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम उपस्थित सदस्यले अध्यक्षले तोके अनुसारको स्थानमा निर्धारित समय अगावै आफ्नो आसन ग्रहण गर्नुपर्नेछ ।

(३) अपांगता भएका सदस्यको हकमा अध्यक्षले निर्धारित गरेको स्थानमा निजको साथमा एक जना सहयोगी आवश्यक भएमा सो को समेत व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।

५. **सभाको गणपूरक संख्या:** प्रतिशत भन्दा बढी सभामा तत्काल कायम रहेका सदस्य संख्याको पचास (१) सदस्य उपस्थित भएमा अधिवेशनको लागि गणपूरक संख्या पुगेको मानिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम गणपूरक संख्या नपुगेमा अध्यक्षले तीन दिन भित्र अर्को बैठकका लागि दफा ३ बमोजिम सूचित गर्नुपर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम आव्हान गरेको अधिवेशनमा गणपूरक संख्या नपुगेमा दुई दिन भित्र अधिवेशन बस्ने गरी दफा ३ बमोजिम सूचना गर्नुपर्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम पुनः सूचना गर्दा गणपूरक संख्या नपुगेमा कम्तीमा फ्चीस प्रतिशत सदस्यहरूको उपस्थितिमा अधिवेशन बस्नेछ ।

६. **बैठकको सञ्चालन र स्थगन:** अध्यक्षले सभाको कार्यबोझलाई ध्यानमा राखी कार्यसूची स्वीकृत गरी (१) सभाको बैठक सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।

(२) सभाको बैठक अध्यक्षले निर्धारण गरेको समय तालिका बमोजिम हुनेछ ।

(३) अध्यक्षले प्रत्येक बैठकको प्रारम्भ तथा स्थगनको घोषणा गर्नेछ ।

(४) सभाको अध्यक्ष बैठकमा उपस्थित हुन नसक्ने अवस्थामा उपाध्यक्ष वा उपप्रमुखले बैठकको अध्यक्षता गर्नेछ । उपाध्यक्ष वा उपप्रमुख पनि उपस्थित हुन नसकेमा अध्यक्षले तोकेको सभाको सदस्यले बैठकको अध्यक्षता गर्ने गरी कार्यसूचीमा तोकनु पर्नेछ ।

७. **कार्यसूची र समयावधि प्रकाशन:** अध्यक्षको निर्देशानुसार सभाको सचिवले कार्यसूची र समय (१) तालिका अनुसूची-१ बमोजिम तयार गर्नेछ र त्यसको एक प्रति सामान्यतया अड्चालीस घण्टा अगावै प्रत्येक सदस्यलाई उपलब्ध गराइनेछ ।

तर विशेष परिस्थितिमा अध्यक्षको निर्देशानुसार बैठक बस्ने चौबीस घण्टा अगावै कार्यसूची तयार गरी त्यसको एक प्रति सदस्यलाई सभाको सचिवले उपलब्ध गराउन सक्नेछ ।

८. **समयावधि निर्धारण:** अध्यक्षले बैठकमा पेश हुने विषयमाथि छलफल गर्न समयावधि तोक्नेछ । (१)

२) उपदफा (१) बमोजिम तोकिएको समयावधि समाप्त भएपछि यस कार्यविधिमा अन्यथा लेखिएकोमा बाहेक अध्यक्षले अन्य विषयमा छलफल हुन नदिई सो विषयको टुङ्गो लगाउन आवश्यक सबै विधेयक वा प्रस्ताव निर्णयार्थ बैठकमा प्रस्तुत गर्नेछ ।

९. **सभामा मतदान:** सभामा निर्णयका लागि प्रस्तुत गरिएको सबै (१) विधेयक वा प्रस्तावको निर्णय उपस्थित सदस्यहरूको बहुमतबाट हुनेछ ।

(२) अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिलाई मत दिने अधिकार हुने छैन ।

तर मत बराबर भएमा अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिले आफ्नो निर्णायक मत दिनेछ ।

१०. **मर्यादित संशोधन:** कुनै सदस्यले प्रस्तुत गर्ने विधेयक वा प्रस्तावमा कुनै आपत्तिजनक, व्यंग्यात्मक, अनावश्यक, अनुपयुक्त वा असम्बद्ध शब्द वा वाक्यांश प्रयोग भएको लागेमा अध्यक्षले त्यस्ता विषय वितरण हुनुभन्दा अघि उपयुक्त संशोधन गर्न वा गराउन सक्नेछ ।
११. **बैठकको प्रारम्भ:** सभाको बैठक कक्षमा अध्यक्ष आगमन भई राष्ट्रिय धुन बजे पछि बैठक प्रारम्भ हुनेछ ।
१२. **बैठकमा पालना गर्नुपर्ने आचरणहरू:** (१) बैठकमा देहायका आचरणहरू पालना गर्नु पर्नेछः
- (क) अध्यक्ष बैठक कक्षमा प्रवेश हुँदा सबैले सम्मान प्रकट गर्न उठ्नु पर्नेछ ।
 - (ख) अध्यक्षले बैठकप्रति सम्मान प्रकट गरी आफ्नो आसन ग्रहण गर्नुपर्नेछ ।
 - (ग) बैठक स्थगित भई अध्यक्ष सभाबाट बाहिर निस्के पछि मात्र अरु सदस्यहरूले बैठक कक्ष छाड्नु पर्नेछ ।
 - (घ) बैठकमा भाग लिने सदस्यले बोल्दा अध्यक्षलाई सम्बोधन गरेर मात्र बोल्नु पर्छ र अध्यक्षले अन्यथा आदेश दिएमा बाहेक उभिएर बोल्नु पर्नेछ ।
 - (ङ) अध्यक्षले बैठकलाई सम्बोधन गरिरहेको समयमा कुनै पनि सदस्यले स्थान छाड्नु हुँदैन र अध्यक्षले बोलेको कुरा शान्तिपूर्वक सुन्नु पर्नेछ ।
 - (च) अध्यक्षले आसन ग्रहण गरिरहेको र बोलिरहेको अवस्थामा सदस्यको बीचबाट हिँड्नु हुँदैन ।
 - (छ) कुनै सदस्यले बोलिरहेको समयमा अशान्ति गर्न वा बैठकको मर्यादा भंग हुने वा अव्यवस्था उत्पन्न हुने कुनै काम गर्नु हुँदैन ।
 - (ज) बैठक कक्षमा अध्यक्षको सामुन्नेबाट वारपार गरी हिँड्न वा अध्यक्षको आसनतर्फ पिठ्यु फर्काएर बस्न हुँदैन ।
 - (झ) बैठकको कार्यसँग प्रत्यक्ष रूपले सम्बन्धित विषय बाहेक अन्य विषयको पुस्तक, समाचारपत्र वा अन्य कागजपत्रहरू पढ्नु हुँदैन ।
 - (ञ) बैठकको अवधिभर बैठक कक्षमा मोबाईल फोन बन्द गर्नु पर्नेछ ।
- (२) सभामा पालना गर्नुपर्ने अन्य आचरणहरू समय समयमा सभाले तोके बमोजिम हुनेछ ।
१३. **बैठकमा भाग लिने सदस्यले पालन गर्नु पर्ने नियमहरू:** बैठकमा हुने छलफलमा भाग लिने सदस्यले देहायका नियमहरूको पालन गर्नु पर्नेछः
- (क) अध्यक्षको ध्यानाकर्षण गर्नको निमित्त उठ्नु पर्नेछ र अध्यक्ष निजको नाम बोलाएपछि वा इशारा गरेपछि मात्र बोल्नु पर्नेछ ।
 - (ख) यस कार्यविधिको दफा ३५ बमोजिमका विषयमा छलफल गर्नु हुँदैन ।
 - (ग) अशीष्ट, अश्लील, अपमानजनक वा कुनै आपत्तिजनक शब्द बोल्नु हुँदैन ।
 - (घ) व्यक्तिगत आक्षेप लगाउन हुँदैन ।
 - (ङ) बोल्न पाउने अधिकारलाई सभाको कार्यमा बाधा पार्ने मनसायले दुरुपयोग गर्नु हुँदैन ।

- (च) सभा वा अध्यक्षको कुनै निर्णय बदर गरियोस् भन्ने प्रस्तावमाथि बोल्दाको अवस्थामा बाहेक सभा अध्यक्षको कुनै पनि निर्णयको आलोचना गर्नु हुँदैन ।
- (छ) अध्यक्षले पद अनुकूल आचरण गरेको छैन भन्ने प्रस्तावको छलफलको क्रममा बाहेक अध्यक्षको आचरणको आलोचना गर्नु हुँदैन ।
- (ज) बैठकमा पालना गर्नुपर्ने अन्य नियमहरू सभाले तोके बमोजिम हुनेछ ।

१४. **छलफलमा बोल्ने क्रम:** बैठकमा बोल्ने क्रम देहाय बमोजिम हुनेछ:

- (क) प्रस्ताव पेश गर्ने सदस्यले बोलिसकेपछि अध्यक्षले नाम बोलाएको वा इशारा गरेको क्रम बमोजिमको सदस्यले बोल्न पाउनेछन् ।
- (ख) अध्यक्षको अनुमति बिना कुनै सदस्यले एउटै प्रस्तावमा एक पटक भन्दा बढी बोल्न पाउने छैन ।
- (ग) प्रस्ताव पेश गर्ने सदस्यले उत्तर दिनको निमित्त छलफलको अन्त्यमा फेरि बोल्न पाउनेछ । सो प्रस्तावको सम्बन्धमा छलफलमा पहिले भाग लिएको वा नलिएको जेसुकै भए तापनि प्रस्तावक सदस्यले उत्तर दिई सकेपछि अध्यक्षको अनुमति नलिई फेरि बोल्न पाउने छैन ।

१५. **स्पष्ट पार्न माग गर्न सकिने:** बैठकमा छलफल चलिरहेको समयमा सम्बन्धित विषयमा कुनै सदस्यले (१) कुनैकुरा स्पष्ट पार्न माग गर्न अध्यक्ष मार्फत अनुरोध गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि अध्यक्षको अनुमति लिई कुनै सदस्यले सभाको जानकारीको लागि आफूसँग सम्बन्धित अन्य विषयमा स्पष्ट जानकारी दिन सक्नेछ ।

तर त्यस्तो स्पष्ट जानकारी दिँदा कुनै विवादस्पद विषय उठाउन पाइने छैन र सो स्पष्ट जानकारी माथि कुनै छलफल गर्न पाइने छैन ।

१६. **निर्णयार्थ प्रस्ताव पेश गर्ने:** सभाको कार्यसूचीको कुनै प्रस्तावमाथि छलफल समाप्त भएपछि सो (१)

प्रस्तावको पक्षमा हुने सदस्यहरूलाई हुन्छ, विपक्षमा हुने सदस्यहरूलाई "हुन्न" र तटस्थ रहन चाहने सदस्यहरूलाई "मत दिन्न" भन्ने शब्द सुनिने गरी उच्चारण गर्नु भनी अध्यक्षले कार्यसूचीका विषयहरू क्रमशः निर्णयार्थ पेश गर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम प्रस्तावलाई निर्णयार्थ पेश गरेपछि अध्यक्षले "हुन्छ" वा "हुन्न" भन्ने सदस्यहरूमध्ये जुन पक्षको बहुमत भएको ढर्याउँछ सो कुराको घोषणा गर्नेछ ।

(३) अध्यक्षद्वारा कुनै प्रस्ताव निर्णयार्थ पेश गरिसकेपछि सो प्रस्तावमाथि छलफल गर्न वा संशोधन प्रस्तुत गर्न पाइने छैन ।

१७. **सभाध्यक्षले निर्देशन दिने:** बैठकमा अभद्र व्यवहार गर्ने सदस्यलाई आफ्नो व्यवहार नियन्त्रण गर्न अध्यक्षले चेतावनी दिए पछि त्यस्तो सदस्यले आफ्नो व्यवहारमाथि तुरुन्त नियन्त्रण गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको आदेश पालना नगर्ने सदस्यलाई अध्यक्षले बैठकबाट बाहिर जान आदेश दिन सक्नेछ । आदेश पाएपछि त्यस्तो सदस्यले बैठक कक्षबाट तुरुन्त बाहिर जानु पर्नेछ र निजले सो दिनको बाँकी अवधिको बैठकमा उपस्थित हुन पाउने छैन ।

(३) उपदफा (२) बमोजिमको आदेश पाएपछि पनि त्यस्तो सदस्य बैठक कक्षबाट तुरुन्त बाहिर नगएमा अध्यक्षले निजलाई कर्मचारी वा सुरक्षाकर्मीको सहयोग लिई बाहिर निकाल्न सक्नेछ । त्यसरी निकालिएकोमा त्यस्तो सदस्यले त्यसपछिको तीन दिनसम्म सभाको बैठक वा कुनै समितिको बैठकमा भाग लिन पाउने छैन । यसरी निकालिएकोमा सभाको सचिवले सो कुराको सूचना सबै समितिलाई दिनेछ ।

(४) यस कार्यविधिमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै सदस्यले बैठक कक्षमा शान्ति सुव्यवस्था तथा अनुशासन भङ्ग गरेमा वा गर्न लागेमा वा सभाको प्रतिष्ठामा धक्का लाग्ने किसिमले बैठक कक्ष भित्र ध्वंसात्मक कार्य गरेमा वा बल प्रयोग गरेमा वा गर्न लागेमा वा कुनै भौतिक हानी नोक्सानी पुर्याएमा अध्यक्षले निजलाई बैठक कक्षबाट तत्काल निष्काशन गरी सदस्यलाई बढीमा सात दिन सम्मको लागि सभामा आउन नपाउने गरी र क्षति भएको भौतिक सामाग्रीको यथार्थ क्षतिपूर्ति निजबाट भराउने आदेश दिन सक्नेछ ।

(५) दफा (४) बमोजिम निष्कासित भएको सदस्यले सो अवधिभर सभाको वा कुनै समितिको बैठकमा उपस्थित हुन पाउने छैन । निजलाई तोकिएको क्षतिपूर्ति अध्यक्षले तोकेको समयभित्र दाखिला गर्ने दायित्व सम्बन्धित सदस्यको हुनेछ ।

(६) यस दफा बमोजिम कुनै सदस्य निष्काशित भएको वा फुकुवा भएको सूचना सभाको सचिवले सबै समितिलाई दिनेछ ।

१८. **कारवाही फिर्ता हुन सक्ने:** यस कार्यविधिमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि निष्काशित वा कारवाहीमा परेको सदस्यले चित्त बुझ्दो सफाई पेश गरेमा वा आफ्नो भूल स्वीकार गरी माफी मागेमा अध्यक्षले बैठकको राय बुझी त्यस्तो सदस्यलाई माफी दिई कारवाही फिर्ता लिन सक्नेछ ।

१९. **बैठक स्थगित गर्ने अधिकार:** बैठक कक्षभित्र अव्यवस्था भई वा हुन लागि बैठक नियमित रूपले सञ्चालन गर्न बाधा पर्ने देखिएमा अध्यक्षले सो दिनको कुनै समयसम्म वा आफूले तोकेको अवधिसम्मको लागि सूचना टाँस गरी बैठक स्थगित गर्न सक्नेछ । अध्यक्ष गरेको त्यस्तो स्थगन माथि कुनै सदस्यले प्रश्न उठाउन पाउने छैन ।

२०. **सदस्यको स्थान रिक्त रहेको अवस्थामा सभाको कार्य सञ्चालन:** सभाको कुनै सदस्यको स्थान रिक्त रहेको अवस्थामा समेत सभाले आफ्नो कार्य सञ्चालन गर्न सक्नेछ र सभाको कारवाहीमा भाग लिन नपाउने कुनै व्यक्तिले भाग लिएको कुरा पछि पत्ता लागेमा प्रचलित कानून विपरित बाहेकको कार्य अमान्य हुने छैन ।

२१. **सभाको निर्णयको अभिलेख र कार्यान्वयन:** सभा र यसको समितिको निर्णय तथा कारवाहीको अभिलेख (१) सचिवले व्यवस्थित र सुरक्षित राख्नु पर्नेछ सभाको ।

(२) सभा तथा यसका समितिको निर्णयको सक्कल अध्यक्षको आदेश बिना सभा वा सभा भवन बाहिर लैजान हुँदैन ।

२२. **निर्णय प्रमाणित गर्ने:** (१) सभाको बैठकले गरेका निर्णय अध्यक्षले प्रमाणित गर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको निर्णय सुरक्षित राख्ने र कार्यान्वयन गर्ने गराउने कार्य सभाको सचिवले गर्नेछ ।

परिच्छेद-३

स्थानीय कानून निर्माण गर्ने प्रक्रिया

२३. स्थानीय कानून निर्माण गर्दा विचार गर्नु पर्ने पक्षहरू: सभाले स्थानीय कानून निर्माण वा संशोधन गर्दा (१) अन्य कुराको अतिरिक्त देहायको विषयमा विचार गर्नु पर्नेछ,-
- संविधान बमोजिम आफ्नो अधिकारको विषयमा पर्ने वा नपर्ने,
 - संविधान, संघीय कानून तथा प्रदेश कानूनको व्यवस्था,
 - त्यस्तो कानून, स्वच्छ, न्यायपूर्ण तथा तर्क संगत हुन वा नहुने
 - निर्माण गर्न लागिएको स्थानीय कानूनको व्यावहारिक कार्यान्वयन हुन सक्ने वा नसक्ने
 - कानून कार्यान्वयनको लागि आवश्यक पर्ने आर्थिक स्रोत तथा संस्थागत संरचना,
 - सर्वोच्च अदालतबाट प्रतिपादित सिद्धान्त वा भएको आदेश,
 - नेपाल सरकार, संघीय संसद्, प्रदेश सरकार वा प्रदेश सभाले त्यस्तै विषयमा आधारभूत कानून निर्माण गरेको भए सोमा भएको व्यवस्था
 - नेपाल सरकार वा प्रादेशिक सरकारले नमूना कानून उपलब्ध गराएको भए सोमा भएको व्यवस्था,
 - नेपालले अन्तराष्ट्रिय स्तरमा जनाएको प्रतिवद्धता,
 - सम्बन्धित स्थानीय तहले निर्माण गरेको अन्य स्थानीय कानूनहरूसँगको तालमेल तथा सौहार्द्रता,
 - जिल्लाभित्रका अन्य स्थानीय तह वा अन्य जिल्लासँग सिमाना जोडिएका स्थानीय तहको हकमा त्यस्ता जिल्लाका स्थानीय तहले बनाएको स्थानीय कानूनको व्यवस्था,
 - गाउँकार्यपालिका वा नगरकार्यपालिकाले निर्धारण गरेका अन्य आवश्यक विषयहरू ।
- (२) सभाले संविधानको अनुसूची-९ को विषयमा स्थानीय कानून निर्माण गर्दा त्यस्तो विषयमा संघीय संसद् वा प्रदेश सभाले बनाएको कानूनको प्रतिकूल नहुने गरी निर्माण गर्नेछ ।
- (३) एक स्थानीय तहबाट अर्को स्थानीय तहको क्षेत्रमा हुने वस्तु वा सेवाको विस्तारमा कुनै किसिमको बाधा अवरोध गर्ने वा कुनै किसिमको भेदभाव गर्ने गरी स्थानीय कानून निर्माण गर्न हुँदैन ।
- (४) सभा वा कार्यपालिकाले एक आपसमा बाझिने गरी स्थानीय कानून निर्माण गर्न हुँदैन ।
- (५) सभाले दिएको अधिकार प्रयोग गरी कार्यपालिकाले निर्देशिका वा दिग्दर्शन बनाई लागू गर्नेछ ।

२४. आवश्यकताको पहिचान गर्ने: कार्यपालिकाले विधेयक तर्जुमा गर्नु अघि त्यस्तो विषयको कानून निर्माण (१) गर्न आवश्यक रहे नरहेको विषयमा आवश्यकताको पहिचान गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) को प्रयोजनको लागि सम्बन्धित कार्यपालिकाले स्थानीय कानून बनाउनु पर्ने आधार र कारण, त्यस्तो विषयमा संघीय वा प्रदेश कानून भए नभएको, जिल्ला भित्रका र अन्य छिमेकी स्थानीय तहमा त्यस सम्बन्धी स्थानीय कानून निर्माण भए नभएको, स्थानीय कानून तर्जुमाबाट हासिल गर्न खोजिएको लाभ लागत र उपलब्धी, स्थानीय कानून कार्यान्वयनको लागि आवश्यक पर्ने संयन्त्र तथा आर्थिक

स्रोत, त्यस्तो स्रोत जुटाउनको लागि आवश्यक व्यवस्था र विधेयकमा रहने मुख्य मुख्य प्रावधानको समेत विश्लेषण गरी संक्षिप्त अवधारणापत्र तयार गर्नु पर्नेछ ।

(३) कानूनको संशोधनको लागि विधेयक तर्जुमा गर्दा संशोधन गर्नु परेको आधार र कारण सहितको दफाबार तीन महले विवरण तयार गर्नु पर्नेछ ।

२५. **प्रस्ताव स्वीकारयोग्य छ वा छैन भन्ने निर्णय गर्ने:** कुनै प्रस्ताव स्वीकार योग्य छ वा छैन भन्ने कुराको निर्णय अध्यक्षले गर्नेछ र त्यसरी निर्णय गर्दा अध्यक्षले कारण खुलाई प्रस्तावको कुनै अंश वा पूरै प्रस्ताव अस्वीकार गर्न सक्नेछ ।

२६. **विधेयक वा प्रस्ताव प्रस्तुत:** १वार्षिक आय र व्ययको अनुमान सहितको बजेट तथा सोसँग सम्बन्धित (विनियोजन वा आर्थिक विधेयकहरू अध्यक्षबाट निर्धारित मिति र समयमा सभाको बैठकमा प्रस्तुत गर्नुपर्नेछ ।

(२) वार्षिक बजेट तथा अर्थ सम्बन्धी विधेयक वा प्रस्ताव कार्यपालिकाको प्रमुख आफैले वा निजले तोके बमोजिम उपाध्यक्ष वा कार्यपालिकाको सदस्यले मात्र प्रस्तुत गर्नुपर्नेछ । अध्यक्षले वार्षिक बजेट आय व्यय विवरण तथा बजेट सभामा आफै पेश गर्ने भएमा सो समयमा उपाध्यक्षले बैठकको अध्यक्षता गर्नेछ ।

(३) कुनै विधेयक वा प्रस्ताव अर्थ सम्बन्धी हो वा होइन भन्ने प्रश्न उठेमा सो प्रश्नको अन्तिम निर्णय गर्ने अधिकार अध्यक्षको हुनेछ ।

(४) अर्थ सम्बन्धी विधेयक वा प्रस्तावको अन्य प्रक्रिया देहाय बमोजिम हुनेछ-

(क) अर्थ सम्बन्धी विधेयक वा प्रस्तावमा छलफलका लागि अध्यक्षले स्वीकृत गरेको कार्यतालिका (मिति र समय) सबै सदस्यलाई सभाको सचिवले उपलब्ध गराउनुपर्नेछ

(ख) वार्षिक बजेट सम्बन्धी विधेयक सभाको बैठकमा पेश भए पश्चात मात्र सबै सदस्यलाई उपलब्ध गराइनेछ ।

(ग) अर्थ सम्बन्धी विधेयक वा प्रस्तावका सम्बन्धमा यस कार्यविधिमा उल्लेख भएका विषय बाहेक अध्यक्षले उपयुक्त ठहर्याएको प्रक्रिया अपनाइनेछ ।

(५) अर्थ सम्बन्धी विधेयक वा प्रस्ताव बाहेकका विधेयक वा प्रस्ताव कुनै सदस्यले कम्तीमा सात दिन अघि दर्ता गर्नुपर्नेछ ।

(६) अर्थ सम्बन्धी विधेयक वा प्रस्ताव बाहेकका विधेयक वा प्रस्ताव दर्ता भए पश्चात सभाको सचिवले सबै सदस्यलाई उपलब्ध गराउनु गर्नुपर्नेछ ।

(७) विधेयक वा प्रस्ताव माथी छलफल र निर्णय हुने समयतालिका अनुसूची -१ बमोजिम अध्यक्षले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

२७. **अर्थ सम्बन्धी पुरक अनुमान:** सभाबाट पारित चालु आर्थिक वर्षका लागि अर्थ सम्बन्धी ऐनले कुनै (१) सेवाका लागि खर्च गर्न अख्तियारी दिएको रकम अपर्याप्त भएमा वा त्यस वर्षका लागि अर्थ सम्बन्धी ऐनले अख्तियारी नदिएको सेवामा खर्च गर्न आवश्यक भएमा वा अर्थ सम्बन्धी ऐनले अख्तियारी दिएको

रकमभन्दा बढी खर्च हुन गएमा कार्यपालिकाको अध्यक्षले सभामा यस अघि प्रस्तुत गरिएको बजेटको सिद्धान्त र मार्गदर्शनको प्रतिकूल नहुने गरी पुरक अनुमान पेश गर्न सक्नेछ ।

२८. **विधेयक सभामा पेश गर्दा संलग्न गर्नु पर्ने विवरण:** सभामा पेश गर्ने विधेयकका साथमा देहायको विवरण संलग्न गर्नु पर्नेछ,-

- (क) विधेयकको उद्देश्य र कारण सहितको विवरण,
- (ख) विधेयक ऐन बनेपछि आर्थिक व्ययभार हुने रहेछ भने त्यसको विस्तृत विवरण सहितको आर्थिक टिप्पणी,
- (ग) कुनै विधेयकमा नियम, कार्यविधि, निर्देशिका बनाउने वा अधिकार प्रत्यायोजन गर्ने प्रावधान रहेको भए त्यसको कारण, प्रत्यायोजित अधिकार अन्तर्गत बनाइने नियम, कार्यविधि वा निर्देशिकाको प्रकृति र सीमा तथा त्यसबाट पर्न सक्ने प्रभाव सम्बन्धी टिप्पणी ।

२९. **विधेयक दर्ता गराउनु पर्ने:** (१) सभाको अधिकारक्षेत्र भित्र पर्ने कुनै विषयमा कुनै सदस्यले विधेयक पेश गर्न चाहेमा विधेयक तयार गरी सभाको बैठक बस्ने मिति भन्दा कम्तीमा पन्ध्र दिन अगावै अध्यक्षलाई उपलब्ध गराई दर्ता गराउनु पर्नेछ ।

तर निर्वाचनपछिको प्रथम सभामा विधेयक पेश गर्ने समयावधि अध्यक्षले तोके बमोजिम हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको विधेयक प्रचलित कानून अनुकूल नदेखिएमा वा यो कार्यविधि अनुकूल नभएमा अध्यक्षले उक्त विधेयक विधिसम्मत रूपमा पेश गर्न प्रस्तावक सदस्यलाई दिनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) वा (२) बमोजिम अध्यक्षले आदेश दिए बमोजिम सभाको सचिवले प्रस्ताव दर्ता गर्नु पर्नेछ ।

(४) सभाको सचिवले अध्यक्षले आदेश दिएका विधेयक अनुसूची-२ बमोजिम दर्ताको अभिलेख छुट्टै राख्नु पर्नेछ ।

३०. **प्रस्ताव दर्ता गराउनु पर्ने:** सभाको अधिकारक्षेत्र भित्र पर्ने कुनै विषयमा प्रस्ताव पेश गर्न चाहने सदस्यले प्रस्ताव तयार गरी सभाको बैठक बस्नु भन्दा कम्तीमा सात दिन अगावै अध्यक्ष समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ ।

तर निर्वाचनपछिको प्रथम सभामा प्रस्ताव पेश गर्ने समयावधि अध्यक्षले तोके बमोजिम हुनेछ ।

(२) त्यस्तो प्रस्ताव प्रचलित कानून अनुकूल नदेखिएमा वा यो कार्यविधि अनुकूल नभएमा अध्यक्षले उक्त प्रस्ताव विधिसम्मत रूपमा पेश गर्न प्रस्तावक सदस्यलाई दिनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) वा (२) बमोजिम अध्यक्षले आदेश दिए बमोजिम सभाको सचिवले प्रस्ताव दर्ता गर्नु पर्नेछ ।

(४) सभाको सचिवले अध्यक्षले आदेश दिएका प्रस्तावहरू दर्ताको अभिलेख अनुसूची-२ बमोजिम छुट्टै राख्नु पर्नेछ ।

३१. **सूचना बिना पनि प्रस्ताव पेश गर्न सकिने:** यस परिच्छेदमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि (१) बिना पनि पेश गर्न सकिनेछ र त्यस्तो प्रस्तावद्वारा अध्यक्षको अनुमति लिई देहायको कुनै प्रस्ताव सूचना कुनै विवादस्पद विषय उठाउन पाइने छैन:

- (क) धन्यवाद ज्ञापन गर्ने,
- (ख) प्रस्ताव तथा संशोधन फिर्ता लिने,
- (ग) बधाइ दिने वा शोक प्रकट गर्ने,
- (घ) छलफल वा बैठक स्थगित गर्ने,
- (ङ) बैठकको अवधि बढाउने वा
- (च) छलफल समाप्त गर्ने ।

(२) उपदफा (१) मा उल्लेखित प्रस्तावका सम्बन्धमा अध्यक्ष अनुमति प्राप्त भई बैठकमा प्रस्ताव पेश भएपछि अध्यक्षले उक्त प्रस्तावलाई बैठकको निर्णयार्थ पेश गर्नेछ ।

३२. **विधेयक र प्रस्ताव वितरण:** वार्षिक बजेट सम्बन्धी विधेयक कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गरी सिधै सभामा पेश गरिनेछ । अन्य सबै विधेयक वा प्रस्ताव सभामा पेश गर्नु भन्दा कम्तीमा चौबीस घण्टा अगावै सबै सदस्यलाई सभाको सचिवले उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

३३. **सुझाब संकलन र परिमार्जन:** विधेयक मसौदा भएपछि अध्यक्षलाई उपयुक्त लागेमा त्यस्तो विधेयकमा (१) सार्वजनिक रूपमा वा वडाबाट वडाबासीको सुझाब संकलन गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम प्राप्त हुन आएको सुझाबहरु सहितको प्रतिवेदन सम्बन्धित वडा समितिले कार्यपालिकालाई दिनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम विधेयकमा वडा समिति मार्फत प्राप्त हुन आएका सुझाबहरुको अध्ययन गरी कार्यपालिकाले विधेयकलाई आवश्यकता अनुसार परिमार्जन गर्नेछ ।

३४. **विधेयक वा प्रस्ताव सभामा पेश गर्ने:** अध्यक्षबाट स्वीकृत कार्यतालिका बमोजिम विधेयक वा प्रस्ताव (१) प्रस्तुतकर्ता सदस्यले सभाको बैठकमा पेश गर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम विधेयक पेश गर्दा विधेयक प्रस्तुतकर्ता सदस्यले विधेयक पेश गर्नु परेको कारण, विधेयकबाट गर्न खोजिएको व्यवस्था र त्यसबाट प्राप्त गर्न खोजिएको उपलब्धिको बारेमा संक्षिप्त जानकारी दिंदै विधेयकमा छलफल गरियोस् भन्ने प्रस्ताव सभामा पेश गर्नु पर्नेछ ।

(३) विधेयक वा प्रस्ताव पेश गर्न तोकिएको सदस्य सभामा स्वयं उपस्थित हुन असमर्थ भएमा अध्यक्षले तोकेको कुनै सदस्यले विधेयक वा प्रस्ताव पेश गर्न सक्नेछ ।

३५. **संशोधन सम्बन्धी शर्तहरू:** कुनै विधेयक वा प्रस्तावको सम्बन्धमा देहायका शर्तका अधीनमा रही सदस्यले संशोधन पेश गर्न सक्नेछ:

- (क) मूल प्रस्तावको सिद्धान्त विपरीत हुनु हुँदैन ।
- (ख) मूल प्रस्तावको कुरासँग सम्बद्ध तथा त्यसको क्षेत्रभित्रको हुनु पर्नेछ ।
- (ग) बैठकले पहिले गरिसकेको निर्णयसँग बाझिने हुनु हुँदैन ।
- (घ) अस्पष्ट वा निरर्थक हुनु हुँदैन ।

३६. **विधेयकमा दफाबार छलफल:** दफा (१) २६, २७, २९ र ३० बमोजिमको विधेयक वा प्रस्ताव बैठकमा दफावार छलफलका लागि अध्यक्षले आवश्यक व्यवस्था गर्नुपर्नेछ । यस्तो छलफलमा अध्यक्षले प्राप्त भई सकेका संशोधन विधेयक वा प्रस्तावलाई समेत समावेश गराउन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम छलफल समाप्त भए पश्चात विधेयक वा प्रस्ताव प्रस्तुतकर्ता सदस्यले अध्यक्षको अनुमतिले सभामा देहायको कुनै एक प्रस्ताव प्रस्तुत गर्नुपर्नेछ-

(क) विस्तृत छलफलको लागि विधेयक वा प्रस्तावलाई सभाका समितिमा पठाइयोस् भन्ने वा

(ख) विधेयक वा प्रस्ताव बैठकबाट पारित गर्न निर्णयार्थ पेश गर्ने ।

तर समितिको बैठकमा पठाइने विधेयक वा प्रस्ताव सभाको बैठकमा दफाबार छलफल गरिने छैन ।

३७. **सभामा छलफल गर्न नपाइने विषयहरू:** देहायका विषयमा सभा वा स (१) मितिको कुनै बैठकमा छलफल गर्न पाइने छैन:

(क) संविधान वा प्रचलित कानूनबाट निषेध गरिएको विषय,

(ख) कानूनतः गोप्य रहने कुराहरू वा प्रकाशन गर्दा राष्ट्रिय हित विपरित हुने कार्य,

(ग) कार्यपालिकाको कुनै समितिको निर्णयको आलोचना गरिएका विषय,

(ग) सभाको छलफलद्वारा स्पष्ट भएसकेको विषय,

(घ) प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमा प्रचारको लागि कुनै व्यक्ति वा संस्थाको नाम आदि भएको विषय,

(ङ) प्रचलित कानून बमोजिम स्थापित भएको न्यायिक वा वा त्यसको पदाधिकारी, प्रचलित कानून बमोजिम जाँचबुझ गर्न, सुझाव दिन वा प्रतिवेदन पेश गर्न गठित आयोग वा समितिमा विचारधीन रहेको विषय,

(च) ऐतिहासिक तथ्य वा कानूनको व्याख्या सम्बन्धी विषय,

(छ) गैर सरकारी व्यक्तिको कुनै वक्तव्य सत्य हो वा होइन भन्ने विषय,

(ज) अशिष्ट भाषा प्रयोग गरिएको,

(झ) कार्यपालिकाको कुनै निर्णय वा कुनै कारवाही सम्बन्धी विषयमा छलफल गर्दा राष्ट्रिय सुरक्षा, अखण्डता वा कूटनीतिक सम्बन्ध जस्ता संवेदनशील विषयहरूमा आँच आउन सक्ने भनी कार्यपालिकाबाट प्रमाणित गरिएको विषय समावेश भएको, र

३८. **समितिमा छलफल:** दफा (१) ३६ को उपदफा २(क) बमोजिम विस्तृत छलफल गर्न सभाको समितिमा पठाइएकोमा समितिले त्यस्तो विधेयक वा प्रस्तावमा छलफल गर्दा विधेयकमा संशोधन पेश गर्ने सदस्यहरूलाई संशोधन पेश गर्नु परेको आधार र कारण समेत खुलाई आफ्नो संशोधनको विषयमा प्रष्ट गर्न समितिको बैठकमा समय दिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम संशोधनकर्ताले संशोधनको विषयमा आफ्नो धारणा राखेपछि पेश भएका संशोधनका विषयमा समेत समितिले दफाबार छलफल गरी त्यस्तो संशोधन स्वीकार गर्ने वा नगर्ने सम्बन्धमा विधेयक प्रस्तुतकर्ता सदस्यको समेत राय लिई आवश्यक निर्णय गर्नेछ ।

३९. **समितिको प्रतिवेदन र बैठकमा प्रस्तुत:**समितिमा विधेयक व (१) ा प्रस्ताव उपर छलफल समाप्त भएपछि समितिले गरेको निर्णय अनुरूप प्रतिवेदन तयार गरी समितिको संयोजक वा निजको अनुपस्थितिमा समितिले तोकेको सदस्यले प्रतिवेदन सहितको विधेयक वा प्रस्ताव अध्यक्षको अनुमतिले सभाको बैठकमा पेश गर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको प्रतिवेदन उपर छलफल समाप्त भए पश्चात विधेयक वा प्रस्ताव प्रस्तुतकर्ता सदस्यले अध्यक्षको अनुमतिमा विधेयक वा प्रस्ताव बैठकबाट पारित गर्न निर्णयार्थ पेश गर्नेछ ।

४०. **विधेयक फिर्ता लिन सक्ने:**विधेयक प्रस्तुतकर्ता सदस्यले सभाको स्वीकृति लिई जुनसुकै अवस्थामा (१) विधेयकवा प्रस्ताव फिर्ता लिन सक्नेछ ।

तर वार्षिक बजेट तथा आर्थिक ऐन सम्बन्धी विधेयक फिर्तालिन सक्ने छैन ।

(२) विधेयक वा प्रस्ताव प्रस्तुतकर्ता सदस्यले विधेयक फिर्ता लिन अनुमति माग्ने प्रस्ताव पेश चाहेमा लिखित सूचना दिनु पर्नेछ ।

(३) विधेयक वा प्रस्ताव फिर्ता लिने प्रस्तावको कसैले विरोध गरेमा प्रस्ताव गर्ने तथा विरोध गर्ने सदस्यलाई अध्यक्षले आ-आफ्नो कुराहरू स्पष्ट पार्न संक्षिप्त वक्तव्य दिन अनुमति दिन सक्नेछ र त्यसपछि अरु छलफल हुन नदिई प्रस्तावलाई निर्णयार्थ पेश गर्नेछ ।

(३) विधेयक वा प्रस्ताव फिर्ता लिने अन्य प्रक्रिया अध्यक्षले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

४१. **संशोधन प्रस्ताव स्वीकृत गर्ने वा नगर्ने अधिकार:** दफा (१) २६, २७, २९, ३० र ३६ बमोजिम दर्ता भएको विधेयक वा प्रस्ताव उपर कुनै सदस्यले संशोधन पेश गर्न चाहेमा सभाको बैठक हुनुभन्दा कम्तीमा चौबीस घण्टा दिन अगावै संशोधनको प्रस्ताव अध्यक्ष समक्ष पेश गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम पेश गरिने संशोधन स्वीकृत गर्ने वा नगर्ने अधिकार अध्यक्षको हुनेछ ।

(३) अध्यक्षले स्वीकृत गरेको संशोधन वा संशोधन सहितको प्रस्ताव वा मूल प्रस्तावलाई निर्णयार्थ पेश गर्नुभन्दा पहिले बैठकमा पढेर सुनाउनेछ । यसरी निर्णयार्थ पेश गर्दा एकभन्दा बढी संशोधनहरू भएमा अध्यक्षले उपयुक्त ठहर्याएको कुनै एक संशोधन वा संशोधन सहितको प्रस्ताव वा मूल प्रस्तावलाई प्राथमिकता दिइ पेश गर्न सक्नेछ ।

(२) सभाको सचिवले अध्यक्षले अनुमति दिएका संशोधनहरूको विवरण सदस्यहरूलाई उपलब्ध गराउनेछ ।

४२. **विधेयक पारित गर्ने प्रस्ताव सभाको निर्णयार्थ पेश गर्ने:**सभामा दफावार छलफल भएकोमा सो समाप्त (१) भएपछि र समितिमा विस्तृत छलफल भएकोमा समितिको प्रतिवेदन उपर सभाको बैठकमा छलफल समाप्त भएपश्चात अध्यक्षको अनुमति लिई सभामा निर्णयार्थ विधेयक प्रस्तुतकर्ता सदस्यले विधेयक पारित गरियोस् भन्ने प्रस्ताव प्रस्तुत गर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको विधेयक वा प्रस्तावमा पेश भएका संशोधनहरूलाई अध्यक्षको अनुमतिले बैठकमा निर्णयार्थ छुट्टै पेश गर्न सक्नेछ ।

(३) उपदफा (१) र (२) बमोजिम सभाको बैठकमा बहुमत सदस्यले स्वीकृत गरेमा विधेयक वा प्रस्ताव पारित भएको मानिनेछ ।

४३. **विधेयकको पुनः प्रस्तुति:** एक पटक आव्हान गरी बसेको सभाको बैठकमा पेश गरी अस्वीकृत भएको विधेयक सोही सभाको बैठकमा पुनः प्रस्ताव गरिने छैन ।

४४. **विधेयक दर्ता अभिलेख राख्ने:** सभामा पेश गर्ने प्रयोजनाको लागि अध्यक्ष समक्ष पेश भएका विधेयक सभाको सचिवले अनुसूची -२ बमोजिम दर्ता गरी विधेयकमा भएको कारबाहीको अद्यावधिक लगत तयार गरी राख्नु पर्नेछ ।

४५. **सामान्य त्रुटी सुधार** अध्यक्षले सभाबाट पारित भएको विधेयक वा प्रस्तावमा दफाहरूको संख्याको क्रम मिलाउने तथा भाषागत शुद्धता कायम राख्नु पर्नेछ ।

४६. **विधेयक प्रमाणीकरणको लागि अद्यावधिक प्रति तयार पार्ने:** दफा ४ (१) र बमोजिम सभाबाट पारित भएको विधेयकलाई सभाको सचिवले पारित भएका संशोधन तथा आनुषंगिक मिलान भए त्यस्तो मिलान गरी विधेयक पारित भएको मिति समेत उल्लेख गरी प्रमाणीकरणको लागि नेपाली कागजमा चार प्रति तयार गनुपर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम तयार गरिएको विधेयकमा वर्षगत नम्बर समेत उल्लेख गरी सभाको सचिवले प्रमाणीकरणको लागि अध्यक्ष समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

४७. **विधेयक प्रमाणीकरण र प्रकाशन तथा बिक्री वितरण:** सभाबाट पारित भई दफा (१) ४६ को उपदफा (२) बमोजिम पेश भएको विधेयकको पहिलो र अन्तिम पृष्ठमा पूरा नाम, थर तथा पद समेत उल्लेख गरी प्रत्येक पृष्ठमा हस्ताक्षर गरी अध्यक्षले प्रमाणीकरण गर्नेछ । त्यसरी प्रमाणीकरण गर्दा मिति र विधेयकको पृष्ठ संख्या समेत खुलाउनु पर्नेछ ।

(२) सभाबाट पारित विधेयक उपदफा (१) बमोजिम प्रमाणीकरण भएपछि लागू हुनेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम विधेयक प्रमाणीकरण भएको जानकारी सभामा दिनु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (१) बमोजिम प्रमाणीकरण भएको विधेयकको एक प्रति सभाको अभिलेखमा राखी अर्को एक-एक प्रति कार्यपालिकाको कार्यालय, वडा समिति र संघ र प्रदेशको सम्पर्क मन्त्रालयमा पठाउनु पर्नेछ ।

(५) उपदफा (१) बमोजिम प्रमाणीकरण भएको विधेयक प्रकाशन गरी कार्यपालिकाको वेवसाईटमा समेत राख्नु पर्नेछ ।

(६) सभाले पारित गरेको विधेयक प्रमाणीकरण भएपछि त्यसका मुख्य मुख्य व्यवस्थाको बारेमा स्थानीय सञ्चार माध्यम वा अन्य कुनै तरिकाबाट प्रचार प्रसार गर्नु पर्नेछ ।

(७) कसैले स्थानीय कानून खरिद गर्न चाहेमा कार्यपालिकाको कार्यालय र वडा समितिको कार्यालयबाट लागत दस्तुर तिरी खरिद गर्न सक्नेछ ।

४८. **समिति गठन गर्न सक्ने:** कार्यपालिकालाई सभाप (१) ्रति उत्तरदायि बनाउन, स्थानीय कानून निर्माण प्रक्रियालाई व्यवस्थित बनाउन तथा कार्यपालिकाबाट भएका कारवाहीको अनुगमन र मूल्याङ्कन गरी आवश्यक निर्देशन दिन समेत प्रयोजनको लागि देहाय बमोजिमको समिति गठन गर्न सक्नेछ:

क. विधेयक समिति

ख. लेखा समिति

(२) उपदफा (१) बमोजिमको प्रत्येक समितिमा बढीमा तीन जना सदस्यहरू रहनेछन् । समितिमा रहने सदस्यहरू विषयगत अनुभव वा विज्ञताका आधारमा अध्यक्षको प्रस्ताव बमोजिम सभाले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम गठन हुने समितिको संयोजक अध्यक्षले तोके बमोजिम हुनेछ । संयोजक बैठकमा उपस्थित नभएमा समितिले तोकेको सदस्यले बैठकको अध्यक्षता गर्नेछ ।

(४) समितिको सचिवको कार्य कार्यपालिकाको विषयगत शाखा प्रमुखले गर्नेछ ।

(४) समितिको बैठकको गणपुरक संख्या कम्तीमा दुई जना हुनुपर्नेछ ।

(५) समितिको निर्णय बहुमतबाट हुनेछ ।

(६) उपदफा (१) बमोजिमको समितिले आवश्यकतानुसार विषयगत विज्ञ वा कर्मचारीलाई आमन्त्रण गर्न सक्नेछ । आमन्त्रित सदस्यले बैठकको निर्णयमा मत दिन पाउने छैन ।

(७) उपदफा (१) बमोजिमका समितिले आफूले गरेको कामको वार्षिक प्रतिवेदन सभासमक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

४९. **स्थानीय कानूनको एकीकृत र अद्यावधिक अभिलेख राख्नुपर्ने:** सभाको सचिवले अनुसूची (१) -३ बमोजिमको ढाँचामा सभाले बनाएको कानूनको एकीकृत र अद्यावधिक अभिलेख राख्नु पर्नेछ ।

(२) कार्यपालिकाले स्थानीय कानूनको वर्षगत र वर्णानुक्रममा अद्यावधिक विवरण तयार गरी राख्नु पर्नेछ ।

(३) स्थानीय कानूनमा संशोधन भएमा त्यस्तो संशोधन समेत मिलाइ कार्यपालिकाले अद्यावधिक विवरण तयार गरी राख्नु पर्नेछ । त्यसरी अद्यावधिक गरिएको स्थानीय कानून स्थानीय तहको वेवसाईटमा समेत राख्नु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (१) बमोजिम राखिएको अभिलेख कसैले अवलोकन गर्न चाहेमा सुरक्षित रूपमा अवलोकन गर्न दिनु पर्नेछ ।

५०. **कानून निर्माण प्रक्रिया सम्बन्धी अन्य व्यवस्था:** स्थानीय कानून निर्माण वा संशोधन सम्बन्धी अन्य प्रक्रिया प्रचलित कानून अनुकूल सभाले आफै निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

५१. **सभाको सचिवको अधिकार:** सभाको सचिवले सभाको वा कुनै समिति वा उपसमितिको बैठकमा प्रवेश गर्न र बैठकमा कार्यरत कर्मचारीलाई निर्देशन दिन वा नियन्त्रण गर्न वा बैठकले मागेको कार्यविधि सम्बन्धी सल्लाह दिन सक्नेछ ।

परिच्छेद-४

विविध

५२. **सभालाई संबोधन:** नेपाल सरकारका मन्त्रिपरिषद्का सदस्य (१) , प्रदेश प्रमुख तथा प्रदेश सरकारका मन्त्रिपरिषद्का सदस्यलाई सभा अध्यक्षले सभाको बैठकलाई विशेष संबोधन गर्न अनुरोध गर्न सक्नेछ ।
(२) उपदफा (१) बमोजिम सम्बोधनको लागि अपनाइने प्रक्रिया अध्यक्षले तोके बमोजिम हुनेछ ।
५३. **प्रवेश नियमित गर्ने अधिकार:** सभाको बैठकमा प्रवेश नियमित गर्ने अधिकार अध्यक्षको हुनेछ । (१)
५४. **आन्तरिक दिग्दर्शन:** सभाको स्वीकृति लिई अध्यक्षले आवश्यकता अनुसार आन्तरिक दिग्दर्शन बनाउन सक्नेछ ।
यस कार्यविधिको अन्तिम व्याख्या गर्ने अधिकार अध्यक्षलाई हुनेछ र निजको निर्णय अन्तिम (१) हुनेछ ।
(२) त्यस्तो निर्णयको जानकारी बैठकलाई दिनु पर्नेछ ।
(३) यो कार्यविधिको प्रयोग गर्दा प्रक्रियागत बाधा अड्काउहरू फुकाउने अन्तिम अधिकार अध्यक्षलाई हुनेछ । यसरी जारी भएका आदेश वा निर्देशनहरू यस कार्यविधिमा परे सरह मानि कार्यान्वयनमा आउनेछ ।
५५. **सभाको सचिवको काम लगाउन सक्ने:** सभाको सचिव उपस्थित नभएमा यस कार्यविधिमा सभाको सचिवले गर्ने भनी तोकिएको कार्यहरू अध्यक्षले तोकेको अन्य अधिकृत स्तरका कर्मचारीले गर्नेछ ।
५६. **अनुपस्थितिको सूचना:** कुनै सदस्य लगातार दुई वटा वा सो भन्दा बढी सभाको बैठकमा अनुपस्थित (१) रहनु पर्ने भएमा तत्सम्बन्धी अग्रिम सूचना अध्यक्षलाई दिनु पर्नेछ ।
(२) उपदफा (१) बमोजिम दिइने सूचनामा आफू अनुपस्थित रहने अवधि र कारण समेत उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।
५७. **पालना गर्नु पर्ने आचार संहिता:** सभाका पदाधिकारी तथा सदस्यहरूले संविधान तथा कानून बमोजिमको उत्तरदायित्व पूरा गर्ने तथा निजहरूको काम कारवाहीमा सार्वजनिक विश्वास कायम गर्न सभाबाट स्वीकृत आचार संहिताको पालना गर्नेछन् । आचार संहिताको नमूना स्थानीय तहको सम्पर्क मन्त्रालय मार्फत उपलब्ध गराउनेछ । यस्तो आचारसंहिता सभाले पारित गरी लागू गर्नु स्थानीय तहको कर्तव्य हुनेछ ।
५८. **अधिवेशनको अंग नमानिने:** सभाको अधिवेशन प्रारम्भ हुनु पूर्व र भैसकेपछि अन्त्य नभएसम्मको अवधिमा आयोजना हुने उद्घाटन, स्वागत, सम्मान तथा अभिनन्दन जस्ता क्रियाकलापलाई सभाको अंग मानिने छैन ।
५९. **शान्ति सुरक्षा सुव्यवस्था कायम राख्ने:** गाउँसभा सञ्चालन अवधिभर सभाको सुरक्षार्थ अध्यक्षले सुरक्षा निकायको सहयोग अनुरोध गरेमा अविलम्ब सुरक्षा उपलब्ध गराउनु सम्बन्धित सुरक्षा निकायको कर्तव्य हुनेछ ।

अनुसूची - १

(कार्यविधिको दफा ७ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

माण्डवी गाउँपालिका

गाउँ सभा

कार्यसूची र समयतालिका

बैठक संख्या

बैठक स्थान:

अध्यक्षता:

मिति	बैठक बस्ने समय	कार्यसूची	कार्यसूची प्रस्तुतकर्ता	कैफियत

छलफलको समय तालिका

मिति	बैठक बस्ने समय	कार्यसूची	प्रस्ता प्रस्तुतकर्ताको नाम	छलफलमा बोल्ने सदस्यको नाम र तोकिएको समय	कैफियत

अनुसूची - २

(कार्यविधिको दफा २९ को उपदफा (४) सँग सम्बन्धित)

माण्डवी गाउँपालिकाको गाउँ सभामा प्रस्तुत कानूनको अभिलेख

माण्डवी गाउँसभा

दर्ता नं.	विधेयकको नाम	दर्ता मिति	मूल-संशोधन	प्रस्तुतकर्ता	वितरण मिति	सभामा प्रस्तुत मिति	दफावार छलफल	पारित मिति	प्रमाणीकरण मिति	कैफियत

अभिलेख तयार गर्नेको

दस्तखतः

नाम, थरः

पदः

मितिः

अभिलेख जाँच गर्नेको

दस्तखतः

नाम, थरः

पदः

मितिः

अनुसूची - ३

(कार्यविधिको दफा ४९ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

माण्डवी गाउँपालिकाको गाउँसभामा स्वीकृत कानूनको अभिलेख

माण्डवी गाउँसभा

दर्ता नं.	विधेयकको नाम	सभाबाट स्वीकृत भएको मिति	संशोधन भएको मिति	सभामा प्रस्तुत मिति	पारित मिति	प्रमाणीकरण मिति	कैफियत

अभिलेख तयार गर्नेको

दस्तखतः

नाम, थरः

पदः

मितिः

अभिलेख जाँच गर्नेको

दस्तखतः

नाम, थरः

पदः

मितिः

प्रमाणीकरण मिति: २०७४/०४/२०

आज्ञाले

नारायण पौडेल

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

भाग २

माण्डवी गाउँपालिका

स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ बमोजिम माण्डवी गाउँपालिकाले बनाएको तल लेखिए बमोजिमको शिक्षा नियमावली, २०७४ सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन गरिएको छ ।

सम्बन्ध २०७४ सालको नियम संख्या ७

लडाकडुगुल, @)&\$

:yflgo ; /sf/ ; #fng Pj @)&\$ sf]bkrf !)@ n]lbPsf]clwsf/ kof] u/L of]df08jL ufpF sfokflnsfn]of]df08jL ufpkflnsf lzlf lgodfj nl, @)&\$ hf/L u/\$f]5 .

kl/R5 !

kl/Des

; Hkt gfd / kl/efiff

! = ; Hkt gfd / kl/De -!_ ol lgodx;sf]gfd "ufpkflnsf lzlf lgodfj nl, @)&\$" /x\$F\$

-s_ of]lgodfj nl ufpkflnsf lqde/ nfu'xg\$.

-v_ of]lgodfj nl t?gt kl/De xg\$.

@ kl/efiff Mj ifo j f k| Èn]csf]cy{gnfu}f o; lgodfj nldf-

-s_ "Pj" eGfn]df08jL ufpkflnsf]lzlf Pjnf0{Pjnf0{; Demg' k5{.

-v_ "sfokflnsf" eGfn] ufpkflnsf sfokflnsfnf0{; Demg' k5{.

-u_ "sfj" eGfn]lgod *% j df]hdsf]j Bfno ; #fngsf nflu v8f ul/Psf]; Ht sfjnf0{ ; Demg' k5{.

-3_ "ufpkflnsf" eGfn]gkfnf]; ljwfg adf]hd u7g ePsf]ufpkflnsf ; Demg' k5{.

-a_ æwld\$ lj BfnoE eGfn]k/Dk/fut ?kdf rlnclPsf uf]kf, u?sh, cf>d, db/; f h:tf wld\$ lj Bfnox?nf0{hgfp5 .

-r_ "lg/Lfs" eGfn]lj Bfno lg/Lf0f ug{tfl]sPsf]clws[nf0{; Demg' k5{.

-5_ "kl/jf/" eGfn]lzlf jf sd{f/L; È Psf; uf]hdf a:g]tyf lgh cfk]k]kfngkf]f0f ug{kgt]klt, ktgl, 5f]f, clj j flxtf 5f]L, wd]k] clj j flxtf wd]k]l, afa' cdf j f ; f]gl cdf ; Demg' k5{/ ; f]zAbn]k?if lzlf jf sd{f/Lsf]xsdf lghsf]afh] aHo}tyf dlxnf lzlf jf sd{f/Lsf]xsdf lghsf]; f ; ; ; /nf0{; d] hgfp5 .

- h_ "k/liff ; ldt" eGfn]lgod # \$ adf]hd u7g xg]k/liff ; #fng tyf ; dgj o ; ldtnf0{ ; Demg' k5{.
- em_ "kf7dqmd lj sf; s[>" eGfn]; ३lo Pḡ j df]hd kf7dqmd lgdf[fsf] nflu lhDd]f/ lgsfonf0{ ; Demg' kb5 .
- ˘_ "k\vfgnfbks" eGfn]lgod %) adf]hd lgoQm lj Bfnosf]k\vfgnfbks ; Demg' k5{.
- 6_ "kḍv" eGfn]ufpKflnsfsf]cllbif / ufpKflnsfsf]kḍvnf0{ ; Demg' k5{.
- 7_ "kḍv kḗf; lso clws[" eGfn]ufpKflnsfsf]kḍv sfo\$ / l clws[nf0{ ; Demg' k5{.
- 8_ "k/IDes afn lziff s[>" eGfn]rf/ j if{pd} k/f e0{kfF aif{pd} k/f gu/\$f afnafnsfsf]nflu lgod #* adf]hd vflnPsf]k/IDes afn lziff s[>, g; {L, s}hl, dg6} / l cflb ; Demg' k5{.
- 9_ "Joj :yfk g ; ldt" eGfn]lgod @^ adf]hd u7g xg]lj Bfno Joj :yfk g ; ldt ; Demg' k5{.
- 0f_ "dgqfno" eGfn]gkfn ; /sf/, lziff dgqfno ; Demg' k5{.
- t_ "lziff clws[" eGfn]ufpKflnsfsf]lziff zfvfsf]kḍv jf ; f]kḍvsf]sfdsfh ug{ tflsPsf]sd{f/Lnf0{ ; Demg' k5{.
- y_ "lziff zfvf" eGfn]ufpKflnsfdf /x\$]lziff xḡ]lj efu÷dxzfvf / zfvf jf 0\$fo{nf0{ ; Demg' k5{.
- b_ æzlfs lsfavfgf" eGfn]; ३lo lziff sfgḡ j df]hd u7g ePsf]lzifs lsfavfgf ; Demg' k5{.
- w_ "lzifs ; jf cfofl" eGfn]; ३lo sfgḡ j df]hd u7g ePsf]lzifxs?sf]lgoQm l; kmf/; cflb ug]cfofl ; Demg' k5{.
- g_ "lziff ; ldt" eGfn]:yfglo txsf]sfoKflnsfsf]sg}; b:on]g[}j u/\$f]:yfglo txsf] ; efn]u7g u/\$f]lgod @\$ cg' f/sf]lziff ; DaGwl ; ldt ; Demg' k5{.
- k_ "zNs" eGfn]lj Bfnon]lgod adf]hd lj Bfyl{ 6 lng kfp g]zNs ; Demg' k5{.
- km_ æz]fs u7lÆ eGfn]lj Bfno ; ~rfng ug\$]nflu sg}ḡolQm]gfkrf gIn g]p2}on]:yfk g u/\$f]; fj h]gs jf lghl u7l ; Demg' k5{.
- a_ "z]fs ; q" eGfn]lj Bfnodf clbog clbfbkg u/f0g]j flif\$ cj lw ; Demg' k5{.
- e_ "; dbfoáf/f ; ~rfInt lj Bfno" eGfn]lgod % adf]hd :jls[t kkt u/l :yfglo tx jf Joj :yfk g ; ldt n]Joj :yfk g lhDdf lnPsf]; fdbflos lj Bfno ; Demg' k5{.
- d_ "; fdbflos lzifs" eGfn]; dbfoáf/f Joj l:yt lj Bfnodf gkfn ; /sf/af6 :jls[jf

- cgdfhg kkt b/abcl cgtuf Joj :yfkq ; ldltn]lgoQm u/\$f]lzlfs ; Demg'k5{.
- o_ “; fdbflos l; sf0 s[>” eGfn]; dbfo :t/df ; ~rfng ul/g]cfhljg l; sf0{c[lbog cg'; Gwfg / ; lk l; sf0{nufotsf sfd ug[s[|b|nf0{ ; Demg'k5{.
- /_ “; ३lo lzlff P” eGfn]; ३lo ; #bn agfPsf]lzlff Pgnf0{Pgnf0{; Demg'k5{.
- n_ “; :yfut lj Bfno” eGfn]lghl nufgldf ; #fng ug[u/L lgod % adf]hd cgdlt kf0{ :yflkt lj Bfnof0{; Demg'k5{.

kl/R5] @

lj Bfno vflg]cgdlit jf :jlsft ; DaGwl Joj:yf

#= lj Bfno vflg]cgdlitsf]nflu lgj hg lbg'kg]M-!_ s; #]lj Bfno vflg rfxdf j 8f ; ldltsf] l; kmf/; ln0{z]fs; q ; ? xgeGbf sdtldf rf/ dlxgf cufj}cg'; rL ! adf]hdsf]9fFdf ufpFefdf]sfo[kf]nsf] sfodf lgj hg lbg'kg] .

\$= lj Bfno vflgsf]nflu k'f ug{k]k'f/ M lj Bfno vflgsf]nflu cg'; rL @ adf]hdsf] k'f/ k'f u/\$f]xg'kg] .

%= lj Bfno vflg cgdlt lbg]M-!_ lgod # adf]hd lj Bfno vflg]cgdlitsf]nflu lgj hg k/df lzlff zvf kdvn]lgj hg; fy kkt sfuhftx? / :ynut hfFaemug] . To; /L hfFaem ubf{k]tfljt lj Bfnosf]nflu lgod \$ adf]hdsf] k'f/ k'f ePsf] b]vPdf cfwf/e't lj Bfnosf]xsdf z]fs; q ; ? xgeGbf b0{dlxgf cufj} / df]blds lj Bfnosf]xsdf z]fs ; q ; ? xg'eGbf sdtldf tlg dlxgf cufj}cf^gf]/o ; lxtsf]kltj hg zvf kdvn]lzlff ; ldltsf]j]sdf kz ug]kg] . o:tf]kltj hgdf cgdlt dfu ul/Psf]lj Bfno ; fdbflos jf ; :yfut sg :j?kdf ; #fng ug]cgdlit dfu ul/Psf]xf]; f]sf ; DaGwdf Plsg pNny xg' kg]5 .

@_ pklgod -!_ adf]hd lzlff ; ldltsf]j]saf6 cgdlt lbg]l; kmf/; sf]lg0f6 ePdf sfokf]nsf ; dlk k7fpg'kg] . o;/ kkt l; kmf/zsf] cfwf/df sfokf]nsf]l;js[ft ; DaGwdf ckmf]l; kmf/; ; lxt ufpFefdf kz ug]kg] .

#_ pklgod @_ cg'; f/ ufpFefn]sfo[kf]nsf]l; kmf/; pkoQmnu]df lj Bfno vflg cgdlt lbg ; Sg] . ufpFefsf]lg0f6 adf]hd lzlff zvf kdvn]cg'; lr # adf]hdsf]9fFdf cgdlt lbg] .

-\$_ o; /L cgdlt lbf kylds lj Bfnosf]xsdf z]fs; q ; ? xgeGbf #) lbg cufj }lbgkg] / df]blds lj Bfnosf]xsdf z]fs; q ; ? xgeGbf b0{dlxgf cufj}cgdlit lbgkg] .

-%_ pklgod @_ jdf]hd lzlff ; ldltn]lj Bfno vflg]cgdlitsf]l; kmf/z ug]lg0f6 ubf{ lj Bfno g\$; fa'sg, :sh hflgE / ufpFzlff ; ldltn]lgwf{0f u/\$f]ufpF]nsf / j 8fsf]nful lj Bfnosf]clwstd ; wfsf]cwlgd /xl lbg'kg] .

^_ s; #]P” tyf o; lgodfj nl lj k/Lt cgdlt lbPsf]jf kkt u/\$f]kf0Pdf ufpFokf]nsf] 5fgljg u/L To; /L cgdlt kkt lj Bfnosf]cgdlit hg; S}avt /2 ug] / To:tf]cgdlit

lbgst nflu l; kmf/; ug/ cgdlt kbfug ug{kblwst/l tyf sdcf/lnf0{kfInt sfgg adf]hd sf/afxl ul/g5 .

^= lj Bfnon]kfnngf ug{kgtz{tyf agbh Mlj Bfnon]kfnngf ug{kgtz{tyf agbh x; bxf adf]hd xg5gV

-s_ gkfn ; /sf/af6 :jls[kf7dqmd / kf7ak'ts nfu"ug{kgt

-v_ lzlf ; ldltsf]:jls[t gln0{yk kf7ak'ts tyf kf7a; fdul kofu ug{gxb]

-u_ /fli6otf kl't cfF cfpq]kf7a; fdul ePsf]kf7ak'ts clwfkq ug{u/fpg gxb]

-3_ lj Bfnodf jfnq, ckt' tdf tyf n' sdq aftj /of ; hgf ug]

-a_ cleefj ssf]j flif e]f u/f0{lj Bfnosf]cfo Joo, z]fs pknAw / cfufdl z]fs ; qsf] sfomdsf]hfgsf/l u/fpg',

-r_ o; lgodfj nl adf]hd cfo Joosf]nyf /Vg'kg]

-5_ lj Bfnon]u/\$f]nufglsf]cleny /Vg'kg]

-h_ lj Bfnodf gkfnst]/fli6 Pstf ; fj e]dstf, hftlo, lqlo, eflfs, n]us ; ; dflhs tyf wld; ; lxi0'tdf vnn kfg]sg}klg lqomfsnfk xg glbg]

-em ; ddbfos lj Bfnodf upFso[klfnst]t\$]f; Wofsf]clwgd /xl lzlf ; jf cfof]sf] l; kmf/; cg' f/ lzlf lgolQm ug{kgt,

-^_ lj Bfnodf lgoldt ?kdf kl/of]hgf sfo,; dflhs ; jf,clt/Qm lqomfsnfk, tyf cfo sfomd ; -rfng ug{kgt

-6_ lj Bfno tyf 5fqj f; df :j :ys/ ; To, lgi7f / g]ts rl/q lgdf, pBdlzntf kj 4g ; dflhs ; bxf kj 4g{tyf ; dflhs lj s[t -j fnlj jfx, gl/lf/tyf, 5fpk8l, bxh, af; ; fj; ; L, 5j f5t, hftut prglrtf, 5f]l dflysf]lj e] cfb _ pGdhg sf]j ftj /of sfod ug{:yfglo kf7dqmd tof/ u/l :jls[tsf]nflu k|t't ug/ sfom]ogsf]cfj Zos Joj :yf ldnfpg]

-7_ cfj f; lo lj Bfnodf lzlf ; ldltn]lgwf{of u/]adf]hd lj Bfyl\$]nflu vfg tyf k]6s cxf/sf]uof:t/ sfod ug{kgt

-8_ up; efn]kl/t u/\$f]sfgg tyf z]fs gltsf]clwgd /xl sfod ug{kgt5 ,

-9_ o; lgodfj nl adf]hd k'f ug{kgt]k' fvf/x; sfod /Vg'kg/ lj Bfyl; Wofsf cfw/df k' fvf/sf]j :tf/ tyf :t/ j [4 ug{kgt

-of_ dGqfno jf lzlf zfvfn]lgwf{of u/\$f]9fFdf lj Bfnon]z]fs tyof tof/ u/l z]fs ; q ; lsPsf]!% lbg leq lzlf zfvdf k7fpg'kg]

-t_ lj Bfnon]lj Bfyl\$]nflu kofu ug; ; jf/l ; fwg kfInt sfgg adf]hdsf]dfkb08 cg?k k/lf0f ul/Psf]xb'kg]

-yf_ tfl]sPsf]dfkb08 cg?k lj Bfnosf]ejg tyf slffsf]f ; kmf tyf ; /lft /fVg' kg] b_ k]o\$ j if{lj Bfnosf]efl]ts tyf ; fdf]hs k/lifof u/f0{to; sf]kl]tj }g lzIff zfvdf k7fpg' kg\$.

&= lj Bfno vfl]g :jls[t k}fg ug]M -!_ lgod % sf]pklgod -#_ adf]hd cgdlt k]kt cfwf/e't tyf dfl]lds lj Bfnon]:jls[t]sf]nflu cg'; 'L-\$ adf]hdsf]9fFfdf ufpsfokflnsf ; dlf lgj }g lbg' kg\$.

@_ pklgod -!_ adf]hd lgj }g k]kt ePdf lzIff zfvdfkmf To:tf]lj Bfnosf]hfFaem u/L jf u/f0{to; sf]kl]tj }g k}z ug{nufpg' kg\$.

-#_ pklgod @_ adf]hd hfFaem kl]tj }g k]kt ePk]5 lgod ^ adf]hdsf]zt{ tyf aGb]h k'f u/\$f] b]vPdf lzIff ; ld]tsf] lgof}sf] cfwf/df cg'; 'L-% adf]hdsf] 9fFfdf sfokflnsfn] cfm]f]lgof} ; lxt ufpF; ef ; dlf k}z ug{kg\$. o; /L k]kt l; kmf/L; ; efa6 l:j s[ePdf lzIff zfvfn]lgod ^ adf]hdsf]zt{tyf aGb]h sf]clwgdf /xl To:tf]lj Bfnonf0{ cg'; 'L-% adf]hdsf]9fFfdf :jls[t k}fg ug\$.

*= dft}fiffdf lzIff lbg]lj Bfnosf]cgdlit tyf :jls[t ; DaGwl Joj :yf M-!_ o; lgodfj nldf cGog hg; s}sf n]vPsf]eP tfklg cfwf/e't tx; Dd dft}fiffdf lzIff lbg]lj Bfnosf] cgdlt tyf :jls[t ; DaGwl kl]qmf lgod & jdf]hd xg\$. o; sf nflu Psn efiiffifl lj Bfnodf dft}fiffdf lzIff lbg], alefifl lj Bfnodf b] }efiffdf lzIff lbg]/ j xefifl lj Bfnodf eflifs :yfgf}t/0sf]gllt ckgf0{fnj flnsfx?nf0{pglx?sf] dft}fiffaf6 gkfnl jf cu]hl efiiffdf ; xh ?kdf nfg]Joj :yf ul/g]5 . Psn jf alefifl lj Bfnosf cleefj sn]rfx}f Toxf+ klg eflifs :yfgf}t/0sf]gllt ckgf0n]5 . ; a}vfn]efiiffiflnf0{Pscsf}efiff, lnk tyf ; :s[t l; Sg Pj +; sfpg kf] ; flxt ul/g]5 .

@_ o; lgodfj nldf hg; s}sf n]vPsf]eP tfklg cfwf/e't tx eGb} dfly dft}fiffdf lzIff lbg]lj Bfnosf]cgdlit tyf :jls[t ; DaGwl kl]qmf / dfkb08 ; 3lo lzIff dGqfnon] lgwf{0f u/]adf]hd xg\$.

(= dgfkmf glng]lj Bfno ; ~rfng ; DaGwl Joj :yfM -!_ ; 3lo sf}gsf] dfkb08 adf]hd u?sh, cf>d, db/; f, uDaf jf uf]kf ; d]sf ; fdf]hs, k/f]ksf/L jf sNof0sf/L ; :yfn] lj Bfno ; ~rfng ug{lgj }g lbg]nufot To:tf]lj Bfnosf]cgdlit, :jls[t / slff yk ; DaGwl Joj :yf lgod #, %, & / @) df pNny' eP adf]hd xg\$.

@_ o; lgodfj nldf cGog hg; s}sf n]vPsf]eP tfklg pklgod -!_ adf]hd lj Bfno ; ~rfng ug{k'f ug{kg]k'f}f/ cg'; 'L-^ df pNny' eP adf]hd xg\$.

-#_ u?sh, cf>d, db/; f, uDaf jf uf]kf ; d]sf ; fdf]hs, k/f]ksf/L jf sNof0sf/L ; :yfn]; ~rfng ug{lzIff ; DaGwl gllt, kf7}qmd, To:tf ; :yfnf0{lbg]cgbfg tyf ; dgj o ; DaGwl Joj :yf dGqfnon]lgwf{0f u/]adf]hd xg\$.

!)= sDkgl P} c}tu\$; ~rfint lj Bfnonf0{z}fs u7L c}tu\$; ~rfng ug]; DaGwl Joj :yfM

-!_ sDkgl c}tu\$; ~rfng ePsf]sg]lj Bfno z}fs u7L c}tu\$; ~rfng ug{rfxg]h] ; \$f]cgdl]tsf]nflu cg'; 'L-& adf]hdsf]9fFfdf sfokflnsf ; dlf lgj }g lbg' kg\$.

-@_ pklgod -!_ adfllnd lgj bbg kllt ePdf :yfglo lzlff clws[jf lg/Llfs åf/ To: tf]lj Bfnosf]hfFaem u/f0{To; sf]kltj bbg k[ug{nufpg'kg[.

-#_ pklgod -@_ adfllnd kltj bbg kllt ePkI5 p0mkltj bbg / lgj bbg; fy kllt sfuhft hfFaemubf{To: tf]lj Bfnonf0{z}lfs u7l c[gtuf ; ~rfng ug{dgfl; a b}df lzlff ; ldltsf] l; kml/; ; fy sfokflnsfdf k[ug{kg[.

-\$_ pklgod -#_ adfllnd kllt l; kml/; hfFaem ubf{pko0m b}vPdf sfokflnsfn] To: tf]lj Bfnonf0{z}lfs u7l c[gtuf ; ~rfng ug{cg; lr -* adfllndsf]9fFdf cgdlt lbg[.

!!= lj b[zl lzlf0f ; :yf; [; DaGwg u/L lj Bfno vllg]cgdlt jf :jls[t gkfn ; /sf/sf]k[{ :jls[t gln0{ lbg ; lsg]5[.

!@= o; cl3 btfePsf lj Bfno ; Djlgw Joj :yf M-!_ dfly h] s}pNn} eP klg o; cl3 lgodfg; f/ btfe/ ; #fngdf /x\$[lj Bfnox? o; }lgodfj nl j dflnd ; #fng ePsf dflgg[5g\ .

t/ o; cl3 ; #fngdf ePsf lj Bfnon]lzlff zfvfn]tf\$[sf]9fFdf ljj /0f / sfuhkq k[ug{kg[.

-@_ pklgod -!_ j dflnd ljj /0f kllt eP kl5 zfvfn]o; lgodfj nl j dflnd ; #fng ug{; lsg]g; lsg]/ ; lsg]eP ug{kg[; wf/sf]v[fsf ; lxt kltj bbg k[ug[.

-#_ kllt kltj bbg ; d]sf]cfwf/df lzlff zfvfn]lzlff ; ldltsf] ; dl; #fng cgdlt lbg g; lsg]eP ; f}l j dflnd / zt{; lxt ; #fng ug{kg]eP zt\$[ljj /0f ; lxt k[ug[.

-\$_ lzlff ; ldltsf]lg0f6 j dflnd lzlff clws[n]cg; rl * j dflndsf]9fFdf lj Bfnonf0{kdf0fkq lbgkg[.

!#= w/f[l /vG'kg[; :yfut lj Bfno vllg]cgdlt ln[lj Bfno ; ~rfngsf]; /l0f afkt b}fo adfllndsf]/sd w/f[.sf]kdf /vG'kg[M

-s_ dflldsf] lj Bfnosf]nflu kfF nfv [k[0fF

-v_ cfwf/e[lj Bfnosf]nflu b0{nfv krf; xhf/ [k[0fF

-u_ kfylds lj Bfnosf]nflu Ps nfv krf; xhf/ [k[0fF,

t/,

-!_ lgod (adfllnd lj Bfno ; ~rfng ug]cgdlt ln[w/f[l /vG'kg[5[.

-@_ lazif cfj Zostf ePsf lj Bfly\$[nflu jf l; d[ts[jf clt lj s6 eflulns lf[df lj Bfno vllb[sfokflnsfn]lgwf{0f u/\$[]dfkb08 adfllnd w/f[l 5[lbg ; lsg[.

!\$= w/f[l /sd hDdf ul/g]M -!_ lj Bfnon]lgod !# adfllndsf] w/f[l afktsf]/sd sfokflnsfsf]w/f[l vftfdf hDdf ug{kg[.

!%= ; fj h[gs z}fs u7l tyf gkfn ; /sf/n]cgbfg lbg]lghfdtl, ; lgs, gkfn kx/L, ; z:q kx/L an, gkfn / zxlk klti7fgaf/ ; ~rfint lj Bfnosf]lgodgsf]nflu ; 3lo lzlff d[gnon]hf/L u/\$[]sfok]lwcg; f/ xg] .

!^= lj Bfno ufEg ; lsg]M-!_ bxfosf]sg}cj :yfdf b0{jf b0€Gbf a9L lj Bfnonf0{Ps cfk; df ufel Pp6f lj Bfno sfod ug{; lsg] M

-s_ cg'; 'l-@ adf]hdsf]k'f'f/ sfod g/x\$]f]

-v_ clwsfz slffdf bz kl|tzt eGbf sd lj Bfyl{; Wof ePsf]

-u_ b0{jf ; f€Gbf a9L lj Bfnosf]kl/; / Ps cfk; df hf]8Psf]

-3_ b0{jf ; f€Gbf a9L lj Bfno alrsf]k}n b/L tl; ldg}eGbf sd /x\$]f]

-a_ b0{jf ; f]eGbf a9L lj Bfnosf Joj :yfkG ; ldltn]lj Bfno ufEg ; e0m]lgj }g lbPsf].

-@_ pklgod -!_ adf]hdsf]cfwf/df lj Bfnosf? ufEg]lg0f6 ubf{sfo{flnsfn]To:tf lj Bfnosf]nflu cfj Zos lz]fs tyf sd{f/l\$]b/aGbl olsg u/L a9L xg cfPsf]lz]fs tyf sd{f/l\$]Joj :yfkgsf]lj ifodf ; d] lg0f6 ug{kG\$.

#_ o; lgodfj nldf pNn]lt lj Bfno ufEg] ; DjGwl Joj :yfnf0{ sfof{]og ug{ sfok{flnsfn]lz]ff ; ldltsf]l; kmf/; df sfok{wl agf0{nfu"ug{; Sg\$. o; /L ufleP/ vfnl ePsf]jf aGb ePsf]lj Bfnodf ; fdbflos kof]hgsf nflu k':tsfno, Dolhod, ; jfb :yn, jf ; lk lj sf; s}b, ; fdbflos s}b|h:tf ; :yf agfpg ; lsg]5 .

!&= uflePsf jf aGb ul/Psf lj Bfnosf]; DkQlsf]Joj :yfkG M-!_ lgod !^ adf]hd lj Bfno uflePsf ufleg]lj Bfnodf /x\$]f]rn crn ; DkIQ, kmf{/, kf7ak':ts, kf7a; fdu] nufotsf cGo z]fs ; fdu] uflePsf]lj Bfnosf]gddf gfd; f/L u/L jf lhG; l bfvnf u/L cfDbfgl afw clen] /vG'kg\$.

!*= lj Bfnosf]tx jf slff 36fpg ; lsg]M sg}lj Bfnosf]; DaGwdf lgod !& sf]cj :yf lj Bdfg /x\$]f]eP tfklg lj Bfno ufEg]cfwf/ cf]rTok0f{gb]vPdf lz]ff zfvfsf]l; kmf/; df sfok{flnsfn]To:tf]lj Bfnosf]dflyNnf]tx jf slff 36fpg ; Sg\$.

!(= lj Bfnosf]slff yk ug{; lsg]M-!_ sg}lj Bfnon]slff yk ug{rfx}df z]fs; q ; ? xg€Gbf sd}tldf b0{dlxgf cfuj }ufp}fo{kflnsf ; dlf lgj }g lbg'kg\$.

-@_ pklgod -!_ adf]hd lgj }g k/df ufP}flnsfn]yk xg]slffsf]nflu lgod \$ adf]hdsf]k'f'f/ k/f eP jf gePsf]; DaGwdf cfj Zos hfFaem ug{lzlff zfvdf k7f0lbg\$. lz]ff zfvfn]:ynut hfFaem ubf{k'f'f/ k/f u/\$]b]vPdf lg0f6sf]lgldQ lz]ff ; ldltdf k}z u/L ; ldltsf]l; kmf/z cg'; f/ ufP sfok{flnsfn]z]fs; q ; ? xg'cfuj }slff yk ug{ cgdlt lbg ; Sg\$.

#_ pklgod -@_ df hg; s}s'/f n]vPsf]eP tfklg k]lj lws lz]ff k}fg ug{]j fx\$ cGo lj Bfnosf]slff P3f/ / afx\$]slff yk / lj ifo yk ug{cgdlt ; }lo lz]ff dGqfnoaf6 :jls[dfkb08sf cfwf/df ufP}gu/ ; efn]lbg\$.

kl/R5 #

ufpFso{flnsf, kdv kzf; slo clws[, lzlf clws[tyf lg/llfssf]sfd, st{fo / clwsf/

- @)= ufpFso{flnsf]sfd, st{fo / clwsf/ M
!_ o; lgodfj nldf cfoq n]vPsf sfd, st{fo / clwsf/sf cltI/Qm ufpFso{flnsf] sfd, st{fo / clwsf/ b}fo adf]hd xg\$ M
- s_ z]fs of]hg tyf sfo{md sfo{fj og ug{ lzlf ; ldt, kdv kzf; Iso clws[tyf :yfglo lzlf clws[clws[nf0{cfj Zos lgb}g lbg}
- v_ z]fs of]hg tyf sfo{md sfo{fj og ug{ cfj Zostf cg; f/ ; ldt, pk; ldt jf sfo{f]h u7g ug}
- u_ lzlf ; ?jfsf]dfkb08 jgf0{ufpsf]txdf Ps ?ktf /xg]u/l lzlf lj Bfyl{cgkft ldnfpg] u0f:t/ sfodug} cfrf/ ; lxtf agf0{nfu' ug}
- 3_ lzlf tyf sd{f/lx;sf]kzf; g, Joj :yfg tyf z]fs lj sf; ; DaGwl sfo{of]hg :jls[ug}/ sfo{fj og ug{lgb}g lbg},
- a_ kb} tyf ; 3sf]sfg jdf]hd xg] lzlf ; Dj lGw lj ifox?sf] sfo{fj og ug{ lzlf ; ldt nf0{lgb}g lbg}lgb}g lbg},
- r_ k]o\$ ^ dlxgdf ufpkflnsf leqsf ; a}sl; dsf lj Bfnof?sf]cgldg tyf dNof]g u/l u/f0{ ck]lft u0f:t/ sfod ug}
- 5_ lj Bfnodf cfly\$ Joj :yf kf/bzl{tyf ; lglZrt ug{j :tut cfw/ tyf dfkb08 agf0{nfu"ug} u/fpg}
- h_ o; lgodfj nlsf]kl/lw leq cfj Zos lf}x?sf]dfkb08 jgfp]
- em_ lzlf nf0{Joj xfl/s, pBdlzn / /f]huf/pGdv agfpg]glit cjndag ug},
- f_ lzlf ; DaGwl sfg} lgdf{sf]nful ufp/gu/ ; efd k} ug}.
- @_ pklgod -!_ df h] 5}n]vPtfklg ; :yfut lj Bfnof xsdf To:tf lj Bfnof]kngf ug{ kg]dfkb08, u0f:t/, z]ns klj wfg, lj kg tyf l; dftsf] ju\$ 5fq 5fqnf0{flu lb0} 5fq]Qsf cfw/ / klzt, lzlf tyf sd{f/lx?sf]; Jf, zt{Pj +kl/>lds h:tf lj ifodf lgof ubf{; :yfut lj Bfnof?sf]; u7g sf]; d}; xeflutf Pj +fo k/fdz{n0{lgof ug}kg\$.

- @!= kdv kzf; slo clws[sf]sfd, st{fo / clwsf/ MP} tyf o; lgodfj nldf cfoq n]vPsf sfd, st{fo / clwsf/sf cltI/Qm kdv kzf; slo clws[sf]sfd, st{fo / clwsf/ b}fo adf]hd xg\$ M
- s_ lzlf nf0{d]ns xssf] ?kdf :yflkt ug{ufpFflnsf] ; du| z]fs glit, of]hg, sfo{mdsf]sfo{fj og Pj +cgldg ug{÷u/fpg}
- v_] ufpFso{Dkfbg lgodfj lndf kdv kzf; slo clws[n]ug}egl pln]v ePsf lzlf ; DaGwl sfo{ug}

- u_ z]f]s ; d]j ostf{tyf ; xhstf]eldsf lgj f]ug]
- 3_ sfok]f]nsfn]k]ofof]hg u/}sf lz]ff ; Da]Gw sfo{ug]
- a_ ufp]f]p]s[6 z]f]s pkn]lw sf nflu lz]ff clws[; f] sfo{Dkfbg s/f/ ug]/ ; f] pkn]Awk]of{/x]g/x]f]lg/Gt/ cg]udg ug]
- r_ lj Bfn]ox?sf]n]y]f k/]l]f]of]sf]Joj :yf ldn]fpg]
- 5_ lz]ff ; Da]Gw] sg]k]t]f]j ufp]k]f]nsf]-gu/k]f]nsf]df k]z ug]{kg]eP ; f]ug]
- @_ lz]ff clws[ts]sf]sd, st]o / clwsf/ M]P]g tyf o; lgod]fn]ldf c]G]oq n]l]v]P]sf sfd, st]o / clwsf/sf clt]l/O]m ufp]f]z]ff clws[ts]sf]sd, st]o / clwsf/ b]x]fo ad]f]h]nd xg]f] M
- s_ ufp]F sfok]f]nsf]af]6 :j]ls[z]f]s sfo]q]nd sfo]f]j og ug]{u/fpg]
- v_ lz]ff ; Da]Gw] sg]k]t]f]j ufp]k]f]nsf]df k]z ug]{kg]eP k]v k]z; lso clws[ts] dfk]m] k]z ug],-u_ lz]ff ; Da]Gw] ufp]F :t/]o of]h]gf j]gf]o{sfo]k]f]nsf]df :j]ls[ts]nflu k]z ug]/ :j]ls[of]h]gf sfo]f]j og ug]
- 3_ :yfg]o txs]f]l]z]ff]sf]c]j:yf, k]u]lt c]f]b ; d]k]P]sf]l]z]ff ; D]j]Gw] l:y]l]tk]q tof/ u/] k]o]f] j]if]f]r]d ; f]t] leq k]f]l]z]t ug]
- a_ :j]ls[cg]f]k]r]f]l/s lz]ff, lj]z]f c]f]z]ost]f lz]ff / lz]ff]sf] nflu v]f]B sfo]q]nd sfo]f]j og ug]{u/fpg]tyf ; f] ; Da]Gw] clen]y] tof/ ug]
- r_ lj B]f]yl{ ; v]of 36]g u]o{k]m]l]h]ndf k/]f] ; f]db]f]los lj B]fn]osf lz]f]s]nf]o{cs]f] ; db]f]los lj B]fn]od]f ldn]fg ug]{lz]ff ; l]d]l]td]f l ; k]m]l/z ug]
- 5_ :j]ls[sfo]f]h]gf cg]f] / lj B]fn]o ; -r]f]ng e]P ge]P]sf] ; Da]Gw]df l]g]o]ld]t ; k]n]l]g/]l]f]of / ; k/]l]j]f]of u/] l]o ; sf]k]l]t]j]h]g tof/ ug]
- h_ lz]ff]sf] u]of:t/ a]9]f]pg]sf] nflu lz]f]s,k]v]f]g]f]l]b]f]ks tyf J]oj:y]f]kg ; l]d]l]ts]f kb]f]l]ws]f/l]x]z]sf] ; do ; dod]f a]7]s, u]f]l]7]l j]f t]f]nd]sf] ; f]f]ng ug]
- em_ c]f]w]f/e]t txs]f]c]G]f]od]f l]n]o]g]k/]l]ff ; -r]f]ng ug]{k/]l]ff ; f]f]ng ; l]d]l]ts]f] ; b:]o ; l]r]j e]o sfo{ug]
- _ lj B]fn]os]f]s]l]ff % tyf * sf] k/]l]ff]sf]clen]y], k]z]g]k]q / p]Q/ k]l:ts]f l]em]s]f]o{h]f]F , lj B]fn]od]f lz]ff]sf]u]of:t/ a]4 e]P ge]P]sf] ; Da]Gw]df d]N]of]l]g u/] clen]y] /f]V]g]tyf ; f] ; Da]Gw]df ; w]f/s]f nflu c]f]z]os sfd ug]
- 6_ ufp]k]f]ns]f leq /x]f] s]D]k]g]l P]g] c]G]tu]f] b]t]f{e]P]sf j]f ; :yf]ut lj B]fn]ox?sf]z]f]s sfo]f]h]gf]sf] ; d]G]j]o / cg]ud]g u/] ; w]f/s]f nflu ; e]m]j k]t]t ug]
- 7_ P]g] tyf o; l]god]f]j]n]l ad]f]h]nd lj B]fn]ox] ; -r]f]ng e]P ge]P]sf]h]f]F]a]em ug]tyf lj B]fn]od]f lz]ff]sf]u]of:t/ a]9]f]pg, ; w]f/ ug]{j]f lj B]fn]o a]G]b ug]{kg]eP]df ; Da]Gw]df l]g/]l]f]of u/] lj B]fn]os]f]:t/ a]9]f]pg, ; w]f/ ug]{j]f lj B]fn]o a]G]b ug]{kg]eP]df t]t \ ; Da]Gw] sf/]af]xl k]l]q]m]of cu]f]l]8 a]9]f]pg],
- 8_ d]f]l]b]l]ds lz]ff p]Q]l]of{k/]l]ff]sf]nflu /l]h]i]6]z]g k]m]f]d e/]f]f lj B]f]yl]f]g]f]d, y/, p]d] k]f]l]nt s]f]g]g ad]f]h]nd ; z]f]v]g ug]

- 9_ lgolQmj f a9] fsf]nflu cfof]uaf6 l; kmf/; e0{cfPsf lzlf s j f sd{f/Lnf0{lj Bfnodf lgolQm ug]
- 0f_ ; fdbflos lj Bfnodf sfo{t lzlf s tyf sd{f/Lsf]; j]f lj j /0f tyf c6o clen] cBfj lws ug]
- t_ lzlf s j f sd{f/Lsf]sfo{ Dkfbg dNof]g u/L To; sf]lj j /0f cfof]udf k7fpg]
- y_ lj Bfno / kf/Des afn lzlf s s]s]lg/Llf0f ug] u/fpg]
- b_ dgqfnon]tfl]slbP adf]nd ; fdbflos tyf ; #yfut lj Bfnosf]sf]; dx lj efhg u/L ; fl] s] lgwf]0f ug] / ; fl] s]baf6 lj Bfnosf]lg/Llf0f, lzlf s] tflnd tyf c6o z]fs lqmf]snfk ug]
- w_ dflblds lzlf pQL0f{k/Llf, dflblds lzlf k/Llf / cfwf/et txsf]c]t0df xg] k/Llfnf0{lgoldt / dof]t 9Eaf6 ; ~rfng ug] u/fpg]
- g_ ; fdbflos lj Bfnosf nflu lj t/0f ul/Psf b/afbl z]fs ; qsf]; ?df ldnfg ug]{lzlf ; ldt df l; kmf/; ug]
- k_ lg/Llfsnf0{lj Bfno lg/Llf0fsf]; rs j gf0{lg/Llf0f ug]{k7fpg]/ lg/Llfsn]lj Bfno lg/Llf0f u/]gu/\$f]olsg ug{:ynut lg/Llf0f ug]
- km_ ufp]flnsf]f6 lj Bfnonf0{lgf; f ePsf]/sd ; bkof] eP gePsf]cgludg ug]=
- a_ lj Bfnon]:jls] kf70qmd tyf kf70k':ts nfu" u/]gu/\$f]; DaGwdf lg/Llf0f ug] u/fpg]
- e_ lj Bfnodf nfu"ul/Psf]kf70qmd, kf70k':ts tyf kf70; fdul] ; DaGwdf ; wf/ ug]{kg]/ lg/Llfs kf70k':tssf]lj t/0f k]ffnlfnf0{k]f]sf/L agfpg]lj ifodf Joj :yfk g ; ldt tyf lzlf s]f]fo ln0{; emf] k7fpg]tyf ; f]; DaGwdf c6o cf]Zos sfo{ug] u/fpg]
- d_ n]yf k/Llfsaf6 k]t k]t]g]sf]cfwf/df b]vPsf c]goldttf / j]h' km]b]f6 ug]{nufpg]
- o_ ; /sf/L tyf u}; /sf/L z]fs kl/of]hg]sf]lg/Llf0f tyf ; dg]o ug]
- /_ ; fdbflos lj Bfnosf lzlf s tyf sd{f/Lsf]tnal k]t]g] kf]/t u/fpg]
- n_ lj Bfnosf]j flif\$ z]fs sfo]m]sf]lgoldt ; kdf cgludg u/L ; f]cg'; f/ ug] u/fpg]
- j_ lj Bfno lg/Llfs / ; fl] JolQm]lbPsf]lg/Llf0f k]t]g] pk/ sf/afxl ug]
- z_ lj Bfno Joj :yfk g ; ldt / lzlf s cleef]s ; 3 u7g ug] u/fpg]
- if_ ; fdbflos lj Bfnosf]:jls] /Qm b/j Gbl df kbkl't\$]nflu cfof]udf n]yl k7fpg]
- ;_ sfo]flnsf]af6 :jls] dfkb08sf]cfwf/df lzlf s]f]; ?j f tof/L ug]
- x_ lj Bfno Joj :yfk g ; ldt sf]l; kmf/; df lzlf snf0{lj Bfno ; do afx\$ j f lj Bfnosf]lgoldt k7g kf7gdf c; / gug]u/L clt/Qm; dodf c6oq sfo{ug]{k} :jls]t kbfg ug]

- lf_ sfo{ Dkfbgsf]cfwf/df lj Bfno Joj :yfgk ; ldl, lzlfs cleefj s ; ३,k\vfgr\bfks, lzlfs Pj -sd{f/lx?nf0{k/:sf/ tyf b08sf nflu sfo{kflnsf ; dlf l; kmf/z ug],
- q_ lghl, wfd\$ tyf u7l laBfnosf] cgludg u/l :jls[dfkb08sf]kfngf ug{nufpg] / tbg';f/ k/:sf/ / b08sf]nflu sfo{kflnsf ; dlf l; kmf/z ug],
- 1_ ufpBfo{kflnsf , /fli60 k/liff af\$ / lziff ; Djlgwt cfofux?af6 lgbzt jf k\ofof]nt sfo{ug],
- @#- lg/lifssf]sfd, st{0 / clwsf/ M P0 tyf o; lgodfjndf c6oq n\VPsf sfd, st{0 / clwsf/sf cltl/Qmlziff clws[sf]dftxt / k\olf lgbzgdf /xl lg/lifssf] sfd, st{0 / clwsf/ b\fo adf]hd xg\$ M
- s_ k\of\$ b0{dlxgdf ; j }lj Bfnodf sdtdf Ps k6s :ynut lg/lif0f tyf ; k/lj]f0f ug]. lg/lif0f tyf ; k/lj]f0f ug]qmdf k\vfgr\bfks / Joj:yfgk ; ldl; 5 5nkm u/l 5nkm ePsf]s/f / lg/lif0f tyf ; k/lj]f0f ; DaGwl Joxf/f lj Bfnosf]lg/lif0f kl:tsdf hgfp]tyf hgfp] nufpg]
- v_ P0 / o; lgodfjnl adf]hd lj Bfno lgoldt ;kn]; ~rfng eP gePsf] To:tf] lj Bfnodf eflts ; fwg ; /lft lj Bfno cg?k eP gePsf] lzlfs kof(t eP gePsf] pknAw ; fwgsf]clwstd ; bkofu eP, gePsf]/ lgwf/t :t/ adf]hd k7g kf7g eP gePsf] / ; du|z\fs u0f:t/ sfod eP gePsf] ; DaGwdf k\vfgr\bfks, lzlfs-cleefj s ; ३ / lzlfs; 5 lj rf/ lj dz{u/l ; f]cg;k ePsf]gb\VPdf ; wf/ ug{ nufpg]
- u_ lj Bfno lg/lif0f ; DaGwl kltjbg lziff clws[; dlf kx u/l lgbzg j df]hd ug]
- 3_ lj Bfnosf]lj sf; sf]nflu Joj :yfgk ; ldl tyf ; /f\$fnfx; 5 ; Dks{tyf cfj Zos ; /; Nnfx / cgt/lqmf ug]
- a_ gd0f lzlf0f ug]kof]hgsf]nflu lg/lif0f lfql eqsf]/f]6/ -; dx_ tof/ ug]/ ; do- ; dodf k\vfgr\bfks ; lxt lzlfssf]a} s af]f0{lzlf0f ug]lj ifodf b\VPsf ; d:of ; dfwgsf]nflu cfj Zos sfd ug]
- r_ lzlfs tyf lj Bfno sd{f/lsf]sfo{lf dtfsf]dNof]g u/l To; sf]cleny lziff zfvdf pknAw u/fpg]
- 5_ lj Bfnosf]z\fs:t/ a[4 ug{k\vfgr\bfks tyf Joj:yfgk ; ldtsf cl\lfx;sf] uf]7lsf]; of]hg ug] u/fpg]
- h_ k/liff ; ldtsf]lgbzg adf]hd k/liff ; ~rfng ug] u/fpg]
- em_ lj Bfnosf]z\fs tyf cfly\$ clenv b?:t eP gePsf]lg/lif0f ug] u/fpg]
- `_ cf^gf]lfql eqsf z\fs tyofl ; Ing tyf lj Zn]f0f u/l lziff zfvdf k7fpg]
- 6_ lzlfnsf0{tflndsf]nflu l; kmf/; ug]/ tflnd k\kt lzlfssf]; lk sf]kofu eP gePsf] Plsg ug{siff cjnf\$g u/l ; wf/sf nflu sfo{ug]

- 7_ Joj:yfkg ;ldltsf]a}’s lgoldt ५kn]a;]ga; }f]hfFaem u/l ga; }f]eP a}’s af]hpg k}f]g]lbfksnf0{lgb}g lbg]
- 8_ ljBfno ;~rfng ;DaGwdf k}f]g]lbfks tyf Joj:yfkg ;ldltnf0{cfjZos lgb}g lbg]
- 9_ ; f] Jo]Qmsf]sfdsf]cgludg u/l k]o} dlxgf lzlff zfvdf kl]tj }g k} ug]
- 0f_ ljBfnosf lzlfs tyf sd{f/l}f]labfsf]cleny z}fs ; qsf]cG]odf k}f]lft ug]/ ljBfnodf /f]g nufpg]
- t_ lzlfs tyf sd{f/l}f]xflh/l clen} b?:t eP gePsf]hfF jf lg/l]f0f u/l labf gln0{ cgkl:yt xg]lzlfs tyf sd{f/l}f]xsf xflh/l kl:tsdf uon hgf0{ ; }f]hgfp ; lxt sf/afxlsf]nflu ; DalGwt ljBfno Joj:yfkg ;ldl / ufpF]z]lff ;ldltnf0{ l; k}f]/; ug]
- y_ cfkngf]l]leq ;~rfng ul/Psf cgf]k}f]/s lzlff, lj z} cfjZostf lzlff, ;dfj z} lzlff / lzlffsf]nflu vfB sfo{msf]lgoldt ५kdf lg/l]f0f tyf cgludg u/l :yfglo lzlff ;ldltdf kl]tj }g k} ug]
- b_ lghl, wld} tyf u7l laBfnosf] cgludg u/l :jls{ dfkb08sf]k}f]ngf ug{nufpg} / tbg};f/ k’:/sf/ / b08sf]nflu lzlff clws{ ;dlf l; k}f]/z ug],
- w_ cfhljg lzlff / ;lk lzlffsf]plrt k}Gw ug]{u/fpg},
- g_ lzlff clws{[n]t}f]ad}hd yk sfo{ug]{u/fpg},
- k_ ufpk}f]nsf jf gu/k}f]nsfn]lzlff ;DalGw k]ofof]nt sfo{ug]

kl/R5]-\$

ufpF]z]lff ;ldltsf]sd, st}o / clwsf/ tyf a}’s ;DaGwl sfo}lw

- @\$= lzlff ;ldltsf];/rgf tyf sfo{rfng lj lwM-!_ ufpF k}f]nsfdf b}fo jdf]hdsf]Ps lzlff ;ldl /xg} M
- s_ ufpF sfo{k}f]nsfsf] k}v jf lghn] t}f}f]Pshgf ufpF sfo{k}f]nsfsf] ;b:0 -; e}hs
- v_ ufpF sfo{k}f]nsfsf dlxnf tyf blnt ; d} # hgf ;b:ox? - ; b:0
- u_ k}v k}f; lso clws{ jf lghn]t}f}f]Pshgf clws{ sd{f/l -; b:0
- 3_ ; fdbflos ljBfnosf]k}f]g]lbfksx? d}b}f6 k]o} j if{kl/j t} xg]u/l ;ldltn]t}f}f] Ps hgf k}f]g]lbfks -; b:0
- a_ ;:yfut ljBfnosf]k}f]l}gwl dhs ;:yf d}b}f6 k]o} j if{kl/j t} xg]u/l k}v jf clw}fn]t}f}f]k}f]l}gwl Ps hgf -; b:0
- r_ ufpk}f]nsf :t/lo cleefj s ;}sf tk}f6 k]o} j if{kl/j t} xg] u/l k}v jf clw}fn] t}f}f]k}f]l}gwl Ps hgf -; b:0

- 5_ u7l jf k/Dk/fut wfd\$ lj Bfnosf tkmf6 k1o\$ j if{kl/j t6 xg]u/L ufpBf] cllbf jf kd\vn]tf\$; b:o ! hgf -; b:o
- 5_ lzIff clwsf -; b:o-; lrj
- @_ lzIff ; ldtsf]j }s sDtldf k1o\$ rfdl; sdf Ps k6s j :gkg\$.
- #_ lzIff ; ldtsf]j }seQf ufpKfinsfsf]krlnt sfgg jdfhd xg\$ t/ Ps cfly\$ j ifdf j9ldf ^ j6f ebf j9l j }ssf]eQf pknAw u/f0g]5g.
- \$_ j }s ; #fngsf]nflu sDtldf %) kl|tzt ; b:osf]pk:yllt cfj Zos kg\$ eg]j }ssf] lg0f6 j xdt]cfwf/df xg\$.
- @%= lzIff ; ldtsf]sfd, st{o / clwsf/ MPg tyf o; lgodfj nldf c6oq nlvPsf sfd, st{o / clwsf/sf cti/Qm lzIff ; ldtsf]c6o sfd, st{o / clwsf/ bxf0 adfhd xg\$ M
- s_ lzIff zfvfj6 kZ ePsf]z}fs ofhg dfly 5nkm u/L :jls[tsf]nful sfoKfinsfdf kZ ugI
- v_ ufpKfinsfdf :j:y z}fs jftfj /of sfod /fVg tyf lzIffsf]u0f:t/ a[4 ug{lzIff zfvf dfkm kZ ePsf]sfof]hg dfly 5nkm u/L cfa:os blvPdf kl/dfhg ; lxt :jls[ugI
- u_ gkfn ; /sf/sf]:jls[glt / lgbZg cg;k lj zlf cfj Zostf lzIff, ; dfj ZL lzIff, cgkrf]l/s lzIff, lg/t/ lzIff, b/ lzIff tyf vhf lzIff sfoqnd ; ~rfng ; DaGwl cfj Zos Joj :yf ugI
- 3_ lj Bfnof0{ cfly\$; xfotf pknJw u/fpg] tyf To:tf] ; xfotfsf] nflu ; DaGwt lgsfodf l; kmf/; ugI
- a_ lzIffs, sdcf/l tyf lj Bfyl{sNof0fsf]nflu :jls[lzIff ofhg jdfhd cfj Zos sfoqnd agfpg]
- r_ lj Bfnosf]; DklQsf]; /lff ug{tyf lj Bfnosf]; d[4sf]nflu cfj Zos Joj :yf ugI
- 5_ lj Bfnosf]lj sf; sf]nflu ; ~rfnt z}fs sfoqndf0{; xofu ugI
- h_ lj Bfnosf]nyfk/Llf0f ; DaGwdf nyfk/Llfsn]lbPsf]kl|tj hg cg; f/ cfj Zos sf/afxl ugI u/fpg]
- ^_ lj Bfnof0{cfly\$ 2 kdf cfdlge{ u/fpg ofhg agf0{sfo{ugI
- 6_ lj Bfno aGb ug{l; kmf/; ugI
- 7_ z}fs Sofn08/ agf0{l Bfno ; ~rfng ug{lzIff zfvf dfkm Joj :yfk ; ldtnf0{ lgbZg lbg]
- 8_ ufpF:t/lo v]hsb, :sfp6 tyf ; fFs[ts sfoqndsf]; ~rfng tyf lj sf; sf]nflu cfly\$; [t h6fpg]/ k|t /sd vr{ug{lzIff zfvf0{lgbZg lbg]
- 9_ cfj f; lo lj Bfnosf lj Bfylsf nflu vfg tyf kmf]6s cxf/sf]u0f:t/ tf]g].

- g_ ufpFsfokflnsf tyf ufpF ; efj f6 :jls[lzlf ofhg / dfkb08 leq /xl cfj Zos lgbzg lbg].
- k_ lj Bfnon]sfod ug{kglgogtd ; /; kmf0{tyf zifnosf]dfkb08 tfg].
- km_ ufpF lfg leq lj zif cfj Zostf ePsf jfnafnsfsf] tVof\$; \$ng u/L pglx?sf nflu plrt lj Bfno Joj :yfkq ug{cfw/ tof/ kfg/ ; fxl cg' f/sf]k7gk7g Joj :yf ldnfpg]=
- a_ lj Bfno ; wf/ tyf lasf; sf nflu glt lgbzg ug]=

kl/R5 %

lj Bfno Joj :yfkq ; ldt ; Dj Qwl Joj :yf

@^= lj Bfno Joj :yfkq ; ldt /xg]M-!_ o; lgodfj nl / cgt/ut Joj :yf ePsf]; ldtx?sf] clwsf/ lfg jfx\$ lj Bfno ; fng ug{klo\$; fdbflos lj Bfnodf bxf0 jdf]ndsf]Ps lj Bfno Joj :yfkq ; ldt /xg\$.

-s_ lj Bfnosf cleefj sn]:j od dWb]f6 rg\$]Pshgf - cWb]f

-v_ lj Bfnosf cleefj sn]:j od dWb]f6 rg\$]! / ! hgf dlxf / blnt ; lxt @ hgf -; b:0

-u_ ufp kfnsfsf]Pshgf kl]lgw - ; b:0

-3_ lj Bfno xg{tfl]sPsf]lj Bfno lg/Lifs - ; b:0

-^_ ; DalGwt lj Bfno xg]>f] JolQm - ; b:0

-r_ j/i7 lzlf Ps hgf -; b:0

-5_ lj Bfno lzlf cleefj s ; \$sf cWb]f - ; b:0

-h_ lj Bfno :t/lo afnSnj -n]dggog u/\$f]Ps afns / Pshgf afnsf u/L @ hgf -:yfol cfdlGqt ; b:0

-em_ kwfgllbfs -; b:0 ; lrj

-@_ lj Bfno Joj :yfkq ; ldt]sf]sfo{cjlw \$ jif\$]xg\$.

-#_ /fhlgdf :jls[ug]MJoJ :yfkq ; ldt]sf ; b:osf]/fhlgdf ; f]; ldt]sf cWb]fn / Joj :yfkq ; ldt]sf cWb]fsf]/fhlgdf ; DalGwt Joj :yfkq ; ldt]n]:jls[ug\$.

t/ cWb]fsf] kb /Qm /x\$]cj :yfdf To:tf]; b:osf]/fhlgdf Joj :yfkq ; ldt]sf]j/i7 ; b:on]:jls[ug\$. ; fy}lj Bfno Joj :yfkq ; ldt]sf]a]sdf afn Snasf kl]lgw x?n] /fv\$]bl]sf]lgof6 kl:tsdf pNny ug{k\$ t/ k]nt sfgg lj kl/tsf sg]lgof6 ePsf]afnkl]lgwLx?nf0{hd]f/ agf0\$.

-\$_ cleefj s]cleny /v]g]M-!_ lj Bfnon]lzlf zfvn]tfl]s]bPsf]9fFdf lj Bfyl\$] clen] /v]f lj Bfyl\$]afa, cdf, afh,] aho}bfh, lbb]sf]gfd, y/, 7]lfg pNny ug{k\$

/ To:tf cleefj s gePsf lj Bfyl{sf]xsdf lj Bfyl{nf0{; AfsTj kbfj ug{JolQmsf]clen} /Vg'kg\$.

-@_ pklgod -!_ adf]hd lj Bfyl{nf0{; AfsTj kbfj ug{JolQmf0{cleefj sssf]?kdf clen} /Vbf lghn}; AfsTj kbfj u/{sf]Joxf}f ; DalGwt j 8faf6 kdf0ft u/fPsf]xg'kg\$.

@&= Joj:yfkg ; ldltsf] ; b:o 5gf6 ; DaGwl Joj:yf M-!_ k}fjg}lbfksn]lgod @^ sf] pklgod -!_ adf]hdsf]Joj:yfkg ; ldltsf]5gf6 ug{sf]nflu t}sfnsf]Joj:yfkg ; ldltsf] sfo{cjlw ; dftt xg'e6f tl; lbg cufj}; ft lbgf]; Fgf lb0{cleefj sssf]e}hf u/fpg' kg\$.

t/ sg}sf/0fn]Joj:yfkg ; ldltsf] lj 36g ePsf]jf Joj:yfkg ; ldltsf]; b:osf]kb l/QmePsf] cj:yfdf To; /l lj 36g jf l/QmePsf]ldltn]kG,, lbg leq Joj:yfkg ; ldltsf] jf l/Qm; b:osf] 5gf6sf]nflu o; lgod adf]hd ; Fgf lb0{cleefj sssf]e}hf u/fpg' kg\$.

-@_ pklgod -!_ adf]hd ; b:o 5gf6 ug{; DaGwdf cleefj snf0{; xof} ug{sf]nflu ; DalGwt lg/Lifs jf lgh pknAw gePdf lzlff clws[n]v6fPsf]clws[tsf]; e}hstjdf k}fjg}lbfks, ; f} JolQm/ :yfglo txsf]kl}tlglw /x{sf]rf/ ; b:olo 5gf6 ; xof} ; ldltsf] u7g ug\$.

-#_ Joj:yfkg ; ldltsf]clwlf / ; b:ox 5gf6 ; DaGwl cGo sfo}lw sfof}flnsfn] t}sf]adf]hd xg\$.

@*_ Joj:yfkg ; ldltsf]a7s ; DaGwl sfo}lw M-!_ Joj:yfkg ; ldltsf]a7s b0{dlxgdf sDtdf Ps k6s a:g\$.

-@_ Joj:yfkg ; ldltsf]a7s ; ldltsf]clwlf]sf]lgb}zgd ; b:o-; lrjn]af}hpg\$.

-#_ pklgod -!_ df hg; s}sf n}vPsf]eP tfklg Joj:yfkg ; ldltsf] Ps ltxf0{ ; b:on]lnlvt cg/f} u/df Joj:yfkg ; ldltsf]; b:o-; lrjn]hlxn] s}klg Joj:yfkg ; ldltsf]a7s af}hpg'kg\$.

-\$_ Joj:yfkg ; ldltsf]a7sdf 5nkm xg}l}ifo ; F l ; b:o-; lrjn]; fwf/0ftof axQ/ 306f cufj}; b:ox nf0{lbg'kg\$.

-%_ Joj:yfkg ; ldltsf] t}sfnsf] sfod /x{sf krf; kl}tzt e6f a9l ; b:ox pkl:yt ePdf Joj:yfkg ; ldltsf]a7ssf]nflu u0fk/s ; wof kl}sf]dfllgg\$.

^_ Joj:yfkg ; ldltsf]a7ssf]clwlf]tf clwlf]n]/ lghsf]cgkl:yltdf h}7 ; b:on] ug\$.

-&_ Joj:yfkg ; ldltsf]a7sdf axdtf]f/fo dfGo xg\$ / dt a/fa/ ePdf a7ssf] clwlf]tf ug{JolQm]lg0ff6s dt lbg ; Sg\$.

-*_ Joj:yfkg ; ldltsf]a7s ; DaGwl cGo sfo}lw Joj:yfkg ; ldltsf] cfm}n]lgwf{Of u/]adf]hd xg\$.

@(= Joj :yfkG ; ldltsf] cVbIf / ; b:o xg g; Sg] M bxfosf] JolQm Joj :yfkG ; ldltsf] cVbIf / ; b:o xg ; Sg] 5g M

-s_ u} gkfnl gful/s,

-v_ kRrl; j if{pd} k/f gePsf]-j fn Snasf]k|tlgwl afx\$,

-u_ krlnt sfgg adf]hd snf]; rldf k/\$f]

-3_ g]ts ktg b]vg]krf]hbf/L cleof]udf cbfntaf6 s; /bf/ 7xl/Psf],

-a_ ufpFefsf ; b:ox? .

#)= Joj :yfkG ; ldltsf] lj 36g ug{; Sg] M bxfosf] cj :yfdf lzIf ; ldltsf]l; krf]/; df uf] sfokflnsfn]; ldltsf] lj 36g ug{; Sg] -

-s_ lj Bfnosf]; DklQ lxfldgf u/df,

-v_ lj Bfnosf]z]fs j ftj /of vNanofPdf,

-u_ krlnt sfgg tyf gkfn ; /sf/, k}z ; /sf/ tyf :yfglo txsf]glit Pj d\xt lj k/lt sfd u/df,

-3_ lj Bfnosf]Joj :yfkG ; Gtf]hgs ; kdf ug{g; s}f, j f

-a_ ; DalGwt lgsfo j f clwsf/Ln]lbPsf]sfgg cg; f/sf]lgb}z g k6s-k6s pn3g u/df .

#!=; fdbflos lj Bfnosf]Joj :yfkG ; ldltsf]sfd, st{o / clwsf/ M -!_ o; lgodfj nldf cGog n]vPsf sfd, st{o / clwsf/sf cltl/Qm ; fdbflos lj Bfnosf]Joj :yfkG ; ldltsf] sfd, st{o / clwsf/ b}fo adf]hd xg\$ M

-s_ lj Bfnosf]; -rfng, /yby, lg/Llf0f / Joj :yfkG ug]

-v_ lj Bfnosf]nflu rflxg]cfly\$; f] h}fpg]

-u_ lzIfs tyf sd{f/Lnf0{tflndsf]nflu 5gf6 ug]

-3_ tflnddf hfg]lzIfs tyf sd{f/Lnf0{tflndaf6 kms]l5 sDtdf tlG j if{lj Bfnodf ; j f ug{kG]; DalGwdf zt} ; lGwf{Of u/L sjlnotgdf u/fpg]

-a_ lzIfs tyf sd{f/Lx}sf]; j fsf]; /lffsf]nful kxn ug]

-r_ lj Bfnosf]; f]af6 Joxf]u/L lzIfs tyf sd{f/L lgoQm ug]/ To; /L lgoQm lzIfs tyf sd{f/Lnf0{gkfn ; /sf/n]; dfg txsf lzIfs tyf sd{f/Lnf0{tfl]slbPsf]tna :s]hdf g36f0{tna eQf lbg]

-5_ gkfn ; /sf/af6 :jls} b/j Gblsf]lzIfs tyf sd{f/Lsf]kb l/Qm xg cfPdf :yfol kl't\$]nflu ; f]kb l/Qm ePsf]ldltn]kG,, lbgleq lzIf zfvdf nyl k7fpg]

-h_ lj Bfnosf lzIfs tyf sd{f/Lx}sf]xflh/L hfF u/L uon xg]lzIfs j f sd{f/L pk/ cfj Zos sf/afxl ug]

-em_ sg]lzIfs j f sd{f/Lnf0{o; lgodfj nl adf]hd Joj :yfkG ; ldltn]sf/afxl ug{kfpg] lj ifodf lj efulo sf/afxl u/L To; sf]hfgsf/L lzIf zfvfnf0{lbg]tyf ckr]hf0{sf/afxl

- ug{clwsf/ gePsf]lj ifodf sf/afxlsf]nflu l; kmf/; ug{kgIePdf cfj Zostf cg' f/ cf^gf]/fo ; lxtsf]kltj dg lzlff zfvdf k7fpg]
- 1_ lj Bfnosf]z]fs:t/ j [4 ug{cfj Zos ; fdfg tyf z]fs ; fdullx;sf]JoJ :yf ugI
- 6_ gkfn ; /sf/af6 ; ~rfng xg]lj leGg sfoQm dx;df lj Bfnof0{; l/s u/fpg]
- 7_ lj Bfyl{x;n]kfnf ug{kgIcfrf/ ; lxtf agf0{nfu"ugI
- 8_ lzlfs tyf sd{f/lx;sf]cleny c]bfj lws u/f0{/fvG]
- 9_ k]o\$ j if{lj Bfnosf rGbfbtf / cleefj sx;sf]e]hf u/f0{lj Bfnosf]cl3Nnf]z]fs j if\$]cfo, Joo tyf z]fs pknAw / cfudl j if\$]z]fs sfoQm dsf] ; DaGwdf hfgsf/l u/fpg]
- 0f_ ufPkf]nsf jf6 t]sPsf]nyf k/Llfs dkm{ nyf k/Llf0f u/fpg],
- t_ lj Bfyl{x;lz]fs, sd{f/l tyf cleefj snf0{lj Bfnosf]lj sf; tyf k7gkf7g tkm{ p]k]t ugIJoJ :yf ldnfpg]
- y_ lj Bfyl{x}f0{pknAw u/f0Psf]5faj [Q /sd k]fg ugI
- b_ lg/Llfsn]lj Bfnosf]r\$ hfF j f lg/Llf0f ubf{xflh/L kl:tsf j f lj B'tlo xflh/Ldf uon hgPsf]df To:tf uon ePsf lz]fs tyf sd{f/l]uon ePsf lbgf]tna s\$ ugI
- w_ JoJ :yfgk ; ldltsf]; lrfno lj Bfno ejgdf /fvG]tyf lj Bfnosf]sfuhkq / clenY ; /lft ugI
- g_ :yfglo tx; E ; dgj o u/L z]fs lj sf; sf sfoQm dx? ; ~rfng ugI
- k_ lj Bfnodf nllft ; dxsf nflu lj z]f k\$[tsf]z]fs sfoQm ; ~rfng ug{cfj Zos b]vPdf :yfglo tx tyf :yfglo lz]ff zfvf dkm{ ugI
- km_ j flif\$?kdf lj Bfnosf nflu cfj Zos dfn; fdfg, d; nGb ; fdullsf]vl/b of]hgf :j ls\$ ugI
- a_ lj Bfnosf]lj kb, hf]vd cj :yf nyf]hf]yf u/L k]fj Gols/Ofsf nflu sfoQm]hgf adf]hd sfoQm]og ugI
- e_ lj Bfnosf]rn crn ; DklQsf]; Af0f / ; bkof] ugI
- d_ cf^g}; f]af6 lgoQm xg]lz]fs tyf sd{f/l]sf]; j]f, zt{tyf lj efulo sf/afxlnf0{ JoJl:yt ug{sf]lwagf0{lzlff ; ldltaf6 :j ls\$ u/f0{nfu"ugI
- o_ :yfglo tx, :yfglo lz]ff ; ldl / lz]ff zfvfn]lbPsf]lgb;cg'k sfd ugI.
- /_ lz]fs Pj +sd{f/l]nf0{dfkb09 agf0{k/:s\$ ugI
- n_ lj Bfnosf]k9f0{JoJ fxl/s, ; lkdhs, / :t/lo agfpg k]t:kwl{tyf ; xof]ul eldsf v]g] =
- j_ k]o\$ j if{lj Bfnosf rGbfbtf / cleefj sx;sf]e]hf u/f0{lj Bfnosf]cl3Nnf]z]fs j if\$]cfo, Joo tyf z]fs pknAw / cfudl j if\$]z]fs sfoQm dsf] ; DaGwdf ; fj]hgs k/Llf0f u/fpg]

-@_ Joj :yfgk ; ldltn]cf^gf]clwsf/ dlw]cfj Zostf cg! f/ sxl clwsf/ Joj :yfgk ; ldltsf] ; b:o-; lrj nf0{k]ofof]hg ug{; Sg\$.

#@= lzlfs cleefj s ; ३ ; DaGwl Joj :yf: -!_ k]o\$ lj Bfnosf lzlfs / cleefj sx; ; b:o /x\$]Ps lzlfs cleefj s ; ३ /xg\$.

-@_ Joj :yfgk ; ldltn]cleefj sx;sf]e]hf u/f0{; f]; ldltsf]clwlf, k]vfg]lbfks tyf sDtdf Ps hgf lzlfs / cleefj sx; ; d] /xg]u/L a9ldf P3f/ ; b:olo lzlfs-cleefj s ; ३sf]sfo\$]l ; ldlit u7g ug{k\$.

#_ ; f] siff ; ~rflnt lj Bfnodf pklgod -@_ adf]hd lzlfs cleefj s ; ३sf] sfo\$]l ; ldlit u7g ubf{ckfEtf ePsf lj Bfyl\$] sDtdf Ps hgf cleefj s xg' kg\$.

-\$_ pklgod -@_ / #_ adf]hd ul7t sfo\$]l ; ldltsf ; b:osf]kbj]lw tlg jif\$] xg\$.

-%_ pklgod -@_ adf]hdsf]sfo\$]l ; ldltsf]a]s tlg dlxgdf sDtdf Psk6s a:g\$ / ; f]; ldltsf]a]s ; DaGwl c6o sfo] lwsfo\$]l ; ldlit cfk]]lgwf{Of u/]adf]hd xg\$.

-^_ pklgod -@_ adf]hdsf]sfo\$]l ; ldltsf]sfd, st]o / clwsf/ b]fo adf]hd xg\$ M

-s_ lj Bfnodf lzlfssf]u0f:t/ sfod ug\$]nflu cfj Zos sfd ug]

-v_ o; lgodfj nl adf]hd lj Bfnon]zNs lgwf{Of u/]gu/\$] ; DaGwdf cgludg ug]tyf ; f]; DaGwdf lj Bfnonf0{cfj Zos ; emj lbg]

-u_ lj Bfnosf]z]fs ultlj lwaf/]lgoldt hfgsf/L /Vg]tyf ; f]; DaGwdf lzlfs, lj Bfyl{ / cleefj s alr lgoldt c6t/lqmf ug] .

-&_ pklgod -@_ df hg; ९}s/f n]vPsf]eP tfklg ; #yfut lj Bfnosf]Joj :yfgk ; ldltn] o; lgod adf]hd lzlfs cleefj s ; ३sf]sfo\$]l ; ldlit u7g ubf{; ft ; b:odf g36f0{ug{ kg\$.

kl/R5] ^

kf70qmd tyf kl/lff ; #fng / ; dGj o

##= kf70qmd / kf70; fdfull M-!_ :yfglo txsf lj Bfnosf]df k7g kf7g xg]kf70qmd dGqfnon] lgwf{Of u/]j df]hd xg\$.

-@_ kf7o ; fdfullsf] ; dod}; xh pknAwtsf] ; lgZrt ug{ sfo{kflnsfn] cfj Zos sfo\$]hg j gf0 nfu"ug\$.

#_ kf70qmd, kf7ok'ts, / kf7o; fdu]df ; wf/ tyf gofFkf70qmdsf] lgdf0f ug{ cfj Zos b]vPdf lzlff zfvfsf]k]t]j]gsf]cfw/df lzlff ; ldltn]sfo{kflnsfnf0{; knf]/; ug] / sfo{kflnsfsf]j xdt ; b:osf]lgofon]dGqfnodf cg/f]w ug] .

#\$=k/lff ; #fng tyf ; dGj o ; ldlit M-!_ ufpkflnsfsf]lj Bfnosf]df k/lff ; #fng tyf ; dGj osf]nflu b]fosf]Ps k/lff ; #fng tyf ; dGj o ; ldlit /xg\$.

-s_ lzIff ; ldItsf]cIbIf -cIbIf
 -v_ kDv kzf; Iso clwsf -; b:0
 -u_ lhNnf kzf; g sfofhosf]clwsf kltlgwl -; b:0
 -3_ kDv, ; Dj lGwt :yfglo txdf /x\$]kx/L sfofho -; b:0
 -a_ kDv, ; Dj lGwt :yfglo txdf /x\$]z; q kx/L an -; b:0
 -r_ lzIff clwsf -; b:0-; lrj

@_ k/lIff ; #fng tyf ; dGj o ; ldItsf] a7s ; DaGwl sfof] lw; f] ; ldIt cfkm] lgwf{Of u/]ad]hd xg\$.

#_ :yfglo txsf]lq]lwsf/ j flx/sf]z]Nfs txsf]k/lIff ; #fng ug{; Dj lGwt lgsfoj f6 ePsf]JoJ :yf j d]hd ; ldItN] ; xhls/Of / ; dGj o ug\$.

-\$_ sIff % / sIff * sf]k/lIff ; #fng sfof]lnsfaf6 :jls[dfkb08 j d]hd ; ldItN] ug\$.

-%_ pklgod # / \$ j fx\$sf]sIffx?sf]k/lIff ; #fng ; ldItN]lgwf{Of u/\$]dfkb08 j d]hd lj Bfno JoJ :yfgk ; ldItsf]lgbzgd f kwfg]lbfksn]ug\$.

#%= ; yfut lj Bfnon]k/lIff zNs afktsf]/sd hDdf ug{kgn-!_ lgod # \$ sf] \$ j d]hd k/lIff ubf{lzIff ; ldItN]tf\$]j d]hd sf]zNs ; Dj lGwt ; yfut lj Bfnon] :yfglo ; hT sf]df hDdf ug{kgn\$.

@_ ; yfut lj Bfnon] t]sPsf]/lhi6zg, k/lIff tyf kDf0fkq afktsf]lj Bfylx?af6 lnPsf]zNs k/lIff ; #fng ug{lgsfosf]vftdf hDdf u/L To; sf]hfgsf/L ; d] lbg'kg\$.

#^= cgflkrfl/s lzIff, b/ lzIff, ; dfj zL lzIff, lg/Gt/ lzIff, vhf lzIff tyf a\$lnks z]Nfs sfof]nsf] ; #fng sfof]lnsfn] dGqnoj f6 ePsf] JoJ :yf; E tbfDotf sfod xg] u/L cfj Zos sfof] lwj gf0{ug\$.

#&= z]Nfs uOf:t/ k/lIff ; DaGwl JoJ :yf M -!_ ufpF; efn]j flif\$?kdf lzIffsf]uOf:t/ dfkg u/L ; wf/sf]nful sfof]lnsfnf0{lgbzg lbg\$. lzIff dafnon]agfPsf]uOf:t/sf]vssf / kf7oqmd lj sf; s]b]h]agfPsf]kf7oqmd k]knf0{dh cfwf/ dfGg]kg]5 =

@_ ufpFefn]cfkm]dVb] f6 Ps hgf ; b:onf0{lzIffsf]uOf:t/ dfkg ug{nuf0{; f\$] kltjDg aflif\$?kdf ; ef ; dlf kZ ug{tf\$g\$ =

#_ pklgod @_ j d]hd t]sPsf]; b:on]kDv kzf; Iso clwsf ; E ; dGj o u/L uOf:t/ dfkg / kltjDg tof/ ug\$.

-\$_ uOf:t/ dfkg / kltjDg tof/Lsf]lj lw / 9fFf pklgod @ j d]hd t]sPsf]; b:o cfkm]lgwf{Of u/]j d]hd xg\$.

-%_ uOf:t/ dfkg / kltjDg z]Nfs ; q z? xg' eGbf b0{dlxgf cuf8L kZ e0{; Sg' kg\$.

kl/R5]-&

kl/IDes afn lzIff ; DaGwl Joj :yf

#*= kl/IDes afn lzIff sQ> :yfkfM-!_ sg}; ;yfn]kl/IDes afn lzIff sQ> :yfkf ug{ rfxQdf cgdlt]nflu ; DalGwt j 8f sfof{odf cg; 'L-(adf]hdsf]9fFdf lgj Dg lbg'kg\$

-@_ pklgod -!_ adf]hd lgj Dg kg{cfPdf To:tf]lgj Dgsf ; DaGwdf cfj Zos hfFaem ubf{lgj Dsnf0{kl/IDes afn lzIff sQ> :yfkf ug{ufpF sfo{flnsfn]tf\$}dfkb08 tyf klqmf j df]hd cgdlt lbg dgfi; a blvPdf cfj Zos zt{tf\$}l cg; 'L-!) adf]hdsf]9fFdf cgdlt lbg j 8f ; lrjn]j 8f ; ldt ; dl k\$ ug\$.

t/ :yflgo txnf0{cfly\$ bflotj kg]u/l o:tf]sQ> vflng]ePdf ufpF sfo{flnsfsf]cgdlt lng'kg\$.

#_ pklgod -@_ j df]hd k\$ xg cfPdf j 8f ; ldt]sf]lg0f6df j 8f ; lrjn]cgdlt lbg\$.

-\$_ sg}; ;yfn]pklgod -@_ adf]hd tf]sPsf]zt{cg; k kl/IDes afn lzIff sQ> ; -rfng gu/df j 8fclblfn]To:tf]sQ>nf0{lbpSf]cgdlt hg; s}avt /2 ug{; Sg\$.

#(= kl/IDes afn lzIff sQ> :yfkf ug{rflxg]k'f{v/ Mkl/IDes afn lzIff sQ> :yfkf ug\$]nflu b}fosf k'f{v/ k'f u/\$f]xg'kg\$ M

-s_ km/flsnf]vhf / ; 'lft ejg ePsf]

-v_ uf]kflnsfn]tf]slbPsf]dfkb08 adf]hd hlufsf]lfqkm / ejg ePsf]

-u_ afn pBfgsf]Joj :yf ePsf]

-3_ ; km / :j R5 vfg]kfglsf]Joj :yf ePsf]

-a_ zf]fnosf]/fdf]Joj :yf ePsf]

-r_ afn aflnsfsf]x]rfx ug{cfosf]Joj :yf ePsf].

\$)= :jls\$ kf7dqnd kof] ug{kg]Mkl/IDes afn lzIff sQ>df kf7dqnd lj sf; sQ>af6 :jls\$ kf7dqnd kof] ug{kg\$.

kl/R5]-*

lj Bfyl{; Wof, egf{/ slff r9fpg]Joj :yf

\$!= lj Bfyl{; WofM-!_ ; fdbfos lj Bfnosf]k]o\$ slffdf lj Bfyl{; Wof ; fdfotof pkTosf tyf t/f0{ kxf8 / lxdfnl lf]df qndzMkrf; , k}fnl; / rfnl; xg'kg\$.

-@_ ; :yfut lj Bfnosf]k]o\$ s lffdf lj Bfyl{; Wof ; fdfgotof Gogtd af0; , clwstd rff]fnl; / cf} t tQl; xg'kg\$.

#_ pklgod -!_ jf -@_ df hg; s} s'f n]vPsf]eP tfklg lj z]f cfj Zostf lz lff lbg] lj Bfnosf]k]o\$ s lffdf /xg]lj Bfyl{; Wof lz lff ; ldltn]tf\$]adfl]hd xg\$.

-\$_ sg} s lffdf pklgod -!_ df n]vP eGb a9l lj Bfyl{ePdf lj Bfnon]JoJ :yfgk ; ldltsf]cgbdt ln0{to:tf]s lffsf]csf]j u{-; \$; g_ v]fg ; Sg\$.

-%_ pklgod -\$_ adfl]hd s lffdf j u{v]fg cfj Zos k] f]w/sf]JoJ :yf JoJ :yfgk ; ldl / lj Bfnon]ldnfp'kg\$.

\$@= egf{; DaGwl JoJ :yf M-!_ lj Bfyl{h]lj Bfnodf egf{xg]sf]nflu b]fo adfl]hdsf] kdf0fkq k] ug{kg\$ M

-s_ s lff gf}df egf{xg]sf]nflu cfw/e't txf]clGtd k/Llffdf pQl0f{u/\$f]kdf0fkq,

-v_ s lff P3f/df egf{xg]sf]nflu s lff bzs]k/Llffdf pQl0f{u/\$f]kdf0fkq,

-u_ s lff Psdf afx\$ c6o s lffdf egf{xg]sf]nflu lj Bfnon]Ing]j flif\$ k/Llffsf]nAwf / :yfgGt/Of kdf0fkq .

@_ lj Bfnon]z]f]s ; qsf]alrdf j f j flif\$ k/Llff pQl0f{gePsf lj Bfyl{h}0{:yfgGt/Of kdf0fkq ln0{cfP klg clbog/t s lffegb dflyNnf]s lffdf egf{ug{xg\$.

#_ lj Bfnosf]Ps txd egf{ePsf]lj Bfyl{h} ; f]x] lj Bfnosf]dflyNnf]s lffdf kg]Megf{ ug{kg\$5\$.

-\$_ lj Bfyl{h}klxnf]k6s lj Bfnodf egf{xg cfp]f ; fw/0ftof cf^gf]cleefj snf0{ ; fydf ln0{cfpg'kg\$.

-%_ lj Bfnon]lj Bfyl{egf{ubf{lg]zNs lz lffsf]kdf]hgsf]nflu cleefj ssf]gfd, 7]f]gf ; d]sf lj j /of dfu u/L /v'kg\$.

^_ kfF j if{pd] k'f gePsfnf0{Ps s lffdf egf{/ ; f]x]aif{pd] k'f gePsfnf0{ df]blds tx pQl0f{k/Llffdf ; dfj z ul/g]5\$.

\$#= lj Bfnodf egf{ge0{clbog ug]JolQmsf]k/Llff ; DaGwl JoJ :yf M-!_ lz lff zfvfn] lj Bfnodf egf{ge0{lghl z kdf clbog u/\$f]JolQmf0{lj Bfnon]l; kmf/; u/\$f]lghsf] lfdtf / :t/sf]cfw/df lj Bfnoaf6 ln0g]s lff cf7; Ddsf]j flif\$ k/Llffdf ; fd]h xg]sf]nflu egf{ug{cfj Zos JoJ :yf ug{; Sg\$.

@_ pklgod -!_ adfl]hd k/Llff lbg rfxg]JolQm]lz lff zfvfn] tf\$]sf]lj Bfno / ; dodf ; f]sfofnon]tf\$]zNs aemf0{k/Llff kmf/fd eg{kg\$.

#_ pklgod -!_ adfl]hd k/Llff lbg rfxg]JolQm]hg s lffsf]j flif\$ k/Llff lbg rfx\$]f] ; f]egb b0{s lff tn; Ddsf]lj Bfnoaf6 ln0Psf]j flif\$ k/Llff pQl0f{u/\$f]kdf0fkq k] ug{kg\$.

-\$_ dfly h] ; s}n]vPtf klv vhf jf a\$]Nks lj Bfnodf k9\$]f lj Bfly\$]k/Llff ; DaGwl JoJ :yf ; 3lo lz lff dGqfnon]tf\$]adfl]hd xg\$.

\$=:yfgfGt/Of kdf0fkq ; DaGwl Joj :yflM -!_ sg}lj Bfylh] :yfgfGt/Of kdf0fkq Ing' k/df cleefj ssf]l; kmfl/; ; lxt lj Bfno 5f8g' k/\$f]oyfy{ljj /Of vhf0{k\wfgflwofks ; dlf lgj hg lbg' kg\$.

-@_ pklgod -!_ df hg; 5}s/f n]vPsf]eP tfklg slff bz / afxdf clwog ugI lj Bfylh]f0{:yfgfGt/Of kdf0fkq lb0g]5g .

t/ bxfosf cj :yfdf z]lfs; q ; ? ePsf] b0{dlxgfleq :yfgfGt/Of e0{cfpg] lj Bfnosf] l; kmfl/; df lzlf zfvfsf] ; xdlT In0{:yfgfGt/Of kdf0fkq lbg ; lsg\$ M

-s_ :yfgfGt/Of xg]lj Bfyl\$]cleefj s sd{f/l /x\$ / lghsf]cGog ; ?j ePdf,

-v_ cleefj sn]a; f0{; /f0{u/\$f]l; kmfl/; kflT ePdf

-u_ lj Bfyl[lj /fdl ePsf]sf/Ofn]; fxl :yfgdf /vG gxb]egl kflnt sfgg adflhd :jlsf lrlst; sn]l; kmfl/; u/df, jf

-3_ cGo sg}dgfl; j sf/Ofn]lj Bfyl{cGog :yfgfGt/Of xg' k/df.

-#_ pklgod -!_ adflhd lgj hg kg{cfPdf k\wfgflwofksn]cfwf/eT txsf]lj Bfyl\$] xsdf lgMzNs / dflwlds txsf]lj Bfyl\$]xsdf lzlf ; ldltn]tf\$]adflhdsf] zNs In0{ ; ft lbgleq :yfgfGt/Of kdf0fkq lbg' kg\$.

-\$_ k\wfgflwofksn] pklgod -#_ adflhdsf] cjlwleq :yfgfGt/Of kdf0fkq glbPdf ; DalGwt lj Bfylh] :yfglo lzlf clwsf ; dlf ph/L lbg ; Sg\$ / To; /L ph/L kg{cfPdf lzlf clwsf[n]hfFaem u/L :yfgfGt/Of kdf0fkq lbg pkoQm b]vdf k\wfgflwofksnf0{oyfzL3] :yfgfGt/Of kdf0fkq lbg lbgz\$ lbg\$.

-%_ ; Ssn :yfgfGt/Of kdf0fkq x/fPdf jf gi6 ePdf ; DalGwt lj Bfyl{jf lghsf] cleefj sn]klTlnksf]nflu To; sf]Joxf]f vhf0{; DalGwt lj Bfnodf lgj hg lbg ; Sg\$ / To; /L kg{cfPsf]lgj hg dgfl; j b]vPdf k\wfgflwofksn]lgj hsnf0{:yfgfGt/Of kdf0fkqsf] klTlnk lbg\$.

-^_ lj Bfnon]sg}lj Bfylh]f0{cfkmh] clwofkg gu/fPsf]slffsf] :yfgfGt/Of kdf0fkq lbPdf To:tf]kdf0fkq lbg]k\wfgflwofksnf0{sfgg adflhd sf/afxl ul/g\$ / To; /L lbPsf] :yfgfGt/Of kdf0fkq /2 xg\$.

-&_ ; :yfut lj Bfnosf]xsdf lj Bfylh]hg dlxgdf :yfgfGt/Of kdf0fkq dfu\$]5 ; f] dlxgf; Ddsf]df; s k9f0{zNs / cGo b:t/ ; fxl lj Bfnodf aemfpg' kg\$. lj Bfylh]nfd] labf -j flif\$ hf8f]jf udl\$]labf_ sf]cl3Nnf]dlxgdf :yfgfGt/Of kdf0fkq dflg cfPdf ; f] labfsf]zNs / c? b:t/ ; fxl lj Bfnodf aemfpg' kg\$.

-*_ lj Bfnon]lj Bfylh]f0{:yfgfGt/Of kdf0fkq lb\$; f]kdf0fkq kfpG]lj Bfyl{jf lghsf] cleefj ssf]/lTk] \$ e/kf0{u/fpg' kg\$.

\$%= :t/ j[4sf]nflu egf{xg rfxg]lj Bfylh]f0{egf{ug{kG]Mslff bz / slff afxdf :t/ j[4 ug]p27on]lj Bfyl{kG]M ; fxl lj Bfno / slffdf clwog ug{cfPdf lj Bfnon]To:tf] lj Bfylh]f0{egf{ug{kG\$.

\$^= j flif\$ k/Liff g lbg]lj Bfyl{f0{s lff r9fpg]; Da6wl Joj :yf M sbg}lj Bfyl{lj /fdl k/L jf lghsf]sfa"afix/sf]kl/l:yltsf]sf/Of lghn]j flif\$ k/Liff lbg g; s\$]f]; Da6wdf lghsf] cleefj sn]To; sf] kdf0f ; lxt lgj dg lbPdf k\wfgf\wfknsn] ; f] ; Da6wdf hfFaem ubf{ lgj dg]sf]Joxf]f dgfl; j b\VPdf lj Bfnodf ePsf]clen\yaf6 To:tf]lj Bfyl{h}c6o k/Liffdf /fdl]u/\$]b\y]df cfj Zostf cg; f/ dVo dVo lj ifosf]k/Liff ln0{; f]lj Bfyl{f0{s lff r9fpg ; Sg\$.

t/,

-!_ z\]fs; q ; ? ePsf]Ps dlxgf kl5 sbg}lj Bfyl{f0{s lff r9f0g]5g .

-@_ slff gf]/ P3f/df sbg}lj Bfyl{f0{s lff r9f0g]5g .

\$&= slff r9fpg]; Da6wl c6o Joj :yf M c; fwf/Of kl\tef ePsf lj Bfyl{f0{k\wfgf\wfknsn] ; f]slffdf cl\wfk g ug]lzlfsx; sf]l; kmf/; df a9ldf Ps slff r9fpg ; Sg\$.

t/ slff gf]/ P3f/df slff r9fpg ; lsg]5g .

\$*= z\]fs; q, egf{ug]; do / sfd ug]lbg M-!_ lj Bfnosf]z\]fs; q kl0\$ j if\$]j zfv Ps ut]b\ k/De e0{r0 d; f6t; Dd sfod /xg\$.

-@_ pklgod -!_ df hg; s}sf n\VPsf] ePtf klg lxdfnl lf0df :yfglo txsf] sfokflnsfn]kmfug Ps ut]b\ df3 d; f6t ; Ddsf]z\]fs ; q tf\$g ; Sg\$.

-#_ pklgod -!_ / -@_ df hg ; s}sf n\VPsf]eP tfklg slff P3f/ / afx\$]xsdf z\]fs ; q >f]Of dlxgfj f6 ; ? xg\$.

-\$_ lj Bfnon]z\]fs; q ; ? ePsf]ldltn]; fdf6otof Ps dlxgfleq gof]j Bfyl{egf{ ln0{; Sg'kg\$.

-%_ pklgod -\$_ adf]hdsf]cj lw g3f0{sbg}lj Bfyl{egf{xbg cfPdf lj Bfnon]To:tf] lj Bfyl{f]cl\wogsf]:t/ k/Lif0f ubf{lghn]; f]slffdf egf{e0{j flif\$ k/Liff pQl0f{ug{; Sg] b\VPdf To:tf]lj Bfyl{f0{csf]Ps dlxgf; Dd egf{ug{; lsg\$.

-^_ sbg}klg lj Bfnon]z\]fs; q ; ? ge0{lj Bfyl{egf{ug{u/fpg'xbg} .

t/ slff Pssf]pd] ; d\ e6bf sd pd] ePsf afnaflnsfsf]xsdf z\]fs ; q k/De xge6bf k6,, lbg cufj }k/Des afn lzlffdf egf{f]sfo{ug{j fwf kg]5g .

-&_ lj Bfnosf]Ps z\]fs; qdf sfd ug]lbg cl\wfk g ; do sDtldf b0{o al; lbg xg\$.

-*_ ; fdbflos lj Bfnosf]k\wfgf\wfknsn]xktfsf] sDtldf afx, ; xfos k\wfgf\wfknsn] xktfsf]sDtldf c7f/ / lzlfsn]xktfdf sDtldf 5Aal; slff cl\wfk g u/fpg] kg\$.

-(_ eflts k]f\w/ k'f ug{g; s\$]f lj Bfnon]tfl]sPsf]kf70ef/df g36g]u/L lj Bfyl{ ; wofsf]cfwf/df Ps}lbgdf Pse6bf a9l ; do -l; ^6_ df slff ; -rfng ug{; Sg\$.

t/ slff ; -rfng ubf{cfwf/e't tx jf dfl\olds txsf slffx? Ps}; do -l; ^6_ df ; -rfng ug{kg\$.

\$ (= l j Bfno l j bf ; Dj Gwdf -!_ gkfn ; /sf/n]tf\$ \$f]; fj hlgS labf; u tbfDof sfod xg] u/L ufpfZlff clws[n]lzlff ; ldltsf]; xdltdf l j Bfnodf ; fj hlgS l j bf lgwf/Of ug{; Sg\$

-@_ lzlff zfvfsf]lgbZgdF Ps z]fs; qdf lxpE]labf j f j if]labf j f b] }u/L j 9ldf k]fnl; lbg l j Bfno l j bf lbg ; lsg\$.

-#_ Joj :yfkG ; ldltn]Ps z]fs; qdf yk kF lbg; Dd :yfglo labf lb0{l j Bfno l j bf ug{ ; Sg\$.

-\$_ o; lgoddf n]vPb]v afx\$ cGo lbg l j Bfno aGb u/df k]vfg]lbfksnf0{l j efulo sf/afxl ul/g\$.

kl/R5]-(-

k]vfg]lbfks / lzlfssf]lgolQmtyf sfd, st]o / clwsf/

%)=k]vfg]lbfks ; DaGwl Joj :yf M -!_ k]o\$ l j Bfnodf l j Bfnosf] k]l1s tyf kZf; slo k]vsvf]; kdf sfd ug{; j l s] b/aGldf gj 9g]u/L Ps k]vfg]lbfkssf]kb /xg\$.

-@_ cfwf/e't txf]s]lff kF; Ddsf]l j Bfno eP sDtdf afx]s]lff j f ; f]; /x pQlOf{u/\$f] cfwf/e't txf]cGo l j Bfno eP sDtdf :gfts tx j f ; f]; /x pQlOf{u/\$f]/ dflblds txf]l j Bfno eP sDtdf :gfsfQ/ tx j f ; f]; /x pQlOf{u/\$f] l j Bfnodf sDtdf kF j if{:yfol lzlfssf]?kdf lzlf0f cgej ePsf]; 3lo Pq tyf ; f]Pq c]tu\$ ag\$] lgodfj nl adf]hd lzlfS aG]of]otf ePsf]tyf l j Bfno Joj :yfkG ; ldltn]l; kmf/; u/\$f] JolQmf0{sfo[k]fnsf]lg0f0 j d]hd kF j if\$]nflu k]v kZf; lso clws[n]; fdbflos l j Bfnosf]k]vfg]lbfkssf]k]bdf lgolQm ug\$.

-#_ pklgod -@_ adf]hd k]vfg]lbfkssf]k]bdf lgolQm xg' k] { lghn] cg; 'L-!! adf]hdsf]9fFdf l j Bfno l j sf; sf]k]tj ln0; f]l cfwf/df lzlff clws\$; G k-rj lif0 sfo{ ; Dkfbg s/f/ ; Dem]f ug{kG\$.

-\$_ Pp6}; fdbflos l j Bfnodf nuftf/ b0{sfo\$fn eGb a9L Ps}JolQm k]vfg]lbfks xg ; Sg]5g\$.

-%_ pklgod -@_ df hg; S} s'f n]vPsf] eP tklg b]xfosf]cj :yfdf ; fdbflos l j Bfnosf] k]vfg]lbfksnf0{ :yfglo lzlff ; ldltsf] l; kmf/; df sfo[k]fnsf] hg; S} avt x6fpg ; Sg\$M-

-s_ lghsf]cfr/Of v/fa /xdf,

-v_ Pq tyf o; lgodfj nl l j k/ltsf]sg]sfd u/df,

-u_ lghn]sfo{ Dkfbg ; Dem]f adf]hd sfd ug{g; s]f j f lghsf]sfd ; Gt]f]hgs gePdf,

-3_ l j Bfnosf]rn crn ; DklQ l xgf ldgf u/df ,

-^_ ; fdbflos l j Bfnosf]sg]k]vfg]lbfksnf0{pklgod -%_ adf]hdsf]cwf/df kbaf6 x6fpg'kg]ePdf lzlff clws[n]to:tf]cwf/ l j Bdfg eP gePsf]; DaGwdf hfFaemu/L/u/f0{

kl|tj|hg lng\$ / To:tf] kl|tj|hgaf6 k\wfgf\wbfksnf0{ x6fpg' kgI b|vPdf kba6 x6fpg uf\$gu/ sfokflnsf ; dl| /fo ; lxt k\$ ug{k\$g\$.

-&_ pklgod -^_ df hg; \$} s'f n|vPsf] eP tfklg ; f] pklgod adf]hd k\wfgf\wbfksnf0{kba6 x6fpg' cl3 lghnf0{; kmf0{k\$ ugI df\$faf6 j| -rt ul/g]5\$.

-*_ axfnafnf lzlfsvb\$af6 5gf6 ePsf] k\wfgf\wbfksnf0{pklgod -%_ sf]v08 -s_ jf -v_ adf]hdsf]cfwf/df x6fPsf]cj :ydf lghnf0{P\$ tyf o; lgodfj nl adf]hd ljefulo sf/afxl ; d\$ ul/g\$.

-(; fdbflos lj Bfnosf]k\wfgf\wbfks lj bdf a; \$f jf sg}sf/0fn]k\wfgf\wbfkssf]kb l/Qm ePdf k\wfgf\wbfks pkl:yt geP; Dd jf k\wfgf\wbfkssf] kbkl't{geP; Ddsf nflu ; f] lj Bfnodf sfo{t lzlf\$?dwb]dfly\Nnf]>0flsf j|/i7 :yfol lzlf\$sn]lgldQ k\wfgf\wbfks e0{ sfd ug\$. lzlfssf]j|/i7tf lgwf{Of ubf{b\$fosf cfwf/df ul/g\$ M

-s_ ; DalGwt tx / >0flsf]:yfol lgoIQm ldltsf]cfwf/df,

-v_ v08 -s_ sf]cfwf/df j|/i7tf g5l\$Pdf ; f] eGbf tNnf]tx jf >0flsf]:yfol lgoIQm ldltsf]cfwf/df,

-u_ v08 -s_ / -v_ sf]cfwf/df j|/i7tf g5l\$Pdf ; DalGwt tx / >0flsf]c:yfol lgoIQm ldltsf]cfwf/df,

-3_ v08 -s_ -v_ / -u_ sf]cfwf/df klg j|/i7tf g5l\$Pdf v08 -s_ sf]l; kmf/; sf] of]otfqmdsf]cfwf/df,

t/ vhf, sfo{fdtf dNof\$g, cfGtl/s j 9j f Pp6}dltdf eP qmdzMsfo{fdtf, cfGtl/s kl|tofl|ut / vhf\$]qmdnf0{dfGof lb0g\$.

-(!)_ o; lgoddf cGog hg; \$}s'f n|vPsf]eP tfklg ; :yfut lj Bfnosf]Jo: yfkg ; ldltn]o; lgodfj nl adf]hd of]otf ku\$]JoIQmnf0{k\wfgf\wbfkssf]lgolQm ubf{5\$}klqmf lgwf{Of u/l lgoIQm ug{; Sg\$.

-!!_ o; lgoddf cGog hg; \$}s'f n|vPsf]eP tfklg of]lgod kf/De xBfsf]avt sfo{t k\wfgf\wbfks pklgod -@_ adf]hd csf]k\wfgf\wbfks lgoIQm geP; Dd To:tf]k bdf sfod}/xg ; Sg\$.

%!= k\wfgf\wbfkssf]sfd, st{0 / clwsf/ M k\wfgf\wbfkssf]sfd, st{0 / clwsf/ b\$fo adf]hd xg\$ M

-s_ lj Bfnodf z]fs jftfj /of, u0f:t/ / cgzf; g sfod /Vg]

-v_ lj Bfnosf lzlf\$ tyf sdf/lx\$; \$; dgjo u/l lzlf\$, sdf/l, lj Bfyl{ / cleefj sx\$ alr kf/:kl/s ; xof]sf]jftfj /of l; hgf ugI

-u_ lj Bfnodf cgzf; g, ; Rrl/qtf, lzi6tf sfod ug{cfj Zos sfd ugI

-3_ lzlf\$; \$ k/fdz{u/l lj Bfnodf slff ; ~rfng ; DaGwl sfoQmd tof/ ugItyf To:tf] sfoQmd adf]hd slff ; ~rfng eP gePsf]lg/lf0f ugI

-a_ lj Bfnodf ; /; kmf0{ cltl/Qm lqmf\$nfk cflbsf]k\$Gw ugI u/fpg]

- r_ lj Bfnosf]kzř; lgs sfořf]; ~rfng tyf lgoGqOf ug]
- 5_ lj Bfnodf lj Bfyl{egf{ug]tyf k/liff ; ~rfng u/fpg]
- h_ lj Bfyl{hf0{:yfgfGt/Of tyf cGo kdf0fkq lbg]
- em_ lj Bfnodf eP u/\$f dxTj kOf{sf sf/afxlsf]cleny /fVg]
- `_ sg}lzlfs jf sd{f/Ln}hfgl hfgl jf nfk/jfxl ; fy sg}sf ugfh]lj Bfnonf0{xfgl gfř; fgl kg{uPdf To:tf]xfgl gfř; fgl]sd tnaaf6 sřf u/l c; h ug]
- 6_ lj Bfnon]cf^g}; f]df lgoQm u/\$f lzlfs jf sd{f/Ln}kblo lhDd]f/l k/f gu/df Joj:yfkg ; ldlt]sf]l; kmf/; adf]hd cjsfz nufotsf cGo ljefulo sf/afxl ug]
- 7_ lzlfs / sd{f/Lnf0{lb0Psf]; hfosf]cleny /fVg]tyf To:tf]cleny :yfglo lzIff clwsř tyf lg/Llfsn]xř{rfxřf byfpg]
- 8_ lzlfs tyf sd{f/Lx;sf]cfr/Of / sfoř; Dkfbg ; DaGwl kl]tj řg :yfglo lzIff zfvf tyf Joj:yfkg ; ldlt]df kř ug]
- 9_ lzlfs jf sd{f/Lnf0{; hfo jf k':sf/ lbg]; DaGwdf Joj:yfkg ; ldlt tyf :yfglo lzIff zfvdf l; kmf/; ug]
- Of_ ufpFsfokflnsfaf6 :yfol lgoQmPj -kb:yfkg e0{cfPsf lzlfsnf0{xflh/ u/f0{l]j ifo / tx cg; f/sf]sIff lzIffdf v6fpg]
- t_ dlxgdf sDtdf Ps k6s lzlfs tyf sd{f/Lx;sf]ařs afh0{l] Bfnosf]k]1s, eřts / zřfs kř; g ; DaGwl lj ifodf 5nkm u/l To; sf]cleny /fVg]
- y_ ufpřf6 kř{:jls[t ln0{cit cfjZos ePsf lj ifodf lj Bfno Joj:yfkg ; ldlt]sf] lgořf u/f0{l] Bfnosf]; f]řaf6 tna eQf vfg]u/l lzIffsf]kb sfod u/l ; f]cg; f/ kb :jls[t ePsf lj ifosf lzIffsf]o; lgodfjndf Joj:yf eP adf]hdsf]klqmf ckgf0{kbk'tl{u/l s/f/df lgoQm ug]/ o; /l lgoQm ePsf lzlfs tyf sd{f/Lx;sf] tna ; DaGwl kl]tj řg kfl/t ug]{Joj:yfkg ; ldlt]df kř ug]
- b_ lj Bfno ejg tyf 5fqfj; sf]xftfleq sg}sl; dsf]cj fl-65t lqmfnsfk xř glbg]
- w_ lj Bfnosf]křfj sf/l ; řfngsf]nful jflifř of]hg agf0{Joj:yfkg ; ldlt]af6 kfl/t u/l sfoff]og ug] u/fpg]
- g_ lj Bfnodf clwbog, clwbfg ; DaGwl dfl; s, cwřj flifř tyf jflifř sfořmd agf0{ sfoff]og ug] u/fpg]
- k_ lzlfs jf sd{f/Lnf0{tflnddf k7fpg Joj:yfkg ; ldlt]af6 cgdfřg u/f0{:yfglo lzIff zfvdf k7fpg]
- km_ lj Bfnodf g]kn ; /sf/af6 :jlsř kf7dqmd tyf kf7ak'ts nfu"ug]
- a_ Joj:yfkg ; ldlt]n]lbPsf]lgbřg tyf ckmh]kfPsf]clwsf/ adf]hd /sd vr{ug]/ cfo Joosf]lx; fa /fVg]tyf /fVg nufpg]
- e_ lj Bfnodf ; ~rfng xř]cfj lws k/liff lgoldt tyf dofl]t 9Eaf6 ; ~rfng ug]u/fpg]

- d_ sg}zlfsn]c\bfkg u/\$f]l jifodf nuftf/ tlg j if{ Dd kG,, kl|tzt eGb f a9L lj Bfyl{ c; km ePdf j f sg}zlfsn]nfk/j fxl j f cgzf; gxlg sfd u/df To:tf]zlfsf]b0{ j if{ Dd tna a[4 /f\$sf ug]
- o_ lj Bfnodf lgod adf]hdsf]slff lng]tyf lzlfnsf0{lng nufpg]
- /_ :jls[b/j Gbldf sfo{t lzlf tyf sdf{/lsf]tnjL kl|tj dg kfl/t ug{lzlff zfvdf k7fpg]
- n_ lj Bfnosf lzlf tyf sdf{/lx;sf]sfd, st{o t\$g]
- j_ lzlf zfv tyf Joj :yfg ; ldtl]lbPsf lgbzg kng ug] u/fpg]
- z_ lj Bfnosf]z]fs k|lt ; DaGwl lj j /of tyf tYof\$ dgqnoaf/f lgwlf 9fFf / ; do leq lg/Llfsaf/f kdfloft u/f0{ :yfglo lzlf zfvdf k7fpg]
- if_ lj Bfnosf]cf^gf] ; f]af6 vr{axfg]u/L lgoQmePsf lzlf sx;sf]sfo{; Dkfbg dNof]g km/fd e/L Joj :yfg ; ldtl k; ug]
- ;_ lj Bfnodf sfo{t lzlf tyf sdf{/lsf]; DklQ lj j /of km/fd lgwlf ; dodf eg{nuf0{ lj Bfnodf bt{u/L lzlf zfv dfkm lzlf lsfavfgdf k7fpg]
- x_ lj Bfnosf lzlf tyf sdf{/laf6 s\$ u/\$f]sdf/L ; ~rosf]f, gful/s nufgl sf]f, aldf, ; fdlhs ; /lfsf]fsf]/sd ; DalGwt lgsfodf k7fpg nufpg]
- lf_ Joj :yfg ; ldtaf6 :jls[vl/b of]hg cg' f/ dfn; fdg tyf ;]f vl/b ug].
- q_ k\fgf\bfks :yflgo tx, cleefj s Pj +j Bfyl[k|t lhDd]f/ xg\$ = 0; sf nflu M !_ cleefj s Pj +j Bfyl[\$f]lj rf/ ; j]f0f ug]
- @_ k|lnt dfkb08sf]kngf Pj +u0f:tl/o lzlf sf]nflu lj Bfno Joj :yfg ; ldtl / k\fgf\bfksn]lzlf clws[; E sfo{ Dkfbg s/f/ u/]adf]hd k|lnt dfkb08sf]kngf Pj + u0f:tl/o lzlf k|ofe't ug]g]
- #_ lzlf Pj +sdf{/lnf0{ k\fgf\bfksk|t lhDd]f/ agfpg tyf u0f:tl/o lzlf sf nflu upF, lzlf ; ldtl / lzlf clws[n]k|lnt sfgg adf]hd lbPsf lgbzg kngf u/fpg tyf ck|lft z]fs pkn]wsf nflu lzlf sx?; E sfo{ Dkfbg s/f/ ug]g\$,
- \$= lj Bfnosf]ef]f]hs lfq leqsf 6x/f, cnkq k/\$f / a] fxf/f, lj z]f cfj Zostf ePsf tyf cltljkGgtfdf k/L lj Bfno hfg g; s\$ jf lj Bfno 5f\$ afnj flnsfnf0{ sfo{k]nsf dfkm 5fqa[Q jf lj z]f Joj :yf u/L jf lghsf cleefj s jf ; Afnsf0{; 3f0{ jfnj flnsfnf0{ lj Bfnodf Nofpg' k\fgf\bfksf]lhDd]f/L xg\$ = lj Bflyhf0{ck|lft z]fs pkn]w xfl; n xg]u/L l; sfpg]/ l6sfpg] bflotj k\fgf\bfks / lzlf sx?sf]xg\$,
- %= lj Bfnosf]k|1s g;Tj ug] kj 4gfds sfo{ug].
- %@= ; xfos k\fgf\bfks ; DaGwl Joj :yfm dfwld txsf]k\fgf\bfksnf0{; xof]u k\ofpg lj Bfnodf sfo{t dfwld txsf lzlf d\waf6 lj Bfno Joj :yfg ; ldtl]Pshgfnf0{ ; xfos k\fgf\bfks t\$g ; Sg\$.

%#= lj Bfno ; xofyl ; DaGwl Joj :yf Mlj Bfno Joj :yfgk ; ldltn] :j lsf b/j Gblsf] cwl gdf /xl lj Bfno ; xofylsf] Gogtd kfl/>lds t\$sl JolQmjf ; :yf; G s/f/ u/l ; jf s/f/af6 sfo{ ; Dkfbg u/fpg' kg\$.

%%\$= lzlf s tyf sd{f/l 5gf6 ; ldltn-!_ ; fdbflos lj Bfnodf s/f/df lzlf s jf sd{f/l lgoQmsf nflu l; kmfl/; ug{klo\$ lj Bfnodf bxfj j dfl]ndsf]Ps lzlf s tyf sd{f/l 5gf6 ; ldltn /xg\$ M

-s_ lj Bfno Joj :yfgk ; ldltsf] clwlf jf lghn] t\$ \$f] ; f] ; ldltsf] ; b: o -clwlf

-v_ ; DalGwt lqsf] lj Bfno lg/lifs jf lzlf clws[n] t\$ \$f] kltlgw - ; b: o

-u_ ufpkflnsf n] t\$ \$f] Ps hgf kltlgw - ; b: o

-3_ klf]gflwbfks - ; b: o- ; lrj

-@_ lzlf s tyf sd{f/l 5gf6 ; ldltsf] ; lrj fno ; DalGwt lj Bfnodf /xg\$.

-#_ cfofln] lzlf s jf sd{f/l 5gf6 ug[; DaGwdf dfkb08 lgwf(0f jf sfo] lw hf/ l u/\$f] eP lzlf s 5gf6 ; ldltn] to: t] dfkb08 jf sfo] lwsf] kfngf ug{kg\$.

-\$_ lzlf s tyf sd{f/l 5gf6 ; ldltsf] a} s ; DaGwl cGo sfo] lw ; f] ; ldltn cfmh] lgwf(0f u/] j dfl] nd xg\$.

%%= s/f/df lzlf s lgoQm ; DaGwl Joj :yfM-!_ :j lsf b/j Gblsf :yfol lzlf s lgoQm xg g; sl tTsf n s/f/df lzlf s lgoQm ug{kgePdf Joj :yfgk ; ldltn] kdlv kzf; Iso clws[n] dfkm cfoflaf6 s/f/df lzlf s lgoQmsf] nflu k\$flzt ePsf] ; Fl dfu ug{kge\$.

-@_ pklgod -!_ adfl] nd dfu u/\$f] ; Fl klt eP kl5 ; Fl df /x\$ pDdhj f/dw] Joj :yfgk ; ldltn] a9ldf Ps zlf s ; qsf] nflu s/f/df lzlf s lgoQm ug{ ; Sg\$.

-#_ pklgod -!_ adfl] nd cfoflaf6 k\$flzt ; Fl df s/f/sf nflu sg} pDdhj f/ g/xdf jf ; Fl df ; df] z ePsf pDdhj f/n] lzlf s kbdf lgoQm xg lgj hg glbPdf Joj :yfgk ; ldltn] lzlf s 5gf6 ; ldltsf] l; kmfl/; df a9ldf Ps zlf s ; qsf] nflu of] otf ku\$ sf} JolQmf0{ s/f/df lzlf s lgoQm ug{ ; Sg\$.

-\$_ pklgod -@_ jf -#_ adfl] nd s/f/df lzlf s lgoQm ubf{ lzlf zfvaf6 b/j Gbl l/Qm /x\$] Joxf] f kdfloft u/fp/ lj ifo ldlng] u/l dfq s/f/df lzlf s lgoQm ug{ ; lsg\$.

-%_ pklgod -#_ adfl] nd lzlf s lgoQm ug{ sDtdf kG,, lbgf] ; fj hls ; Fgf ; DefJo ; j } dfl] bdf f6 k\$ fzg ug\$ f ; fy} j 8f sfoho, ufpF sfo] flnsf / ; DalGwt lj Bfno ; d] df to: t] ; Fgf 6fFg' kg\$. o: t] ; ærgf ; DalGwt :yfglo txsf] website df ; d] /Vg] Joj :yf ldnfpgl kg\$ =

-^_ pklgod -#_ adfl] nd lzlf s kbdf lgoQm xg lgj hg lbg] pDdhj f/n] cf^gf] zlf s of] otf, gkfln] gful/stsf] kdf0fkq lgj hg ; fy k\$ ug{kge\$.

-&_ lj Bfnon] o; lgod adfl] nd s/f/df lzlf s lgoQm u/\$f] hfgsf/ l lzlf zfvnf0{ lbg' kg\$ / lzlf zfvn] ; f\$] clen] /fv\$] kdf0f lj Bfnon] 0{lbg' kg\$.

-*_ pklgod @_ jf #_ df hg; 5}s/f n|vPsf]eP tklg s/f/df lz lfs lgoQm ePsf] Ps z]lfs ; q ; Dd klg l/Qm kbdf :yfol kb klt{gePdf Joj:yfkg ; ldltn]Ps k6s sf] nflu dfq clwstd Ps j ifsf nflu s/f/sf]Dofb yk ug{; Sg5 .

-(_ pklgod -*_ adf]hd s/f/ ul/Psf]hfgsf/l lj Bfnon]:yfglo lz lff zfvfnf0{lbg' kg5 .

-!)_ o; lgod j df]hdsf]klqmf gk%of0{lz lfs lgoQm u/df To:tf]lgoQm ab/ u/l ; DalGwt kwfvgf]lbfksnf0{l j efulo sf/afxl ul/g5 .

%^= b/aGbl gePsf] kbdf lz lfs jf sd{f/l lgoQm jf ; ?jf ug{gxg] -!_ lz lfs jf sd{f/lnf0{b/aGbl l/Qm g/xsf] jf b/j Gbl gePsf]lj Bfnodf lgoQm jf ; ?jf ug{x5 .

@_ cg; 'L-!@ df p|Nnvt lj ifosf]lz lfs g/xsf]lj Bfnodf csf]lj ifosf]lz lfs lgoQm jf ; ?jf ug{x5 .

#_ pklgod -!_ jf @_ lj k/lt s; h]sg}lz lfs jf sd{f/l lgoQm jf ; ?jf u/df To:tf]lz lfs jf sd{f/l sf]nflu tna eQf afkt vr{ePsf]/sd To; /l lgoQm jf ; ?jf ug{ clwsf/laf6 c; h pk/ u/l To:tf]clwsf/lnf0{l j efulo sf/afxl ul/g5 .

%&= ; ?jf ; DaGwl Joj:yf M-!_ ufpk]nsf leq Ps lj Bfnof6 csf]lj Bfnodf tx tyf lj ifo ldn]g]b/jgbl leq kdv kzf; lso clws[n]; ?jf ug{; Sg5 .

@_ :yfol lz lfs tyf :yfol sd{f/l sf]dfq ; ?jf ul/g5 .

#_ lz lfs sf]; ?jf k]o\$ z]lfs ; qsf]klxnf]dlxgdf dfq ul/g5 .

-\$_ Ps k6s ; ?jf ePsf]lz lfsnf0{To; lj Bfnodf rf/ j if{; }f k'f gu/l ; ?jf ul/g5 .

t/ sg}lj Bfnodf sfo{t lz lfs c; Qme0{; f]:yfgdf lghsf]pkrf/ xg g; Sg]Joxf]f gkfn ; /sf/n]t\$sf]dl]Bsn af\$]f :jls[lrlst; sn]l; kmf/; u/df lghnf0{hg; 5}j vt klg ; ?jf ug{; lsg5 .

-%_ lz lfs ; ?jf ubf{lzlfs sf]tx / clwfbkg ug{lj ifo ldnfpg' kg5 .

^_ lz lfsnf0{; ?jf ubf{b}fo adf]hdsf]dfkb08sf cfwf/df ug{kg5 M

-s_ tfl]sPsf]lhDd]f/l tfl]sPsf]; do leq k'f gu/\$f]egl ; DalGwt lj Bfno Joj:yfkg ; ldltsf]lgof6 ; lxt lj Bfno lg/lfsaf6 l; kmf/; ePdf,

-v_ Pp6f lj Bfnodf cfj Zostf eGbf a9l Ps}lj ifosf lz lfs ePdf,

-u_ b/j Gbl ldnfg ug{qmdf tfl]sPsf]dfkb08 eGbf a9l lz lfs ePdf,

-3_ pklgod -%_ sf]kl]taGwftds j fsofzdf n|vP adf]hdsf]cj:yf ePdf,

-a_ lj kb\$ sf/0faf6 lj Bfno / lj Bfno /xsf]; dbfo g}cGoq :yfgf6t/0f ug{kg]cj:yfdf ufpk]nsf jf gu/kf]nsf]lj kb\oj:yfkg ; ldltn]l; kmf/; u/df,

-r_ g]ts cfr/0f tyf lghsf]JolQmut cgzf; g nufotsf sf/0faf6 sg}lz lfsnf0{; f] lj Bfnodf /flv/x5f lj Bfnosf]z]lfs jftfj/0f vnjlnPsf]jf vnjlng ; Sg]Aoxf]f lj Bfno Joj:yfkg ; ldltaf6 lgof6 e0{cfPdf,

- 5_ sb}lzlfsn]pTs[6 glthf Nofpg ; km /x\$]jf lj zlf1tf ;]f kj fx u/\$f]cj :yfdf pQm ;]fnf0{cGo lj Bfnodf pkofu ug{cfj Zos blvPdf,
- h_ klt klIg bj }lzlfs /x\$]cj :yf eP ; se/ Ps}lj Bfno jf j 8f leq kg[u/L ; ?jf ug{k/df .
- em_ lzlfs ; ?jfsf]cGo dfkb08 sfo{flnsfn]tf\$]j df]hd xg\$.
- *_ :yfol lgoLQm ePsf]Ps jif{gku\$]lzlfs / clgjo{cj sfz xg Ps jif{]f ; f] eGbf sd cj lw af\$ /x\$]lzlfsnf0{Ps lj Bfnoaf6 csf]lj Bfnodf ; ?jf ul/g]5g .
- (_ pklgod -&_ adf]hd ; ?jf ubf{ ; fwf/oftof ckfEtf ePsf lzlfs lzllsf / dlxnfnf0{kfos kg] :yfgdf ; ?jf ul/g\$.
- !)_ lzlfs ; ?jf ubf{nfd]cj lw Ps}lj Bfnodf j ; \$fnf0{klxnf]kfyldstf lb0g\$.
- !!_ ; ?jf ePsf]PSsf0; lbgleq kwfgWofksn] ; DalGwt lzlfs jf sd{f/Lnf0{ cg' !-!# adf]hdsf]9fFdf /dfgf kq lb0{; f\$]hfgsf/L ; DalGwt lj Bfno / lzIff zfvnf0{ ; d] lbg'kg\$.
- %*= cGt/ :yfglo tx lzlfs ; ?jf ; xdtl ; DjGwl -!_ lgod %\$ j df]hd / cGt/ :yfglo tx lzlfs ; ?jf xg rfxg]lzlfsn] ; ?jfsf]nflu cg' !-!\$ adf]hdsf]9fFdf lzIff clwsf ; dl lgg'kg\$.
- @_ o; lgodsf]kpf]hgsf]nflu lzIff zfvn]kto\$ dlxgdf l/Qm/x\$ lzlfsx?sf]kb ; Wof olsg u/L kbz dgqnodf k7fpg'kg\$.
- #_ pklgod -!_ adf]hd cGt/:yfglo tx ; ?jfsf]nflu lgg'kg lbg]lzlfsnf0{ ; ?jf e0{hfg rfx\$]lj Bfno / ; f] E ; DalGwt lzIff zfv tyf cfkm' ;]f/t lj Bfno / lzIff zfvfsf] ; ?jf ; xdtlsf]l ; kmf/ ; cfj Zos kg\$.
- t/ ,o; lgodfj nldf ; ?jf ug]dfkb08 lj kl/t xg]u/L ; ?jf ; xdtl lb0g]5g .

kl/R5]- !)

5faj]Q tyf lglzNs lzIff ; DaGwl Joj:yf

- % (= 5faj]Qsf]Joj :yf ugkg]M-!_ ; :yfut lj Bfnon]bxfo adf]hdsf lj kGg Pj +; dGtsf] lj Bfylhf0{5faj]Q pknAw u/fpg'kg\$. o; /L l ; kmf/ ; ubf{sdtdf %_ kl'tzt aflnsf clgjo{?kdf ; dfaZ ugkg\$ M
- s_ lj Bfyl\$]kl/jf/sf]sg}klg ; b:osf]gf\$/L, Jofkf/, Joj ; fo / cfo-cfhgsf]Joj :yf ge0{hlj g lgg'kg ug{Gogtd cfj Zos kg]cfDbfgl ge0{clgjo{zlffsf]nflu cfj Zos kg]kf7ak'ts tyf sfklsnd h:tf :6zg/L pknAw u/fpg g; Sg]cj :yfdf /x\$]
- v_ eld ; DaGwl Pj, @)@! adf]hd hlufjfnfsf]xl; otn]/fVg kfpq]clwstd xbjGblsf] t/f0{tyf pkIosf, kxf8L / lxdfnl lqdf qmdz]MkfF, bz / kG,, kl'tzt eGbf sd v]l offo hluf /x\$]j f

-u_ /fli60 of/hgf cfof/af6 kl/eflift eP adf/hnd lg/k]f ul/alsf]/yfdf kg]/ ; f]e6bf sd cf/bfgl ePsf],

-3_ ckf]tf ePsf j fnj flnsf .

@_ pklgod -!_ adf/hnd 5faj [Q pkn]w u/fpg' cl3 lj Bfnon]To:tf]5faj [Qsf]nflu lgj hbg lbg lj Bfnodf ; *gf k\$fgz ug{kgs .

^)= gdfj nl ; fa/hgs ug{kgsM-!_lgod %* adf/hnd 5faj [t pkn]w u/f0Psf laBfyl(?sf] gfd, y/, slff tyf lghsf]afa' cdfsf]gfd, y/ j tg ; lxtsf]lj j /of lj Bfnon]lj Bfnosf] ; *gf kf6ldf 6fF u/L / lj Bfnosf]j j ; f06 ePdf To; df /fvL ; fj h]gs ug{kgs / To:tf] lj j /of lz lff zfvfdf k7fpg' kg .

-@_ pklgod -!_ adf/hndsf]lj j /of xg]{rfxg]JolQmf0{lj Bfnon]To:tf]lj j /of lglz]ns xg]{lbg' kg .

^!= afnaflnsfnf0{clgj fo{?kdf lj Bfnodf k7fpg' kgM-!_ ; a}cleefj sn]kfF j if{k/f ePsf afn-aflnsfnf0{ cfwf/et lz lffsf nflu clgj fo{?kdf lj Bfno k7fpg' kg .

-@_ pklgod -!_ adf/hnd cf`gf] lfg]leqsf afnaflnsfnf0{lj Bfno k7fP gk7fPsf] ; Da6wdf ; Da6wt lz lff ; ldt, lj Bfno lgl/lfs, ; f] JolQm tyf ; fdbflos lj Bfnosf lz lfs tyf sd{f/ln]cgludg tyf lg/lf0f ug{kgs .

-#_ sg}cleefj sn]pklgod -!_ adf/hnd afnaflnsfnf0{lj Bfnodf k7fPsf]gb]vPdf To:tf] cleefj snf0{ ; Demf0{ aemf0{ lj z]f ; xof] tyf kl/t u/L To:tf afnaflnsfnf0{ lj Bfnodf k7fpg nufpg' kg .

-\$_ pklgod -#_ jdf/hnd ; Demf0{aemf0{ubf{ ; d] afnaflnsfnf0{lj Bfno gk7fpg] cleefj snf0{:yfglo txj f6 pkn]w u/fpg]; j]f ; lj wfj f6 j l-rt ug{ ; lsg .

-%_ o; lgod adf/hnd lj Bfnodf egf{ePsf lj Bfyl(hf0{lj Bfnon]lglz]ns cllbog u/fpg' kg .

-^_ lj Bfno hfg]pd] ; d]sf j fnj flnsfnf0{clgj fo{?kdf lj Bfno egf{cleofg tyf sfoqmd th]f u/L nfu'ug]bflo]j lz lff ; ldt]sf]xg .

kl/R5]-!!

labf tyf sfh ; Da6wl Joj:yf

^@= lz lfs tyf sd{f/ln]kfpfg]labfM-!_ lz lfs tyf sd{f/ln]b]xfo adf/hndsf labfx] kfpfg] M

-s_ ek/L cfpfg]labf j ife]l/df 5 lbg,

-v_ kj {labf j ife]l/df 5 lbg,

-u_ la/fdl labf j ife]l/df afx]lbg,

-3_ k] 'tl labf k] 't]sf]cl3 j f kl5 u/L c67fgAa]lbg,

-a_ k] 'tl :ofxf/ labf k6,, lbg,

-r_ lsl/of labf kG,, lbg,

-5_ c; fwf/of labf Ps k6sdf Ps j ifdf ga9f0{gf\$/Lsf]hDdf cj lwdf a9ldf tlg j if{

-h_ cllbog labf lzlfssf];]fsf]; Dkæ0f{ cj lwdf Ps}k6s jf k6s k6s u/l a9ldf tlg j if{

-em_ a]njL labf a9ldf kfF j if{.

@_ eK/L cfpg]labf / kj {labf cfwf lbg klg lng ; lsg\$. o:tf]labf ; l-rt xg]5g

#_ lzlf tyf sd{f/Ln]la/fdl labf ; l-rt ug{; Sg\$. lzlf tyf sd{f/Ln]kto\$ j if{To:tf]labf lg/Llfsaf6 kdf0ft u/f0{/Vg'kg\$. sg}Joxf]fn]lzlf tyf sd{f/L ;]faf6 cjsfz ePdf lghsf]; l-rt la/fdl labf afkt lghsf]kbfwsw/ /x\$]kbf vf0kf0{cfPsf] tna :s]hsf]b/n]xg cfpg]/sd lghn]PsdI6 kfgg\$.

-\$_ sg}7hf]jf s8f /f] nful pkrf/ ug{la/fdl labfaf6 gku xg]ePdf :jLsf] lrlst; ssf]kdf0fkq kZ u/l lzlf tyf sd{f/Ln]kl5 kfgg]lj /fdl labfaf6 s\$ xg]u/l afx]lbg; Dd yk la/fdl labf kZslsf]; kdf To:tf]la/fdl ePsf]avt lng ; Sg\$. o; /L kZsl labf lnPsf]lzlf jf sd{f/Lsf]d[o' xg uPdf To:tf]kZsl lnPsf]labf :j tMldgxf xg\$.

-%_ ; l-rt la/fdl labfsf]/sd lng gkfp\$}lzlf jf sd{f/Lsf]d[o' ePdf To:tf] ; l-rt lj /fdl labfsf]/sd lghn]OR5fPsf]jf ghssf]xsjfnfn]PsdI6 kfgg\$.

^_ sg}k?if lzlf jf sd{f/Lsf]kIgl k} 'tl xg]ePdf To:tf]lzlf jf sd{f/Ln] k} 'tsf]cl3 jf kl5 u/l kG,, lbg k} 'tl :ofx/ labf kfgg\$. k} 'tl :ofx/ labf a; \$]lzlf jf sd{f/Ln]k/f tna kfgg\$ / o:tf]labf ;]f cj lw e/df b0{k6sdfq lng kf0g\$.

&_ k} 'tl labf kfPsf]lzlf jf sd{f/Ln]a9ldf b0]6f aRrfsf]nflu hgxl Psdl6 kfFxfh/ ?kdfkfgg\$.

*_ sg}lzlf jf sd{f/Ln]sh wd{cg' f/ cfkm]lsl/of a:g'k/df jf To:tf]lzlf jf sd{f/Lsf]j'j' cdf, jfh]jHo} 5f]f 5f]L jf lj jflxt dlxf lzlf jf sd{f/Lsf]; f; ' ; ; /fsf]d[o' ePdf jf k?if lzlfssf]xsdf lghsf]kIgl]tyf dlxfsf]xsdf kltsf]d[o' ePdf lsl/of labf kfgg\$. dlxf lzlf jf sd{f/Lsf]kltn]lsl/of a:g'k/df To:tf]dlxf lzlf jf sd{f/Ln]klg lsl/of labf kfgg\$.

(_ o; lgod adf]nd lsl/of labf lng]lzlf jf sd{f/Ln]lj Bfnodf xflh/ ePsf] kG,, lbg leq d] JolQmsf]d[o' btf\$]kdf0fkq tyf d] JolQm; E\$]gftf b]vg]kdf0f kZ ug{ kg\$. o:tf]kdf0fkq / kdf0f kZ gug]lzlf jf sd{f/Ln]To:tf]cj lwsf]nflu kfPsf]/sd lghn]kfgg]tna /sdaf6 s\$ ul/g\$.

!)_ la/fdl k/\$]cj:yfdf afx\$ 36ldf kfF j if{:yfol ;]f cj lw gku\$]lzlf jf sd{f/Ln]c; fwf/of labf kfgg ; Sg]5g\$.

!!_ :yfol ;]f kfF j if{ku\$]lzlf snf0{lghn]c]lbfkg ug]lj ifodf Pstx dlysf] pRr c]lbgosf nflu tna ; lxtsf]c]lbg labf lbg ; lsg\$.

-!@_ pRr cllbogsf nflu labf :jls[ubf{k]o\$ lzlff ;ldltn]Ps cfly\$ jifdf cfwf/e't txsf]klxnf]/ bf] i]txsf nflu Ps Ps hgf / dflblds txsf nflu Ps hgfsf] cllbog labf :jls[ug{; Sg\$.

-!#_ cllbog labf lbaf bxfosf]klqmf canDag ul/g\$M-

-s_ cllbog labf :jls[tsf nflu ufpKfnsfdf ; fj h]gs ?kdf ; 'rgf u/L OR5s lzlfssf] lgj dg cfxjfg ug]

-v_ lgj dg lbg]lzlfsn]cf^gf]kl'ta4tf kq, cllbogkl5sf]cf^gf]lzlff l; sf0sf]offhg / Joj:yfkg ;ldltsf]l; kmf/; k\$ ug{kg\$. To;/L k\$ ePsf k]tfj sf cfwf/df dgf]ogsf nflu gfd 5gf\$ u/L ; 'rgf k\$zfg ug]

-u_ v08 -v_ adf]hd dgf]ogsf nflu 5gf\$ ePsf lzlfssf]gdfjnl pk/ ph/L ug] cj ; / k]fg ul/g]5 . ph/lstf\$]ph/lstf cfwf/df clGtd gdfjnl k\$zfg u/L cllbogsf nflu clGtd gfd 5gf\$ ug]

-3_ clGtd gfd 5gf\$df k/\$f lzlfnsf0{sjlnot u/f0{cllbogsf]cjlwsf nflu cllbog labf :jls[ul/g\$. o;/L cllbog labf :jls[ePsf lzlfns]k]o\$; d]6/ jf jflif\$ k/Llffsf]glthf ; lxtsf]kl'tj dg lzlff zfvdf k\$ ug{kg]

-a_ cllbog labf kfPsf lzlfns]cfknh]salnot u/]cg; f/sf]kl'tj dg lzlff zfvdf aenpg'kg\$. cllbogdf ; Gtf]fhgs k]lt gug]lzlffsf]labf :jls[ePsf]cjlw ; dft gx\$}/2 ug{; lsg\$.

-r_ labf /2 ePdf To:tf lzlfsaf6 cllbog cj lwe/ kfPsf]tna c; h ul/g]5 .

-!\$_ a]njL labf bxfosf cj:yfdf lb0g\$M-

-s_ sg]lzlfs jf sd{f/lstf]kl't jf klgl ljbz l:yt gkfnl /fht'fj; jf lgo]udf vl60{ uPsf]kdf\$; lxt To:tf]lzlfsn]a]njL labf dfu u/]Ps}k6s jf k6s k6s u/L gf\$/L cj lwe/ kfF j if{Dd,

-v_ sg]lzlfs d6' d]f]f, Sof; / h:tf s8f /f]sf sf/Of nfd]pkrf/df a:g'kg]eP jf dh\$leq jf aflx/ u0{pkrf/ u/fpg'kg]elg d]Bsn af\$af6 l; kmf/; ePdf sfokflnsfn]Ps k6sdf Ps jif{/ gf\$/L cj lwe/df a9ldf tlg j if{Dd lbg ; Sg\$.

-!%_ a]njL labfsf]cjlw lghsf]; jf cjlwdf u0fgf ul/g]5\$.

-!^_ ek]/ cfpg]labf, kj {labf, la/fdl labf, lsl/of labf, k} 'l labf, k} 't :ofx/ ljb f a:g] lzlf tyf sd{f/lstf]k/f tna kfg\$.

-!&_ c; fwf/Of / a]nal labfdf a; \$f]lzlfs jf sd{f/lstf]tna kfg]5\$.

-!*_ o; lgod adf]hdsf]c; fwf/Of labf, cllbog labf / j]njL labf afx\$sf c6o labf? c:yfol lzlf / /fxt lzlfns]; d] kfg\$g\

^#=_ labf lbg]clwsf/LM -!_ k]vfg]lbfkssf]labf Joj:yfkg ;ldltsf]c]lfn]/ lzlf jf sd{f/lstf]labf k]vfg]lbfksn]:jls[ug\$.

t/, Ps k6sdf tlg lbgdf ga9f0{kj {j f ek/L cfpq]labf k\wfg\lbfks cfk\]Ing ; Sg\$.
; f]eGbf a9L kj {j f ek/L cfpq]labf Ing' k/d\ k\wfg\lbfksn]Joj :yfkq ; ldltsf]c\lbf\fnf0{
hfgsf/L lbg' kg\$.

-@_ pklgod -!_ df hg; 5}s'f n\|vPsf]eP tfklg lzlf s jf sd{f/Lsf]c; fwf/Of
labf, a]njL labf / c\lbg labf Joj :yfkq ; ldltsf]l; kmf/; df kd\lv sfo\$f/L clws[n]
:jls[ug\$.

^\$= labf glnPsf]lbg ; jf cj lwdf uOfgf gxb\| lzlf s jf sd{f/Ln]labf gln0{lj Bfnodf
cgkl:yt ePsf]lbg lghsf]; jf cj lwdf uOfgf xg]5\$.

^%= c:yfol lzlf s jf sd{f/Lsf]labfsf]/sd ; DaGwdf M c:yfol lzlf s jf sd{f/Ln]j if[
jf lxp[labf pkef\ ug{gkfp[}cj sfz kPdf bz dlxgfnf0{j flif\$ sfd u/\$f]cj lw dfgl
bdf; fxln]sfd u/\$f]cj lwsf]labf /sd kfpq\$.

^^= labf ; xlnot dfq xg\|labf clwsf/sf]s'f geP/ ; xlnot dfq xg\$.

^&= sfh tyf blgs e\Of eQfM -!_ lj Bfno jf c\lbfkg ; DaGwL sdfs] nflu upf
sfo{kflnsfsf]cfb}zfg; f/ sg}; ef, ; Dd]hg jf ; ldfg/df vl6g]lzlf s jf sd{f/Ln]; fxl
cfb}zdf tf\$]cj lw; Ddsf]nflu sfh kfpq]5 .

-@_ lj Bfnosf] sdfs] nflu lzlf s jf sd{f/Ln] k\wfg\lbfkssf] / k\wfg\lbfksn]
Joj :yfkq ; ldltsf]c\lbf\fsf]lnlvt cgdlt ln0{a9Ldf Ps xktf; Dd sfhdf hfg ; Sg\$.

-#_ ; ?jf ePsf]lzlf s jf sd{f/Lnf0{; ?jf ePsf]lj Bfnodf xflh/ xg hf\bf tfl]sPsf]
b/df blgs tyf e\Of eQf afktsf]/sd /dfgf lbg]lj Bfnon]cf^g}sf]faf6 lbg' kg\$.

t/ cf^gf]:j]5fn]; ?jf e0{hfg]lzlf s jf sd{f/Ln]o; pklgod adf]hd blgs tyf e\Of
eQf afktsf]/sd kfpq]5\$.

^*= o; kl/R5\sf]Joj :yf nfu"gxg]Mo; kl/R5\df cGog hg; 5}s'f n\|vPsf]eP tfklg
; :yfut lj Bfnosf]lzlf s / cf^g}; f]faf6 Joxfg]u/L ; fdbflos lj Bfnodf lgoQm lzlfssf]
; DaGwdf o; kl/R5\sf]Joj :yf nfu"xb]5\$. To:tf lzlf sn]lj Bfnoaf/f tf\$]adf]hd labfsf]
; lj wf kfpq]5g\

^(= lzlf s tyf lj Bfno sdf{f/L ; hfo ; DaGwL Joj :yf ; 3lo sfggn]Joj :yf u/]j df]hd
xg\$.

kl/R5\-!@

lj Bfnosf]lrGx, gdfds/Of tyf cG Joj :yf

&)= lj Bfnosf]lrGxMlj Bfnosf]lrGx if6sf]fsf]xg\$. lj Bfno Joj :yfkq ; ldltn]lgOf6
u/L ; f]if6sf]fsf]alrdf cf^gf]lj Bfnosf]5\$}lrGx /fVg ; Sg\$.

!&= lj Bfnosf]gdfds/Of M-!_ ; dfh tyf /fi6\$}nflu p\Nn\y glo of\ubfg ug]jf P]t\fl; s
JolQm b]l b] tf, tly{yn jf kfs]ts ; Dkbf cflbsf]gdfaf6 gkfnlkg en]sg]u/L lj Bfnosf]
gdfds/Of ug]kg\$ =

t/ of]lgod kf/De xg' ebf cufa}o; lgod ljkl/t gdfds/of e}; s\$ f lj Bfnosf]xsdf of] lgodfj nl hf/L ePk5sf]bf>f]z]fs zqsf]; ? b]vg}nfu' xg]u/L kggdfds/of u/L ufpKf]nsf tyf gu/kf]nsf af6 l:j s[L lng' kg]5 .

@_ sg}; :yfut lj Bfnon]cfkngf]gddf ækl]nsll zJb hf\$g rfxdf s]Dtdf Ps ltxf0{ lj Bfyl{ kOf{ 5faQdf clbog/t /x\$] xgkg\$ = sg}; :yfut lj Bfnon] cfkngf] gddf ægzgnll zJb hf\$g rfxdf gk]nsf]sDtdf @% lhMffsf lj Bfyl{clbog/t /x\$] xgkg\$ / sg}; :yfut lj Bfnon] cfkngf] gddf æ06/gzgnll zJb hf\$g rfxdf s]Dtdf Ps ltxf0{ ; Wofdf lj blz lj Bfyl{xgkg\$ = lj Bfnosf]gdfsf]cGtdf ælj BfnoÆ , æ:shÆ jf ækf7zfnÆ zJb hf]8Psf]xgkg\$.

t/ of]pklgod nfu' xg' cufa}o; lgod ljkl/tsf zJbx? hf]80{gdfds/of e}; s\$ f lj Bfnosf]xsdf of]lgodfj ln hf/L ePk5sf]bf>f]z]fs zqsf]; ? b]vg}nfu' xg]u/L pkoQm]JoJ :yf kngf ug{jf kggdfds/of ug{kg]5 ,

#_ kf]ljws lz]ff ; ~rfng ug{cgdlt kfPsf]; fdbfos lj Bfnon]cf^gf]lj Bfnosf] gdfds]k5fl8 sf]6sdf kf]ljws lz]ff ; ~rfng ug{cgdlt kf]t lj Bfno egl yk ug{; Sg\$

-\$_ gofFv]ng]lj Bfnosf]gdfds/of cf^gf]gdfaf6 ug{rfxg]JolQm]bxfo adf]hdsf] /sddf g36g]u/L ufpKf]nsfn]tf]slbPsf]/sd a/fj/sf]gub , 3/ jf hluf lj Bfnosf] gdfds/of ug{kof]hgsf]nflu egl Psdl6 lj Bfnonf0{; xof]u u/df ; f]lj Bfnosf]gdfds/of To:tf]; xof]u ug{JolQmsf]gdfaf6 ; ~rfng ug{; lsg\$ M

-s_ df]blds lj Bfnosf]nflu krf; nfv & kof]f f ; f]dNo a/fa/sf]3/ jf hluf,

-v_ cfwf/e't lj Bfnosf nflu k]t; nfv & kof]f f ; f]dNo a/fa/sf]3/ jf hluf,

-%_ pklgod #_ df hg; s}s/f n]vPsf]eP tfklg dxfgu/kf]nsf / pkdxfgu/kf]nsf lf] leqsf lj Bfnosf]xsdf ; f]pklgoddf plNlvt /sdsf]bf]j / /sd jf ; f]a/fa/sf]3/ jf lj Bfnosf]sDkfp08; E hf]8Psf]hluf / gu/kf]nsf lf] leqsf lj Bfnosf]xsdf kRrl; k]tzt yk /sd jf ; f]a/fa/sf]3/ jf lj Bfnosf]sDkfp08; E hf]8Psf]hluf lj Bfnonf0{ ; xof]u u/df To:tf]; xof]u ug{JolQmsf]gdfaf6 lj Bfnosf]gdfds/of ug{; lsg\$.

^_ klxNo}gdfds/of e0{ s\$ f]lj Bfnosf]gfd; E hf\$] lj Bfnosf]gdfds/of ug{rfxg] JolQm]pklgod #_ jf -\$_ adf]hdsf]/sd jf ; f]a/fa/sf]3/ jf hluf lj Bfnonf0{; xof]u u/L klxnsf]gfd k5fl8 cfknh]k]tfj u/\$f]gdf hf\$g ; Sg\$.

&_ Pp6}kl/jf/ jf 5\$5\$}kl/jf/sf Psebf a9L JolQm] pklgod #_ jf -\$_ adf]hdsf]/sd jf 3/ jf hluf lj Bfnonf0{kof]g u/df To:tf JolQm]sf]lgOfaf6 a9Ldf b0]hg; Ddsf]gdfaf6 lj Bfnosf]gdfds/of ug{/ cGo JolQmsf]gfd lj Bfnodf b]vg]u/L /vG ; lsg\$.

*_ pklgod #_ -\$_ / -%_ df hg; s}s/f n]vPsf]eP tfklg sg}JolQm :df/s jf P]txf]; s rlhj :tsf]gdfaf6 lj Bfnosf]gdfds/of ePsf]lj Bfnonf0{s; h]hlt; s}/sd jf 3/ jf hluf ; xof]u u/]klg To:tf]lj Bfnosf]gdfds/of kl/j tG ul/g]5g .

t/ To:tf]lj Bfnof0{sg}JolQm]sIff sf]f yk ug{k:tsfno ej g j f 5fqj f;
lgdf0f ug{/sd ; xof] u/df To:tf]sf]f j f ej gdf ; f]/sd k]fg ug{JolQmsf]gfdaf6
gdfs/0f ug{; lsg} .

-(_ o; lgod adf]hd lj Bfnosf]gdfs/0f ufpFefn]ug} .

&@= /fli60 ufg ufp'kg]M lj Bfno vhf]k]to} lbgf]k]De / lj leG ; df/f]df /fli60
ufg ufp'kg} .

&#= em08fQf]hg ug{k]M lj Bfnodf dgf0g]k]to} ; df/f]sf]k]De/df /fli60 em08fQf]hg
ug{k]g} .

&\$= lj Bfyl]k]zfs M lj Bfnof] lj Bfyl]k]zfs nflu Ps}Is; dsf] sd vlr]f] ; fwf/0f,
/fli60tf em]sfpg]/ xjfkfgl ; xfp]k]zfs tf]g ; Sg} . lj Bfnof]k]zfs vl/b ug{:yfg
j f k; n tf]g kfp]g}5} .

kl/R5}-!#

lj Bfnosf]; DklQ ; Alf0f ; DaQml Joj :yf

&%= lj Bfnosf]; DklQsf]; /Iff M-!_ lj Bfnosf]gddf /x]f]; DklQsf]; /Iff ug{k]v bflotj
Joj :yfg ; ldt / k]wfg]wfkssf]xg} .

-@_ ; fdbflos lj Bfnosf]gddf /x]f]pklgod ! j df]hdsf]; DklQsf]lj j /0f lzIff
zfvdf k7fpg'kg} / ; f]sf]nut ; sng tyf clw]lws ug{]hd]f]/l lzIff zfvf]f]
/xg} .

-#_ ; fdbflos lj Bfnosf]gddf /x]f]; DklQsf]clw]lws lj j /0f lzIff zfvfn]j flif\$
?kdf ; fj]h]gs ug} .

&^= lj Bfno ; DklQ ; Alf0f ; Dj Gwdf lzIff ; ldt]sf]sfd, st]o / clwsf/ b]fo adf]hd
xg}M

-s_ lj Bfnosf]gddf k]k]t e0{btf{xg af]l /x]f]hluf btf{ug{Joj :yf ldnfpg]

-v_ lj Bfnosf]gddf /x]f]; DklQnf0{clwstd kmf0bf xg]sddf k]k]t ug{Joj :yfg
; ldt]nf0{lg]g lbg]

-u_ lj Bfnosf]gddf /x]f]hlufsf]cf]bfgl c; h pk/ ug{Joj :yf ldnfpg]

-3_ lj Bfnosf]; DklQ s; }f6 xfgl-gf]; fgl xg uPd]f ; f]e/fpg]Joj :yf ug]

-a_ lj Bfnosf]lj sf; ug{sfddf afx] lj Bfnosf]gddf btf{ePsf hluf j f c]o ; DklQ
a]lj vg j f :j]ld]j x:tf]t/0f ug{glbg]

-r_ lj Bfnosf]hluf ; Alf0f ug{Joj :yfg ; ldt tyf k]wfg]wfkssf]0{; xof] ug]

&&= lj Bfnosf]gdfs]hluf laq] ug{j f lwtf]/Vg gxg]M -!_ lj Bfnosf]gdfs]hluf
laq] j f lwtf]/Vg kf0g]5} .

&*= lj Bfnosf]gdfs]hluf ; \$fk\$ ug{gxg]M-!_ lj Bfnosf]gddf /x]f]hluf ; \$fk\$ ug{
kf0g]5} .

& (= l j Bfnosf] gfdff ; DklQ /fVg' kgIM -!_ ; fdbflos l j Bfno / zlf]s u7lsf] 2 kdf ; ~rfInt l j Bfnon] l j Bfnosf] crn ; DklQ l j Bfnosf] gfdff /lhi6zg kfl/t ug{kg5 .

-@_ sDkgLsf] 2 kdf ; ~rfInt ; #yfut l j Bfnon] l j Bfnosf] crn ; DklQ sDkgLsf] ; jfldTj df /fVg' kg5 .

*) = lghl zlf]s u7l c6tu4 ul/Psf] nufgl x: tfgt/Of ug[; Da6wL Joj :yf M lghl zlf]s u7l jf To:tf u7lsf ; ~rfnsn] cf^gf] nufglSf] k'j] f cflzs lx: ; f l j Bfno ; ~rfngdf j fwf gkg[u/L cf^gf] pQ/flwsf/Lsf]?kdf lgoQm u/\$f] ul7of/nf0{krfInt sfgg adf]hd x: tfgt/Of ug{; Sg5 .

*! = l dgxf lbg ; Sg5 kfs[ts l j kb]j f sfj' aflx/sf] kl/l:yltn] ubf{; fdbflos l j Bfnosf] ; DklQ xfgl gf\$; fgl xg uPsf] kdfloft xg cfPdf jL; xhf/ 2 k0fFDdsf] eP kwfgfWbfkssf] l; kmf/; df Joj :yfkG ; ldltn] krf; xhf/ 2 k0fFDdsf] eP Joj :yfkG ; ldltsf] l; kmf/; df sfo\$fl clws[n] Ps nfv 2 k0fFDdsf] eP cWbIf jf k0vn] l dgxf lbg ; Sg5 . ; f0Gbf a9L /sd l dgxf lbg' k/df upfFgu/ sfo{kflnsf] l; kmf/; df upfFef tyf gu/; efn] l dgxf lbg ; Sg5 .

kl/R5B ! \$

l j Bfnonf0{b0g] cgbfg tyf c6o Joj :yf

*@ = l j Bfnonf0{cgbfg lbg] M -!_ ; fdbflos l j Bfnonf0{gkfn ; /sf/ jf kbz ; /sf/ jf upfKflnsfaf6 l j Bfnosf] nful kkt /sd upfFsfokflnsfn] j flif\$ sfoqmdf :jlsE u/f0{ l j Bfno ; krt sf]df k7fpg] Joj :yf ldnfpg] 5 .

-@_ l j Bfnosf] cf6tl/s cfo ; d]nf0{cWbog u/L l j Bfnonf0{b}fosf cfwf/df cgbfg afBkmf5 ul/g] 5 =

-s_ l j Bfnosf] l j Bfyl{; Wof,

-v_ l j Bfnosf] l zIfs ; Wof,

-u_ l j Bfnosf] k/Lffsf] kl/Ofd,

-3_ l j Bfnosf] cfly\$ cj :yf .

a_ l j Bfnon] k/f ug{ kgI 6ogtd k'fWf/x? -Prioritized Minimum Enabling Conditions PEMEC_

#_ cgdlt kkt ; fdbflos l j Bfnon] b/aGbl kkt gugIzt0f / :jlsE kkt ; fdbflos l j Bfnon] cfkmhf0{kkt ; a}l zIfs b/aGbl lzIf zfvdf lkmtf{u/L lzIfs nufot l j Bfno Joj :yfkgsf ; DkOf{kIfx? cfkm] ug[u/L l j Bfnonf0{kkt xg] cgbfg Psdl6 Ing rfx0f tflsPsf] zt{leq l j Bfno ; ~rfng ug[u/L Psdl6 cgbfg kfg ; lsg] Joj :yf ug{; lsg5 .

-%_ l j Bfnosf] k'fWf/ l j sf; ug{k0fhgsf nflu upfFsfokflnsfn] zt{tfl ; fj hlgS zlf]s u7l c6tu4 ; ~rfInt l j Bfnonf0{; d] cgbfg lbg ; Sg5 .

*#= ; DalGwt sfddf vr{ug{kg} lj Bfnof0{k}t /sd hg sfdsf]nflu vr{ug{lgsf; f ePsf]xf]; f}L sfddf dfq vr{ug{kg} . vr{xg g; s}f]/sdsf]af/df lzIff zfvnf0{ hfgsf/L u/fpg' kg} .

*\$= :yfglo ; f}af6 /sdsf]JoJ:yf ug{kg}M-!_ lj Bfnof]lj Bfnosf]ej g, km}gf/ / cG sfo}f]nflu :yfglo ; f}af6 ; d} /sdsf]JoJ :yf ug{kg} .

-@_ pklgod -!_ adf]hd :yfglo ; f}af6 ej g lgdf}sf]nflu /sd gklg]ePdf upf sfo}f]nsf]hg; xof]nf0{k}; fxg ug]u/L ; fdbflos lj Bfnof0{cfj Zos /sd cgbfg lbg ; Sg} .

-#_ ; :yfuf lj Bfnof]pklgod -!_ adf]hdsf]sfo}f]nflu lj Bfylaf6 ; xof]nsf]gfd df zlls p7fpg kfp]5g} .

kl/R5}-!%

lj Bfnosf]ah}, cfo Joosf]nyf tyf cG JoJ:yf

*%= lj Bfno ; #fng ; #t sf]sf]; ~rfng M-!_ k}o} lj Bfnodf lj Bfnosf]; DkOf{ cfDbfglx? h}df ug]u/L Ps lj Bfno ; #fng sf]f /xg} .

-@_ lj Bfnof]; #fng sf]df h}df ePsf]/sd JoJ:yfkg ; ldt]sf]lgof6 adf]hd vr{ ug{kg} .

-#_ lj Bfno ; #fng sf]sf]; ~rfng JoJ:yfkg ; ldt]sf]clb}f jf ; f}L ; ldt]n}tf}sf] JoJ:yfkg ; ldt]sf]; b:o / k}vfg}bfkssf]; @omb:tvtaf6 xg} .

-\$_ pklgod -#_ df hg; s}sf n}VPsf]eP tfklg df}blds lj Bfno ; #fng sf]sf]; ~rfng k}vfg}bfks / nyf; DaGwl sfd ug]lz}fs jf sd{f/Lsf]; @omb:tvtaf6 ul/g} .

-%_ lj Bfno ; #fng sf]sf]lx; fa-}stfa nyf /Vg] a}h'km}b}of6 ug]sfd k}vfg}bfks / nyf ; DaGwl sfd ug]sd{f/Lsf]xg} .

-^_ lj Bfnosf] sfo{ ; ~rfngsf] nflu lj Bfno ; #fng sf]sf]/sd lzIff zfvn} tf]slbPsf]ghs}f]sg}a}df vtf v}hl h}df ug{kg} .

-&_ lj Bfnosf]; DkOf{vr{l} Bfno ; #fng sf]df h}df ePsf]/sdaf6 Joxf]g} .

*^= ah} tof/ ug}M-!_ lgod *# df h} s}n}VP klk}vfg}bfksn}k}o} jif{sf]d; f}t leq cfufdl jif{sf]ah} tof/ u/L JoJ:yfkg ; ldt]af6 :jls} u/f0{To; sf]Ps kl}t lzIff zfvdf ; dodf k7fpg' kg} .

*&= lj Bfnosf]cfo Joosf]nyfM-!_ lj Bfnosf]cfo Joosf]nyf cg; 'L-!% adf]hdsf] 9fFdf /Vg' kg} .

-@_ lj Bfnosf]cfo Joosf]nyf, aln, e/kf0{nufot cfj Zos sfuhft /Vg} sfd lj Bfnosf]nyf ; DaGwl sfd ug]lz}fs jf sd{f/Lsf]xg} .

#_ pklgod -@_ adfllhd sfuh kdfloft u/f0{ /fVg] /fVg nufpg] lhDd] f/L k\wfgllbfkssf] xg\$.

-\$_ pklgod -!_ adfllhdsf]cfo Joosf]n\yf /Vbf lj Bfnosf]sfd sf/afxlsf]j f:tlj s l:ytl yxf xg]u/L dfn; fdgxs]f]vl/b laqm / lj Bfnosf]gubl, lhG; L, hfoh\yf bflotj cflbsf]lj :t [lj j /of :ki6 2 kn]vfh\$]xg' kg\$.

-%_ lj Bfnosf] gubl, lhG; L, hfoh\ydf sg}lsl; dsf] l xgfldgf, xfgl-gf\$; fgl jf nfk/afxl xg gkfp] u/L ;/lft /fVg] / ;\$] nut /fVg] tyf /fVg nufpg] bflotj k\wfgllbfkssf]xg\$.

^_ k\wfgllbfks / n\yf ; DaGwl sfd ug{lhDd]f/L tflsPsf]lzlf s jf sd{f/Ln] lj Bfnosf]cfo Joosf]kltj dg lzlf zfvn]t\$]cj lw leq dfl; s jf qdf; s 2 kdf ; f] zfvdf k7fpg' kg\$.

**= n\yf k/Llf0f u/fpgll -!_ Joj:yfkg ; ldlt sf]c\wlf / k\wfgllbfksn]kto\$ j if{ufpF sfokflnsfaf6 lgoQm btj]fnf n\yf k/Llfsaf6 n\yf k/Llf0f u/fpg' kg\$.

@_ n\yf k/Llf0sf]l; nl; nfd k\wfgllbfksn] lj Bfnosf]cfo Joosf]axlvttf n\yf k/Llfsn]dfu\$]avt hfG lbgkg\$ / lghn]skmot tna u/\$]s'/sf]oyfy{hj fkm ; d] ; /f\$]j fnfnf0{lbg' kg\$.

#_ lj Bfnosf]cfo Joosf]n\yf ufpFsfokflnsfaf6 v6f0Psf]sd{f/Ln]hg; s}avt hfFaem ug{ ; Sg\$. o; /L hfFaem ubf{v6l cfPsf]sd{f/Ln]dfu u/\$]lj j /of b\yfp] k\wfgllbfks, n\yfsf]lhDd]f/L klt lzlf s jf sd{f/Lsf]st{o xg\$.

-\$_ o; lgod adfllhd n\yf k/Llfsn]lj Bfnosf]n\yf k/Llf0f ug]; nl; nfd cGo s'/sf cltl/Qm lj Bfnosf]c\dfgl / vr\$ af/d]f lj Bfno Joj:yfkg ; ldlt sf kbflwsf/Lx?; G 5nkm u/L cf^gf]kltj dg tof/ ug{kg\$.

-%_ o; lgodfj nl adfllhd lj Bfno; G :j fy{/x\$]JolQm]j f lj Bfno Joj:yfkg sf c\wlf, ; b:o tyf k\wfgllbfkssf]ghssf]gft]f/n]lj Bfnosf]n\yf k/Llf0f ug{kfp]5g\$.

* (= kltj dg k\$ ug{k\$ n\yf k/Llfsn]lj Bfnosf]n\yf k/Llf0f u/L ; skl5 bxfosf s'/x 2 vhf0{ ; f] ; DaGwl kltj dg tof/ u/L Joj:yfkg ; ldlt / lzlf zfvdf Ps-Ps klt k7fpg' kg\$M

-s_ ; flwPsf / skmot tna ePsf s'/sf]hj fkm oyfzl3|eP gePsf]

-v_ k\$ ePsf]cfo Joosf]lx; fa l/tk] \$ eP gePsf]

-u_ cfo Joosf];]tf sfg\$ adfllhd /fv]g/fv\$]

-3_ lj Bfnosf]cfo Joosf]n\yf oyfy{2 kdf b]vg]u/L jf; nft b?:t eP gePsf]

-a_ sg}lzlf s jf sd{f/Ln]sfg\$ lj k/Lt sdfs h jf alx; fa u/]gu/\$]

-r_ lj Bfnosf]sf/f\$ / ; Gtf]k eP gePsf]

-5_ lj Bfnonf0{hg sdfs nflu lgsf; f ePsf]xf]; fxl kflhgdf vr{n\]gn\y\$]

-h_ lj Bfnosf]; DklQ b?kof] u/] gu/\$]

-em n|yf k/l|fsn]dgfl; j / cfjZos ; Dem]sf]cGo s'f .

()= ljBfnosf]sfdsf]; fdfllhs k/l|f0f ug; ; fdbflos lj Bfnon]cf^gf]sfdsf]; fdfllhs k/l|f0f ug{k}g\$.

(!= a/aem/y ug;M-!_ lj Bfnosf]gubl, lh6; L dfn; fdgfsf]nut, ; }tf /Vg]lhDdf lnPsf] lzlf s jf sd{f/l ; ?j f jf cGo sf/0faf6 lj Bfno 5f\$] hfg]ePdf cf^gf]lhDdf /x\$]gubl, lh6; L dfn; fdgfsf]a/aem/y ; fdfGotof @! lbgleq lj Bfnodf ug{k}g\$.

@_ pklgod -!_ adf]hd a/aem/y gug;]lzlf s tyf sd{f/lnf0{a/aem/y gu/]Dd ; ?j f ePsf]lj Bfnodf hfg /dfgfkq lb0g]5\$. ; fy}lghn]sg}/sd jf dfn; dfg l xgfldgf u/\$f]/x\$ eg]; f]afktsf]/sd lghn]kfpq]hg; 5}/sdaf6 c; h pk/ jf ; f]vegf]ul/g\$.

(@_ lzlf s tyf sd{f/l sf]tna, eQf / cGo ; lj wf ; wlo sfgg cg' f/ xg\$.

(#_ lzlf s tyf sd{f/l sf lgj Qle/Of, pkbfq, pkrf/ vr{/ cGo Joj :yf ; wlo sfgg cg' f/ xg\$.

(\$_ lzlf s tyf sd{f/l sf cj sf; ; DaGwl Joj :yf ; wlo sfgg cg' f/ xg\$.

(%_ lzlf s tyf sd{f/l sf; hfo ; DaGwl Joj :yf ; wlo sfgg]tf\$]dfk08 cg' f/ xg\$.

(^= lj Bfnosf]j lu\$/Of ; wlo sfgg]tf\$]dfk08 cg' f/ xg\$.

(&= lj Bfno zNs ; DaGwl Joj :yf ; wlo sfgg]agfPsf]dfk08 cg' f/ xg\$.

kl/R5]- !^

lj lw

(*= lzlf s tyf lzlf lf; Dj 4 hgZQmsf]tflndM!_ tflnd tyf kl|zlf0f ; DaGwl Joj :yf ; 3 / kbzn]Joj :yf u/]cg?k xg\$.

t/ o; lgodn]ufpFkflnsfsf lzlf snf0{; j ls[j flif\$ sfoqmd j df]hd tflnd lbg j fwf kg] 5\$.

((=cltl/Qm lqmf snfk ; DaGwl Joj :yfM!_ lj Bfnox?n]lzlf ; ldltn]lgwf{Of u/\$f]dfk08 j df]hd cltl/Qm lqmf snfk ; #fng ug{k}g\$.

@_ uf pF sfokflnsfn]j flif\$ sfoqmd ; dfj z u/l cGt/ lj Bfno kl|t:kwf{ds cltl/Qm lqmf snfk ; rfng ug{k}g\$.

#_ cGt/ lj Bfno kl|t:kwf{ds cltl/Qm lqmf snfk ; #fng ; Dj lGw yk Joj :yf sfokflnsfn]lgwf{Of u/]j df]hd xg\$.

\$_ lj Bfnon] pklgod -! / @_ adf]hd cltl/Qm lqmf snfk ; ~rfng ubf{b}fo adf]hdsf kl|to]utfd lj Bfylx;nf0{efu lng nufpg' kg\$ -

-s_ lraqsnf, dl't\$nf / x:tsnf kl|to]utf,

-v_ afBafbg tyf ; læt kl|tofl|utf,

-u_ g[o kl|tofl|utf ,

-3_ gf6s kl|tofl|utf,

-a_ jQmfj snf kl|tofl|utf,

-r_ xflh/L hj fkm kl|tofl|utf,

-5_ lxHh]kl|tofl|utf,

-h_ v]hsb kl|tofl|utf,

-em_ ; flxTos ultlj lw, syf, slj tf / lgj Gw kl|tofl|utf,

-`_ krfhaf/L / s]if ; DalGw kl|tofl|utf,

-6_ ; hgfTds tyf cGj ifoffTds / lj 1fgsf kofuTds kl|tofl|utf

-6_ cGo kl|tofl|utf,

-%_ lj Bfnon] k|o\$ zqmaf/sf] blgs k7gkf7gsf] sfo{ ; dft ePkI5 lj Bfyl{f0{ c|tl/Qm lqmfnsnfksf] sfo{mddf ; xeful u/fpg' kg\$.

!) = lj Bfno lzIf ; j]sf]u7g, tx, >fl lj efhg / b/j Gbl ; Dj Gwl Joj :yf M-!_ o ; ; Dj Gwdf ; 3 tyf k|zsf] sfgg jf lgod ; E tbfTdotf sfod xg]u/L sfokflnsfn] sfo{ lj lwj gf0{ ufpf :jls[u/fp j dflhd xg\$.

!) != lhDd]f/ /xg]M-!_ k|vfgflbfks :yflgo tx, cleefj s Pj +lj Bfyl{kl|t lhDd]f/ xg\$, o ; sf nflu pgn]cleefj s Pj +lj Bfyl{sf]lj rf/ ; j ifof ug\$g .

@_ k|Int dfkb08sf]kfngf Pj +uof:tl/o lzIfsf]nflu lj Bfno Joj :yfk ; ldtl / k|vfgflbfksn]lzIf ; ldt ; E sfo{ Dkfbg s/f/ ug\$g\$.

#_ lzIfs Pj +sd{f/L k|vfgflbfkskl|t lhDd]f/ xg\$g . lghx:n]uof:t/lo lzIfsf nflu ufpFsfokflnsf, lzIf ; ldt / lzIf clws[n]k|Int sfgg adflhd lbPsf lgbz]g kfngf ug{k\$g\$ = ck|lft z]fs pkn]wsf nflu lzIfsx?n]k|vfgflbfks ; E sfo{ Dkfbg s/f/ ug\$g\$.

\$_ = lzIfnf0{df]ns xssf]?kdf :yflkt ug{k\$ufpFsfokflnsfn]k|o\$ lj Bfnosf nflu lglZrt ef]flns lfqnf0{ ; j] lf]sf]?kdf tflslbg ; Sg\$. To:tf]ef]flns lf] leqsf 6x/f, cnkq k/\$f / a] fxf/f tyf cltljkGgtfdf k/L lj Bfno hfg g ; s\$] jf lj Bfno 5f\$]sf afnjflnsfnf0{ 5fa[Q jf lj z]f Joj :yf u/L jf lghsf cleefj s jf ; Afsnf0{ ; 3f0{ jfnjflnsfnf0{ lj Bfnodf Nofpg' ufpKflnsf, lj Bfno Joj :yfk ; ldt / k|vfgflbfkssf] lhDd]f/L xg\$.

lj Bflynf0{ck|lft z]fs pkn]w xfl ; n xg]u/L l ; sfp]g/ l6sfp]g] bflotj k|vfgflbfks / lzIfsx<sf]xg\$.

%_ sb]cleefj s jf ; Afsn]lj Bfno hfg]pd]sf j fnaflnsfnf0{lj Bfno k7fpg c6] u/df lghnf0{ufpKflnsf af6 k|bg ul/g] ; j] ; lj wfx?af6 alGrt ug{ ; lsg\$.

!)@= ; Afsssf] eldsfM j 8fcWbIfsf] cfkmgf] j 8f leqsf lj Bfnosf] u0f:t/lo lzIfsf nflu kqV ; Afsssf] ?kdf sfo{ug{u/fpgkgf .

!)# = : yfglo txsf lgj flkt kbflwsf/lx?n] kfnngf ug[kg] cfrf/ ; lxtf Myfglo txsf lgj flkt kbflwsf/lx?n] bxfoadf] hdsf] cfrf/ ; lxtf kfnngf ug[kg] M

S_ ; :yfut laBfno jf lghl cGo sg}k\$ /sf z]f]s ; 3 ; :yf ; -rfngdf ; mUgtf xg gxg]t/ k]1s lqmfnsnfkdf efu lng agb]h g/xg]

v_ wd{ ; Dkbf, hghflt, lnE, efiff, ju{ lfg jf ; Dkbfosf] cfwf/df 30ff jf 4]f pTkGg xg]sg}lqmfnsnfkdf efu lng agb]h g/xg]

u_ /fhgllts kf6l{jf cGo sg}bnut ; dxsf] : jfydf laBfyl{/ z]f]s ; Argfsf] kpf]unf0{ lgif]wt ug[kg] .

3_ lj Bfnosf] ; du|z]f]s u0f:t/sf]clej [4df Wbfg lbgkg]=

a_ hgk]ltlgw ; dhs} /f]h df\$]h xg]x\$; fj h]gs 7fpk? tyf lj Bfno jf z]f]s ; :yfdf pkl:yt /x\$ gs/f]ds ; GbZ kj fx xg]sg}lqmfnsnfk gug{ ; hu /xg' kg] .

!)\$ = lzIfs tyf sd{f/ln] kfnngf ug[kg] cfrf/ ; lxtf MlzIfs tyf sd{f/ln] bxfoadf] hdsf] cfrf/ ; lxtf kfnngf ug[kg] M

-s_ cfknhf0{v6fPsf] 7fpk u0{tf]sPsf] sfd ug[kg]

-v_ lgwfl/t ; dodf lgoldt ?kn] lj Bfnodf cfP uPsf] ; do hgf0{xflh/ xg' kg] / klxn] labfsf] cgdlt gln0{l j Bfnodf cgkl:yt xg' gxg]

-u_ cf^gf] ; jf ; DaGwl sl^fdf dtnj ; fllo ug]dg; fon]s ; d]fly klg sg} /fhgllts jf cjf-5glo kfej kfg{jf kfej kfg]kpf] ug{gxg]

-3_ g]kn /sf/ / g]knl hgtsf]k/ :kl/s ; DaGwdf jf sg}j bZl /fi6«Esf] ; DaGwdf vnn kg{ ; Sg]u/l cf^gf] jf :tljs jf sflklgs gdfaf6 jf agfdl sg}n] k\$flzt ug{jf k] nf0{sg}va/ lbg jf /]Bof] jf 6]hlehg cflb h:tf ; rfg dflbdaf/f efif0f k] fl/t ug{jf sg} ; fj h]gs efif0f lbg jf j Qmlo k\$flzt ug{gxg]

-a_ lj Bfyl{hf0{of]o gful/s agfpg] p2]o ln0{cllbog / cllobkgnf0{cf^gf] dVo nlo ; Demg' kg]

-r_ cf1fsf]/tf, cgzf; g, ; b\$]jgf, ; xof]u, ; bfrf/, ; xfgel't, w0{/ ; Rrl/qtfnf0{ k] ; fxg lbg' kg]

-5_ sg}efiff, ; Dkbf tyf wd{l j /]w] efjgf lzIfs tyf lj Bfyl{j udf km]hpg gxg]

-h_ ; fdbflos lj Bfnosf lzIfsn] Joj :yfk ; ldt / ; DaGwlt :yfglo txsf] :jls]t gln0{cfkm] xfn /x\$] lj Bfno aflx/ sfd ug{gxg]

-em_ lj Bfno jf z]f]s ; :yfsf] dflbdaf/f /fi60 efjgf hfuf] u/l bZdf efjgf]ds Pstf Nofpg sfd ug[kg]

- १_ gkfn /fi6sf]; fj éfð; Qf / cv08tfd cfF cfpg]u/l b7sf]zflGt, ; /lff, j ð]zs ; Da6w / ; fj hlgS dofðf tyf cbfntsf]cj xhgf xg]j f sgkkg sfoffo j f clws[sf] sfggáf/f lgwf/t stfo k/f ugdf afwf lj /fw xg]u/l kþzð, x8xfn, yg5\$ tyf 3]fp ug{gxb}.
- 6_ lj Bfylhf0{zf/li/s jf dfgl; s oftgf lbg gxb} =
- @_ pklgod -!_ adflhdsf]cfrf/ ; ðtfsf]kfngeP gePsf]cleny lzlfSX?sf] xsdf k\fgf\bfksn]/ k\fgf\bfkssf]xsdf Joj :yfkG ; ldltn]/fvG' kg\$ / cfrf/ ; ðtf kfngePsf]eP To; sf]lj j /of ; Dal6wt :yfglo txd f k7fpg' kg\$.
- !)%#j Bfylh]kfngeug{kG]cfrf/ ; ðtf Mlj Bfylx(?)bxf adflhdsf]cfrf/ ; ðtf kfngeug{kG} M
- s_ lzlfssf]cf1kfnge / cfb/ ug{kG}
- v_ lj Bfnodf jf aflx/ hxFF's}cgzf; gdf /xg' kg}
- u_ /fli60tf, efiff / ; s[tsf]pTyfgsf]lgldQ ; w)kþTgzln /xg' kg}
- 3_ lj Bfnon]cfof]hgf u/\$f]sfoqmddf ; lqmo ?kdf efu lng' kg}
- a_ ; a} E lzi6 Joj xf/ ug{kG}
- r_ Joj :yfkG ; ldltn]lgwf{of u/\$f cfo cfrf/ ; ðtf kfngeug{kG},

cg' !-!

-lgod # ; ढ ; DaGwt_

lj Bfno vfl]g]cgblltsf]nflu lb0g]lgj ढg

>l lzlff clws[Ho,"

===== ufpkflnsf,

===== .

lj ifo Mlj Bfno vfl]g]cgbllt ; DaGwdf .

dxflढo,

z]lfs ; q ===== b]v ===== txsf]lj Bfno vfl]g rfx\$]f]cgblltsf] nflu bxfosf lj j /ofx? vhf0{of]lgj ढg u/\$]5' .

-s_ k}tflj t lj Bfnosf]M

!= gfdM

@_ 7]vfgfM===== ufpkflnsf= ===== j 8f g#===== ufpk6f]h

kmg]M===== ^ofS; g#=====

#= lsl; dM

-!_ ; fdbflos -@_ ; :yfut -c_ lghl z]lfs u7l -cf_ ; fj ढlgs

z]lfs u7l

\$= cgbllt lng rfx\$]f]tx / ; ~rfng ug]slffM

%= eliodf ; ~rfng ug{rfx\$]f]tx / slffM

-v_ k}tflj t lj Bfnosf]nflu k'f ul/Psf]ef]ts k'f'f/ M

!= ejgsf]M

-!_ ; WofM -@_ sRrl jf kSsl jf cw{kSsl

#_ cf^g}j f axfndf j f ; fj ढlgs

@= sf]fsf]lj j /ofM

sf]fsf]; Wof ndj f0{rf\$}f0{prf0{ %ofn 9f\$]fsf]cj :yf

k\$z j Qlsf]cj :yf kof]hg

s]knot

#= kmgf/sf]; WofM

-!_ 8]s -@_ a}r #- 6]n -\$_ b/fh -%_ d]r -^_ cfo

\$= v]hsb d]f]gsf]cj :yf / hlufM-/fk]gl j f lj uxfdf_

%= z]f]fnosf]; Wof M -!_ 5fqn]kof]u ug] -@_ 5fqn]kof]u ug]

^= vfgkfglsf]cj :yfm
&= k':tsfnosf]cj :yf tyf k':tssf]; WofM
*= kofuzfnm ; fduM
(= ; j f/L ; fwgsf]lj j /ofM
!)= zHfs ; fduMsf]lj j /ofM
-u_ lj Bfyl{; WofM-k|tflj t_
s lff
; Wof

-3_ lz lfs ; WofM-k|tflj t_
-a_ cfly\$ lj j /ofM -k|tflj t_
!= crn ; DklQM
@= rn ; DklQM
#= j flif\$ cfbfgLM
\$= cfbfglsf]; fM
dfly n]vPsf lj j /of x? 7ls ; fFf]5, en\$ 7x/]sfgg adf]nd ; xHf aberpfHf .
lgj \$ssf}
; xLM
gfdM
7ψfgfM
ldltM
; mlg ug{kg]sfuhftx? M
-!_ u7L cGtu\$ lj Bfno ; ~rfng ug]eP zHfs u7lsf]lj wfgsf]k|tlnk .
-@_ hluf jf ejg ef8fdf lng]eP sdtldf kfF j if{ Ddsf]nflu 3/ jf hlufwglN]axfndf
lbg]; DaGwdf ePsf]salnotgdf ; DaGwl kq .
-#_ k|tflj t lj Bfnosf]lf\$sf]zHfs gS; f .
-\$_ ; DaGwt j 8f; ldltsf]l; kmf/; .

cg' Pl-@

-lgod \$; 6 ; Dal@wt_

lj Bfno vfl]gsf]nflu rflxg]kj' fvf/x?

- s_ slff sf]fx; ; fdfgotof gf]knb prf0\$]/ 3fd tyf kfglaf6 arfp xg]lsl; dsf]xg' kg]
- v_ slffut lfkkm cfwf/et lj Bfnosf]xsdf kl't lj Bfyl{!=) j u{dl6/ tyf dflblds lj Bfnosf]xsdf !=@) j u{dl6/ ebf sd xg gxb]
- u_ clbfcg u/f0g]slff sf]fdf xj fsf]kj' fx, k\$zsf]Joj :yfsf]; fy}:j :y xg' kg]
- 3_ slff sf]fdf lj Bfyl{; wfsf]cfwf/df kmg{/sf]Joj :yf xg' kg]
- a_ oy]6 :j :ys/ vfgkfglsf]kj' gw ugkg]
- r_ kf/IDes afn lzlf s] afx\$ c6o lj Bfnodf 5fq 5qfsf]nflu cnu cnu z]fnosf] Joj :yf xgkg]/ k]o\$ yk %) hgf lj Bfyl\$]nflu Ps sDkf6d]6 yk xgkg]
- 5_ kf7dqmd, kf7a; fdul, lzlf lgb]sf ; lxtsf]! lj Bfyl{a/fa/ sDtdf @ kl'tsf b/n] k':ts pknAw ePsf]k':tsfno xg' kg]
- h_ lzlf of lqmfnsnfksf]nflu cfj Zoslo z]lfs ; fdulx; h:t} ; j]kf6l,sfnf]kf6l, gS; f, Unf, uloftlo ; fdul cflb xg' kg]
- em ; Dkof{l] Bfyl{x; Ps} fy pleg ; Sg]d]fg xg' kg]
- _ kf/IDes jfn lzlf s]df 3/ aflx/sf lqmfnsnfkx; ; ~rfng ug{klg] / c6o lj Bfnosf nflu elnan v]g ldng] Ddsf]v]h d]fgsf]Joj :yf / v]h ; fdul]sf]Joj :yf xg' kg]
- 6_ kf7dqmd cg' f/sf]lj 1fg ; fdul]sf]Joj :yf xg' kg]
- 7_ ; fdbflos lj Bfnodf k]o\$ slffdf ; fdfgotof b]fo adf]nd / ; :yfut lj Bfnodf ; fdfgotf kl'tslff sDtdf af0{ hgf b]v a9ldf rf]fnl; hgf ; Dd / cf} tdf tQL; hgf lj Bfyl{xg' kg] .
- 8_ ; fdbflos lj Bfnodf sDtdf b]fo adf]ndsf]lzlfssf]Joj :yf xg' kg] - dflblds txsf])-!) slffsf nflu - !\$ hgf
 dflblds txsf])-!@ slffsf nflu - !^ hgf
 cfwf/et txsf])-* slffsf nflu - (hgf
 cfwf/et txsf])-% slffsf]nflu - \$ hgf
 kf/IDes afnlasf; s]sf]nflu - @ hgf
- t/ ; :yfut lj Bfnodf slff lzlf cgkft Ggtd !M=\$ xg' kg] .
- 9_ lj Bfnosf]:yfol cfo ; f] xg' kg]
- 0f_ lj Bfnodf kfylds pkrf/ ; fdul]sf]Joj :yf xg' kg]
- t_ cfj f; lo lj Bfnosf]nflu cfj f; ej g xg' kg]

- y_ lj Bfnosf]xftf kvffn j f af/n]3]Psf]xg' kgI
- b_ ef8fsf]ejgdf lj Bfnosf]; -rfng ugIeP sDtldf kfF j if{3/ ef8f ; DaGwL ; Demf]f ePsf]xg' kgI.
- w_ lj Bfnodf j fndd]l ckfEtf d]l tyf j ftj /of d]l xgkgI.

माण्डवी गाउँपालिका

cg; Pl-#

-lgod % sf]pklgod -!_ / -#_ ; ६ ; DalQwt_

lj Bfno ; ~rfng ug{lb0g]cgbllt

>|=====

=====

lj Bfno vfl]g] ; DaGwdf ldl=====df klt lgj dg pk/ sf/afxl xff lzlf
lgodfj nl, = sf]lgod \$ adf]hdsf]k]fw/ k/f u/\$]b]vPsfh]z]fs ; q =====
b]v cfwf/et/dflwlds txsf]=====slff; Ddsf]lj Bfno ; ~rfng ug{of]cgbllt lb0Psf\$

sfoff]osf]5fk

cgbllt k]fg ug{clwsf/lst}

; xl M

ldlt M

gfd M

kb M

cg' Pl -\$

-lgod & sf]pklgod -!_ ; ऋ ; DalGwt_

lj Bfnosf]:jLs[tsf]nflu lb0g]lgj ङg

>|=====

=====.

lj ifoMlj Bfnosf]:jLs[t ; DaGwdf .

:yfglo lzIff ; ldlt sf]ldlt ===== sf]lg0f6fg' f/ cgdlt kf0{vfl]hPsf]o; lj Bfnosf]
:jLs[t kfpq lgDg lj j /0fx; vhf0{of]lgj ङg u/\$f]5'.

-s_ lj Bfnosf]M

!= gfd M=====

@_ 7]ufgf M===== uf]pkflnsf ===== j 8f g#===== uf]pF/ 6fh ===== knfg g#===== =
^ofS; g#=====

#= cgdlt k]kt u/\$f]tx / ldlt M

cfwf/et tx ldltM=====

df]blds tx ldlt M=====

-v_ lj Bfnosf]ef]ts cj :yf M

!= ejgsf]M

-!_ ; Vof M @_ sRrL / kSsl / cw]kSsl

#_ cf^g}/ axfndf / ; fj]h]gs

@_ sf]f]sf]lj j /0f M

#= knlg{/sf]; VofM

-!_ 8\$; @_ a}r #_ 6]h -\$_ b/fh -%_ d]r ^_ cGo

\$= v]hsb d]f]gsf]cj :yf / h]uf -/f]kgl j f lj uxfdf_

%= z]f]fnosf]; Vof Mdlxnf÷k?if

^= vfg]kfg]sf]cj :yf M

&= k':tsfnosf]cj :yf M

*= kpf]uzfnosf]cj :yfM

(=; j f/L ; fwgsf]lj j /0f M

!)= z]h]fs ; fdfullsf]lj j /0f M

-u_ lj Bfyl{; VofM-s]ffut ; kdf_

-3_ lz]f]ssf]; Vof M

-^a cfly\$ l:yltM

!= crn ; DklQ

@= rn ; DklQ

#= j flif\$ cfDbfgl

\$= cfDbfglsf]; fjt

dflly n]vPsf]Joxf]f 7ls ; fFf]5, em]f 7x/]sfgg adf]nd ; xFf abnfpFf .

lgj bssf] gfd M

lj Bfnosf]5fk

; xLM

7]fgf M

ldlt M

माण्डवी गाउँपालिका

cg; Pl-%

-lgod & sf]pklgod -#_ / -\$_ ; ५ ; DalGwt_

lj Bfnosf]:jls[t ; DaGwdf

>|=====lj Bfno,

=====

To; lj Bfnoaf6 ldl=====df lj Bfno :jls[t ug[; DaGwdf lbPsf]lgj dg
pk/ sf/afxl xbf lz lff lgodfj nl, ===== sf]lgod ^ adf]ndsf zt[; kfng u/\$f]b]vPsf]h]
slff=====b]v slff=====; Dd lz lff kbfg ug{:jls[t kbfg ul/Psf]5 .

sfoffnosf]5fk

:jls[t kbfg ug[clwsf/lst]

; xl M

gfdM

kbM

ldltM

cg' !L-^

-lgod (sf]pklgod -@_ ; ऋ ; DalQwt_

dgfkrf glng]u/l lj Bfno ; ~rfng ug{k/f ug{kg]kj' fvf/

!= kl't slff Gogtd !! hgf lj Bfyl{xg' kg]

@= lj Bfyl{f0{cfj Zos kg]slff sf]f, kmgf/, lkpg]kfgl, vj ddfg tyf k':tsfnosf]kof(t
Joj :yf ePsf]xg' kg]

#= cfj Zos lzlfssf]Joj :yf ePsf]xg' kg]

\$= kf7dqmd lj sf; s0]n]lgwf{0f u/]adff]ndsf l; sf0{pknlAwx? k/f xg]u/l lj Bfno lzlf0f
l; sf0{sf0]ndsf]th0f ul/Psf]xg' kg]

%=dGqfnon]tf\$]adff]nd cGo kj' fvf/ k/f ePsf]xg' kg].

cg, P-&

-lgod !) sf]pklgod -!_ ; 6 ; Dal0wt_

sDkgl c6tu6 ; ~rfInt lj Bfnonf0{z]fs u7L c6t6t ; ~rfng ug{lb0g]lgj 6g
>L kd'v Ho"

ufpFsfo{kflnsf sf]sfof6o,

k6z g= g]kn .

lj ifo : z]fs u7L c6tu6 lj Bfno ; ~rfng ug{kfpF.

dxff6o,

d6]/ xfdln]lgDg lj Bfno sDkgl c6tu6 ; ~rfng u/\$f6f ; f]lj Bfno z]fs u7L c6tu6
; ~rfng ug{rfx\$fh]bxfosf lj j /0fx? vhf0{of]lgj 6g u/\$f]5÷5f}.

!lj Bfnosf]M

-s_ gfd M

-v_ 7]f6f===== uf6kflnsf j 8f g=====

@_ lj Bfno ; ~rfng ePsf]ldlt M

#_ lghl jf ; fj h]gs sg z]fs u7L c6tu6 lj Bfno ; ~rfng ug{rfx\$]xf}< ; f]Joxf]f M

\$_ c6o cfj Zos s/fx? M

dflly n]vPsf lj j /0fx? 7ls ; fFf]5 en\$ 7x/]sfgg adf]hd ; xhf a6mf6nf .

lgj 6ssf]M

; xL M

gfd M

7]f6f M

ldlt M

lgj 6g ; fy ; m]g ug{kgl]sfuhftx? M

-!_ z]fs u7Lsf]?kdf lj Bfno ; ~rfng ug{cfklQ gePsf]sDkgl /lhi6f/sf]sfof6osf]kq

.

@_ sDkgl]sf ; ~rfns tyf Joj :yfk ; ldtsf]lg0f6 .

#_ sDkgl]sf]k]6wkq tyf lgodfj n]sf]kl'tlnk .

-\$_ k|tflj t z]fs u7Lsf]lj wfg .

-%_ lgj 6ssf]gful/stfsf]kl'tlnk .

cg! Pl-*

-lgod !) sf]pklgod -\$_ ; ६ ; DaGwt_

sDkgl cGtUt lj Bfnonf0{; ~rfInt z]fs u7L cGtUt ; ~rfng ug{lb0g]:jls[t
>l =====lj Bfno

lj ifo : z]fs u7L cGtu{ lj Bfno ; ~rfng ug[:jls[t lb0Psf]; DaGwdf .

To; lj Bfnon]ldlt===== df z]fs u7L - ; fj hlgS / lghl _ cGtu{ ; ~rfng ug[:jls[t]sf]nflu lbPsf]lgj hg pk/ sf/jfxl xB o; sfoffo/dGqfnosf]ldlt =====
sf]lgofog; f/ To; lj Bfnonf0{z]fs u7L - ; fj hlgS/lghl _ sf]?kdf ; ~rfng ug[:jls[t
kbf ul/Psf]5 .

sfoffo]5fk M

:jls[t kbf ug{clwsf/lsf}-

; xl M

gfd M

kb M

sfoffo M

ldlt M

cg' tL- (

-lgod #* sf]pklgod -!_ ; 6 ; DalQwt_

kf/IDes afn lzIff j f g; {L sQ> ; ~rfngsf nflu lb0g]lgj 6g

>l=====ufpsfokflnsf j 8f g#==== sf]sfofho

lj ifoMkf/IDes j fn lzIff sQ> ; ~rfng ug{cgbdt kfprF.

zlf s ; q=====b]v kf/IDes afn lzIff sQ> ; ~rfng ug{cgbdt kfpg
cleefj s tyf ; dbfo / lj Bfno Joj :yfk g ; ldt sf] ldt=====sf] lgof'6g' f/
bxfosf lj j /of / sfuht ; 6g u/L of]lgj 6g kx u/'sf]5' / 5f}.

-s_ k|tflj t kf/IDes j fn lzIff sQ>sf]-

-!_ gfd M

@_ 7ufgf M ufpskflnsf÷gu/kflnsf ===== j 8f g#; =====
ufpFj f 6fh===== knfg g#=====

#_ ; j f k/'6f0g]afnaflnsf sf] ; Vof M

-v_ ; ~rfngsf nflu lhDd] f/L lng]j f cfa4tf lbg]lj Bfnosf]-

-!_ gfdM

@_ 7ufgfM

#_ knfg gM

-u_ k|tflj t kf/IDes j fn lzIff sQ>sf]ef]ts k'f'v/x; M

-!_ ejgM-c_ sf]f

-cf_ sRrl j f kSsl

-0_ s]n]ag\$]f

-0{ ef8f/cf^g}; fj hlgS

@_ knfg{/sf]lj j /ofM

-c_ d]r

M

-cf_ 6]h M

-0_ j }r/8]s

M #_ v]hsb d'6g / To; sf]lfqkmMc_ cf^g}

-cf_ ef8fdf j f ; fj hlgS

-0_ c6o

-\$_ z]fnosf]cj :yfm

-c_ ; Vof

-cf_ sRrl/kSsl -0_ kfglsf]Joj :yf

eP gePsf]

-%_ vfg]kfglsf]cj :yfm

-c_ af\$] Nofpg]

-cf_ wf/faf6 k'kt

-0_

kofft ÷ ckofft

-^_ kf7d; fdullsf]gfd / ; Vof M-c_

-cf_

-0_

-&_ cfly\$ lj j /ofMc_ crn ; DklQ -cf_ rn ; DklQ

-0_ c6o

-*_ cfDbfglsf]; f]sf]Joj :yf s; /L ldnf0G5M

-(c6o sg)lj j /of eP pNny ug

dfly n]vPsf]lj j /of 7ls 5 ,em\$ 7x/]sfgg adf]hd ; xhf/abmpfif .

lgj 6ssf]-

; :yfsf]5fk ; xLM
ldltM

gfdM

7ψfgf M

; mlg sfuhft M!_ ejg vjh ddfg ; DaGwL kdf0f, sfuhft / ljj /0f .

-@_ ; :yfaf6 ; ~rfng ug[ePdF ; :yf btffsf]kdf0fkqsf]kltlnk / lgodfg' f/sf]gjls/0f
/ n]yfk/Lif0f kltj dg .

-#_ cfk; L ; xofψ ; dxfaf6 lgj dg ul/Psf]eP To:tf]; dxfsf]j }ssf]lg0f6 .

-\$_ sb}lj Bfno; E cfj 4 u/L ; ~rfng ug{vfhPsf]eP ; f]lj Bfnosf]l; kmf/; .

माण्डवी गाउँपालिका

cg! PL-!)

-lgod #* sf]pklgod -@ ; ६ ; DalGwt_

kf/IDes afn lzIff s] ; ~rfng ug{lb0g]cgdlt

>l=====ufpF sfokflnsfsf]sfoffo

=====

>l=====

=====

lj ifo : kf/IDes afn lzIff s] ; ~rfng ug{lb0Psf]cgdlt

tkf0]o; lj Bfno/; yfn] kf/IDes jfn lzIff s] ; ~rfng ug] ; DaGwdf o;
===== ufpFsfokflnsfsf]sfoffodf lbg' ePsf]lgj dg pk/ sf/afxl xBf lzIff lgodfj nl,
===== ; d]sf]kj fvf/ k'f u/\$f]/ o; ufpFsfokflnsf/gu/ sfokflnsfsf]gS; f]gdf k/\$f]h]
z]fs; q=====b]v kf/IDes afn lzIff s] ; ~rfng ug{cgdlt k]fg ul/Psf] .

sfoffosf]5fk

cgdlt k]fg ug]clwsf/lsf]

; xLM

gfd M

kbM

ldltM

cg; 'L-!!

-lgod %) sf]pklgod -#_ ; 6 ; DalGwt_

lj Bfno lj sf; k|tfj sf]gdgf

1. lj Bfnonsf]j tdfg z]fs / cfly\$ cj :yfM
2. lj Bfnon]xfl; n ug{kg[ck]lft pknAw M
3. j tdfg cj :yf / ck]lft pknAwlsf ; 'sut cgt/ M
4. ck]lft pknAw xfl; n ug[; f] klxrfg ; lxtsf]sfof]hgf M
5. sfo{off]hgfsf dNof]gsf ; 'sx? M

cg' Pl -!@

-lgod %^ pklgod -@ ; ङ ; DalGwt_

lj Bfnodf /xg]lzlfs b/j Gbl

lj Bfnodf sDtldf bxfod adf]nd lzlfs b/aGbl /xg\$gM

-s_ kf/IDes afn lzlf jf g{ l b]v kfF slff ; ~rfng ePsf]lj Bfnodf krf; hgf; Dd
lj Bfyl{ePdf sDtldf tlg hgf / ; fGbf a9L laBfyl{ePdf sDtldf rf/ hgf lzlfs .

-v_ cfwf/e't txsf]lj Bfnodf Mkf/IDes afn lzlf jf g; {lb]v cf7 slff ; ~rfng ePsf]
lj Bfnodf bxfod adf]ndsf sDtldf gf}hgf lzlfs M

-!_ cuhl dh lj ifo ln0{:gfts tx jf ; f]; /x pQLOf{u/\$f]Pshgf

-@_ lj 1fg jf uloft dh lj ifo ln0{:gfts tx jf ; f]; /x pQLOf{u/\$f]Pshgf

-#_ gkfnl jf ; s't dh lj ifo ln0{:gfts tx jf ; f]; /x pQLOf{u/\$f]Pshgf

-\$_ ; fdlhs lj ifo cWbfg ug\$fnflu :gfts tx jf ; f]; /x pQLOf{u/\$f]Pshgf

-%_ kdfokq jf ; f]; /x pQLOf{u/\$f]rf/ hgf

-^_ ; fljssf]P; Pn= ; l= jf ; f]; /x pQLOf{u/\$f]Ps hgf .

-u_ dfnblds lj BfnodfM

!= gf}slff b]v bz slff; Dd ; ~rfng ePsf]lj Bfnodf dfnblds txsf]kfF hgf lzlfsM

-!_ cuhl dh lj ifo ln0{:gftsQ/ jf ; f]; /x pQLOf{u/\$f]Pshgf

-@_ uloft jf lj 1fg dh lj ifo ln0{:gftsQ/ jf ; f]; /x pQLOf{u/\$f]Pshgf

-#_ gkfnl dh lj ifo ln0{:gftsQ/ jf ; f]; /x pQLOf{u/\$f]Pshgf

-\$_ ; fdlhs lj ifo cWbfg ug\$fnflu :gftsQ/ jf ; f]; /x pQLOf{u/\$f]Pshgf

-%_ cGo PIR5s lj ifosfnflu ; DalGwt lj ifodf :gfts jf ; f]; /x pQLOf{u/\$f]Ps hgf .

@= gf}slff b]v afx|slff; Dd ; ~rfng ePsf]lj Bfnodf bxfod adf]ndsf sDtldf gf}hgf
lzlfs M

-!_ cuhl dh lj ifo ln0{:gftsQ/ jf ; f]; /x pQLOf{u/\$f]Pshgf

-@_ uloft dh lj ifo ln0{:gftsQ/ jf ; f]; /x pQLOf{u/\$f]Pshgf

-#_ gkfnl dh lj ifo ln0{:gftsQ/ jf ; f]; /x pQLOf{u/\$f]Pshgf

-\$_ ; fdlhs lj ifo cWbfg ug\$fnflu :gftsQ/ jf ; f]; /x pQLOf{u/\$f]Pshgf

-%_ cGo PIR5s lj ifosfnflu ; DalGwt lj ifodf :gftsQ/ jf ; f]; /x pQLOf{u/\$f]b0hgf

-^_ lj 1fg dh lj ifo ln0{:gfts tx jf ; f]; /x pQLOf{u/\$f]Pshgf

-&_ cGo lj ifodf :gfts tx jf ; f]; /x pQLOf{u/\$f]b0hgf .

#= kf/IDes afn lzlf b]v bz slff; Dd ; ~rfng ePsf]lj Bfnodf v08 -v_ / v08 -u_ sf]
pkv08 -!_ adf]ndsf]b/aGbl /xg\$.

\$= kf/IDes afn lzIff b]v afx|sIff; Dd ; ~rfng ePsf]lj Bfnodf v08 -v_ / v08 -u_ sf] qmd; Wof -@_ adf]hdsf]b/aGbl /xg\$.

>i6JoM!_ v08 -v_ sf]qmd; Wof -!_ b]v -\$_ ; Ddsf sDtldf Ps Ps hgf lzIfs lgoIQm geP; Dd Pp6}lj ifodf Ps eGbf a9L lzIfs lgoIQm ul/g]5\$.

-@_ v08 -u_ sf]pkv08 ! sf]qmd; Wof -!_ b]v -\$_ ; Ddsf sDtldf Ps Ps hgf lzIfs lgoIQm geP; Dd Pp6}lj ifodf Ps eGbf a9L lzIfs lgoIQm ul/g]5\$.

-#_ v08 -u_ sf]pkv08 @ sf]qmd; Wof -!_ b]v -&_ ; Ddsf sDtldf Ps Ps hgf lzIfs lgoIQm geP; Dd Pp6}lj ifodf Ps eGbf a9L lzIfs lgoIQm ul/g]5\$.

-\$_ lzIfs lgoIQmsf]nflu cfj Zos kg]tfnld krint sfg\$ adf]hd xg\$.

-%_ xfn lj Bfnodf pk/fQnfg; f/sf lj ifosf of]otf eGbf sd of]otf ePsf :yfol lzIfs /x\$g\eg]To:tf lzIfs kbaf6 gx6} Dd ; flj s adf]hds}of]otf ePsf lzIfsj6 cWbfg xg].

-^_ plNnlvt b/j Gbl leq k]vfg]Wbfgssf]kb ; d] ; dfj z /xg\$.

cg' !L-!#

-lgod %& sf]pklgod -!!_ ; 6 ; DalQwt_

/dfgf kq

kq; WofM

ldlt M

>l =====

===== .

To; lj Bfnodf ; ?jf xg' ePsf >l =====nf0{lghsf]lj j /of ; lxtsf] /dfgfkq lb0{To; lj Bfnodf xflh/ xg k7f0Psf]Joxf]f cg'f]w ub5'.

!= lzlfs jf sd{f/lst]gfd, y/ M

@ ; \$] gDa/ M

; flj s M

-s_ tx M

-v_ >Qfl M

-u_ kb M

-3_ lzlfs eP lj ifo M

-a_ lj Bfno M

\$= ; ?jf ePsf] -s_ lgoff6 ldlt M -v_ ; ?jf ug]sfoffno M

-u_ tx M

-3_ >Qfl M

-a_ kb M

-r_ lj ifo

-5_ lj Bfno M

%= a/aemf/y ; Dj GwL lj j /ofM

u/\$f]

gu/\$f]

^= /dfgf xg]ldlt M=====

&= /dfgfkqsf]ldlt ; Dd vr{ePsf labf M

-s_ ek/l cfpq]/ kj {labf

===== lbg .

-v_ la/fdl labf

===== lbg .

-u_ k] 'tl labf labf

===== lbg .

-3_ k] 'tl :ofxf/ labf

===== k6s .

-a_ clwbog labf

===== lbg .

-r_ c; fwf/fof labf

===== lbg .

-5_ j]nj] labf

===== lbg

*= /dfgfkqsf]ldlt ; Dd ; H-t la/fdl labf M

===== lbg

(= lj Bfnodf ?h' xflh/ ePsf]lbg M

!)= vf0kf0{cfPsf]dfi; s -s_ tna M -v_ j [4 ? tna M
!!= tna eQmfgl lnPsf]clGtd ldl t M
!@= sd{f/L ; #osfif s\$ /sd M
!# eQmfgl lnPsf]pkrf/ vr\$ /sd M ldl t M
!\$= tnj j [4 xg ; ? ePsf]; ? ldl t M
!%= gful/s nufgl sfif s\$ /sd M
!^= cfos/ s\$ /sd M
!&= -s_ ; fj lws hlj g aldf sfif hDdf ePsf]; fn====dlxgf==== ut]====
-v_ ; fj lws hlj g aldfj fkt j flif\$ kldod lt/\$]; fn====dlxgf==== ut]====
!*= rf8kj {vr{lng]rf8sf]gfd / ; f]rf8 k/}ltly / ; Deflj t dlxgf M
!(= lzz':ofxf/ eQf lnPsf]lj j /of M

afif{M

>l lj Bfno lzlf s lsfavfgf .

>l sd{f/L ; #osfif .

>l ===== lj Bfno .

>l =====; DalGwt lzlf s jf sd{f/L ; ?jf ePsf]sfof{nodf xflh/ xg hfg' xg .

cg' PL-!\$

-lgod %* sf]pklgod -!_ ; ६ ; DalGwt_

; ?j f xg lb0g]lgj ६g

>l lz lff clws ६

====ufpkfinsf .

lj ifoM ; ?j f ; DaGwdf .

dnf0{lgDg lj Bfnodf ; ?j f ul/lbg' xg lgDg lj j /0fx? vhf0{lgj ६g u/\$f]5' .
lz lffsf]gfd, y/M

:yfol 7५fgfM

tx / >०fM

xfnsf]lj Bfnosf]gfd / 7५fgfM

; ?j f e0{hfg rfx\$f]lj Bfnosf]gfd / 7५fgfM

of]otf / tfnlM

:yfol lgoM ldtM

xfnsf]lhNnfd sf u/\$f]cj lM

; ?j f dfu ug{kgsf/0fM

lgj ६ssf}

; xLM

gfdM

sfo{t lj BfnoM

ldtM

-!_ ; ?j f e0{hfg]lj Bfnosf]Joj :yfk ; ldt sf]; xdt

-s_ o; lj Bfnosf lz lfs >l ===== nf0{Joj :yfk ; ldt sf]ldt

==== sf]lg0f6 cg' f/ o; lj Bfnoaf6 ; ?j f e0{hfg ; xdt lb0Psf]5 .

lj Bfnosf]5fk

Joj :yfk ; ldt sf]cllb lfsf}

; xL M

gfd M

lj Bfno M

ldt M

-v_====ufpkfinsf/gu/kfinsf==== cgtu{sf]==== lj Bfnosf lz lfs >l

==== nf0{ f]lj Bfnoaf6 ; ?j f e0{hfg ; xdt lb0Psf]5 .

sfoffnosf]5fk

sfo\$fl clwsf

; xL M

gfd M

ldlt M

-@ _ ; ?j f e0{cfpg]lj Bfnosf]Joj :yfkg ; ldlt tyf lzlff zfvfsf]; xdl

-s_ _____ lj Bfnosf lzlfs >l _____ nf0{Joj :yfkg
; ldlt sf]ldlt _____ sf]lg0f6 cg; f/ o; lj Bfnodf ; ?j f e0{cfpg ; xdl
lb0Psf]5 .

lj Bfnosf]5fk

Joj :yfkg ; ldlt sf]clwbfsf}

; xL M

gfd M

ldlt M

lj Bfno M

-v_ _____ lj Bfnosf lzlfs >l _____ nf0{ o;
ufpKflnsfsf] _____ lj Bfnodf ; ?j f e0{cfpg ; xdl lb0Psf]5 .

lzlff clwsf/lst}

; xL M

gfd M

sfoffnosf]5fk

ldlt M

cg! 'L-!%

lgod *^ sf]pklgod -!_ ; 6 ; DalGwt

lj Bfnosf]cfo Joosf]vftf /fVg]9fFf

lj Bfnon]cf^gf]cfoJoosf]vftf bxf]o adf]hd /fVgkg

vftfsf]gd

tf]sPsf]knf/fdg

!_	lj Bfnosf]ah} vftf	knf= g=!
@_	cfDbfglsf]lx; fa vftf	knf= g=@
#_	vr\$]lx; fa vftf	knf= g=#
\$_	gubl vftf	knf= g=\$
%_	a\$ vftf	knf= g=%
^_	k]sl vftf	knf= g=^
&_	lh&; l vftf	knf= g=&
_	df]; s cfDbfgl vr\$] lj j /of vftf	knf= g=
(_	z]nsbtf]lstfa vftf	knf= g=(
!)_	jf; nft vftf	knf= g=!

knf=g=!

lj Bfnosf]ah} vftf

lj Bfnosf]gd M

7]fgf M

z]fs ; q===== sf]ah}

Joo cfo

z]fs g= z]fs]sf]gd ut z]fs ; qsf]Joo o; z]fs ; qsf] k]t]lj t Joo
:j]st /sd z]fs]sf]g= z]fs]sf]gd ut z]fs ; qsf]cfo o; z]fs
; qsf]k]t]lj t cfo :j]st /sd s]k]mot

-!_ @_ #_ -\$_ -%_ -^_ -&_ -*_ -(_ -!!_ -!@_

kwfgfWbfkssf]; xl Joj :yfkG ; ldltsf clWlfsf]; xl-

bj6Jo M

- !_ lzlfsf]l; nl; njf/ gDa/ nVg]
- @_ lzlfs tna, d; nGb, kmgf/ h:tf vr{k(ePsf]zlif\$sf]gfd nVg]
- #_ g# sf zlif\$<df ut jif{ePsf]vb vr{pNny ugI
- \$_ rfnæ zlf]s ; qsf]k|tflj t vr{/sd nVg]
- %_ rfnæ zlf]s ; qsf]nflu Joj :yfkG ; ldltn]:jls[u/\$f]/sd; Dd pNny ugI
- ^_ cfotk(ePsf]zlif\$sf]l; nl; njf/ gDa/ nVg]
- &_ ; /sf/l cgbfg, lj Bfyl{zNs -ghlsf]xsf_ h:tf cGo zlif\$sf]gfd pNny ugI
- *_ ut zlf]s ; qsf]vb cfbfgl zlif\$ cg' f/pNny ugI
- (o; zlf]s ; qsf]cfdbfglsf]k|tflj t /sd pNny ugI
- !)_ :jls[/sd pNny ugI; /sf/l cgbfgsf]/sd :jls[tna :s] cg' f/xg' kgI
- !!_ cGo sg\$/f eP pNny ugI=

krf= g#

cfdbfglsf]lx; fa vftf

lj Bfnosf]gfdM

7ψfgf

jif{=====dlxgf=====

ldlt

- !_ lj j /of
- @_ /l; b g#
- #_ zlif\$
- \$_ hDdf ?=
- %_ a\$ bflvnf
- ^_ s]knot
- &_ ; /sf/l cgbfg k9f0 zNs

o; dlxgfsf]hDdf

b|6JoM

-!_ cfDbfgl ePsf]ldlt pNny ugI

-@_ sxf|f6 j f s; af6 k|kt ePsf]pNny ugI

-#_ /l; b g=pNny ugI

-\$_ slg zlif\$ afkt k|kt ePsf]xf]; f|xl dxndf n|vg]/ cfj Zostf cg; f/dxn a9fpg]

-%_ k|kt ePsf]hDdf ?= pNny ugI

-.^_ k|kt /sdd|b]a\$ bflvnf ePsf]/sd pNny ugI

-&_ cGo sg\$ /f eP pNny ugI=

krf= g=#

vr\$]lx; fa vftf

lj Bfnosf]gfd M

7|f|gf M

j if{M

dlxgf M

ldlt

lj j /of

ef| / g= tna eQf

cGo zlif\$ hDdf s|knot

:jls[b/aGblsd{f/l b/aGbl aflx/sf]lzlfS

-!_ -@_ -#_ -\$_ -%_ -.^_ -&_ -*_ -(

o; dlxgfsf]hDdf

b|6Jo M

-!_ sf/f|f/sf]ldlt pNny ugI

-@_ vr\$]lj j /of pNny ugI

-#_ ef| / g=pNny ugI

-\$_ lh=lz= sf= af6 cgbfg /sd k|kt xg]:jls[b/aGblleqsf lzlfSx?sf]tna eQf vr{ /sd pNny ugI

-%_ lj Bfnodf sfo{t sd{f/lx?sf]tna eQf vr{/sd pNny ugI

-.^_ cgbfg /sd k|kt gxg]b/aGbl aflx/sf]lzlfSx?sf]tna eQf vr{/sd pNny ugI

-&_ o; df cfj Zostf cg' f/d; nGb, kmgf(/, 5kf0{ ;] f, b}e=e h:tf dxnx? v8f u/l /sd pNny ugI

-*_ dxn \$, %, ^ / & sf]hDdf /sd pNny ugI

-(_ cGo sg\$'f eP pNny ugI=

krf= g=\$, % / ^

gubl ÷a\$ ÷k]sl vftf

lj Bfnosf]gfdM

7]f]gf M

j if{M

dlxgf M

ldlt lj j /of efr/ g= 8]a6 qm]86 8]a6÷qm]86 afSl s]knot

-!_ @_ #_ -\$_ %_ ^_ -&_ -*_

b]6Jo M

-s_ gubl vftf kof] ubf{M

-!_ ldlt pNny ugI

@_ 5f]s/ldf cfd]bfgl vr\$]lj j /of pNny ugI

#_ efr/ g=pNny ugI

-\$_ gub k]kt ePdf pNny ugI

-%_ gub /sd a\$ bflvnf j f vr{ePdf pNny ugI

afSl eP qm] pNny ugI
^_ dxn & sf]afSl /sd 8]a6 j f qm]86 afSl s]xf]< 8]a6 afSl eP 8] / qm]86

-&_ afSl /sd pNny ugI

-*_ cGo sg\$'f eP pNny ugI=

-v_ a\$ vftf kof] ubf{M

-!_ ldlt pNny ugI

@_ cfd]bfgl vr\$]5f]lj j /of / r\$ g=j f a\$ bflvnf efr/ gDa/ pNny ugI

#_ efr/ gDa/ pNny ugI

-\$_ a\$ bflvnf ePsf]/sd pNny ugI

-%_ a\$af6 vr{ePsf]/sd pNny ugI

^_ a\$df 8]j 6 afSl eP 8] / qm]86 afSl eP qm] n]g]

-&_ afSl /sd pNny ugI

-*_ cGo sg\$'f eP pNny ugI=

- u_ k7sl vftf kofu ubf{M
- !_ ldlt pNny ugI
- @_ k7sl lnOPsf]j f kr5df6 ePsf]sfd pNny ugI
- #_ efr/ gDa/ pNny ugI
- \$_ k7sl lbPsf]/sd pNny ugI
- %_ k7sl kr5df6 ePsf]/sd pNny ugI
- ^_ afsl k7sl 8lj 6 afsl eP 8j / qm86 eP qm pNny ugI
- &_ k7sl afsl /sd pNny ugI
- *_ cGo sg\$'/f eP pNny ugI=

krf= g=&
lhG; l vftf

lj Bfnosf]gfd
7ufgf M j if{M dlxgf M

ldlt
-!_ lj j /of
-@_ dNo
-#_ cfDbfgl
-\$_ vr{
-%_ afsl
-^_ slkrot
-&_ kl't 0sf0{ hDdf

b|6JoM
-!_ ldlt pNny ugI
-@_ ; fdfgsf]gfd, kl't j f vr{f]5f6f]lj j /of pNny ugI
-#_ ; fdfgsf]kl't 0sf0{b/ pNny ugI
-\$_ kl't ; fdfgsf]kl/df0f pNny ugI
-%_ vr{ePsf]; fdfgsf]kl/df0f pNny ugI

-^_ afsl; fdgfsf]kl/df0f pNny ugI
-&_ cGo sg\$ /f eP pNny ugI=

0f0df uf0f, yfg, bhg cflb pNny ugI=

krf= g=*

dfI; s cfDbfgl vr\$]lj j /0f vftf

lj Bfnosf]gfdM

7ufgf M

j if{M

dlxgf M

Joo cfo

zlif\$ g= zlif\$sf]gfd

jflif\$:jls[/sd cl3Nnf]dlxgf; Ddsf]vr{/sd of]dlxgfsf]

vr{ hDdf Joo /sd

zlif\$ g= zlif\$sf]gfd jflif\$:jls[/sd cl3Nnf]

dlxgf; Ddsf]cfo /sd

of]dlxgfsf]cfo hDdf

-!_

-@_

-#_

-\$_

-%_

-^_

-&_

-*_

-(_

-!)_

-!!_

-!@_

hDdf

afsl/sdM

gubM

a\$M

bi6Jo M

-!_ krf= g=! sf]Joosf]zlif\$ g=pNny ugI

-@_ krf= g=! sf]Joosf]zlif\$sf]gfd pNny ugI

-#_ krf= g=! sf]jflif\$:jls[Joo /sd pNny ugI

-\$_ uPsf]dlxgf; Ddsf]; DalGwt zlif\$sf]vr{/sd pNny ugI

-%_ of]dlxgfsf]; DalGwt zlif\$x<sf]vr{/sd pNny ugI

-^_ dxn g=\$ / % sf]hDdf /sd pNny ugI

-&_ krf g=! sf]cfosf]zlif\$ g=pNny ugI

-*_ krf= g=! sf]cfosf]zlif\$ gfd pNny ugI

-(_ krf g=! sf]jflif\$:jls[cfo /sd pNny ugI

-!)_ cl3Nnf]dlxgf; Ddsf]; DalGwt zlif\$sf]cfo /sd pNny ugI

-!!_ dxn g=) / !! sf]hDdf /sd pNny ugI=

-!@_ afsl /sddf cfo / Joosf]hDdf /sdsf]km/s pNny ugI=

lz= d= kmf= g=(

zNs btflstfa vftf

lj Bfnosf]gfd

7ψfgf

sIff M

j if{M

dlxgf M

/f]g= lj Bfyl\$]gfd, y/ j}zfv h]7 c; f/ ; fpg efb| cflZjgsflt\$ dl+ / kfj

df3 kmfug r

hDdf

kmf= g=!)

jf; nft vftf

lj Bfnosf]gfd M

j if{===== sf]cflv/l lbg=====; Ddsf]

bflotj /sd ; DklQ /sd

! @ # \$

kψfgflbfks

nψfkfn

nψfk/lifs

b|6JoM

-!_ lj Bfnosf]bflotj lj j /ofx? pNnψ ug]

-@_ bflotj /sd pNnψ ug]

-#_ lj Bfnosf]rfn"crn ; DklQsf]lj j /of pNnψ ug]

-\$_ ; DklQsf]/sd pNnψ ug].

प्रमाणीकरण मिति: २०७४/१०/२१

आज्ञाले
नारायण पौडेल
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत